ROLL 69

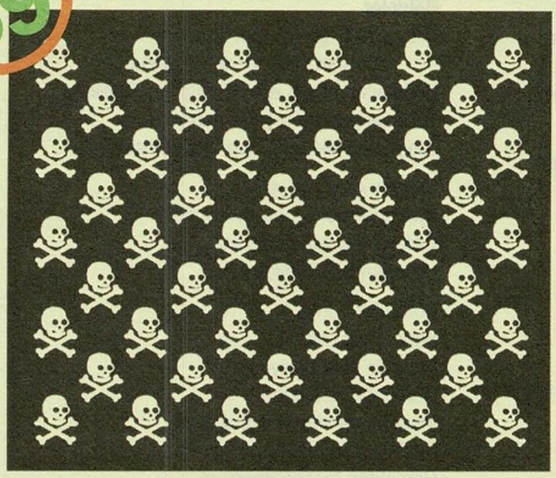

A.B.D. TÜM SOYKIRIM REKORLARINI SOLLUYOR!

KUBİLAY YAKINDOĞU'NUN % 10'UNU KATLETTİ

İSPANYA KIZILDERİLİLERİN % 10'UNU KATLETTİ

JOSEPH STALİN RUSLARIN % 5'İNİ KATLETTİ

NAZİLER İŞGAL AVRUPASININ % 5'İNİ VE AVRUPA YAHUDİLERİNİN % 75'İNİ KATLETTİ

A.B.D. GÜNEY VİETNAMLILARIN % 6.5'UNU VE KIZILDERİLİLERİN % 75'İNİ KATLETTİ

HESAPLAMA VE REFERANSLAR İÇİN İRTİBAT: P.O. BOX 180, NEW YORK, N.Y. 10013

ayşe tütüncü • the music • arto lindsay • the coral • nilüfer akbal • john creamer
joe zawinul • şenol küçükyıldırım • ali m. demirel • steve earle • afişlerde rock

ROLL

112480 **kasım** 2002/11
2 750 000 TL

coldplay

beck

Cadı avı
Gece kapkara
Aysız
Hava yoğun ve sessiz

Uyanık olanlar toplanıyor
Meşale ışığıyla aydınlanan tepede

Çehreler değişiyor titreşen ışıkta
Yüzler çarpık ve grotesk
Sessiz ve amansız, bunaltıcı gecede
Deviniyor kalabalık, mecnun gibi
Vicdanları huzurlu, içleri rahat
Kendi yollarının en iyisi olduğundan emin

Haklı olanlar ayağa kalkıyor
Kin dolu ve kötü niyetle
Tutuşan gözlerle

Korku ve yalanla beslenmiş çılgınlar
Yıkmak, yakmak ve öldürmek için

Diyorlar ki, bizi tehdit eden yabancılar var
Göçmenlerimiz ve kafirlerimizin içinde
Diyorlar ki düşmanlık var, çok tehlikeli
Tiyatrolarımızda ve kitapçılarımızın raflarında
Bizim için en iyisinin ne olduğunu bilenler
Ayağa kalkmalı ve kurtarmalılar bizi bizden

Çabuk yargılar
Çabuk öfkelenir
Yavaş idrak eder

Cehalet, önyargı
Ve korku
El ele gider

Silah
Korkacak bir şeyimiz yok –kendimizden başka
Ne acı, ne hata, ne de ölümcül trajedi
Ne bu çılgın makineleşmedeki eksik parçalar
Ne duygusal kimyada kopan bağlar

Kadife eldiven içindeki demir bir yumruk gibi
Gölgesindeyiz topların
Güç trenindeki şöhret oyununda
"Kurulacaktır senin krallığın"

Ve korktuğumuz şeyler
Bir silahtır bize karşı kullanılabilecek

Korkmuyor o senin yargından
Dehşetinden daha kötü cehennemlerin farkında
Korkuyor biraz ölümden ama
Yalan söylemenden daha fazla değil

Ve korktuğu şeyler
Bir silahtır ona karşı kullanılabilecek

Hayatının herhangi bir parçası
Daha büyük olabilir mi bütününden?
Aşk bile sınırlanmalı zamanla
Ve bizi aşağı çekenler tırmanabilirler mi hiç–
Olabilir mi bir katil suçundan daha değerli?

İpek kılıfta çelikten bir kılıç gibi
Neden yapıldıklarını anlamıyoruz onların
Aşk diye yırtınırlar ama zora gelince
Korktukları şeyler için yaşarlar

Ve korktukları bilgi
Bir silahtır onlara karşı kullanılabilecek

Bölgeler
Orta Krallığı görüyorum
Cennet ve Cehennem arasında
Doğdukları ülkeyi adlandırdığı gibi Çinlilerin
Yukarda yerlerimiz hazır sanıyoruz
Tanıyıp sevdiklerimizden başka insanlarla

Bir ismi olan her yerde
Aynı bölgesel oyunu oynuyorlar
Gizlenip mevzilerin ardına
Uyarı sinyalleri yolluyorlar

Bütün bir dünya
Sonsuz bir evren
Ama biz hâlâ bakıyoruz
Dürbünün tersinden
İnsanları besleyemiyoruz ama
Besliyoruz makineleri
Gerçekten hissedemiyoruz
Enternasyonalin ne mânaya geldiğini

Farklı çemberlerde
Sahip çıkıyoruz kendi yerimize
Aynı çemberlerde
Dönüp duruyoruz öylece

Öyle çok kabile görüyoruz ki
–istila edilmiş, gömülüp gitmiş
İşgalcileri geride bıraktıkları diyarları düşlerken
Daha iyi halk - daha iyi yemek - ve daha iyi bira
Niye dönüp duralım dünyada
Cennet bu kadar yakınken?

Sert ve kaba konuşur patronlar
Ve bu yeterince kötü değilmiş gibi
Biz de vatandaşların sarhoş ve ihtiraslı
Gururlarını taşırız yanımızda

Utanmadan vururlar
Bir parça pislik adına
Değişik bir aksan
Ya da gömleğinin rengi yüzünden
Bir dünya vatandaşının taşıdığı
Gurur çok daha iyidir
Renkli paçavra katlanmadı diye
Kırılabilen gururdan

rush

r u s h

Kabadayılık
Yakarsak eğer kanatlarımızı • Güneşe çok yakın uçarken • Bitmişse eğer zafer anı • Daha başlamamışken • Rüya gerçekleşmişse eğer– • Her şey kaybedilmiş olsa bile • Öderiz karşılığını • Hesap etmeden tutarını •• Toz duman dağılınca • Zafer kabul görmeyince • Fazla yüksek bir zirve • Oldukça geniş bir nehir • Korursak onurumuzu eğer– • Cennet yitirilmiş olsa bile • Öderiz karşılığını • Hesap etmeden tutarını •• Ve müzik durursa eğer • Sadece yağmurun sesi kaldığında • Tüm umut ve görkem • Boşuna kurban edilenler • Aşk kalırsa eğer– • Her şey kaybedilmiş olsa bile • Öderiz karşılığını • Hesap etmeden tutarını

Küre
Yolumuzu beraber yürüyebiliriz
Eğer hedeflerimiz aynıysa
Kendi yolumuza da gidebiliriz
Amaçlarımız başkaysa eğer

Aşkın Hakikati aydınlansın
Hakikat Aşkı parıldasın
Zeka,
Kuşanmış, duygu ve özgürlükle
Kalbin ve Aklın birleştiği
Tek, kusursuz bir kürede

Duygu dedektörü
Duygularımızın kabuğunu soyduğumuzda
Tehlikeli noktalarımız çıkar ortaya
Güven düşkünlük kadar nadirdir–
Alaycı düşüncelerimizi bağışla.
Fazla ihtimama ihtiyaç duyarsak
Serinkanlı olmaktan rahatsız
Tamamen açık olmak zorundayız
Ve bir aptal gibi davranmaya başlamak
Fazla beğenilme ihtiyacı duyarsak
O zaman kesikler daha derin gelir bize

Tam meselenin kalbine
Tam o en güzel kısma
Hayaller acı vererek gölgelenir
Tam keşfin başladığı yerde
Yüreğimizin derininde gömülü
Duyguların gizli kaynaklarında

Doğrudur aşkın bizi değiştirebileceği
Ama hiçbir zaman yeterince değil
Bazen çok hassas oluruz
Bazen de çok duyarsız
Fazla ihtimam görürsek
Hakim olmak güçleşir
Böylece o kırılgan güç
Alaycı olur ve hor görür
Bazen büyük sıçrayışlarımız
Sadece dalgalanmadır havuzda
Duygular yükselir

Türkçesi: Tezgör Hilmi

09 Coldplay

14 Beck

18 John Creamer

20 Ayşe Tütüncü

24 Şenol Küçükyıldırım

26 Joe Zawinul

29 Arto Lindsay

32 The Music

34 The Coral

36 İlahlar ilahları anlatıyor IV

42 Nilüfer Akbal

44 Steve Earle

57 Afişlerde rock

04 Ajans
38 Satırarası
41 Halkla ilişkiler
46 Kıraathane
48 Gayd
50 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ahmet Güneş, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Aslı Atasoy, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Derya Bengi, Doğan Ertener, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Hakan Dilek, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kerem Demir, M. Taner, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Necati Sönmez, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özhan Binici, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Serkan Seymen, Sid, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Tacide Kaya Güner, Tim Klus, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Yıldız, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa **dağıtım:** Bir-Yay **adres:** Büyükparmakkapı sok. Tuna Apt. No 21/4 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 293 94 80 **yıl** 6 **sayı** 69 **kasım** '02 **imtiyaz hakkı:** Nefes Yayıncılık adına Yücel Göktürk **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0.535.576 21 11) - Orhan Esen (231 53 48 - 233 49 41)

AYDA BİR YAYINLANIR

1971, Lennon ve Ono, Fluxus sanatçısı George Maciunas'ın "USA Surpasses All The Genoside Records!" eserinin önünde

Katır her şeyin farkında

Yıl 1970. John Lennon ve Yoko Ono, öncülük ettikleri Barış Programı'nın Kanada'da düzenlediği festivaller esnasında gazeteci-yazar Jutta Ney'in sorularını cevaplıyor:

Barış mesajınızı herkese, en sıradan ev kadınına dahi ulaştırmak istediğinizi söylüyorsunuz...
John Lennon: Aynen öyle.
Sokaktaki adam bir yana, kendi ailemle ve arkadaşlarımla bu konuyu konuştuğumda, kimsenin barışa inanmadığını görüyorum. Savaşlara tanık olmalarına rağmen, gayet ciddi bir ifadeyle gözünüzün içine bakarak savaşın bir mecburiyet olduğunu, ekonominin başka türlü yürümeyeceğini söylüyorlar.
Çünkü düzen onlara öyle söylüyor. O şekilde düşünmeye şartlandırıldıkları için öyle düşünüyorlar.
Peki bunu nasıl değiştirmeyi düşünüyorsunuz?
O şartlanmayı buharlaştırarak.
Nasıl?
Başka türlü düşünmelerini sağlayarak. Barış festivalleriyle yapmaya çalıştığımızda bu. Ama tabii ki önce gençliğe ulaşmaya çalışıyoruz, çünkü gençlik daha açık fikirli.
Gerçekten öyle mi?
Yaşları ne olursa olsun, mesajı ilk alanlar açık fikirli insanlar. Koşullanmış insanları ikna etmek zaman alıyor.
Ben ailemi bile ikna edemedim, her gün onlarla birlikte olmama rağmen.
Biz de İngiltere'deki kurulu düzeni, medya kliğini ikna etmekte zorlanıyoruz. Onlar da bizim ebeveynlerimiz çünkü. İnsanlar kendi çocuklarından gelen fikirlere kapalı oluyor. Mistik kurumların söylediklerine daha açıklar. Ama eninde sonunda mesajı alacaklardır. Programlanmış olduklarının farkında değiller. Öncelikle programlanmış olduklarını farkettirmek gerekiyor.
Peki bunu nasıl kabul edecekler? "Siz ne derseniz deyin, dünyanın düzeni böyle" diyecekler...
Barışı yaşatarak. Savaşın ekonomik bir zorunluluk olduğu kuyruklu yalan. İnanın, bu zihniyet değişecek.
Bu barış festivaline mesela, bir sürü genç gelecek, çünkü güzel müzik var, güzel bir ortam var. Ama ne Biafra'dan haberdarlar, ne Vietnam'dan. Kendi dünyalarında, iktidar tripleriyle, ego tripleriyle meşguller. Bu gençlere nasıl ulaşacaksınız? Programlanmış değiller, ama ilgilenmiyorlar, nokta. Bu daha kötü değil mi?
Onları haberdar edeceğiz. Biafra'ya ilgilerini çekeceğiz.
Nasıl ilgilerini çekeceksiniz?
Biafra hakkında ne kadar bilgi edinebiliyoruz? Bilgi edinebilmeleri için ilgilerini çekmek gerekiyor.
Her gün gazetelerde yazılıp çiziliyor.
Ama okumak gerekiyor. Herkes farkedene kadar şarkı söylemek, dans etmek lazım. Ve her allahın günü yapmak lazım, hiç aksatmadan.
Barış Programı'nızda barış festivalleri dışında ne gibi etkinlikler var?
Şu anda ancak festivallerle meşgul olabiliyoruz. Ama katılanlar rock müzisyenleri değil sadece. Komedyen Dick Gregory, Peter Sellers ve belki de Marshall McLuhan da gelip kürsüye çıkacaklar.
Peki, diyelim ki bu festivallere gelenler mesajınızı aldılar. Sonra ne yapacaklar? İrtibat kuracakları bir genel merkeziniz var mı?
Henüz o anlamda örgütlenmiş değiliz. Ama Barış Programı'na katılmak isteyenlerin ilk yapabilecekleri şey, bu posterleri –"Savaş bitti, eğer istersen"– pencerelerine yapıştırmak. Bir de beyaz bayrak asabilirler. Çünkü bayrağımız o. Bir çarşaf da aynı işi görür.
O posterler her yere gönderildi mi?
Her yere gönderilemedi, paramız yetmedi çünkü. Ama New York, Montreal, Toronto, Roma, Berlin, Paris, Amsterdam, Atina ve Tokyo'da dağıtıldı. Şimdilik gücümüz bu kadarına yetiyor. Ama herkes kendi posterini yapıp penceresine asabilir.
İlk konserinizi Avrupa'da verdiniz. Tepkiler nasıldı?
Gayet iyiydi. Tabii basın aynı kanıda değil. Bu girişimin yetenek israfı olduğunu düşünüyorlar. Bana kalırsa harikuladeydi. Toronto'da Plastic Ono Band'le birlikte Delaney and Bonnie Band, George Harrison, Who'dan Keith Moon ve daha birçok müzisyen sahne aldı. 17 grup vardı. Ve müzik 1984'ün müziğiydi. Dar kafalı pop dinleyicileri kavrayamamış olabilir, ama çok hararetliydi.
Bu konserde Plastic Ono Band hangi şarkıları çalacak?
"Blue Suede Shoes"dan kadim John Cage'e kadar her şey olabilir.
Bütün bu yaptıklarınızın esin kaynağı ne?
Hava.

(Devamı arka kapakta)

ROLLOVER
SAVAŞA HAYIR

Bugün de: / sensiz, yani yarı yarıya dünyasız geçti bugün de. **NAZIM HİKMET**

Özgürlüğün kaynağı soluk alma eyleminde yatar. Herkes her havayı soluyabilir. Soluk alma özgürlüğü, bugüne kadar gerçek anlamda yıkılmamış tek özgürlüktür. **ELIAS CANETTI**

İnsanın bir kitaba gömülüp her şeyi unutması büyük bir nimet. **SUSAN SONTAG**, Amerika'da

JOHN MONTAGUE: Hiç intihar etmek geçti mi aklından?
SAMUEL BECKETT: Asla geçmedi! Ama yok olmayı düşünmedim değil.
(John Montague'ın "A Chosen Life" kitabından)

Nedense örtük kalmış, ya da örtük bırakılmış bir gerçek: bıktığımız gelenekler bir zamanların özlemiydi. Her gelenek *eski* yenidir. **NERMİ UYGUR**

Sık sık gelme aklıma / Düşüncen gitsin kendin gel / Denize dökülmek isteyen bir ırmağım / Ben yokken benimle konuşma **SÜREYYA BERFE**

Paul McCartney kendi ağzıyla söyledi: 1970 tarihli efsane **BEATLES** albümü "Let It Be" tepeden tırnağa elden geçmiş bir miksiyle 2003'te yeniden yayınlanacak. O dönemde bazı eleştirmenler tarafından yerden yere vurulan prodüktör Phil Spector bu kez işe bulaştırılmayacak.

Hip hop dünyasının en verimli ve saygın şahsiyetlerinden **MISSY ELLIOTT**'ın yeni albümü "Under Construction" kasım sonunda çıkıyor. Yapımcılığını Timbaland'ın üstlendiği albümde pek çok farklı isim Elliott'a eşlik etmiş: Method Man, Ludacris, Jay-Z, Ms. Jade, Beyonce Knowles... Ayrıca Miss E, "Can You Hear Me" parçasında, TLC'den yakın dönemde hayatını kaybeden Lisa Hopes'a, üçlünün diğer iki elemanı Tionne Watkins ve Rozonda Thomas'ın eşliğinde saygılarını arz ediyor.

Teksaslı "aykırı" folk rock şantözü **MICHELLE SHOCKED**'un yeni albümü "Deep Natural" bu ay içinde yayınlanıyor.

Portishead'in şarkıcısı **BETH GIBBONS** ve Talk Talk'un basçısı Paul Webb'in işbirliği sonunda albüme dönüştü. "Out Of Season" albümünde Paul Webb kendi adını atıp **RUSTIN MAN** kod adını almış. Beth Gibbons bu albümün Portishead'in dağıldığı anlamına gelmediğini, çantalarında yeni şarkıları olduğunu ısrarla söylüyor.

40 DARBE

Rolling Stones'un kırkıncı yılını kırk şarkılık "Forty Licks" albümüyle kutluyoruz. İkili albüm, "Street Fighting Man"den "It's Only Rock'n'Roll"a yıllarca dillere dolanmış 36 şarkının yanısıra, dört de yeni parça içeriyor. Bu arada yönetmen Brett Ratner, kırk yıl şerefine, grubun yeni turnesini filmleştirmeyi planlıyor.

Amerikan alternatif rock'unun yırtıcı grubu **THE REPLACEMENTS**'ın ilk dört albümü yeniden yayınlanma aşamasında: "Sorry Ma, Forgot to Take Out The Trash" (1981), "Stink" (1982), "Hootenanny" (1983) ve grubun başyapıtı kabul edilen "Let It Be" (1984)... Bilindiği gibi, Kiss şarkısı "Black Diamond"ın meşhur cover'ı da "Let It Be"de yer alıyor. Bu albümde Paul Westerberg ve arkadaşlarına REM'den Peter Buck da eşlik etmişti.

Kanadalı "kıyamet" habercileri **GODSPEED YOU BLACK EMPEROR!** üçüncü albümü "Yanqui U.X.O."yu bu ay içinde yayınlıyor. Kayıtları meşhur prodüktör Steve Albini tarafından gerçekleştirilen albüm, grubun siyasi olarak bugüne kadarki en keskin çalışması olacak.

WHITE STRIPES ikilisi dördüncü albümlerinin kayıtlarını tamamladı. "Elephant" adını taşıyacak albümün çıkış tarihi henüz kesinleşmiş değil.

NOIR DESIR'in yeni klibi "A l'Envers à l'endroit", Björk'le işbirliğinden tanıdığımız Michel Gondry ve kardeşi Olivier tarafından çekildi... Son derece politik bir bakış açısına sahip olan klip, fabrikalardaki çalışma koşullarıyla ilgili fevkalade karanlık ve gerçekçi bir görüntü çiziyor...

NİRVANA'nın "best of" albümü ve Kurt Cobain'in günlüğü, kasım ayında müzik dünyasının en çok konuşulacak konuları olacağa benziyor. Albümde, daha önce yayınlanmamış "You Know You're Right" isimli bir parça da var.

Norman Cook (nam-ı diğer **FATBOY SLIM**) düşüşte olduğunu söylediği dans müziğini artık pek iplemiyor. Sanatçı, yeni albümde daha fazla hiphop unsuru kullanmayı düşündüğünü "itiraf etti". Şu sıralar Fas'ta Damon Albarn ve arkadaşlarıyla birlikte Blur'ün yeni albümüyle meşgul olan İngiliz DJ, bu arada 13 Temmuz'da Big Beach Party'deki performansını da yansıtan bir "live" miks albümü yayınladı. "Big Beach Boutique 2" albümünde Midfield General, Groove Armada, Lo-Fidelity Allstars, All Saints gibi isimler de bulunuyor.

Aktör **RUSSELL CROWE**'un gitar ve vokalleri üstlendiği Avustralyalı grup 30 Odd Foot of Grunts, **CHRISSIE HYNDE** ve grubu Pretenders'la işbirliği içinde: İki grup önümüzdeki yılın başında birlikte Kuzey Amerika turnesine çıkacaklar. Deneme mahiyetindeki bu turne ses getirirse, Crowe'un film çekimi programına uyan tarihlerde bazı Avrupa konserlerinde de birlikte çalınması ihtimali var. Pretenders'ın plak şirketi tarafından çıkarılacak yeni 30 Odd Foot of Grunts albümününse eli kulağında.

GEORGE HARRISON, ölümünden bir yıl sonra yeni albümüyle sesini yine bize duyuracak. "Brainwashed" bu ay içinde yayınlanıyor. Harrison anısına hazırlanacak olan tribute albüm "Songs from The Material World"ün de 2003 şubatında çıkması bekleniyor.

NICK CAVE ve Bad Seeds elemanları Avustralya'da kayıtlarını tamamladıkları albümlerini 2003 başlarında piyasaya sürecekler. Albümün prodüktörü, daha önce bazı Birthday Party parçalarında Cave ve Mick Harvey'le çalışan Nick Launay.

PUBLIC ENEMY'nin "Gotta Give The People What They Need" parçasına çektiği yeni klibi, hapisteki gazeteci Mumia Abu-Jamal'e özgürlük talebi içerdiği için MTV tarafından yasaklandı. Chuck D şöyle konuştu: "Amerika'nın yeni iktidar eliti, MTV'nin de seçici kadrosunu oluşturuyor. Bu yeni seçici sınıf, gençliği besleyen imgeleri de yönlendiriyor. Kimin, neyin, ne zaman, neden ve nasıl gösterileceğine onlar karar veriyor. Ekrandaki siyah insanlar da sadece komediye indirgeniyor. Bu kültür eşkiyaları tarafından görmezden gelinen bir türde kavgamı sürdürüyorum. Mumia'ya özgürlüğünü kazandıralım. Bu ciddi bir şey..."

KRAL YENİDEN

Yıl sonuna doğru ortalığı saran "best of" furyasında Kral'a öncelik tanımak isterseniz, "ELV1S 30 # Hits" albümü emrinize amade. "Heartbreak Hotel"den "Way Down"a Elvis Presley'in 1 numara olmuş otuz şarkısının yer verildiği albümde, ayrıca bu yılın remiks hiti "A Little Conversation" da var.

PULP en iyilerini toparladı: Patırtısız bir şekilde Island plak şirketinden ayrılan Jarvis Cocker ve arkadaşlarının "best of" albümü kasım sonlarında çıkacak. "Hits" adındaki albüm, Sheffield'lı grubun en baba şarkılarının yanısıra, daha önce albümlerde yer almamış olan "The Last Day of the Miner's Strike"ı da içerecek. Pulp'ın dağılacağı şeklindeki haberler de aldı yürüdü. Söylentilere bakılırsa, grubun "teknik" olarak ayrılmaya niyeti yok, ancak sadece stüdyodan stüdyoya görüşecekler.

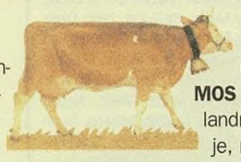

"Catch A Fire" isimli sinema projesinde rap'çi **MOS DEF**, Bob Marley'i canlandırması için seçildi. Proje, reggae efsanesi Marley üzerine hazırlanmış pek çok biyografik çalışmadan biri...

"Collection" adlı "best of"uyla geçen senenin en çok satanları arasında yer alan **TRACY CHAPMAN**, yeni albümü "Let It Rain"le geri döndü. Sanatçının bu altıncı albümünün prodüktörü John Parish.

DAVID BYRNE TOPARLADI

Yeni Fransız mutfağı

Guardian gazetesi yazarı "biyonik Rönesans adamı" sıfatını layık görmüş David Byrne'e. Yerden göğe kadar haklı. Byrne, Peter Gabriel'in New York'taki ruh ikizi. On küsur yıldır plak şirketi Luaka Bop'u dünyanın tüm kültürlerine açmış durumda. İtinayla ve idealizmin rüzgarıyla çalışıyor. Çalmadan, çırpmadan, kaynak göstererek albümler yayınlıyor. Bu kez gözlerini Avrupa'ya dikmiş. "Cuisine Non-Stop (Introduction To The French Nouvelle Generation)" adındaki CD'de, genç Fransız gruplarından birer ikişer şarkı yer alıyor. Onlar Brel'in, Gainsbourg'un, Higelin'in evlatları olduğu kadar (aralarında Jacques Higelin'in öz oğlu Arthur H. de var), punk-rock'un da takipçileri. Louise Attaque, Les Têtes Raides, La Tordue, Lo'Jo, Dupain, Java, Ceux Qui Marche Debout, Les Pires, Ignatus ve Mickey 3D... Şansonlar, rock'lar, Afrikan etkili havalar, keman, akordeon, gitar... Albümün poster ebadındaki kapağında, tüm gruplar hakkında doyurucu İngilizce bilgiler ve yeni Fransız müziği üzerine David Byrne'ün notları var. Burunlarından kıl aldırmayan Anglo-saksonların Fransız müziği dinlemelerine artık sıra geldi demek ki. Bari biz de sebeplenelim.

Değişimin hiç bitmediği yerde...

AKBANK
KÜLTÜR
SANAT
MERKEZİ BEYOĞLU

Sanat yeniden başlıyor!

Akbank Kültür Sanat Merkezi, vizyonunu da yenileyerek kapılarını sanatseverlere açıyor. Hayatın ve sanatın değişen yüzünü görebilmek için siz de davetlisiniz.

Bilgi için: *(0212) 252 35 03-04*
www.akbanksanat.com

AKBANK
KÜLTÜR
SANAT
MERKEZİ BEYOĞLU

Akbank Kültür Sanat Merkezi, yeni yüzüyle açıldı!

Geçmiş özlemini hiçbir araç müzik kadar güçlü biçimde uyandıramaz. **SUSAN SONTAG**, Amerika'da

Artık bu yalnızca geçmiş, uzakta kaldı, dürbünün ters tarafından görülen bir şey gibi. **YEVGENİ ZAMYATİN**, Biz

Ruhum bir heykel gibi düşüp parçalanırdı / Bu sesleri duyanlar gülüyorum sanırdı **SABAHATTİN ALİ**

Eğer gelecek hakkında daha çok şey bilseydin, geçmişi taşımak daha da zorlaşırdı. **ELIAS CANETTI**

Arkadaşlık yün ipliği gibi değildir. Üzerine atılan düğümler tutmaz. **ERIK ORSENNA**, Dokuz Gitarda Dünya Tarihi

Aşk mektupları elbette yakılmalı, geçmiş en soylu yakacaktır. **NABOKOV**

Anılar mı? / Çalı çırpıdır / yollarda rastlanan **SÜREYYA BERFE**

Taşbebeğim ters çevrilince ağlardı / Bir derdi var derdim. / Derdimi demeyi ben taşbebeğimden öğrendim. **DİDEM MADAK**

Grafik sanatlarla müziğin güzel uyumu **GORILLAZ** projesi haliyle artık DVD'ye aktarılıyor. İki DVD halinde yayınlanacak olan çalışmanın ilk bölümü "Phase One: Celebrity Take Down" adını taşıyor. Muhteviyat oldukça zengin: Beş videoklip, animasyon story-board'lar, bir belgesel, canlı performanslar ve interaktif bonus parçalar...

AC/DC'li bir film haberi: Darren Ashton'ın yönetmenliğini üstlendiği "Thunderstruck", içlerinden biri Bon Scott'a benzer bir şekilde hayatını yitiren beş AC/DC fan'ının öyküsünü anlatıyor. Film için AC/DC'nin yeni bir şarkı yazıp yazmayacağı belli değil. Ancak soundtrack'te şimdiden "Thunderstruck", "TNT" ve "It's a Long Way to the Top (If You Wanna Rock'n'Roll)" yerini almış durumda.

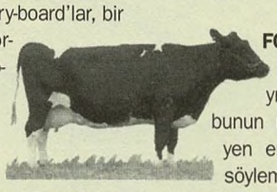

FOO FIGHTERS'ın yeni albümü "One By One" yayınlandı. Dave Grohl, grubunun melodiden taviz vermeyen enerjisi hakkında şunları söylemiş: "Biz hard rock ve pop müzik hastalarıyız. Slipknot ile Britney Spears veya Abba ile Slayer arasındaki büyük mesafenin farkındayız ama, bizim müziğimizde her zaman gürültü tabanlı melodiler olageldi. Bu kendiliğinden böyle oldu."

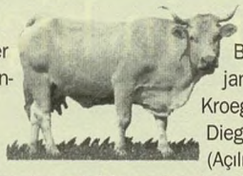

İnternetten bedava şarkı indirilmesinin önüne geçmek için düzenlenen bir reklam kampanyasına Brian Wilson, Eminem, Britney Spears gibi isimler de destek oluyor. **BRITNEY SPEARS** şöyle demiş: "Internetten şarkı indirmek, dükkana girip CD aramak kadar kötü bir suç."

CARLOS SANTANA, bol misafirli yeni albümü "Shaman"ı yayınladı. Santana gitarının yandaşları arasında bu albümde Dido, Seal, Macy Gray, Michelle Branch, Placido Domingo, Alejandro Lerner, Musiq, Chad Kroeger var. Bir parçada da San Diegolu rap-metal ekibi P.O.D. (Açılımı: Payable on Death) Santana'yla beraber çalıp söylemiş... Bu arada, klasik şarkılardan oluşan "The Essential Santana" albümü de raflarda yerini aldı.

Manchester çıkışlı dans müziğinin en büyüklerinden **808 STATE**, dört yıl aradan sonra yeni bir albüm yayınlıyor. "Outpost Transmission" adındaki albümde konuklar da var: Elbow'un şarkıcısı Gut Carvey, Simian'dan Simon Lord ve Alabama 3'den Larry Love.

ALİ M. DEMİREL

Görüntünün ritmi

Ali M. Demirel video sanatıyla ve elektronik müzikle ilgileniyor, Sıfır grubunda elektrokontrbas çalıyor... Faal Ankara yıllarının ardından şansını epeydir New York'ta deniyor... Birkaç aylık İstanbul molası esnasında sanatçıyla görüşme fırsatı bulduk. (Haber verelim, 2 Kasım gecesi, seçimler vesilesiyle hazırladığı son videosu "Anti-Propaganda"yı Dulcinea'da gösterecek.)

Plastikman'e çektiğin klibi sorarak başlayalım.

Ali Mahmut Demirel: İlkten, onun haberi olmadan, kendim isteyerek, "Artifakts b.c." albümünden "Psyk" parçası üzerine bir video eskizi yaptım. Siyah bir zemin üzerine ping-pong topunun yuvarlanma, çarpışma ve zıplama görüntülerini çektim. Parçadaki ses sample'larına topların hareketlerini eşledim. Sonuçta, ses ve görüntü tek bir olgu haline geldi. Maddi olarak da yükü olan bir prodüksiyon değildi zaten: İki ping-pong topu, bir siyah fon kağıdı kullanarak bir gecede çektim, on gün de bilgisayarda kurgusu sürdü. Onun müzik diliyle benim görsel dilim arasında, minimal ve hipnotik olması bakımından, bir benzerlik buluyorum.

Plastikman'in bu işten nasıl haberi oldu?

Ona e-mail attım. Çalışmayı görmek istedi, gönderdim. Çok beğenmiş, "New York'a gelince tanışalım" dedi. Sonra tanıştık. Çok kafa biri. Yani, müziği gibi biri. Bu çalışmayı parçaya klip olarak kullanmaya karar verdi. Yeni albümünde de beraber çalışmayı planlıyoruz. Bu sefer hedefimiz, benim hazırlayacağım görsel malzemenin de müziğin oluşumuna katılması. Parçanın üretimini ortak yapmayı deneyeceğiz. Ben de zaten genelde görüntülerden ritm yaratarak kurguluyorum işlerimi. Görsel sample ve loop'lar kullanıyorum. Teknik olarak film yapmaktan çok, elektronik müzik yapımına yakın bir metod.

New York'a nasıl, neden gittin? Orada video art konusunda çalışmalar yaptığını biliyoruz.

ODTÜ'de araştırma görevlisiydim. Daha çok videoyla kısa film işleri yapıyordum. Yaklaşık iki yıl önce New York'a gittim, orada ne oluyor diye bir bakmaya... Çok kişiyle tanıştım. Orada insanlar çok daha üretken ve zaten orada kalmanın koşulu da bu. Müziği görüntüyle harmanladığım ilk çalışmalarımı Galeri X diye bir yerde gösterdim. Sahibi Türktü. Brooklyn'de genç ve bağımsız sanatçıların kaldığı eski bir fabrikada yaşıyorum, bina sanatçı stüdyoları haline getirilmiş. Hatta çatıda iki ayda bir gösterimler yapılıyor.

Ne gibi gösterimler?

Mesela bizim binada İkiz Kulelerin yıkılmasının ardından bir etkinlik yaptık. Bu olayın etkisi üzerine birer iş yaptı herkes. Ben "W..." isimli bir video film yaptım, CNN'deki Körfez Savaşı belgeselinden görüntüler aldım. Baba Bush'un kısa bir konuşması var: "Halkıma söyleyebilirim ki, savaş bitmiştir" diyor. Filmde, Antony Rother'in müziği üzerine savaş görüntüleri ve kendi çektiğim salyangoz görüntülerini kullandım. Film çok beğenildi. İki tane festivalden davet aldım, sonra Antony Rother de mail atarak çok beğendiğini söyledi.

Senin bulunduğun sanatçı çevresinde 11 Eylül sonrası nasıl bir atmosfer vardı?

İnsanlar toplanıp savaş karşıtı etkinlikler yaptılar. Hatta düzenlenen pek çok partinin içinde bile bu tema işlendi. Sağa sola Bush'u protesto eden çıkartmalar yapıştırıldı. Savaş karşıtı ortak bir dil çıktı ortaya. Ama bunun yanında her yerde Amerikan bayrakları da bolca vardı, biliyorsunuz. Bizim hardcore entellektüel porno bir film yapma fikrimiz vardı. Kulede kalanların son anlarını seksle geçirdiklerini hayal eden bir film.

11 Eylül sonrası artan yabancı düşmanlığı hakkında neler söylersin?

Ben de payıma düşeni aldım. Geçen yıl, tam o sıralar Soho'daki galeride bir enstalasyon için videolar kurguluyordum. Eylülden sonra açılacaktı sergi. Kulelere yapılan saldırıdan bir süre sonra, galeri sahibi beni arayarak serginin davetiyesine adımın sadece başharflerinin yazılmasını talep etti. Önce anlayamadım bunun sebebini. "Bizim galeriye gelen sanat alıcılarının çoğu Yahudi. Bir müslüman ismini davetiyede görünce açılışa dahi gelmeyebilirler" dendi bana. Tepem attı. "Ya adımı açıkça yazarsanız ya da ben yokum" dedim. Sonra bir daha aradılar, özür dilediler ve adımı açıkça yazdılar.

Bir de galiba kod ismi olarak kullandığın Magnetmus var. Nedir Magnetmus'un hikayesi?

Bazı işleri kendi adımla, bazılarını da Magnetmus diye yapıyorum. Magnetmus aslında bir müzik stratejisi. Popüler kültürün bizlere dayattığı ve içi boş bir sürü çöp basan sisteme karşı bir şey... Yeni üretim ve iletişim sistemlerinin sunduğu olanaklarla alternatif üretim, dağıtım ve paylaşımlar artık ucuz ve mümkün. Ticari oluşumlara bağlanmak zorunda degiliz! Mesela benim videolarım www.magnetmus.net adresinden izlenebiliyor, isteyenlere sadece masraflar karşılığı gönderiliyor. Böylece izleyenle birebir ilişki kurmam mümkün oluyor, bazıları benim işlerim üzerine bir şeyler yapıyor, bana gönderiyor veya ortaklaşa işler yapılıyor...

O sitede ayrıca matrak bir manifesto da var: "Avucunuzda enstrümanınız olan mıknatısla bir müzik markete gidilir... Raflardan bir kaset seçilir... Kaset mıknatısın üzerinde gezdirilerek manyetik bandın etkilenmesi sağlanır... Kaset tekrar yerine bırakılır..."

Magnetmus, müzik ve video yapma eyleminin özgürleştirici bir süreç olduğuna inanan ve bunların ticari ve medyatik süreçlerden tamamen bağımsız kılınması gerektiğini savunan bir eylem manifestosu. Ana fikri: Çok satan bir müzisyen olmak istiyorsanız, gidin müzik marketlere ve çok satan bir albümü mıknatısla bozarak –dönüştürerek!– yerine koyun ve böylece sizin biçimlendirdiğiniz bir albümün pasif dinleyiciler tarafından alınmasını sağlayın. 1 numara artık sizsiniz.

Söyleşi: ***Aslı Atasoy***

1899. Tam bir emperyalist coşku içinde Birleşik Devletler, Hawaii adalarının, Samoa'nın, Filipinler'le Küba ve Puerto Rico'nun fethini kutlamakta, Pasifik ve Karayibler denizi şimdi birer Kuzey Amerikan gölüdür. Gel gör ki romancı Mark Twain, hani şu malum oyunbozan, ulusal bayrağın değiştirilmesini öneriyor: çizgiler beyaz değil de siyah olmalı, diyor, yıldızların yerine de kurukafayla çapraz kemik amblemi konmalı.
(Eduardo Galeano'nun "Yüzler ve Maskeler" kitabından)

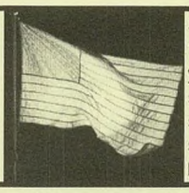

Suicide'ın yeni albümü "American Supreme" yayınlandı. Kapağında, şekilde görüldüğü gibi, siyah-beyaz, soluk mu soluk bir Amerikan bayrağı bulunuyor.

Boşa konuşma / gerçeği kaçırırsın **SÜREYYA BERFE**

"– Ama Shakespeare'de her şey var."
"– Aynen. Amerika'da olduğu gibi. Amerika demek her şey demektir."
SUSAN SONTAG, Amerika'da

JANE İSTANBUL'DA

Jane Birkin, küçük bir Berberi orkestrası eşliğinde Arabik tarzda yorumladığı Serge Gainsbourg bestelerini "Arabesque" albümünde topladı. Bu albümün turnesi için 2003'de bütün dünyayı dolaşacak olan Birkin, hayırlısıyla 5 Temmuz'da da İstanbul'da bir konser verecek.

arabesque

80'lerin sonunda neo-hippi dalgasının öncülerinden olan Brighton'lı politik ekip **THE LEVELLERS** "Green Blade Rising" isimli yeni albümünü yayınladı.

Yeni albüm arifesi, **BLUR** bir kişi eksildi: Gitarist Graham Coxon gruptan ayrıldığını açıkladı ve sessiz sedasız dördüncü solo albümü "The Kiss of Morning"i yayınladı.

Edebî ve mizahi şarkıların ustası, Amerikalı kült şarkı yazarı **WARREN ZEVON** yeni albümü "My Ride's Here"i yayınladı. Zevon bu albümünde "gonzo" gazeteci Hunter S. Thompson'ın ve romancı Carl Hiaasen'in yazdığı sözleri de bestelemiş. Albümde "Laissez-moi tranquille" isminde bir Serge Gainsbourg cover'ı da yer alıyor.

BILLY CORGAN yeni grubu Zwan'la çıkaracağı albümün kayıtlarını tamamladı. Zwan'da eski Smashing Pumpkins üyesi Jimmy Chamberlin ve Matthew Sweeney'nin yanısıra basçı David Pajo da yer alıyor... Yıl sonuna yetişmesi beklenen albümden önce, bir Smashing Pumpkins live albümü ve DVD'si piyasaya çıkacak: "Vieuphoria".

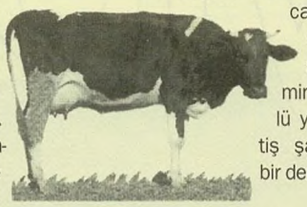

Bu ay yayınlanması beklenen **PEARL JAM**'in yeni albümü "Riot Act"in ilk single'ı "I Am Mine" günyüzü gördü. Ayrıca Eddie Vedder, Ramones tribute albümüne de "I Believe In Miracles"la katıldı. Gitarist Mike McCready de, yine bu ay yayınlanacak **WALLFLOWERS** albümü "Red Letter Days"in gitarlarını üstlendi.

REM yeni ve 13. stüdyo albümlerinin kaydına Kanada'nın Vancouver kentinde başladı. Grubun bu albümden önce bir "best of" yayınlama ihtimali de var.

İngiliz hiphop'unun gözde ekibi **STEREO MC'S** ocak ayında "Retroactive" adında bir best of yayınlayacak.

TOTO'dan cover albüm: Bob Marley'in "Could You Be Loved"ı, Steely Dan'in "Bodhisattva"sı, Costello'nun "Watching The Detectives"i, Beatles'ın "While My Guitar Gently Wheeps"i Dylan'ın "It Takes A Lot To Laugh, It Takes A Train To Cry"ı ve dahası Toto'nun yeni albümü "Through The Looking Glass"ta.

QUENTIN TARANTINO'nun yeni filmi "Kill Bill" için Metallica'dan **LARS ULRICH** ve Wu-Tang Clan'den **RZA** bir araya gelerek ortak bir parça hazırlayacaklarmış. Soundtrack'in geri kalanıysa, her Tarantino filminde olduğu gibi, ünlü yönetmenin eski fetiş şarkılarından yaptığı bir derlemeden oluşacak.

Amerikalı emektar folk rock'çu **TOM PETTY** ve grubu Heartbreakers, yeni albümleri "The Last DJ"i yayınladı. Albüm, son yıllarda popüler müziğin ve müzik endüstrinin yaşadığı bozulma ve çürümeyle ilgili şarkılarla dolu.

1/4 PINK FLOYD

Pink Floyd'un emektarı David Gilmour'un son iki Londra konseri DVD'ye aktarıldı. "David Gilmour In Concert" başlığıyla sunulan filmde Rick Wright, Robert Wyatt ve Bob Geldof da görüntüye giriyor. Konserde Floyd repertuarından "Comfortably Numb" ve "Wish You Were Here" da var.

"EASY RIDER"ın devamı çekiliyor. Sean Jacques'ın senaryosunu yazmakla meşgul olduğu ikinci bölüm, orijinal filmde Peter Fonda'nın oynadığı Wyatt "Kaptan Amerika" Earp'ün hapisteki görüntüleriyle başlıyor. Jack Nicholson'ın oynadığı avukatı George Hanson'ı öldürmekle suçlanan Wyatt, Hanson'ın oğlu tarafından kurtarılıyor ve yola beraber devam ediyorlar... 1969 tarihli "Easy Rider"da Jack Nicholson redneck'ler tarafından öldürülmüştü, Peter Fonda ve Dennis Hopper da finalde motorlarıyla birlikte havaya uçmuştu...

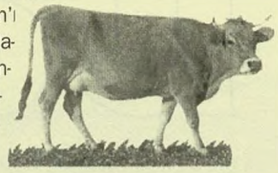

Zack de la Rocha'nın ayrılmasıyla **RAGE AGAINST THE MACHINE**'i dağıtan Tom Morello ve arkadaşları, Soundgarden vokalisti **CHRISS CORNELL**'le birlikte **AUDIOSLAVE**'i kurmuşlardı. Bu ay yayınlanması beklenen ilk albümlerinin iki grubun ortak kimyasını tutturduğu söyleniyor. İlk single "Cochise" da, adını 1800'lerin sonlarında yaşayan bir Apaçi şefinden almış. Grubun rapçi **DMX**'le kaydettiği "Here I Come" şarkısını dinlemekse, ya DMX'in albümünde, ya da bir soundtrack'te mümkün olacak...

Hard-rock'un kirli çetesi **MOTÖRHEAD**'in 1979-1982 arası altın çağının videoları bir DVD'de bir araya getirildi.

POSTEXPRESS ENTERNASYONAL SALAK

sayı 18

Uzan virüsü
Postexpress vatandaşın MR'ını çekti, ayrıca Uzanların eski defterlerini açtı

Akvaryumun suyu değişti
İkinci başkan Mahmut Şakar'ın gözüyle DEHAP

Kolomb'un yumurtası
Bülent Forta'nın gözüyle ÖDP

Özgürlükçü değiliz
Genel sekreter Kemal Okuyan'ın gözüyle TKP

Adı konulmamış savaşlar ülkesi
Mehmet Eroğlu'yla yeni romanı "Zamanın Manzarası" üzerine

Zeppelin, Yoko, Stones
Primal Scream'in Bobby Gillespie'si anlatıyor

Savaşa karşı ses ve öfke
Damon Albarn, 3-D ve Saul Williams Postexpress'te buluştu

Her ayın 15'inden itibaren gazete bayilerinde ve kitapçılarda

babylon-ist.com
babylon@turk.net
T. 90 212 292 73 68
F. 90 212 243 45 27
Şehbender No:3
Asmalımescit-Tünel
Beyoğlu 80040
İstanbul/Turkey

babylon

Kasım'02

1 KASIM
Millering the nite@Babylon
Dj Alex Gopher (Paris)

2
20 KASIM
Laço Tayfa
(İstanbul)

5 KASIM
EK 02 Projesi
Psikoz 4.48

7
8 KASIM
Garanti Caz Yeşili
EDDIE PALMIERI
"LA PERFECTAII" (New York)

9 KASIM
Athena
"Cover Project"
(İstanbul)

12 KASIM
Gümüşlük Art Ensemble

13 KASIM
3M - 2 Party

14 KASIM
J&B Drum Sessions For Fun
Ayhan Sicimoğlu & Las Estrellas
(İstanbul)

15
16 KASIM
İLHAN ERŞAHİN'S
LOVE TRIO
(New York)

AKADEMİ İSTANBUL

19 KASIM
Müzisyenler ve Müzikal Serüvenleri
Yollar ve Duraklar: Kerem Görsev

21 KASIM
Rebel Moves
(İstanbul)

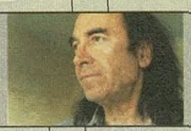

22 KASIM
Erkin Koray
(İstanbul)

ZIP İSTANBUL

26 KASIM
Zip İstanbul Partisi

23 KASIM
Stoned Asia Music
stonedasia

27 KASIM
US Underground Rock Days
Bonnie Prince Billy
(Louisville)

KODMUZIK

28
29 KASIM
Adventures In British Music
JAH WOBBLE & DEEP SPACE
(Londra)

The British Council

30 KASIM
Dj Yakuza & Murat Uncuoğlu
(İstanbul)

"Açık Radyo." 94.9 | Mimeray | Radikal | Radio FM 95.9 İstanbul | shipshak | Stil Matbaacılık | TurkoNet | Wall | ZEBRA DesignFactory

[Coldplay]

Coldplay'ciler, ikinci albümleri "A Rush Of Blood To The Head"i yaparken "ikinci albüm sendromu"na yakalanmamışa benziyor. Yine de, gam, keder, gözyaşı, türlü çeşit "sendrom" mevcut bu albümde de. Ama tane tane gitarlar, çelik gibi sağlam besteler de yerli yerinde. Sex Pistols'dan Radiohead'e uzanan yolda Coldplay, hem öğreniyor, hem çalıyor. Chris Martin ve Jonny Buckland, NME, Les Inrockuptibles ve Rock & Folk'a Brit-rock hikayeleri anlatmış...

acilen ACİLİYETTEN

"Parachutes" daha ziyade bir hoş şarkılar koleksiyonuyken, "A Rush Of Blood To The Head" daha çok bir durum saptaması gibi sanki.

Chris Martin: Bir "Parachutes 2" yapmak istemedik, ama duygular kadar melodiye de ağırlık verdik. Bazı yeni şeyler denedik. "A Rush Of Blood To The Head"e başlamadan önce üç mesele vardı kafamda. Bir: "Parachutes" harika bir albümdü, ama artık yapıldı, bitti. İki: "Yellow"u söyleyen çocuk olarak tanınıyordum. Üç: "Yellow"u söyleyen çocuk olmaktan kurtuluşun tek yolu daha iyi bir şeyler yapmaktı.

Her grubun başına gelen sizin de başınıza geldi herhalde: İkinci albüm krizi.

Chris: "Parachutes"ü bitirdikten sonra elimizde bir tek şarkı vardı, "In My Place"... İçim kurumuş gibiydi. "Hepsi bu kadarmış" diyordum kendi kendime. Sonra bir gün Jonny (Buckland) gitarıyla "In My Place"i çalınca, "bunu kaydetmemiz şart" dedim. O şarkı bizi kurtardı...

İlk albümlerin genellikle grup üyelerinin hayatlarının yirmi yılının yoğunlaşmış hali olduğu söylenir. Siz ikinci albümünüze ne koydunuz?

Chris: Aynı fikirde değilim. Çoğu müzisyenin ilk albümlerinde, "o albümü" yaparkenki hissiyatlarını yansıttıklarını düşünüyorum. Geleceğe göndermeler yapabilirler, geçmişten söz edebilirler ama, ilk albümler esas olarak o albüm kaydedilirken kafada olanlarla alâkalıdır.

Jonny Buckland: Ama ikinci albümü yaparken zaman zaman ilham sıkıntısı çekildiği de doğru...

Chris: "Parachutes"de, nispeten yeni şarkıları kaydetmek gibi bir şansımız oldu. Geçmişi eşeleyecek kadar vaktimiz yoktu. Taze şarkılarla işi daha iyi beceriyoruz. Her iki albümümüz de aynı sürede ortaya çıktı, ikisi de yaklaşık 18 ay aldı. Ergenliğimizden kalma şarkıları peşimizden sürüklemiyoruz.

Ergenliğinizde Sting'i sevdiğiniz biliniyor, Simon and Garfunkel fanı olduğunuz da... Listede başka kimler var? Ergenliğinizde en çok hangi gruplardan, müzisyenlerden etkilenmiştiniz?

Chris: U2, Cure, Pixies, George Harrison, PJ Harvey, John Lennon... Johnny Cash'i, Hank Williams'ı, My Bloody Valentine'ı, erken U2'yu, Echo and the Bunnymen'i, Smiths'i, Joy Division'ı daha yeni yeni keşfediyorum, hepsi yeni şeyler benim için.

Son günlerde neler dinliyorsunuz?

Chris: Bu haftasonu Sex Pistols'a takıldım. (gülüyor) Onlara vurulacağım hiç aklıma gelmezdi. Resmen nakavt oldum. İnsan 12 yaşına dönüyor. "Never Mind The Bullocks"ı dinlerken, "böyle bir şey varken niye kalkıp başka türlü müzik yapılır ki?" diye geçirdim içimden. Sonra hemen kovdum o düşünceyi tabii.

Sex Pistols geçenlerde yeniden bir araya gelip konser verdi ve üstelik bunu sadece para için yaptıklarını söylediler...

Chris: En azından, dürüstler. Sex Pistols'ı çok seviyoruz. Öylesine seviyoruz ki, bunu görmezden gelmeye çalıştık. Efsanelerimizi lekeleyecek şeylere tahammül edemiyoruz.

Los Angeles konserinizin soundcheck'inde çaldığınız şarkılar, efsanelerdeki "A Whisper"da müziğinizin rock ve pop yanı arasındaki sınır belirsizleşiyor neredeyse. Bir şarkının bu iki tarzdan hangisine tekabül ettiğine hangi anda karar veriyorsunuz?

Jonny: Bazen bu kararı sound'un kendisi veriyor. Eğer doygun bir gitar riff'inden yola çıkmışsak, şarkının daha gergin olacağı kesin gibi. Ayrıca bazı parçalar pek çok şekilde yorumlanabilir, bazılarıysa sadece bir tarzda.

Chris: "Whisper" her şeyden önce, çok hızla kaydedilen bir duygu, bir atmosfer. Her şey gitarın sound'undan çıktı.

Albümün öne çıkan parçalarından biri de "In My Place"; ortalığın vasat şarkılarla kaynadığı bir dönemde, sizin besteye, bestelerin kalitesine ne kadar önem verdiğinizin bir kanıtı gibi. Bir Oasis gibi değilsiniz...

Chris: O kadar ileri gitmeyelim, Liam'ın da, Noel'in de taptaze, tutkulu, kışkırtıcı şarkıları var.

Besteyi sizin kadar önemsiyor gibi görünmüyorlar...

Chris: Ben Oasis'i seviyorum, özellikle de kıçlarını yırttıklarını hissettiğimde... Pop müziğin en büyük marşlarından birkaçını yaptılar, bu bile yeter. Bence yakında

> **İnsanları yoksul kılan şartları, ticaret yapmalarını engelleyen kuralları görünce, ister istemez uyanıyorsunuz. Orada değil burada doğmak, başarılı biri olmak şans mı? Şanssa, bu şansın sebebi ne?**

pekâlâ olağanüstü nitelikte yeni işler çıkarabilirler.

"God Put A Smile On Your Face" adlı şarkı Coldplay'in en fazla soru soran parçalarından biri. Günün birinde bu sorulara bir cevap bulabilecek misiniz?

Chris: Hayır, asla. *(gülüyorlar)* Bizi büyüleyen sorular, insanlığın her zaman sorduğu sorular: Niçin buradayız? Nereye gidiyoruz? Kızlara nasıl akıl sır erdirilir? Siyasetçiler niçin bu kadar korkunç?

"Warning Sign" da, "The Scientist" gibi, bir aşk şarkısı, ama aynı zamanda, dünyanın gidişatına çok rahat uyarlanabilir. Siz de Fair Trade adlı adil ticareti ve üçüncü dünya ülkelerinin dünya ticaretinden daha fazla pay almasını savunan örgüte katkı sağlıyorsunuz. Kendinize bir misyon yüklüyor musunuz?

Chris: Hayır. Şu veya bu malın reklamına katkıda bulunmak istemiyoruz, ama buna karşılık, bazı haklı davaları destekleyerek dünyanın gidişatına olumlu katkılar yapmak istiyoruz. Dünyayı değiştirmek gibi bir iddiamız yok, ama en azından tişörtlerimizin üstünde şirket logoları olmasındansa, Fair Trade gibi logoların olmasını tercih ediyoruz.

Fair Trade'in üçüncü dünya ülkelerindeki üreticileri destekleyen girişimleri bağlamında Haiti'ye gittiniz. Oradan ne gibi izlenimlerle geri döndünüz?

Chris: Gördüklerim beni müthiş öfkelendirdi. Biraz da kötümserleştirdi. Öyle doluyum ki. Tamam, buna rock starı vicdanı diyebilirsiniz. Evet, halim vaktim yerinde, hayatımdan memnunum. Bencilim. O.K. dergisini karıştırıyorum, kızlara kur yapıyorum. Hakkımda çıkan eleştirileri ciddiye alıyorum. Gayet rahat, korunaklı bir varoluş, evet. Haiti'de bu varoluşun maddi zemininin altında nasıl bir boktanlık yattığına uyandım. İnsanları yoksul kılan şartları, ticaret yapmalarını engelleyen kuralları görünce, ister istemez uyanıyorsunuz. Orada değil burada doğmak, başarılı biri olmak şans mı? Şanssa, bu şansın sebebi ne?

John Lydon Batı dünyasının kepazeliğini çok iyi kavramıştı. Medyayı, reklam dünyasını, bütün o rezilliği... Bunlara direnmeye çalışıyoruz. Kötücül şirketler dünyasının ortasında dört arkadaşız. Bu korkunç canavarın bir parçasıyız. Rahat uyuyabilmek için başarı denen şeyle mücadele etmek zorundayız. Fair Trade'i daha fazla albüm satmak için desteklemiyoruz, böyle bir şeye ihtiyacımız yok.

Peki, Bono'yu ve müzik dışındaki eylemlerini eleştirenlere ne diyorsunuz?

Chris: Çenelerini kapasınlar.

Jonny: İnsanların bu derece sinik olabilmeleri delilik. Onun eylemleri birçok insana faydalı oldu, Bono'nun aleyhinde ne söylenebilir ki? U2'nun müziğini beğenmeyebilirsiniz, ama Bono'yu eleştirmek olabilecek en kötü şey.

"A Rush Of Blood To The Head"in açılış şarkısı "Politik", albüme rengini veriyor gibi. 11 Eylül bu albümü ne kadar etkiledi?

Chris: Hayatta olduğumuza, müzik yapabilecek durumda olduğumuza sevindik, aynı zamanda da, geç olmadan, sıcağı sıcağına duygularımızı ifade etmek istedik. Primitif bir tepki gösterdik, "ölümün nereden, nasıl geleceği belli olmuyor; elimizi çabuk tutalım, ne yapacaksak yapalım" dedik. Albümün adının "A Rush Of Blood to The Head" olmasının nedeni de bu.

Jonny: Ne kadar şanslı olduğumuzu fark ettik. "Parachutes"ün başarısını tam olarak kavrayamamıştık. Bu tür olaylar elimizden gelenin en iyisini yapmaya sürüklüyor bizi.

Chris: Hayat kısa ve hiçbir şey ertelemeye gelmez. Konu ister aşk olsun, ister kötücül global şirketlere dur demek olsun... "A Rush Of Blood" buna dair bir albüm.

Albümün açılışındaki klavye bombardımanı ve gitarların motorlarını ısıtan bir jet gibi gürlediği, "hayatı ölüme tercih etmek"ten söz eden "Politik", ıskalanan fırsatların ayrıntılı olarak anlatıldığı "Clocks"daki piyano tufanı, albüme adını veren hüzünlü şarkının kırılganlıkları, hayatın dayanılmaz hafifliğini konu alması... Müzik cesur, harekete geçirici, sinematik; sözler nörotik bir aciliyet duygusu veriyor...

Chris: Aynen öyle. İşte ben buyum. Acil, aciliyet. Bu sözcük beni özetliyor. Müziğimiz de öyle. Hayat sona erince bütün bunlar ne mânaya gelecek? Müthiş plakları kim dinleyecek, harika kitapları kim okuyacak, muhteşem filmleri kim seyredecek? Kimse. O halde ne yapacaksak şimdi yapalım, hemen yapalım, derhal yapalım. Hiçbir şey ertelemeye gelmez.

"The Scientist" adlı şarkınızda, felsefi, hatta mistik bir yaklaşım var...

Chris: Bu, insanoğlunun tabiatından kaynaklanan bir şey: Büyük sorular zihnimizi meşgul ediyor, ama mesela sevgilimizin terk etmesi de bizi mahvedebilir. İsrail'deki durum ne kadar kötüye giderse gitsin, güzel bir kız size telefon numarasını verdiğinde, günün geri kalanını mutlu geçirebilirsiniz.

"Clocks" ve "Daylight"ın düzenlemeleri çok ilginç. Bir şarkının işlenmesinde prodüksiyonun payı ne kadar?

Chris: Melodi, duygu ve sözlerin samimiyetinden sonra, üçüncü sırada geliyor bizim için. Gayet bilimsel bir izahat oldu, değil mi?

Jonny: Her şey önemli ve hepsi birbirine sıkı sıkıya bağlı.

Kayıtları nasıl yapıyorsunuz?

Chris: Genellikle, melodiyle ve basit bir gitar cümlesiyle yola çıkıyoruz, gerisi bunun üzerinden gelişiyor. Bu yöntem hoşumuza gidiyor, çünkü şarkı kendi yolunu izliyor... Çalmaya başlıyorum ve ardından geleni görüyorum. Yazı masasının başına oturmuyorum. Beni esas etkileyen, dinlediğim müzikler. Mesela, "The Scientist" doğrudan doğruya George Harrison'un "Isn't It A Pity"sini dinlememin sonunda çıktı. O şarkının beni soktuğu ruh hali bir başka şarkı yazmamı sağladı. George Harrison çokerken öldü, kıymeti tam mânasıyla bilinmeden.

Kısa bir süre önce Bono sahnede "Yellow"u söyledi, sonra, haziran sonunda David Bowie Meltdown Festivali'ne çağırdı sizi. Bunların nasıl etkileri oldu üstünüzde?

Chris: Onlar da senin gibi, benim gibi insan, ama müthiş saygı duyuyoruz onlara, tıpkı Ian McCulloch *(Echo and the Bunnymen'in solisti)* ya da Edge *(U2'nun gitaristi)* gibi. Bu çapta sanatçıların bize saygı göstermesi insana acaip güven veriyor. U2'ya öylesine saygım var ki, Bono "Yellow"u söylerken ne yapacağımı bilemiyordum. Rock'ta yaşın önemi yok. Mühim olan tek şey, yaptığın işe kattığın inanç: Tom Waits, Bob Dylan, Neil Young... Bütün mesele tutku; aynı şey bir ressam için de, yönetmen için de, hekim için de geçerli...

Mühim olan tek şey, yaptığın işe kattığın inanç: Tom Waits, Bob Dylan, Neil Young... Bütün mesele tutku; aynı şey bir ressam için de, hekim için de geçerli...

Yeni şarkıların çoğunu 2001 sonunda yeniden kaydettiniz, niye öyle oldu, sonuçtan niye tatmin olmadınız?

Jonny: Noelden kısa bir süre önce, albümü tamamlamak için stüdyo değiştirmeye karar verdik ve bazı parçaları tekrar dinlediğimizde sonuç bizi hayal kırıklığına uğrattı. Daha epey işimiz olduğunu fark ettik.

Hiç elediğiniz parça oldu mu?

Chris: Hayır, ama başka parçalar eklendi ve daha da iyi oldu.

Jonny: Londra'da lüks bir stüdyodaydık, Londra zaten konsantre olmayı engelleyen bir şehir. Liverpool'a geçmek bize iyi geldi. Açıkçası Londra'nın baskısından kurtulmuş olduk.

Chris: Liverpool'da kendimizi özgür hissettik. Londra'daki o müthiş pahalı stüdyoyu bırakıp, aklımıza geleni deneyebildiğimiz ucuz bir yere geçtik; yeni şarkılar diğerlerini de yukarı doğru çekti. Liverpool'da üslenmeseydik, albüm biraz ruhsuz olurdu.

Peki, Chris Martin'le Jonny Buckland arasında rekabet var mı? Lennon ve McCartney'i andırıyor mu çalışma tarzınız? Yoksa tamamen bir grup çalışması mı?

Jonny: Bir noktaya kadar, Coldplay'in her albümünün ortak bir çabanın ürünü olduğunu söyleyebiliriz. Her şey her zaman melodiyle başlıyor, sonra akorlar ve bazen de birkaç dize geliyor. Ardından, grup olarak şarkıyı işliyoruz.

Chris: Yazma düzeyinde bir rekabet söz konusu değil. Herkes kendi rolünü yerine getiriyor, en azından, şimdilik durum böyle. Genellikle ilk fikir benden çıkıyor, ama Jonny'nin katkısı olmasa o fikir gelişemez; Jonny şarkının biçim almasını sağlıyor. Sonra, Guy'la *(Berryman, grubun basçısı)* Will *(Champion, grubun davulcusu)* devreye giriyor ve şarkı ortaya çıkıyor. Dördümüzden birinin katkısı olmasa, şarkı berbat olur. İçimizden birinin bir şarkıyı, bir dörtlüğü ya da bir dizeyi sevmediğini hissettiğimiz anda, onu çöpe atıyoruz.

Başka türlüsü de zor herhalde, çünkü neticede albüm çıktıktan sonra en az bir yıl turnede o şarkıları beraber çalıyorsunuz...

Chris: Orası öyle tabii. Mesela, Jonny ve benim getirdiğimiz bir şeyden Will hoşlanmadığında, önce kafam bozuluyor, hatta surat astığım da oluyor bazen, ama sonuçta bu durum hep daha iyiye götürüyor bizi.

Jonny: Mesela Guy bu albümdeki "Green Eyes"dan memnun değil, fazla folk buluyor. Will'i de memnun etmek her zaman zor zaten.

Chris: Ömrüm Will'in onayını almaya çalışmakla geçiyor. Bir şarkıyı dinlettiğimde "eh" derse, biliyorum ki, olmamış. En büyük hobim, onu yazdığım şarkıların hiç de fena olmadığına ikna etmek...

Colplay demokratik bir grup yani...

Jonny: Codplay'in varoluş koşulu yüzde yüz demokrasi. Şarkıların çoğunu Chris tetikliyor, sözleri yazıyor, ama ortaya çıkan ortak bir çabanın ürünü, dolayısıyla herkesin katkısının eşit olduğunu düşünüyoruz. Elde ettiğimiz geliri de dört eşit parçaya bölüyoruz. Günün birinde, aramızdan biri ayrılmak isterse, Coldplay'e nokta koyarız.

Şarkıların oluşumunda Chris Martin'in payı biraz daha fazla gibi. Geliri eşit bölüşmek rahatsızlık yaratmıyor mu?

Chris: Arkadaşlarımdan daha fazla kazanmak istemiyorum. Günün birinde, en iyi arkadaşlarımla mahkeme salonunda kimin hangi dizeyi yazdığını tartışmak istemem. Başka gruplar bu prensiplerle çalışmıyor, bazılarıyla bu konuyu tartışmışlığım da var. Bizim kimyamız çok özel, ben onlarsız yapamam, onlar da bensiz...

Mesela Lyon'da yaşayan, şarkılarımıza güçlü anlamlar yükleyen bir kızın, bu kadar sevdiği bir şarkının niçin otomobil satmakta kullanıldığını sormasını istemeyiz.

Grubun prensiplerinden biri de maddelerle ilgili galiba. Kokain kullananın gruptan ihraç edileceğine dair bir kuralınız olduğu söyleniyor...

Jonny: Biz dumanaltı bir grup değiliz. Ama öyle katı bir kural da yok. O hikayenin aslı şöyle: Chris, Thom Yorke'un bir söyleşisini okurken "kokain kullanan, gruba veda eder" mealindeki bir cümlesini çok beğenip şiar edinmişti bir ara.

Chris: O benim mübalağacı tarafım. Öyle bir kuralımız yok.

Maddelerle aranız nasıl?

Chris: Maddelerle de, alkolle de alâkam yok. Sigara bile içmiyorum. Meşin pantalonum da yok. Ben eski tür piizci, dumancı rock'çulardan değilim. Yüzmeyi, koşmayı tercih ederim, hatta uçurtma uçurmayı...

Uçurtma mı?

Tabii... Geçen yıl yaşgünümde erkek kardeşim bana bir uçurtma hediye etti. "Ne bu ya?" dedim, "ben 24 yaşındayım". O da, "bırak bu lafları da bir dene, çok hoşuna gidecek" dedi. Plaja gittim, uçurtma uçurdum. Haklı çıktı, çok eğlenceliydi.

Pop ve rock dünyasında, klasik ya da yeni şarkıların reklamlarda ya da filmlerde kullanıldığına çok sık rastlar olduk. Siz şarkılarınızın kendi albümlerinizden başka bir yerde kullanılmasına izin vermiyorsunuz. Coldplay, ruhunu satmaktan mı korkuyor?

Jonny: Aslında, şarkılarımızın nereden kaynaklandığını tam olarak bilemiyoruz, nerden çıktığı belli olmayan bir şeyi satmak durumunda olma fikrinden nefret ederim. *(gülüyor)*

Meşrubat firması Gatorade "Yellow", Diet Pepsi "Trouble" için dört milyon sterlin teklif etmişti. Bu kadar büyük parayı geri çevirmek zor olmadı mı?

Chris: Asıl zor olan geri çevirmek değil, kabul etmek. Şarkımızın mânasını, duygusunu sattığımız anda, aynaya bakacak halimiz kalmaz.

Peki mesela, Paul Thomas Anderson çıkıp da şarkılarınızdan birini son filminde kullanmak istese...

Chris: Bu farklı bir şey. Söz konusu bir sanat eseri olduğunda, teklifi inceleyebiliriz. Benim kesinlikle arzu etmediğim şey, parçalarımızdan birinin mesela şampuan satmak için kullanılması. Bizim için gözbebeğimiz kadar değerli bir şeyden para için vazgeçerek küreselleşmeye katkıda bulunmak istemiyoruz: Bunun insanın kendi kızını kaldırımlara

EVEREST

www.everestyayinlari.com

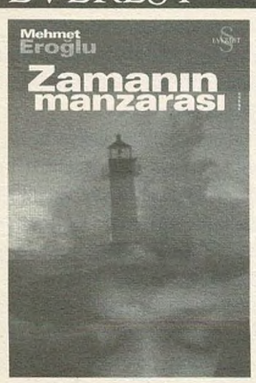

Mehmet Eroğlu / *Zamanın Manzarası (Roman) (2. Baskı)*

Mehmet Eroğlu'nun 1988-2002 yılları arasındaki Türkiye'yi, gözünü kırpmadan ölüme yatanları, ülkemizde yaşanan derin acıları ve 'trajk bir aşkı' anlatan romanı...

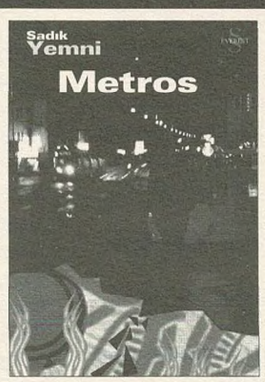

Sadık Yemni / *Metros (Roman)*

Amsterdam'dan başlayıp İstanbul'da sona eren balina nefesli romanı, edebiyatımızda cümbüşlü tirildeme makamında icra edilen ilk yapıt...

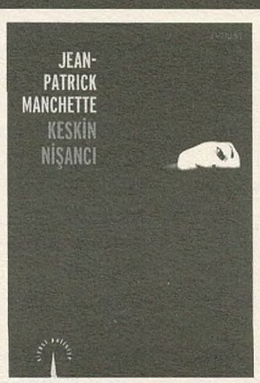

Jean-Patrick Manchette / *Keskin Nişancı (Siyasi Polisiye)*

'Yeni polisiye' akımının en önemli isimlerinden Manchette, çok önemli suikastlerden sıyrılmış bir kiralık katilin, 'derin devlet' elindeki 'trajik' sonunu anlatıyor...

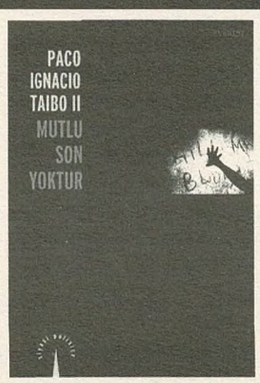

Paco Ignacio Taibo II/ *Mutlu Son Yoktur (Siyasi Polisiye)*

Taibo, Meksika gerçeğinden yola çıkarak, Üçüncü Dünya ülkelerinin çaresizce kesişen kaderlerinin arka planındaki siyasi aktörleri teşhir ediyor...

Hasan Bülent Kahraman/ *Postmodernite İle Modernite Arasında Türkiye (Kültürel Çalışmalar)*

"Dünyadaki ve Türkiye'deki yeni özgürlük düşüncesi, modernitenin bir sosyoloji, siyaset ve estetik olarak sert ve katı yanlarının aşılmasını zorunlu kılıyor."

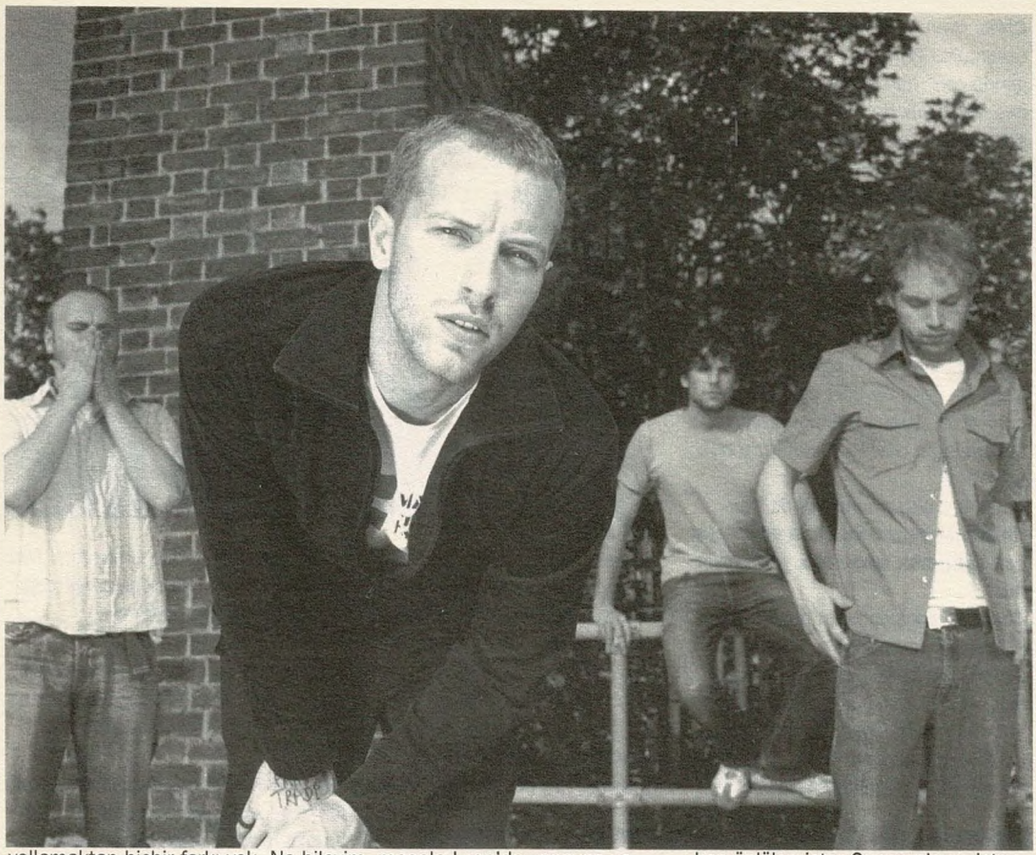

yollamaktan hiçbir farkı yok. Ne bileyim, mesela Lyon'da yaşayan ve şarkılarımıza çok güçlü anlamlar yükleyen bir kızın, bu kadar çok sevdiği bir şarkının niçin otomobil satmakta kullanıldığını kendisine sormasını istemeyiz.

Sylvester Stallone'den teklif aldığınız doğru mu?

Jonny: Evet, Los Angeles'ta bulunduğumuz sırada bizimle buluştu, "Trouble"ı "Yarışçı" adlı filminin soundtrack'inde kullanmak istediğini söyledi. "Hayır" dedik ama, ne yalan söyleyelim, Sylvester Stallone gibi bir şahsiyetin sırtımızı sıvazlaması hoşumuza da gitti. Bir öğrenci grubuyken bu noktaya nasıl geldik diye afalladık.

Los Angeles konserinizde Hollywood ünlüleri de boy göstermiş. Hatta, Lakers maçları dışında pek ortalıkta görünmeyen Jack Nicholson da oradaymış... Bu arada siz de bis yaptığınızda "Lips Like Sugar"ı sinema sanatçılarına ithaf etmişsiniz...

Jonny: Hatta şarkının bir dizesini de değiştirdik, "eğer Oscar kazanamadıysan, her şeyin heba olduğunu düşünüyorsan" diye söyledik. Kafamı kaldırıp VIP balkonunda gülümseyerek bizi seyreden Nicholson'ı görünce elim ayağım tutuldu.

"Parachutes"ün beklenmedik büyük başarısı sizi biraz tedirgin etmiş gibiydi. Bugün bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Chris: Bu konuda açık olmamız gerek: Albümleri çok satan bir grupta çalmak çok hoşumuza gidiyor, zaten onun için buradayız. Hikayemizin hedefi bu: Tutkulu müziğimizi en geniş kesimlere taşıyabilmek. Başarının hoşlanmadığımız yanı, her ne kadar zaman zaman bizi eğlendirse de, şöhret... Şöhret tuhaf bir şey. Ama zaten bizim için önemli bir şey değil. Bizce çok anlamlı olan ve belki başkaları için de çok anlam ifade eden bir şarkıyı söylemek, her şeyden önemli bizim için. Sıradan, günlük kılık kıyafetimizle, en ufak bir koreografiye filan kalkmadan Top of the Pops'a girmek de son derece cool bir durum ayrıca. Biraz vakit aldı, çabalamamız gerekti, ama "Parachutes"ün başarıyı yakalaması çok hoşumuza gitti.

Neyse ki, dinleyicilerin şarkılarınızdan hoşlanması daha az vakit aldı...

Chris: Orası kesinlikle öyle. Aslında, bu bize gerçekte değerimizi kanıtlama fırsatı verdi. Bundan sonrası çok daha zor. Kimseyi hayal kırıklığına uğratmak istemiyoruz.

Şöhret tuhaf bir şey dediniz, rock starı olmak nasıl bir duygu?

Chris: İlk başlarda ödüm kopmuştu. Özel okulda okumuştum, üniversite öğrencisiydim. Orta sınıf bir aileden geliyorum. İçki, sigara kullanmıyorum. Bu bakımdan Liam Gallagher'la veya Sex Pistols'la ortak bir sosyal noktam yok. Wu-Tang Clan'cılar gibi bir hayat tecrübem de yok. İlk adımızı duyurduğumuzda kendime güvenim sıfırdı. Top of the Pops'a çıkan ünlüler, ister Queen olsun, ister John Lydon, uzak ve sihirli bir gezegenin insanlarıymış gibi gelirdi. Sonra birden kendini Top of the Pops'da buluyorsun, o isimlerle tanışıyorsun ve keşfediyorsun ki, onlar da senin benim gibi insan. Hepimiz sıradanız. Bir insanı sıradışı yapan şey ne ürettiği. Bütün mesele o. Yoksa nereli olduğun, nasıl geçmişin olduğu değil. Bu-

Benim gibi özel okul öğrencisi, orta sınıftan birinin rock yapması söz konusu değildi. Radiohead aksini ispatladı. Thom Yorke özgürleşmemi sağladı.

nu keşfettiğimde acayip rahatladım, birisi pencereyi açmış ve yeniden nefes alabiliyorum gibi oldu. Şöhret hakikaten tuhaf bir şey. "Rüyaların gerçek olması" diye bir laf var ya... *(güler)* Ben "Neighbours" adlı diziyi seyrederek büyüdüm. Oradaki Beth karakterine vurgundum. Gerçekten aşıktım. Yıllar geçiyor, bir rock grubunda çalıyorum ve kiminle tanışıyorum? Beth'i oynayan Natalie Imbruglia'yla. Ve o bir Coldplay fanı çıkıyor. İnanılır şey değil. Şimdi sıkı dostuz. Ne acayip değil mi?

Eskiden ona aşık olduğunuzu söylediniz mi?

Chris: Bu soruya cevap vermesem daha iyi...

Aşk hayatınız nasıl? Romantik şarkılarınızdaki gibi misiniz?

Chris: O konuda beş para etmem. Çok fazla film seyretmiş biriyim, çok fazla Woody Allen seyrettim. İlişki öncesinde müthiş bir yükseliş vardır, insanın ayağı yerden kesilir. Filmlerde o yükselişin sonrasında ne olduğu pek gösterilmez. Ben o yükseliş anına, insanın ayağının yerden kesilmesine tutkunum. Kemanların çaldığı, yumuşak ve sıradışı anlar... Bunu utanarak söylüyorum, o noktadan sonra ilgimi, heyecanımı kaybediyorum. İlişki gerçekleşince benden hayır gelmiyor.

Niye öyle oluyor?

Sonuçta annemin oğluyum ve bu rock starı kimliğimle çelişiyor. Kızlar harika varlıklar, ama yüzde yüz hoşlanmadığım birisiyle ilişkiye girmek vicdan azabı yaratıyor. Tek gecelik aşklar yaşamak, öylesine cinsel ilişki kurmak bana göre değil. Taraflardan biri ıstırap duyuyor. O duygudan nefret ediyorum. Bir de korkuyorum, hislerimin başka birisinin elinde, iradesi altında olması beni korkutuyor. Annem evlenmeden önce cinsel ilişki kurmanın doğru olmadığını söylerdi hep. Örümcek kafalı olduğundan değil, açık fikirli bir insandır aslında. Beklemenin ve bağlanmanın büyülü bir cinsellik yarattığını düşünüyor. Ben tam aynı fikirde değilim. Fakat öyle çok fazla insanla da düşüp kalkmadım. Daha iki yıl öncesine kadar bakirdim.

Aşk konusunda bunca ikircikli birinin aşk şarkıları yazması nasıl bir şey?

Chris: Bu tuhaf gelecek belki ama, çok fazla mutlu olmak istemiyorum. Şarkı yazabilmek için bir miktar kendime acıyor olmam lazım. Birisiyle olan randevunuz nedeniyle endişe içinde olduğunuzda, altı saat piyanonun başında oturup şarkı yazamazsınız. En güzel şarkılarım, bir partiden erken ayrılmışlık duygusu içinde yazdığım şeyler oldu.

İnsanlar niye hüzünlü şarkılar dinlemekten hoşlanıyor sizce?

Jonny: Hüzünlü şarkılar moral verici olabiliyor. Bunun "benden daha kötü durumda olanlar da varmış" türünden bir duygudan kaynaklanıp kaynaklanmadığını bilemiyorum. Aslında, insanı asıl hüzünlendiren şarkılar, mutluluk şarkıları bence.

Chris: Hüzünlü şarkılar galiba biraz masaj gibi bir şey. "The Scientist"in maksadı, dinleyenlerin kendilerini iyi hissetmelerini sağlamak. Katartik mi, orasını bilemiyorum. Bağlı bulunduğumuz plak şirketinin yöneticileri, aynı etiket altında albümü çıkacak bir kadın şarkıcı için bir şarkı yazmamı istedi, ben de oturup çok mutlu bir şarkı yazdım. O kadar boktan oldu ki, şarkıyı veremedim.

Coldplay, kimilerine göre Strokes ya

bakınız

Ellinci Roll'da Coldplay elemanları misafirlerimiz arasındaydı...

"Bob Dylan belgeseli "Don't Look Back"i seyrettim ve bir erkek diğer bir erkeği ne kadar beğenebilirse, Bob Dylan'ı o kadar beğendim. Müthişti, o güzelim şarkıları bir ilan yazar gibi yazıveriyordu, ama yaptığı işe kendini ne kadar verdiği de açıktı. " (sayı 50, ocak '01)

da White Stripes kadar cool olamıyor. Sizin için müzik, tavırdan, duruştan daha mı önemli?

Chris: O grupları ve yaptıkları müziği çok beğeniyoruz. Göreceksiniz, günün birinde, biz de öyle "in" olacağız. Ertesi güne de hiçbir şey kalmayacak. *(gülüyorlar)* Biz istediğimiz müziği yapıyoruz, istediğimiz şeyi anlatıyoruz, istediğimiz yere gidiyoruz. Açıkçası, bu her şeyden çok daha önemli...

Sizin kuşaktan diğer grupların birçoğundan farklı olarak, eski tüfeklerin fikrine kulak veriyorsunuz, hatta bu albümde Echo and the Bunnymen'in şefi Ian McCulloch'un görüşlerini almışsınız...

Chris: Liverpool'daydık ve doğal olarak yollarımız kesişti. Echo and the Bunnymen'e hayranız, o da bizi beğeniyor. Onun onayını almamız, yaptığımıza kefil olması iyi olur diye düşündük. Bazı parçaları The Edge'e de dinlettik. Bakış açıları ilginç, öyle kolay kolay beğenen tipler değiller. Strokes'un da aynı şeyi Robert Smith'le yaptığını duydum. Genç grupların eskilerle konuşabilmeleri, onları bugünün beğenileriyle tanıştırmaları fikri hoşuma gidiyor. 1982'de Echo and the Bunnymen "The Back of Love"la listelerdeyken ben beş yaşındaydım. "In My Place"i Ian'ın paltosu sırtımda söyledim, o da yanımda oturuyordu. Okul diskosunda ne yapacağını bilemeyen bir yeniyetme gibi hissettim kendimi.

Albümün kapanış parçası "Amsterdam" geçen zamandan söz ediyor. Zamanı nasıl algılıyorsunuz, bir yandaş gibi mi, bir hasım gibi mi? Bir de, 55 yaşına geldiğinizde hâlâ pop şarkıları yazacak mısınız?

Chris: Hiçbir fikrim yok. O kadar uzağı göremiyoruz. Her gün uyanırken, ne kadar şanslı olduğumuzu, hayatın ne kadar inanılmaz olduğunu kavramakta zorlanıyorum. İçinde bulunduğumuz güne ve bir sonraki haftaya konsantre olmaya çalışıyorum. 55 yaşına geldiğimde, kesinlikle ne dostum ne de saçlarım kalmış olacak. *(gülüyorlar)*

Endişeli, kuruntulu, vehimli, vesveseli bir kişilik olarak tanınıyorsunuz...

Chris: Soyaçekim herhalde. Babam acayip kuruntulu bir adamdı, bir sürü takıntısı vardı. Ben de öyleyim. Allahtan grubun öteki üyeleri rahat, geniş tipler, yoksa birlikte kafayı yerdik.

Başlıca takıntınızın kellik olduğu anlaşılıyor, diğerleri ne?

Chris: 25 yaşındayım ve gerçekten seneye kel kalacağımdan korkuyorum. Ünlü biri bana Bono'nun saç nakli yaptırdığını söyledi. İnanabiliyor musunuz? Bono! Demek ki benim için durum umutsuz değil. Benim üç sabit takıntım var. Bir: Kızlar –onlarla ilişkilerim hep fırtınalı oldu. İki: Ölüm, daha doğrusu erken ölüm korkusu. Üç: Kel kalmak.

Ergenliğinizdeki takıntılarınız nelerdi?

Chris: Eşcinsel olmaktan korkuyordum. İnsan 14 yaşındayken korkularını gizliyor, çünkü biliyorsunuz ki, aleyhinizde kullanılacak. Yatılı bir okulda eşcinsel olduğunuzu düşünsenize. Büyük kâbus! 16 yaşına geldiğimde eşcinsel olmadığıma emindim. Fakat homofobi çok yıpratıcı olabiliyor.

Okuldayken müzisyen olup dünya çapında ün kazanmayı hayal ediyor muydunuz?

Chris: Müziğe yönelmemi iki şeye borçluyum: Benim gittiğim özel okulda öğrencilerin rock müzisyeni olması en son istenecek şeydi. Fakat Mr. Skinner diye rock'a sempati duyan bir hocam vardı, beni müziğe o yönlendirdi. İkincisi, Radiohead'in doğuşu. Radiohead bana umut verdi. Benim gibi özel okul öğrencisi, orta sınıftan birinin rock yapması söz konusu değildi. Radiohead aksini ispatladı.

En çok sevdiğiniz Radiohead albümü hangisi?

Chris: Hiç tereddütsüz "The Bends". Onun hayatımı altüst eden albüm olduğunu söyleyebilirim. Thom Yorke sayesinde kendimi hıyar gibi hissetmekten kurtuldum. Ben de onun gibi orta sınıftan geliyorum, iyi bir eğitim aldım, piyano öğrendim, bir grupta çalmayı düşünmemi engelleyecek bir konfor içinde büyüdüm. Benim açımdan, rock toplumsal sınıfınla bağlantılı bir şeydi, fazla naif ve bu tür şeylere inanacak kadar kompleksliydim. Thom Yorke özgürleşmemi sağladı. Sonradan Clash'ın ya da Rolling Stones'un da proleter olmadıklarını öğrendim tabii.

Ama Sex Pistols proleter... Sık sık Sex Pistols övgüsü yaptığınızı görüyoruz. Sizi onlara çeken şeyler nedir?

Chris: Bizim, Sex Pistols'ın birinci dereceden akrabası olduğumuza, hatta onların varisi olduğumuza insanları ikna etmem zor, ama gerçek öyle. Geçenlerde "The Filth and the Fury"yi *(Sex Pistols belgeseli)* seyrettim ve acayip yakınlık duydum. Serseri oldukları söyleniyor, ama bence Johnny Rotten çok müşfik bir insan. Filmde, bütün o yaptıklarını Britanyalılardan nefret ettiği için değil, aksine onları sevdiği için yaptığını, çünkü halkın satışa getirildiğini söylüyordu. Biz de ne yapıyorsak, tam da aynı nedenle yapıyoruz. Kalple ve ruhla müzik yapıyoruz, çünkü bu ülke insanlarının kültürel olarak satışa getirildiğini düşünüyoruz. Ve bir mâna, bir duygu taşıyarak da popüler bir grup olunabileceğini ispatlamak istiyoruz.

Johnny Rotten bütün o yaptıklarını Britanyalılardan nefret ettiği için değil, aksine onları sevdiği için yaptığını, çünkü halkın satışa getirildiğini söylüyordu. Biz de ne yapıyorsak, tam da aynı nedenle yapıyoruz.

Çeviren: **Siren İdemen - Yücel Göktürk**

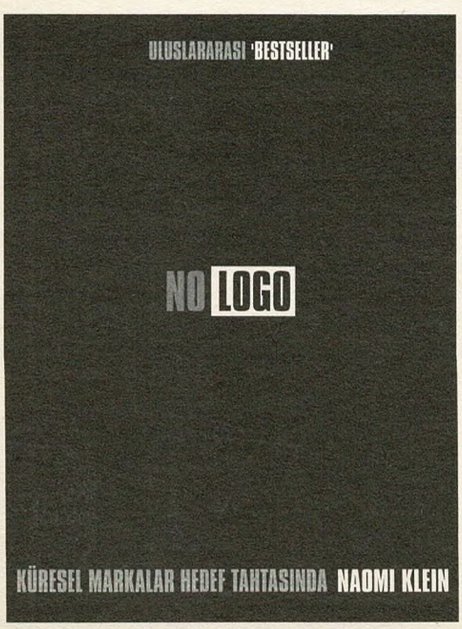

NO LOGO NAOMI KLEIN

"No Logo'yu, geçen yıl Seattle'da gerçekleşen gösterilerin sapkınlık olduğunu düşünen herkes okumalı. Pek çok gencin büyük şirketlere duyduğu şüphe ve içerlemeyi çok güzel ortaya çıkarıyor."

- The Economist

BİLGİ YAYINEVİ

Beck

Beck'in son albümü "Sea Change"i, Rolling Stone dergisi, Bob Dylan'ın "Blood On The Tracks"ine benzetmiş: Aşk acısı, ayrılık sonrası çıkan bir başyapıt... Beck, 32 yaş olgunluğuyla modern bir folk & blues albümüne imza attı. Nick Drake'e, Serge Gainsbourg'a göz kırpan yaylıların gezindiği tahta gitar ezgileri, onun ilk albümlerinden aşina olduğumuz hiphop/elektronika cereyanlarından uzakta duruyor, ama tıpkı "Mutations"da olduğu gibi sırtını şarkıyazarlığı geleneğinin duvarına sapasağlam yaslıyor. Rolling Stone, Les Inrockuptibles ve Mojo dergileri Beck'le görüşmüş.

KARAKALEMİN NİMETLERİ

"Midnite Vultures"ın elektro-funk-soul fantezilerinden üç yıl sonra, folk diyebileceğimiz, karamsar, içedönük bir albüm çıkardınız. Böyle bir tersköşe yapmak planladığınız bir şey miydi?

Beck: Bir albümün nasıl olacağını çok ender olarak önceden bilirim, savaş planını harfiyen uygulayan bir general değilim. Ama daha "Midnite Vultures"ı kaydederken, bir sonraki albümün daha doğrudan, daha arı bir albüm olacağından emindim. Ama o zamanlar henüz muğlak bir arzu düzeyindeydi. Aynı zamanda bir meydan okumaydı da: Bir kez bir şey yaptıktan sonra, hareket etmeye, soluk almak için başka bir yere gitmeye ihtiyaç duyuyorum. Arkamdaki her şeyi yakma arzusunda değilim, ama fazla kök salmaya da niyetim yok. Herhangi bir yerde sabit kalarak bir şeyler öğrenebilecek bir insan değilim. Buna karşılık, katışıksız bir dans albümü ve sade, basit, neredeyse minimal bir albüm yapmak insanı zenginleştiren bir deneyim: Bir uçtan diğerine nasıl geçiliyor? Birbirine bu denli uzak iki noktayı birbirine bağlamak için nasıl bir yol çizebilirsin?

"Midnite Vultures"da aşırıya kaçtığınızı düşündüğünüz oluyor mu?

Tamamen çılgınca, uçuk, kaçık bir albümdü, tam bir bitmeyen eğlence gibi. Müziği aranje etme, her bir unsuru teker teker kurma, sonra bozma, tekrar yapma, yeniden düzenleme tarzı bakımından son derece uçuk bir maceraydı, aynı zamanda öylesine yoğundu ki, haftalarca gözüme uyku girmedi. Stüdyoda nereye doğru gittiğimizi artık bilemez olduğumuz, korku ve coşku içinde kıvranarak ilerlediğimiz çok zaman oldu. Hedefimiz de buydu: dengeyi, yön duygusunu kaybetmek... Öyle olunca da, ardından daha disiplinli, daha yoğun bir şeye özlem duymam çok normal. O tarz bir şok tedavisini tekrar kaldıramazdım.

> **Hayatlarını teşhir edenleri anlayamıyorum. Herkesin başına tatsızlıklar, aşk acıları gelebilir ve zamanla geçer. Ama bir kere basına yansıdı mı, ebedîleşiyor.**

İlk albümünüz "Odelay"den yeni albümünüz "Sea Change"e, "Midnite Vulture" da dahil olmak üzere, zaman içinde yüksek tempolu, dışa dönük bir çizgiden içe dönük, sorgulayıcı bir çizgiye yöneldiğiniz söylenebilir mi?

Bu biraz da halet-i ruhiye meselesi. Bir ruh haline giriyorsun, her gece o frekansta çalıp söylüyorsun, sonra o tükeniyor, başka bir ruh haline giriyorsun. "Midnite Vultures" turnesinde sürekli Leonard Cohen dinliyordum, başka bir ruh halini teneffüs etmek için. Aslında genelde, bu iki ruh hali arasında gidip geliyorum. Bir de şu var: Günümüzde, sanatçılar belli bir döngü içinde üretim yapıyor. İki-üç yılda bir albüm çıkarılıyor, sonra albüm turnesi başlıyor. Sanatçıların küçük adımlarla evrilmesine imkân tanınmıyor. Eskiden böyle değildi. 60'lı, 70'li yıllarda daha kısa aralıklarla albümler yapılırdı. Eğer Beatles, "Beatles For Sale"in ardından "Sgt. Peppers"ı yayınlasaydı, herkes "ne oldu bu heriflere?" derdi.

"Sea Change" aynı zamanda, "eğlendirici Beck"i toprağa gömmek anlamına geliyor mu?

O defteri kapamanın zamanı gelmişti, böyle söylüyorum ama, günün birinde tekrar açma hakkımı da koruyorum. Bir kere öncelikle, asla profesyonel bir eğlendirici olacağımı sanmıyorum: Bu çerçevede uzun süre inandırıcı olamam. Ayrıca, bütün hayatımı tek bir role hapsedemem. Ölümsüz kahramanları, klişeleri, Jack Nicholson gibi tipleri sevdiğimizi biliyorum. Ama ben bu tarz bir iş için yaratılmış değilim. "Sea Change"i kaydederken, benim için önemli olanın sadece müzikal yaratı olduğunu, şarkıların kendilerinin olduğunu fark ettim. "Midnite Vultures"dan sonra bu saptamayı yapmış olmam ve dumanı dağıtmam iyi oldu.

Her albümü bir öncekine bir tepki olarak tasarlayarak da bir başka rutine saplanmış olmuyor musunuz?

Değişmek benim için hakiki bir ihtiyaç, ama esas motivasyonum başka yerde. Benim hakkımda oluşturulan portreye baktığımda, orada kendimi tanıyamıyorum: Beş para etmez, değersiz müzik parçalarını art arda sıralayan bir adam. "Midnite Vultures"da olsun, "Sea Change"de olsun, şarkıları yazmak hep hassas deneyimleri aktarmanın, duyguları geçirmenin bir yolu oldu. Mesele, bu duyguları nasıl çıplaklaştıracağını, nasıl işleyeceğini, özünü çıkarabilmeyi, benden başka hiç kimseyi alâkadar etmeyen kendi halinde ufak tefek ruh halleri olmaktan çıkarıp paylaşılmayı hak eden hakiki zenginlikler haline getirmek için nasıl bir müzikal filtreden geçireceğini bilmekte. Beni harekete geçiren bu: Bir duygusal durumu müzikal, estetik bir tutkuya uyarlayarak, mahrem bir iç dökmeyi, itiraf düzeyinde bir şeyi aştığımı, evrensel bir şey yaptığımı iddia edebilirim. Bir aşk kırgınlığını, yitirmeyi ve yalnızlığı, duyguların birbirine karışmasını işleyen "Sea Change"de bu mesele çok keskin bir şekilde kendini gösterdi. Çok şahsî ve çok yüklü bir malzeme.

Albümün ardında bir aşk acısı olduğu hemen hissediliyor. Sizi bu denli etkileyen ilişki nasıl bir şeydi?

Bunun üzerinde konuşmak istemem. Kimi müzisyenler "açık kapı" politikasından yanalar. Hayatlarını kamuya açıyorlar, "bakın böyle yaşıyorum" diyorlar. Internet sitelerinde akşam

bakınız

Beck altıncı, onyedinci, yirmialtıncı, otuzdokuzuncu ve üçüncü özel sayılarımızda konuğumuzdu.

"On yıldır 'saf' olmadığı söylenen müzikal unsurlara kucak açıyorum, zira müziğin evrilmesinin o 'saf' olmayan unsurlara bağlı olduğunu düşünüyorum. Tadlar ne kadar çeşitlenirse, insanın dinamiği de o oranda temsil edilmiş olur. İşte o zaman üç boyutlu hale geliriz. Tek müzik, tek sound, tek biçim insan varlığını, potansiyelini, kapasitesini ifade edemez." (sayı 26, aralık 98)

yemeğinde ne yediklerini, kaldıkları otelde havluların nasıl olduğunu bile okuyabilirsiniz. Bu tür bir şeffaflık bana göre değil, ben mahremiyetten yanayım. Hayatlarını teşhir eden insanları anlayamıyorum. Herkesin başına tatsızlıklar, aşk acıları gelebilir ve zamanla geçer. Ama bir kere basına yansıdı mı, ebedîleşiyor.

Winona Ryder'la olan ilişkiniz gibi...

Bunu kendime saklamayı tercih ederim. Winona'yla ilk albümümün çıktığı sıralarda tanıştım, birkaç ay birlikte olduk. Ama eğer teşhirci biri değilseniz, bunun hakkında konuşmak çok tuhaf bir şey. Sanatım ve yaptığım işler hakkında konuşmak isterim. Yoksa herkesin başına boktan şeyler geliyor, hayat böyle bir şey zaten. Kendi sorunlarımı ortalığa sermekte mâna göremiyorum.

Yine de sonuçta özel hayatınızda yaşadıklarınızı anlatıyorsunuz...

Evet, ama herkes için geçerli, herkesin başına gelebilecek evrensel şeylerden söz ediyorum. Arzu, hayal kırıklığı, ihanet, ayrılık acısı... Herkes şarkılarımla bağ kurabilir. Dışardan değil, içeriden anlatıyorum. Yaşadığım duyguları dürüstçe anlatıyorum. İlk albümümden bugüne hep şahsî tecrübelerimi naklettim.

Bu albüm diğerlerinden daha dolayımsız, daha çıplak, daha yalın...

Çok kısa bir süre içinde yazdım şarkıları, biri hariç birkaç günde ortaya çıktılar. Dolayısıyla ruh halim çok doğrudan yansıdı albüme. Aslına bakarsanız, "Odelay"in hemen ardından böyle bir albüm yapmayı düşünmüştüm. Ama o sıralarda çevremde birçok ölüm oldu. Yedi ayda tanıdığım altı kişi vefat etti. O noktada ağır, duygu yüklü bir albüm yapmak istemedim. Bundan önceki albümlerimde parçaların ögelerini ayrıştırıp harmanlıyor ve başka bir imgelem düzeyine yerleştiriyordum. Doğrudan anlatım yerine izlenimleri tercih ediyordum, sözler de biraz hissiz kalıyordu. Bu sefer çıplaklığı, yalınlığı yeğledim. Hank Williams'ın tarzını çok takdir ediyorum. Söylemesi gerektiği kadarını söylüyor, ne fazla, ne eksik. Hank Williams ve Carter Family şarkılarından, bluegrass ve country'den, gospel'den çok şey öğrendim. O sade, yalın şarkı yazımı beni çok etkiledi. Çeşitli sound'lar ve yaklaşımlarla deneyler yapmanın yanısıra, geçmişten feyz almak gerektiğini düşünüyorum. Karakalemle çalışmanın ifade açısından büyük avantajları var. Başka araçların, imkânların baştan çıkarıcılığına kapılmadan kendinizi ifade etmek, duygularla yarattığınız eser arasındaki mesafeyi asgarileştiriyor.

Johnny Cash bile kıstırıldığı çerçeveye rağmen kendini yeniden icat etmeyi bildi. Kendilerine katı kurallar koyan müzisyenler beni hayrete düşürüyor; gardiyanların çoktan terk ettiği bir hapishanenin mahkûmları gibiler.

Bu albümün ortaya çıkmasının çok meşakkatli olduğu söyleniyor, çok ciddi engeller aşmak zorunda kalmışsınız...

Müzikal açıdan kendimi hiçbir zaman çıkmazda hissetmedim. Hatta zaman zaman oksijen ihtiyacı duyuyordum, çünkü beynim kesintisiz son sürat çalışıp duruyordu. "Sea Change"deki şarkıların büyük çoğunluğu "Midnite Vultures" turnesi esnasında, bir çırpıda yazıldı. Sanki sonsuz bir kaynak vardı... Şüpheler ardından sökün etti: Şarkıların öylesine mahrem bir tınısı vardı ki, iki yıl boyunca onları sakladım. Yaptığım her şeyi illa dinleyici kabul edecek diye bir şey olmadığını düşünüyordum. Dinleyiciye verilmeyi neyin hak ettiğini, neyin benim özel alanımda kalması gerektiğini değerlendirebilmem için zamana ihtiyacım vardı. Sonuçta, bazı şarkıları yakınlarıma dinlettikten ve onlar bu parçalarda evrensel bir boyut olduğuna beni ikna ettikten sonra stüdyoya girmeye karar verdim ancak. Ama, Nigel Godrich'le kayıtları tamamladıktan sonra bile hiçbir şeyden emin değildim. Şarkılar tanımlanmak ve kıymet biçmek için fazla kırılgan ve uçucu nesneler.

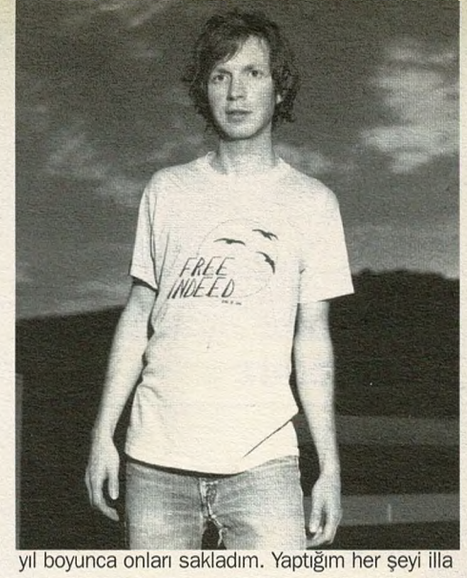

Bir rock albümü yapmayı düşünüyor musunuz?

Hep bir punk albümü yapmak istedim, 80'lerin punk'ı. Şimdilerde ortalıkta gördüğümüz gruplardan çok önce böyle bir isteğim vardı. Epeydir üzerinde uğraşıyorum aslında; Dan The Automator, Cornelius, Dust Brothers gibi isimlerle yeni bir albüm için çalışmaya başladık bile, şarkılar giderek olgunlaşıyor. Ne zamandır elimde "Odelay" damarından şarkılar var, ama hâlâ geçer akçe

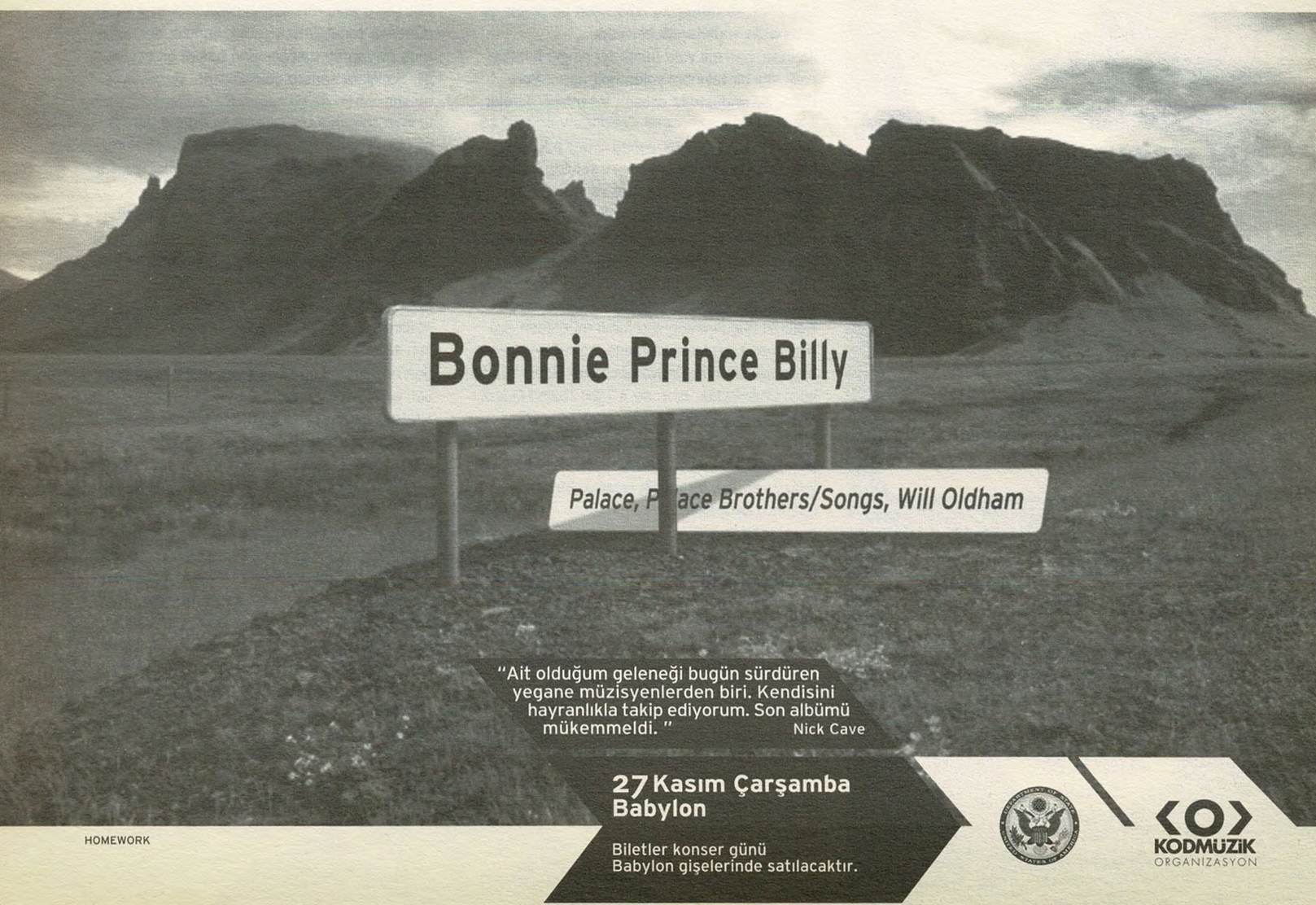

LIVE MUSIC

PAZAR — BLACK IS BACK
GRUP CHOCOLATE
DJ HİKOTA

PAZARTESİ — NICE SHOT
GRUP PICK - UP
DJ BAHADIR (karga)

SALI — BACK TO THE 80'S
GRUP REPERTUAR KÖPEKLERİ
DJ HİKOTA

ÇARŞAMBA — ÖZGE'NİN GÜNLÜĞÜ
GRUP NANE ŞEKERİ
DJ SİNAN

PERŞEMBE
FERİDUN DÜZAĞAÇ

CUMA
NEV

CUMARTESİ — SATURDAY NITE FEVER
GRUP SOUL STUFF
DJ SİNAN

10 yıldır hayaller bu kahvede sesliyor dönüşüyor
HAYAL Kahvesi Beyoğlu
www.hayalkahvesi.com.tr
0 212 244 25 58 - 243 68 23

olup olmadığını tartıyorum. Malûm, o sound'un boku çıkarıldı. Bir şey yaratıyorsunuz, sonra onun meşrubat reklamlarında kullanılmaya başlandığını görünce, size de harcıalemmiş gibi geliyor. Şu da mümkün tabii: "Kendi yolumda yürürüm, bir reklam sound'u gibi gelse de kulağa, bu benim yarattığım bir şeydir" denebilir. O şarkılardan oluşan bir albüm yaptığımda insanların nasıl tepki göstereceğini merak ediyorum doğrusu. Yedi yıl önce yaptığının aynısını yapmış deyip burun kıvırabilirler ya da bakarsınız bayılırlar.

"Sea Change"in klasik 'songwriting'ini görünce, hayranlarınızın bir kısmı uslandığınızı, bir zamanların o ateşli adamından eser kalmadığını düşünecek galiba...

Bu albüm en başta istediğim şeye sadık: Hayli yumuşak ama illa da her anı rahat değil. Bu şarkılar "klasik" ya da "hoş" bulunabilir, kesinlikle beni rahatsız etmez; ama asla harcıalem olmakla, orospu işi olmakla eleştirilemezler. Klişeleri peşpeşe sıralamadan da çok doğrudan şeylerin söylenebileceğine inanıyorum. Hank Williams, Hoagy Garmichael, Jimmie Rodgers gibi adamlar bu işi mükemmel kıvırıyorlardı: Herkesi yakalayabilecek bir söylemleri ve müzikleri vardı, aynı zamanda da tamamen kendilerine özgü bir derinlik ve şiire sahiptiler. Ben de kendi ölçülerimde, bu sonuca yaklaşabilmiş olmayı umuyorum. Sonuçta, "Sea Change"in müziğine bir isim koymakta zorlanıyorum. Belki de "easy-listening'den hoşlanmayanlar için easy-listening"dir. Her halükârda, eskiden yaptıklarıma çok yakın değil.

Katışıksız bir dans albümü ve sade, neredeyse minimal bir albüm yapmak... Birbirine bu denli uzak iki noktayı birbirine bağlamak için nasıl bir yol çizebilirsin?

Tuhaf bir paradoks var, "Sea Change" hem en yakalayıcı hem de en az satan albümünüz olabilir. Plak şirketiniz bu albümden bir single çıkarmakta zorlanacak herhalde...

Aslında, herkesi yere seren bir single bestelemek gibi bir takıntım yoktu doğrusu... Beni üzen, bu endüstride çalışan insanların sürekli olarak diktikleri duvarlar. "Midnite Vultures" zamanında beni programlarına davet eden Amerikan radyolarının bu sefer aynı şekilde karşılamayacaklarını biliyorum. Öte yandan, "Sea Change"le beni benimseyebilecek olanlar da r&b'ci Beck ve "Midnite Vultures" saçmalığını yapan adam imajına sahip oldukları için bana surat yapacaklardır... Eski ayrımcılık biçimlerinin hâlâ bu denli geçerli olmasını aklım almıyor. Halbuki bugün insanların farklı müziklerin ayrımına varabildiklerini ve farklarına rağmen onları beğendiklerini düşünüyorum. Hem Sonic Youth, hem Chet Baker, hem de A Tribe Called Quest seven bir sürü 16 yaşında çocuk tanıyorum.

"Mutations"dan bu yana albümleriniz artık pek yamalı bohçaya benzemiyor: Belli bir iskeletleri var. Tek bir müzik tarzına, bir atmosfere uyuyorlar...

Bundan yedi-sekiz yıl kadar önce, çok farklı bir ruh halindeydim. Dinlediğim müzisyenlerin hepsi sadece kendilerinden beklenen şeyi veriyorlar hissi uyandırıyordu bende. Bütün bunları sarsmak, dinamitlemek arzusu duyuyordum. Kendimi tam mânasıyla canlı hissedebilmem için bir doz gürültü, folk müzik, hip hop ve parazitli sound almam gerekiyordu... Ateşleyici bir punk-rock parçayla açılan, sonra bir country baladıyla devam eden bir albümün hayalini kuruyordum. Bana çekici gelen bütün bu unsurların garip bir aradalığı, şu dengesiz ve patlayıcı kimya: Bu, kendimi hayatta ve canlı hissetmeme yardımcı oluyordu. Aynı anda, onbeş-yirmi yöne doğru gitmek bana büyük bir keşif, macera duygusu veriyordu. Zamanla, tek bir yolu seçip hiç sapmadan, dağılmadan sonuna kadar onu izlemenin de aynı derecede heyecan verici olduğunu keşfettim. Mühim olan, kaos içinde ya da organize olman değil, tam olarak birinden birini seçmen. Kargaşa içinde yaşamak hoşuma gitmişti; bugünse kendimi pekâlâ bir tür mantık içinde görebiliyorum.

Müzisyen olarak, geçmişe kıyasla daha çok kural koyuyor musunuz kendinize?

Kurallara hep saygı duydum, ta en başından beri, mesela hiçbir zaman şarkı yazarlığı sınırlarının ötesinde bir maceraya girişmedim. Hava kadar özgür olmaya çalışıyorum. Şarkılar, yeni tatlar verebilmek için habire kardığım dünden kalmış bir salata gibi. Dünyasını böyle keşfeden ve sınırları ötelemek isteyen ilk ben değilim. Kimsenin bir milim kıpırdamasını dahi istemediği Johnny Cash bile kıstırıldığı çerçeveye rağmen kendini yeniden icat etmeyi bildi. Bugün o kadar çok açılım var ki... Kendilerine son derece katı kurallar koyan bu kadar çok müzisyenin olması beni hayrete düşürüyor; gardiyanların çoktan terk ettiği bir hapishanenin mahkûmları gibiler.

Eski albümlerinizden ya da şarkılarınızdan size bugün tamamen uzak gelenler var mı?

Her şey o anki ruh halime bağlı. Her şeyi kendi düzeyine yerleştirmek gerek, şarkılar dondurulmuş bir zaman parçasından başka bir şey değil. Şarkılara sonsuz çekiciliklerini ve büyük sınırlarını veren de bu zaten. Bu arada, bazı şarkılarımın zamanla olgunlaştığını, aklıma dahi gelmeyecek kadar önem kazandığını da gördüm. Mesela, "Mutations"daki "Cold Brains" ya da "Nobody's Fault But My Own" gibi parçalar, onları yazdığım dönemdekine göre son derece güçlü ve yoğun bir hale geldiler.

Sizi düzenbaz gibi görenlere, bukalemuna benzetenlere ne diyeceksiniz?

Sadece bir insan olmaya çalıştığımı... Birkaç saat içinde gülebilen de, ağlayabilen de, ölesiye can sıkıntısı çeken ve en saçma sapan bir şeyden heyecana kapılabilen biri, derin ve yüzeysel, sağduyusuyla parlayan ya da tamamen basiretsizleşebilen bir adam... Bütün bu davranışlar depomda mevcut, hangi çıkar ya da hangi ahlâk adına onları bir kuraya tabi tutmam gerektiğini anlayamıyorum. Bütün bu haller bana benziyor, hepsi hakikatimin bir parçası. Özel hayatlarında korkunç matrak olup da insanların içine çıktığında ciddi, ağırbaşlı, karamsar havalara bürünen bir dolu müzisyen tanıyorum. Kendimi böyle denetleyemem, kötü bir yönetmen ve berbat bir oyuncuyum. Tek bildiğim, hepimizin içinde bir delinin olduğu ve zaman zaman onun kendini ifade etmesine izin vermenin en sağlıklı şey olduğu. Geçmişte kafesin kapısını açmıştım, günün birinde yeniden ortaya çıkacağından da eminim.

Çeviren: **Siren İdemen - Ali Yıldızalp**

AKIN ELDES

KAFİ

CEM AKSEL
PATRICK CHARTOL
GÜROL AĞIRBAŞ

MC & CD

©2002 Pb Müzik Yapım Ltd. Keskin KalemSokak 6/7, 80300 Esentepe - İstanbul TR / info@pbmusicworld.com
www.pbmusicworld.com Tel: 0212 272 10 55 / 275 39 77 Fax: 0212 274 11 66

John Creamer

New York progresif house camiasının son dönemlerdeki gözde ikilisi John Creamer & Stephane K'dan Creamer, Maslak Venue'deki yaza veda partisinde, Dave Seaman'dan önce sahne almak üzere İstanbul'daydı. John Digweed'in Bedrock serisinden yayınlanacak albümleri için gün sayan ikilinin gezgin üyesine teybimizi uzattık, genç ve yetenekli bir DJ'in dünyasına girmeye çalıştık...

neşeli karanlık

İstanbul'a ilk defa mı geliyorsunuz?
John Creamer: Evet, bu İstanbul'a ilk gelişim. Birkaç ay kadar önce, yaz başında gelecektim, ama havaalanında çıkan bir vukuat yüzünden gelemedim. Adamın biri JFK'de intihara kalkıştı, bizim İstanbul seferi de yattı. Neyse ki yaz bitmeden yeni bir fırsat çıktı, ben de geldim.

Yanılmıyorsak 90'lı yılların başında Philadelphia'dan New York'a taşınmışsınız. Elektronik müziğe de bu dönemde mi merak sardınız?
18 yaşımı doldurunca soluğu New York'ta aldım. Philadelphia çok da ilginç bir yer değildi o yaşlarda bir insan için. En azından bana pek hitap etmediğini söyleyebilirim. O zamanlar hiphop dinliyordum. New York'a geldikten bir süre sonra bir plak dükkanında çalışmaya başladım. Her türlü müzik elimin altındaydı. Giderek house'a merak sardım. 94 yılından itibaren elektronik müziğe ilgim, dinleyici olmaktan çıkıp fiilen müzik yapar hale getirdi beni.

O yıllardan bugüne neler değişti?
Her şeyden önce teknolojinin çok hızlı geliştiğini söyleyebiliriz. Artık bilgisayarıyla müzik yapan binlerce insan var, dolayısıyla her zaman yeni ve taze fikirlere rastlamak mümkün. Detroit ya da Chicago hareketlerinden bugüne, elektronik müzik çok geniş bir yelpazede gelişim gösterdi. Artık bundan sonra biraz da piyasanın zorlamasıyla oluşan bir takım alt türler yerine, techno, house gibi anadamarların daha derinlemesine gelişeceğini söyleyebiliriz. Oakenfold, Sasha ya da Digweed gibi önde gelen DJ'lerin son dönem işlerini dinlediğinizde bunu farkedebilirsiniz. Özellikle son on yılda elektronik müzik, radyolardan televizyon reklamlarına, her taşın altından çıkmaya başladı. Kulüp kültürüne gelince, onun da epey değişime uğradığını söyleyebiliriz. Ama bu noktada New York'u öbür merkezlerden ayrı değerlendirmek gerek. 90'ların başında New York birçok irili ufaklı kulüple doluydu. Daha sonra meşhur belediye başkanı Juliano'nun bir takım sert politikaları nedeniyle bu kulüpler tarihe karıştı. Galiba problem, mekânların gece boyunca açık kalabilecek ruhsatları alamamalarından kaynaklandı. Tabii böyle büyük çapta bir değişimi sadece belediye başkanına bağlamak yanlış olur. Müzik piyasasının ağır toplarının seçimlerinin de bu değişimde payı olduğunu unutmamak gerek. Sonuçta ortalık her şeyin olabildiğince abartılı yaşandığı mega kulüplere kaldı. Bu ortam da bir süre sonra sıradanlaşıyor tahmin edebileceğiniz gibi, bu nedenle artık ev partilerine takılıyorum. Yakın arkadaşlarımla beraber evde kafama göre müzik çalıp kopmak daha çok hoşuma gidiyor.

Sizi house çatısı altında değerlendirebilir miyiz?
House'a yakın durduğumuzu söyleyebilirim, ama sadece progresif house yapmadığımızı belirteyim. Son bir-iki yıldır süregelen progresif takıntısı beni sıkıyor açıkçası. Progresif deyince bizim anladığımız, karanlık ama aynı zamanda neşeli, yeri geldiğinde vokalli bir müzik. Önümüzü görmek, geleceğin müziğini yapmak gibi kaygılar gütmüyoruz.

Progresif house'un New York'ta popülerleşmesinde Sasha ile John Digweed'in de azımsanmayacak bir etkisi olduğu söylenebilir mi?
Şüphesiz! Progresif, New York'a Sasha ve Digweed ile geldi. İlk geldiklerinde, özellikle Twilo'daki performanslarıyla bayağı olay oldular. Progresifin kitlesi de New York'a yabancı, oldukça genç ve deneyimsiz bir kitleydi. Ama zamanla bu genç kitlenin de kendini geliştirdiğini, bugün artık dinlediği müziğe bayağı hakim olduğunu söyleyebiliriz. İlk zamanlarda "anthemy", marşvari parçalarla kendinden geçenlerin, artık sadece tribüne oynayan DJ'lere pek de itibar etmediğini gözlemliyorum. Kendi özgün sound'unun peşinde olanlar daha çok ilgi çekiyor artık. Bunu söylerken Sasha ile Digweed'in hakkını yemeyelim, onları farklı kılan her zaman farklı seslere, türlere açık olmaları.

Geçtiğimiz yıl Kosheen'in "Hungry" adlı parçasına yaptığınız remiks kendinden bayağı söz ettirdi. Başkalarının müziğini remikslemek yerine kendi müziğinizi yapmayı yeğlediğiniz oluyor mu?
Bazen başka müzisyenlerin çok sıkı fikirleriyle karşılaşıyorsunuz. Zaman zaman sizin aklınıza gelmeyen fikirlerle karşılaşmak ve onlar üzerine kafa yormak çok zevkli oluyor. Remiks yapmanın farklı getirileri olduğunu da unutmamak lazım: Plak şirketlerinin geniş dağıtım ağı, isminizin ön plana çıkması, tabii bununla bağlantılı olarak para, insanı remiks yapmaya iten sebepler olabiliyor. Yine de son dönemde kendi müziğimize ağırlık verdik. Bunun meyvası da önümüzdeki hafta Bedrock serisinden yayınlanacak olan "Compiled and Mixed by John Creamer and Stephane K" adlı CD. Adına bakıp aldanmayın, parçaların ardı ardına birbirine mikslendiği alışılmış setlerin dışında, başkalarının müziğinden yola çıkarak kendi müziğimizi yaptığımız bir çalışma oldu sonunda.

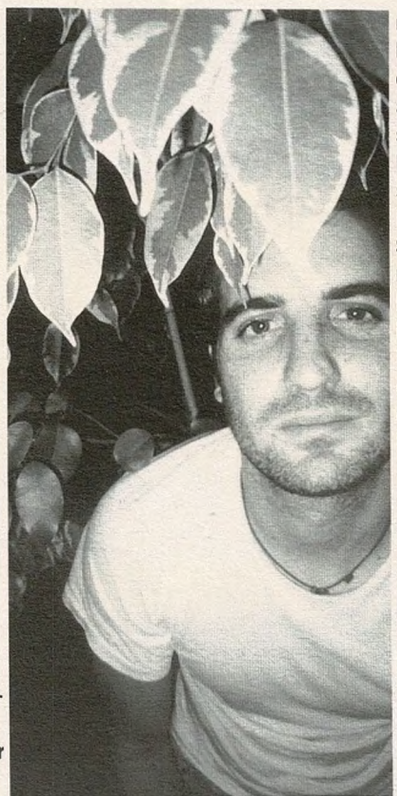

Son bir-iki yıldır süregelen progresif takıntısı beni sıkıyor. Progresif deyince bizim anladığımız, karanlık ama aynı zamanda neşeli, yeri geldiğinde vokalli bir müzik.

Stephane genelde zamanını stüdyoda geçirirken, siz sık sık dünyanın çeşitli yerlerine çalmaya gidiyorsunuz. Aranızda böyle bir işbölümü mü var?
Stephane saatlerce stüdyoya kapanıp aletlerle haşır neşir olmaktan hoşlanıyor, bu nedenle zamanının çoğunu stüdyoda geçiriyor. Bense arada bir çıkıp sağda solda çalmazsam huzursuz oluyorum. Aslına bakarsanız, çok dolanmak da bir süre sonra pek çekici gelmiyor, dengeyi iyi kurmak lazım.

Sürekli kulüp ortamlarında bulunmak da yorucu olsa gerek...
Hem de nasıl. Hele bir de benim gibi eğlenmesini seven, serseri bir DJ için. *(gülüyor)* Şaka bir yana, rave ortamları malûm, uzun süre takılınca yorucu ortamlar. Bazen iki-üç hafta günışığı görmediğim oluyor. Uzun süreli turneler bayağı depresif bir ruh haline sokabiliyor insanı. Önlem olarak, elimden geldiğince arkadaşlarımı da götürüyorum turneye.

New York'ta sürekli olarak çaldığınız bir kulüp var mı?
Doğrusunu söylemek gerekirse, herhangi bir kulüpte düzenli çalmak pek çekici gelmiyor bana. Çağrıldıkça sağda solda, farklı kulüplerde çalmak daha çok hoşuma gidiyor. Canınız çektiğinde kulübe gitmek çok güzel, ama orada olmak zorunda kalmak zaman zaman canını sıkabiliyor insanın. Özellikle New York'ta düzenli DJ'lik yapmaktan bilinçli olarak kaçınıyorum. Zamanımızın çoğu zaten stüdyoda geçiyor, bir de sürekli kulübe gidip çalmak istemiyorum. Yaklaşık dokuz aydır bir kız arkadaşım var, yeni bir eve taşındım ve artık serseriliği turnelere saklıyorum. *(gülüyor)*

En çok nerede çalmayı seviyorsunuz?
Geçenlerde Budapeşte'de çaldım, çok iyiydi. İsrail'e her gidişimde çok eğlendim, oradaki gençler çok fena kopuyorlar. Onları da anlamak lazım tabii, her başlayan güne hayatından şüphe ederek merhaba demek kolay olmasa gerek. Meksika Monteray'deki Esquiso dünyada en sevdiğim kulüp. Oradaki işletmecilerle çok iyi anlaşıyoruz. Ne zaman beni çağırsalar, bir şekilde programımı uydurup soluğu orada alıyorum. Uçaktan iner inmez gayet hoş kızlar tarafından karşılanıp otele götürülüyorum. Bir duş, arkasından rahatlatıcı bir masaj, duştan çıkınca sehpanın üzerinde beni bekleyen üç gram kokain: Bir DJ hayatta daha ne isteyebilir ki? *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Alişan Çapan - Tim Klus***

ALEGRIA

LATIN*JAZZ*BLUES CLUB

1 Kasım Cuma ETHNOFANTASIA
Funky,Jazz,Groovy,Latino Rhytms

CAPOEIRA MILANO
Portekiz,Brezilya,Afrika ve sonra tüm dünyaya yayılan CAPOEIRA dansının en önemli akademilerinden CAPOEIRA MILANO'nun hocası Mestre Baixinho ve öğrencilerinden Jogo de Capoeira gösterisi

2 **2 Kasım Cumartesi Alpay**
Küçük Bir Öykü

6 Kasım Çarşamba
Dj Umut Akgül

7 Kasım Perşembe Percussion Night

8 Kasım Cuma Erhan Altunay
Unutulmaz Şarkılar

9 Kasım Cumartesi Mundo Latino
Latin Rüzgarları

13-14 Kas›m Çarş.- Perş. Trio Alegria
Dj Umut Akgül

15 **15 Kasım Cuma Naim Dilmener**

16 Kasım Cumartesi Mundo Latino
Latin Rüzgarları

20-21 Kasım Çarş.- Perş. Trio Alegria
Dj Umut Akgül

22 **22 Kasım Cuma**
Erdener Koyutürk
ve Orkestrası

23 Kasım Cumartesi Mundo Latino
Latin Rüzgarları

27-28 Kasım Çarş.- Perş. Trio Alegria
Dj Umut Akgül

29 Kasım Cuma Erdener Koyutürk
ve Orkestrası

30 Kasım Cumartesi Mundo Latino
Latin Rüzgarları

İstiklal Caddesi Tomtom Mah. Akarsu Sk.
Mısır Apt.No. 1/2/4/5 Galatasaray / İSTANBUL
Tel: 0212 245 13 06 / 249 53 63 Faks: 0212 245 18 07
www.alegria-club.com e-posta: alegria@alegria.com

Ayşe Tütüncü

Ayşe Tütüncü'nün çalışkanlığına diyecek yok. Piyanosunun tuşlarında gidip gelirken hep bir takım sentezlerin, karışımların peşinde. Şu sıralar solo piyanosuyla yeni bir albüm için çalışan Tütüncü, temmuz ayında daimi perküsyoncu arkadaşlarıyla Hollanda North Sea Caz Festivali'nde bir konser verdi. Biz de bu konseri ve yeni projelerini bahane edip kapısını tıklattık, haliyle Mozaik defterini de açtık...

CHE İÇİN PİYANO TAKSİMİ

Piyano-Perküsyon grubuyla temmuzda Hollanda'da North Sea Festivali'nde çaldın. Nasıl davet edildiniz bu festivale?

Ayşe Tütüncü: 1999'da 6. İstanbul Caz Festivali'nde çalmıştık. Çok farkında olmasak da, bu festivali izlemeye gelen yabancı müzik yazarları oluyor. Mesela, bizi izleyen Francesco Martinelli konserden iki ay sonra çıkan "Çeşitlemeler" albümümüzü bulmuş ve İngiltere'de çıkan Avant dergisine çok hoş bir yazı yazmış.

Neler yazmış?

Mesela albümün kapağına, "bütün düzenlemeler Ayşe Tütüncü tarafından yapılmış, grup içi kışkırmalarla çığrından çıkmıştır" diye bir not yazmıştım. O da buna dikkati çekmiş, "Tütüncü'nün bir ağırlığı var, ama bir yandan çok canlı bir prova ortamı var, herkes bir takım şeyler katıyor" gibilerinden bir şey yazmış. Bu notun tam da böyle algılanmasını isterdim... Bir de konserde çaldığımız Che Guevara'yla ilgili "Hasta Siempre" yorumumuzdan bahsetmiş. Mozaik yıllarından beri şiarımızdır: Politika ve müzik, ikisine de "tamam", fakat bunlar birbirinin yerine geçmemeli. Adam da aşağı yukarı şöyle yazmış: "Benim genelde müzikle politikanın karıştırılmasına dair çok kuvvetli şüphelerim vardır. Ama salonda 'Che Guevara' çalınırken öyle bir atmosfer oluştu ki, çalanların da, seyircilerin de ta kalplerinin içindeki bir şeyi paylaştıkları ve bunun çok sahici bir şey olduğu anlaşılıyordu."

Martinelli mi tavsiye etti sizi North Sea'ye?

Kendisi free-lance bir yazar, hatta müzikle alâkasız başka bir işi de var, keyfine göre de müzik yazıları yazıyor. Caz üzerine kitapları da var. Lafının ağırlığı olan biri. Bana, "olmayacak iş değil, birkaç festivale info paketi yolla, bakarsın bir şey çıkar" diye yazdı. Ben de geçtiğimiz aralık ayında North Sea'ye paket yolladım. Şubatta festival kapsamına alındığımıza dair bir haber geldi.

Sevindirdi mi seni bu haber?

Tam o sıralarda solo piyano albümüm için çalışıyordum. North Sea'nin araya girmesi benim çalışma düzenimi aslında sabote etti. Dışarı oldukça kapalı, her gün oturup piyano başına, kendi kendime çalıştığım o dönem kesilmiş oldu. Doğrusu önceleri zil takıp oynamadım, ama bu fırsatın çok önemi olabileceğini farkettim.

Paket yollamalar devam ediyor mu?

Artık gerekmiyor galiba, çünkü North Sea'de çalmak oraya buraya paket yollamaktan çok daha kısa ve öz bir yol. Öyle bir festival ki, Avrupa'nın bütün festival menejerleri, eleştirmenleri Lahey'e kamp kuruyorlar: Üç gün, 225 tane grup. Bizim haberimiz yoktur belki ama, bu insanlar arasında bizi seyreden, ne yaptığımızı bilen çeşitli insanlar olmuştur. Mesela gelecek yaz için bir başka festivalden haber bekliyorum, ayrıca Köln'de de bir konser ayarlanması ihtimali var.

Peki nasıl geçti konser?

Gayet iyi. Doğaldır ki, büyük bir festivalde hiç tanımadığımız bir seyirciye çalıyor olmanın endişesi vardı. İlk iki parçadan sonra üstümüze bir rahatlama geldi ve kafamızdaki bütün "acaba"lar kayboldu. Ortalık ısındı, ısınınca da soğumadı bir daha. 500 kişilik bir salondu. Seyircinin hareket halinde olacağını, bir noktada bizi bırakıp başka bir konsere gidebileceğini biliyorduk. Üç-dört parçada bir gidiliyor, geliniyor, bir dalga insan çıkıyor, bir dalga insan giriyor. Fakat salonun yarısı hiç kıpırdamadı, baştan sona bizi seyretti.

Konser sonrası insanlarla konuşma fırsatınız oldu mu? Nasıl tepkiler aldınız?

Hollanda-Türk radyosunda çalışan bir kadın vardı. Konseri çok beğenmiş ve konser sonunda seyirciler dağılırken sekiz-dokuz kişiye merak edip sormuş, "siz bu konserin nesini beğendiniz" diye. Mesela biri şunu söylemiş: "Parçalar uzun, ama o kadar güzel dönüşler ve sürprizler var ki, bir tek parça boyunca o kadar çok şey olup bitiyor ki, hiç sıkılmadım..." Bir diğeri, "sahne üzerinde o kadar eğleniyorlar ki, onlara bakınca ben de eğleniyorum" demiş.

"Çeşitlemeler" albümünden çok parça çaldınız mı? Mesela "Hasta Siempre"yi?

Hayır, onu elemek zorunda kaldık, çünkü North Sea'de 76 dakika bile çalamıyorsun. 75 dakika çalmak mecburiyetindesin, konserler sarkmıyor. Bazı parçaları daha kısa çalmak için antrenman bile yaptık. Albümden "Carla'nın Tangosu", "Bora", "Çocuk Şarkısı No: 1", "Dört Tango Adımı", "Debussy" ve "Kapılar" vardı. Bunların dışında, albümden sonra bestelediğim "Pasajlar" adında bir kolaj ve "Yedi Yer Yedi Gök" parçası vardı.

Nasıl kıydınız "Hasta Siempre"ye?

Olur mu? Çok zor eledik. Bir repertuarda birkaç damar olmalı. Kabaca söylersek; biri tümüyle özgün ve bizden olan bir damar. Örneğin "Pasajlar"ın içindeki Kürt havası ya da hafiften Ege havalı olan "Bora", ayrıca "Kapılar" da böyle bir şey... Bir diğer damar, onların iyi tanıdığı bir şeyin bizce düzenlenmiş halini onlara yeniden sunmak, "bakın biz ne yaptık" demek. Mesela, "Carla Bley'den yola çıkarak yaptığımız "Carla'nın Tangosu" bu bakımdan önemliydi. Chick Corea'nın "Çocuk Şarkısı" da "sizinkini size veriyoruz" demek için repertuarda olmalıydı... "Dört Tango Adımı" ise, her şey bir yana, sahnede bizi çok yukarı kaldırdığı için çalınmak zorundaydı.

Sentez bence fikir işi değil, sezgi işidir. Ama bir açıklık işidir de. Ben yemek yaparken böyle yapmayı severim: Bakalım, şunla şu bir araya geliyor mu?

Debussy'nin "Golliwog'un Yürüyüşü" hangi damara giriyor?

Klasik müzikten bir şey alıp çalmak her cazcının yaptığı bir şey değil. Debussy'yi çalarken çok eğleniyoruz, aradaki emprovize bölüm çok komik oluyor. İstanbul'da seyirciler çok gülüyor, ama belki kendi kendimize gelin güvey oluyoruz. Belki de Hollandalılar "ne var yani bunda" diye bakacak. Bunu merak ettik açıkçası. Fakat orada da çok komik oldu, iyice gevşedik, millet de eğlendi.

Seyirciyi çok önemsiyorsunuz...

Seyirciyi değil, "seyirciyi ve kendimizi" çok önemsiyoruz. Evde istediğin zaman istediğin şeyi çal, ama sahnedeysen, etkileşim için orda olunduğu çok açık. Seyirciyi gözeten bir anlayışa sahip olman lazım. Sahnede iyi çalıp çalmadığını ilk önce sen bilirsin, ama elbette seyircinin ayna tutup bunu sana göstermesi gibi bir şey var. Sen orda bir ses çıkarıyorsun, karşındaki insan buna ya

20→

burun kıvırıyor, ya hoşuna gidiyor. Bunun bizi etkilemeyeceğini sanmak büyük hata.

Çok konser veren bir grup musunuz?

Son iki yılda sayıca çok azaldı. İlk üç-dört yıl barlarda çok çalıyorduk. Ama salon konseri olarak baktığında senede altı-yedi konseri geçmez herhalde... Piyano yerine illa ki elektro piyano çalmak zorunda kalacağım yerlerde çalmayı tercih etmemeye başladık.

Solo piyano projenden bahseder misin biraz?

Sentez yapmayı, bir takım şeyleri bir araya getirmeyi seviyorum. Benim klasik müzik piyano birikimimle, mesela Bach'tan, Chopin'den süzdüklerimle, cazla aramda olup biten şeyler ve yaşadığımız coğrafyaya ait müziklerin karışımı olabilecek bir müzik çıkacak ortaya... Bir bölümü tamamıyla bestelediğim parçalar. Bir bölümü de düzenlemeler: Duyunca herkesin tanıyacağı, "aa, bu bilmemne havası değil miydi" diyebileceği, "ama bir dakika, bunun burasına ne olmuş" diye düşüneceği şeyler. Bir üçüncü bölümü de, bu yazılan, çizilen, düzenlenen şeylerden süzülecek emprovizasyonlar.

Bu proje, etrafını saran perküsyoncular dan sıkıldığın anlamına mı geliyor?

Yoo. Gerçi, sıkılınabilir. Onların çıkardığı sesin hacmiyle benim çıkardığım sesin hacmi, eğer elimin altında bir kuyruklu yoksa, maalesef çok dengesiz oluyor. *(gülüyor)*

İlk yıllarda isminiz 1 Piyano 5 Perküsyon'du. Bu ismi duyunca, insan ilk başta şöyle algılayabiliyor: Maça 5-1 mağlup başlıyorsun.

(gülüyor) Çok zor bir denge. İyi soundcheck yapılmazsa, sahne üzerinde azaba dönüşebiliyor. Ama sıkılmak söz konusu olamaz, bu gruptaki insanlar zaten bir arada vakit geçirmeyi seviyor.

Ama diğer taraftan piyano ve perküsyon hiç de birbirine uzak çalgılar değil. Piyano da bir yanıyla "vurmalı" değil mi?

Öyle zaten. Çok akrabalar. Bu durum bir zaaf da doğuruyor. Ben zaten ilk iki yıldan sonra şöyle demeye başladım: "Yanımda sesi yuvarlak ve sürekli olan, hem bas hem tiz olabilen, kıvrak ve perdesiz bir alet istiyorum." Bunun cevabı da klarnet oluyor. *(gülüyor)* Eğer işin içine Oğuz'un (Büyükberber) bas klarneti girmeseydi, sırf piyano ve perküsyonla devam edilemezdi. Eskiden nasıl çalıyorduk bilmiyorum, artık yeterli gelmiyor.

Yaz başındaki Babylon konserinde Akın Eldes gitar çalıyordu. Gitara ne gibi bir ihtiyaç doğdu?

Oğuz yurtdışındaydı, onun yerine bir solist ayarlamak durumundaydım. Zaten bir süredir Akın'la ikili çalıştığımız için, ona teklif ettim. Elektro gitar hayatta en sevdiğim aletlerden biri. Sonra Oğuz'un da konsere gelebileceği anlaşıldı, ama çalışmayı bozmadık. Akın yedi parçada çaldı. Zaten ikisi Akın'ındı. Beş parçada Akın bize çalmış, ikisinde biz ona eşlik etmiş olduk. Mesela "Pasajlar"da Akın'ın olması nefis bir durumdu. O parçayı kaydettiğimizde, Akın mutlaka gelip çalmalı... "Netekim"deyse rock'a kaçarak çaldı, zaten biz o parçada gitar simülasyonu yapıyorduk, kulağımızda elektrogitar duyarak vokal yapıyorduk.

Piyano-Perküsyon grubunun ortaya çıkışı bir tür rastlantı gibi miydi sanki? İlk olarak 1995'te Harbiye'deki Sekizbuçuk'ta herkesin vurmalısını alıp geldiği bir gecede çalmamış mıydınız?

İki gün prova yaptıktan sonra, Sekizbuçuk'ta umuma açmıştık projeyi. *(gülüyor)* Bu proje "Samba" parçası yüzünden çıkmıştır. "Samba"yı grup kurulmadan önce de çalardım. Ne zaman çalsam, "yaa şurada keşke perküsyonlar olsa" diye hayıflanırdım. Derken, "ee, o parçada da olsun", "niye öbüründe de olmasın" diye düşünmeye başladım.

O zamanlar bu kadar uzun ömürlü bir proje olacağını tahmin ediyor muydun?

Yok, etmiyordum. Ama bu bir şey göstermez. Çok uzun ölçülüp biçilmeden, müthiş planlar kurulmadan başlayan şeyler, insanın içindeki bir şeylere çok tekabül edebiliyor. Bir yapalım bakalım, gerisi gelirse gelir mantığıyla girip, koruyarak, gözeterek, ona gereken gücü vererek ilerlersen, ordan çok iyi iş çıkıyor.

Mozaik'in başlangıcıyla bu grubun başlangıcı arasında fark var mıydı?

Yoo. Ona da tek bir konser verelim diye başlamıştık. Konserleri her seferinde tek atımlık düşünüyor değiliz tabii. Başta bir şey için bir araya geliniyor, sonra bir-iki yıl içinde kalıcılık kespediyor.

Müziğinde gitgide bir sadeleşme var. Birçok tarza açık olan Mozaik gibi bir gruptan, piyano-perküsyondan ibaret bir düzene geçtin, şimdi de tek piyanoya dönüyorsun. Nereye böyle?

(gülüyor) Ama bir şey değişmiyor, o da belli bir sentez anlayışı.

Mozaik şimdi sana nasıl geliyor, geriye dönüp bakınca?

Mozaik'in yaptıklarının bir bölümü şu anki olanaklarla yapılmış olsaydı, ortaya çok daha iyi şeyler çıkardı. Düşünülmüş şeyler çok daha güzel realize edilirdi. O zamanın Türkiyesi, İstanbulu, müzik endüstrisi, o zamanın bizi, o zamanın seyircisi, hepsi bir arada büyüdü, gelişti. Büyürken yapılan ne kadar hata varsa, Mozaik de bunları yaptı. Şimdi çok çılgınlıkmış diyorum. O zamanlar bir takım şeyler çok zordu. Adeta bir trende gidiyorduk, ama ara sıra "durun" deyip, inip rayları döşeyerek tekrar trene biniyor gibiydik.

Bach da bestelerini yaparken bir şeyle başka bir şeyi birleştiriyordu. Bir şeyin kendisi olması için başka bir şeyle birleşmesi gerekiyor. Bach'ı Bach yapan tek bir şey değil. Kimseyi "o" yapan tek bir şey değildir.

Sana hâlâ Mozaik'i soranlar oluyor mu?

Evet. Hatta Mozaik'in bir takım gruplara ve müzik anlayışlarına yol açtığını düşünüyorum. Bu şahıslarla tek tek konuştuğum da oldu. "Sizi çok dinledik, örnek aldık" diyenlere rastladım. Mozaik'in kendisi belki kalmadı ama, rayları döşeyip döşeyip treni yürütmeye çalıştığımız o dönemden bir şeyler kalmış gibi geliyor bana. En azından bir "bir arada durma şekli", bir şekilde birilerine bir örnek oluşturdu diye düşünüyorum.

Mozaik süreci haddinden fazla hesaplaşılan bir şey olmadı mı hayatınızda? Daha önce Roll'da Serdar Ateşer'le ve Bülent Somay'la konuşmuştuk, epey anlatacakları şey çıkmıştı... Bundan on sene sonra, Piyano-Perküsyon grubu için iki araba laf etmek istemeyeceksindir gibi geliyor.

(gülüyor) Şöyle söyleyeyim: Çözülemeyecek çelişkisi çok bol bir gruptu Mozaik. Şunu da, bunu da, onu da istiyordu ama, bu üç istek bir arada olmuyordu.

İktidar mücadelesi filan mı vardı grup içinde?

(gülüyor) İktidar mücadelesi açık açık olsaydı, belki daha iyiydi. Biz her zaman çok kibardık bir yandan. *(gülüyor)* Bir hırs basması şeklinde ikti-

Pazartesi 23.00 DON'T PANIC
Salı 23.00 YAŞAR KURT
Çarşamba 23.00 VEGA
Perşembe 23.00 KNOWN-X
Cuma 23.00 SOUL STUFF
Cumartesi 23.00 KNOWN-X
Pazar 23.00 KUTSAL

konser • konser • konser • konser• konser
BORA USLUSOY BAND
28 Kasım 2002 Perşembe

T A K S İ M
SHAFT
BLUES&JAZZ CLUB
kapanış saati: 04.00

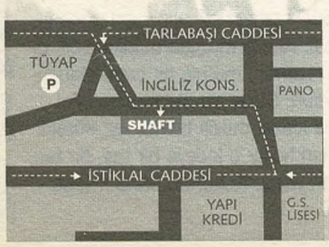

Adres: Meşrutiyet Cad. No: 81 Galatasaray - Beyoğlu Tel: (0212) 252 53 76

dar mücadelesi yoktu, ama basbayağı çok kavga edilirdi. "O akoru oraya nasıl koyarsın" şeklinde bir kavga değil tabii, ama grup için nasıl bir yol tutalım türünden orta ve uzun vadeli konularda tartışırdık.

Müzikal olarak bakarsak?

Benim senfonik rock'la olan akrabalığım, cazla uzaktan uzağa el sallaşma durumum, zaten hepimizin hamurunda olan folk damarı, bir yandan songwriting kulübünün üyesi olmak... Aramızda başı sonu belli baladlar yazmak isteyen de, pehlivan tefrikası gibi bir şeyi alıp senfonik rock düzeninde müzikleyelim diyen de vardı. Birimiz "ama niye cazla daha yakın değiliz" diyordu, öbürü "fakat, bakınız, folklorumuz..." diye araya giriyordu. Hep şu mu bu mu seçimlerini yapmamız gerekiyordu: Enstrümantal mi sözlü mü, sözlüyse balad mı senfonik rock mu, İngilizce mi Türkçe mi, enstrümantalse pop caz mı caz rock mı? Bu soruların hepsi birden fazlaydı.

Şöyle oturup da bir şey çıkarttığınız olmuyor muydu?

Çıkartıyorduk işte: Dört albüm çıktı.

Hepsi böyle mücadeleyle, didişe didişe mi çıktı? Şak diye bir parçanın kendi kendine oluverdiği durumlar yaşanmadı mı?

Çok eğleniyorduk canım, bir yandan da. Hem birbirinin gözünü oyan, hem de bir türlü ayrılmak istemeyen çiftler gibi.

İnsanların "hah, işte bu tam bir Mozaik parçası" diyebileceği bir parçanız olmadı galiba.

Grup üyelerine "Mozaik'i Mozaik yapan beş parça seç" desen, eminim hepsi bir parçayı mutlaka listeye alır: "Çook Alametler Belirdi." Mozaikseverler arasında da böyle bir seçme yapılsa, yine aynı parçanın o listeye konacağına eminim. Bu kadar emin olduğum ikinci bir parça yok.

Acaba neden "Çook Alametler Belirdi"?

Mozaik'in müzikal özlemlerinin çoğunu içinde toplamayı becerebildiği için. Okunan bir metin olarak da olsa, sonunda bir "söz" var. Bir yandan elemanların enstrümantal yetkinliklerini ortaya koymaları için solo bölgeleri bırakılmış. Müzikal anlatımını ele alacaksak, 11 dakikalık bir düzenleme; klasik müzikteki gibi yapı kurabilirsin, çok severek yaptığımız bir form çalışması olmuştu. Bir yandan rock ateşi de var. Öyle bir sound oluştu ki sonunda, masal gibi, destan anlatır gibi.

Artık şarkılardan, "söz"den, "şarkı" kavramından iyice uzaklaşmışa benziyorsun...

Ben zaten "illa şarkı olsuncular"ından değildim Mozaik'in. Enstrümantal fraksiyona mensuptum. *(gülüyor)*

Sen çeşitli müzikal tarzlar arasında dolaşmayı seviyorsun. Sentez lafını da sık kullanıyorsun. Bu sözcüğe neler yüklüyorsun? Zaman içinde yüklediğin anlamlar değişti mi?

Yüklediğim şeyler değişmedi, ama onu yapmaktaki becerim umuyorum ki artmıştır. O konudaki fikirlerim, daha doğrusu sezgim billurlaşmış olabilir.

Sentez bir fikir işi midir, sezgi işi midir?

Bence sezgi işidir. Ama bir açıklık işidir de. Bir tarafta "her şeyi üslûbunca" deyip, icabında yemek kitabına baka baka yemek pişirenler vardır. Bir de, "dur bakayım" deyip onu buna katıp yemek yapanlar vardır. Bunun illa spontane olması da gerekmez. Bir yerde bir şey yersin, "haa, bu böyle oluyorsa, ben o zaman şununla şunu da karıştırayım eve gidince" dersin. Ben bazı arkadaşlarımın "ne koydun bunun içine, uydu mu şimdi" dediğini bilirim. Ama ben yemek yaparken böyle yapmayı severim: Bakalım, şunla şu bir araya geliyor mu?

Bir araya getirmekte seni cezbeden ne?

Bunun psikanalitik yanı herhalde şu: Her şeyi bir arada istemek. Sevdiğim her şeyi kucağıma alıp hiçbirinden vazgeçememek gibi bir şey.

Sen klasik müzik eğitimi aldın. Pekâlâ klasik piyanist olarak da kalabilirdin.

Aklım orada değildi, fakat klasik müzikle ilişkim daima bir şekilde devam ediyor. Klasik müzik tarihini didikledikçe, sentez dediğimiz şeyin, ona o adı koymasak da, biz gece uyurken bile sürdüğünü görüyoruz aslında. Belki de zaten olup duran bir şeyi, bile isteye yapmak istiyorumdur. Al işte, şu da sentez: Karadeniz'de yan yana iki köy vardır, bunlar birbirlerinin düğününe çalmaya gide gele, sonuçta birbirlerinin türkülerini öğrenirler, o türküler harmanlanır. Bizse metropolde yaşıyoruz. Ve müziği yapma tarzı eskisi gibi değil artık. Müzik yaşanmaktan çok yapılıyor, oluşturuluyor. Dünyada müziğin doğal olarak, teorik bir formasyonun eşliği olmadan yapıldığı durum azaldı. O yüzden adını koyarak, bilerek, niyetlenerek yapman gerekiyor ya da kendini böyle yaparken buluveriyorsun. Düşünce müziğe hiçbir aşamada karışmasa, belki daha rahat olacak... Her neyse, sonuçta bir plak arkasını okuduğumda veya festival broşürüne baktığımda, o şahıs hakkında hep üç-beş referans veriliyor; illa ki şu gelenekle bu geleneği birleştirmiş ya da şundan bundan ondan esinlenmiş oluyor. Bir piyanist Monk'tan, Bill Evans'tan ve Keith Jarrett'tan, bir başkası Hancock'tan ve Cecil Taylor'dan etkilenmiş oluyor. Biz o kişiyi dinlemeye gittiğimizde, o üç etkiyi de duyucağımızı varsayıyoruz.

Senin için ne diyorlar? Sen kimlerden etkilenmişsin?

Mesela Francesco Martinelli bizim grup için şöyle demişti: Grubun perküsyon düzenlemelerinde bir yandan Latin bir hava, bir yandan da Osmanlı klasik müziğinden gelen ritm anlayışı var.

Doğru mu sence?

Yazıyı okuyana kadar böyle düşünmemiştim. Fakat sonra "Kapılar"ı düşündüm. Farkettim ki, biz kendi aramızda konuşurken, bir takım vuruşları tarif ederken "kudüm gibi" veya "kös gibi" deriz mesela. Grupta kudüm yok, ama kudüm-bilirlik var. Böyle bir şey. Sonuçta, Piyano-Perküsyon grubunun müziğinde bir yandan bir Latin-severlik var. Latinlik olduğunu söylemek biraz abartı olur, çünkü sonuçta samba çaldığımız zaman bile onun adını "Samba Ağırlaması" koyuyoruz. Biz o sırada samba çalıyor değiliz, "bizce samba" çalıyoruz.

Senin piyanon için ne diyorlar?

Onu, solo albümümü çıkarınca diyecekler herhalde... Aklıma geldi, "Çeşitlemeler" albümünde "Ah!" isminde bir emprovizasyonum var. Bana biri şöyle demişti: "Piyano gibi tampere bir aletle Türk musikisi gibi taksim geçmişsin." Ben de hakikaten o parçayı öyle hissediyorum. Bak, gene bir sentez var. Stüdyoda "Hasta Siempre"yi hep beraber çalarken çıkmıştı bu bölüm. Sonuçta, Che Guevara için duygulanırken Türk musikisinde taksim geçmiş olmam bir sentez oluyor. *(gülüyor)*

Evde istediğin zaman istediğin şeyi çal, ama sahnedeysen, etkileşim için orda olunduğu çok açık. Seyirciyi gözeten bir anlayışa sahip olman lazım.

Sen hangi piyanistlerden etkilendiğini düşünüyorsun?

Lennie Tristano'yla epey vakit geçirmişimdir. Keith Jarrett'ın müthiş lirizmi etkiler beni. Chick Corea bir yandan tamamiyle caz, bir yandan da tamamiyle İspanyol gelir. Ve bu ikisini bu kadar güzel bir şekilde karıştırdığı için, çok hayretle izlerim onu. Herbie Hancock başlı başına bir okul. Etkilenmişimdir diyemeyeceğim, sadece hayranlıkla izliyorum. Ama daha son dönemlerde Shirley Horn'un tuşlarla oluşturduğu ses renkleri, Diamanda Galas'ın piyanoya yaptıkları, Lynne Arriale'ın, Gonzalo Rubalcaba'nın melodi ve tuşeleri ile Bojan Z. ve Mikhail Alperin'in açtığı ufuk beni ilgilendiriyor. Bir de, her daim Astor Piazzola.

Klasik müzikte hangi bestecilere ilgin var?

En çok dinlediğim Brahms olmuştur. Prokofiyev de aynen öyle. Daha sonra da Bach... Bach da o besteleri yaparken bir şeyle başka bir şeyi birleştiriyordu. Şöyle bile diyebilirim: Bir şeyin kendisi olması için başka bir şeyle birleşmesi gerekiyor. Bach'ı Bach yapan tek bir şey değil. Kimseyi "o" yapan tek bir şey değildir. Kendin olmak için hep bir yerlere uzanıyorsun ve o uzandığın yoldaki şeyleri de alıyorsun, mecburen karışıyorlar. Klasik müziğin tarihini didik didik okuduğun zaman, müthiş bir çaba olduğunu farkediyorsun. Sanki etrafta binlerce kol var, ortada da klasik müzik kulesi var, sürekli olarak bir takım kollar o kuleye bir taş, bir taş, bir taş daha koyuyor. Kültür de bana kalırsa böyle bir şey.

Söyleşi: **Cem Sorguç - Derya Bengi**

bakınız

Ayşe Tütüncü, otuzdördüncü Roll'da, blind-test misafirimizdi.

"Seslerle oynamak sözlerle oynamaktan daha yakın geliyor bana. Jung demişti: "Daha sağlam olan bacağımızı öne uzatırız." Seslerle daha iyi bir ilişkim var galiba." (sayı 34, ağustos 99)

NİLÜFER AKBAL'IN SON ALBÜMÜ ÇIKTI!

"Oldukça cesur bir çıkış" Vecdi ERBAY/Yeniden Özgür Gündem

"Vartolu Kızdan Bob Marley'e Gönderme"
Hatice TUNCER /Cumhuriyet

"Kürtçe'nin şarkılarını Dünya'ya dinletecek" Aslı ATASOY/Radikal

"Akbal'ın son albümü, Nişantaşı kafelerini bile sarmış durumda" Berrin KARAKAŞ/Tempo

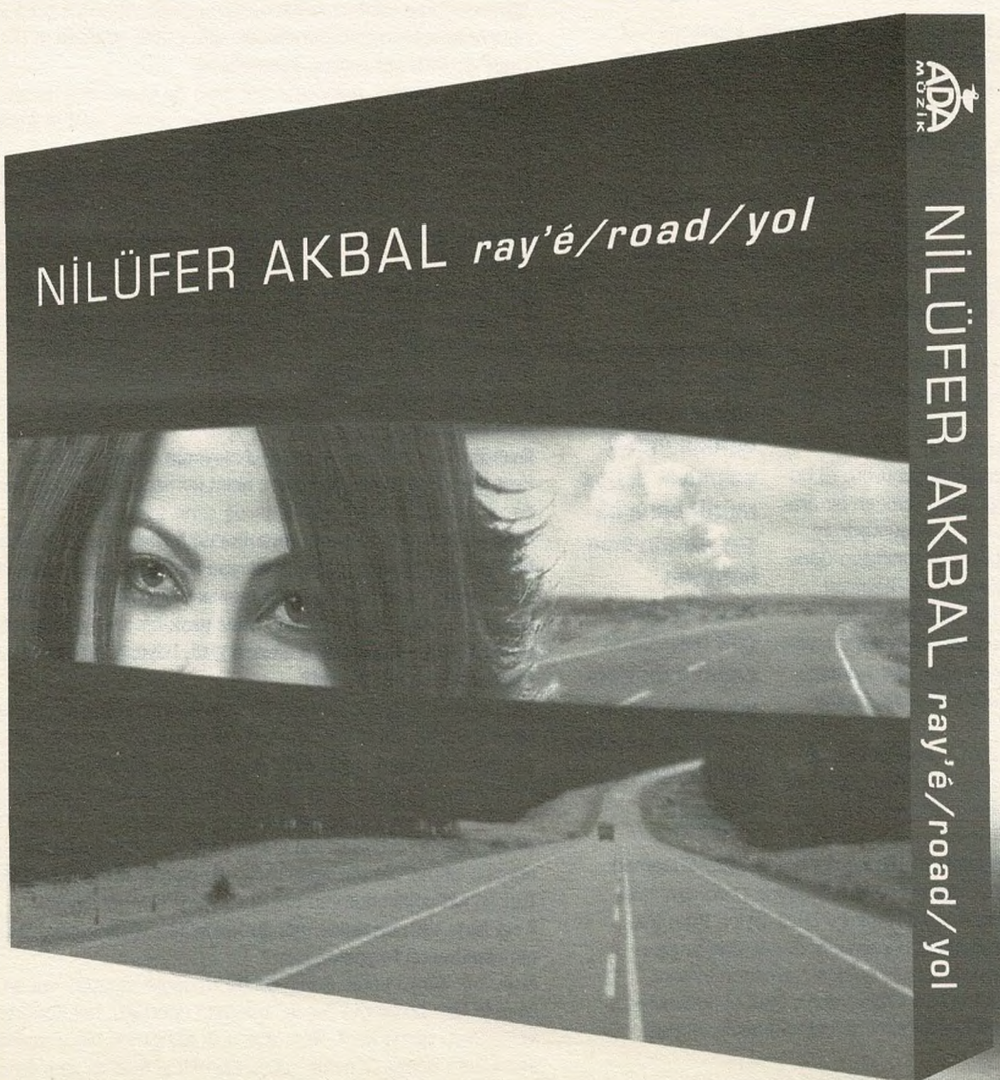

ADA MÜZİK CD&MC www.adamusic.net

Şenol Küçükyıldırım

Şenol Küçükyıldırım, 15 yıllık maceranın ardından ikinci vatanı Amerika'dan döndü, iki yıllık bir adaptasyon sürecinden sonra davuluyla "ses" verdi. Akbank Caz Festivali'nde, Aydın Esen ve John Lockwood'la birlikte "Inwards" projesini sahneye taşıyan Küçükyıldırım'la evinde, üç kedi ve bir karga eşliğinde sohbet ettik.

içe DOĞru

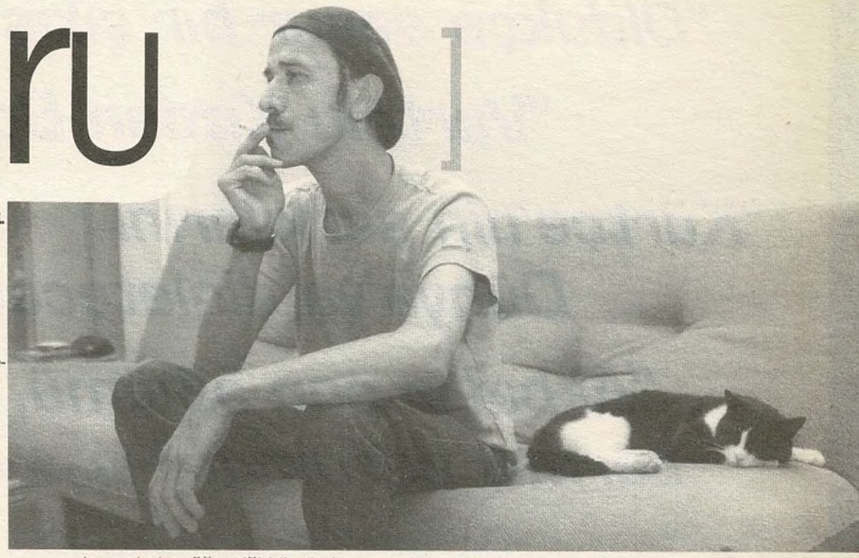

Amerika'dan döneli iki yıl oldu, Darphane'de Selen Gülün'ün grubuyla sıftah ettin, sonra Kadıköy Shaft'ta dinledik seni. Tam sırra kadem bastı derken, Akbank Festivali'yle çıkageldin.

Şenol Küçükyıldırım: Shaft konserlerinde gitarist Sarp Maden ve saksofoncu Mike Wilkens'la çalıyorduk. Tam seslerimizi bulduk derken, Mike Amerika'ya döndü. Şimdi Sarp'la sürdürmeyi düşünüyoruz. O ara Tünel'deki stüdyomda öğrencilerime verdim kendimi. Gidip bir yerlerde sahne almak uğruna müzik çalmak, eğer ki o müzik bana bir şey katmıyorsa, kesinlikle karşı olduğum bir şey. Onun yerine çok heyecanlı çocuklarla ders yapmayı –ve o arada da kendimi geliştirmeyi– yeğlerim.

Akbank Caz Festivali projesi nasıl oluştu?

Aydın'la (Esen) yıllardır konuştuğumuz halde, bir araya gelememiştik. Araya okyanus girdi, sonra askerlik girdi, ama bu fikir ben geldiğimden beri konuşuluyor. John Lockwood Boston'da da çaldığım bir müzisyendi. Pozitif kanalıyla Akbank Caz Festivali'nde çalmak üzere bir araya geldik.

Bu projenin ismi neden "Inwards"?

Yani niye İngilizce diye mi soruyorsun? Ben Türkçe karşılıkları bulmakta biraz zorlanıyorum da...

Yok, yani neden "içe doğru"? Yolculuk gibi mi, yoksa içe kapanma mı?

Dıştan gelip içe yönelen, içe yönelenin değişerek dışarıya bırakılması. Ben bu müziğin böyle bir şey olduğunu düşünüyorum. İçe kapanma kesinlikle değil, daha ziyade yolculuk.

John Lockwood hakkında neler söylersin? Peter Erskine, Joe Henderson gibi müzisyenlerle çalmış bir basçı.

Evet, ben onu ilk Fringe grubuyla *(Boston'un yerel bir grubu)* dinlediğimde genelde müzikten, özelde de onun basçılığından çok etkilenmiştim. Nedeni de, doğaçlama olan bir müzik içerisinde diğer müzisyenlerle alışverişi sayesinde müziği götürdüğü boyutlardı.

Konsere Wayne Shorter klasiği "Footprints"le başladınız. Sonra senin besteler de çalındı, değil mi?

Evet, üç parçamı çaldık. Aydın'ın bir parçasını, bir de Horace Silver parçası çaldık. Bir tane parçamız tamamen açıktı, yani free'ydi.

Konseri albüme taşıma projesi var mı?

Bu olmasa da, başka bir live albüm düşünüyorum. Bu zaten tek kerelik bir konser değil, grup yeniden bir araya gelecek. Bir de saksofon eklemeyi düşünüyorum, Dewey Redman ya da yine Boston'dan tanıdığım George Garzone var kafamda. Elimde yüzlerce kayıt var, ama yayınlanmış bir şey yok. Artık bir albüm şart.

Boston'da ve New York'ta çok çaldın. Amerika hayatını Berklee öncesi ve Berklee sonrası diye ayırırsak, iki dönemde verdiğin konserlerden, aradaki farklardan söz eder misin?

Berklee'ye gitmeden önce çaldığım konser sayısı, gittikten sonrakileri kat kat aşar. Okul öncesinde, bir müzisyenden diğerine çok deneyimim oldu. Yerel kulüplerden tut da, Knitting Factory gibi yerlere kadar uzanır bu konserler. "Street music" de yaptım. Hatta o dönemde Tracy Chapman meşhur olmamıştı henüz, bizim çaldığımız yerlerde çalardı. O dönem çaldığım kişiler arasında Raphe Malik, Raquib Hassan, Cecil Taylor, Burn Nix, Joshua Redman gibi isimler var. Berklee döneminde derslerden başımı kaldıramadığım için zaman zaman davul bile çalacak zamanım olmadı, gerçi haftasonları zevkli jam session'lara katılıyordum. Okul sonrasındaki en önemli fark, konserlerde kendi bestelerimi de çalma fırsatım olması.

Gidip bir yerlerde sahne almak uğruna müzik çalmaya, eğer o müzik bana bir şey katmıyorsa karşıyım. Onun yerine çok heyecanlı çocuklarla ders yapmayı –ve o arada da kendimi geliştirmeyi– yeğlerim.

Müzikte okul şart mı?

Değil, ama okulun verdiği belli bir disiplin de var, onu gözardı edemezsin. Ama okulun öğrettiği klişeleri unutmak için de epey zaman harcıyorsun.

John Cage deneyimi hangi dönemdi?

İlk gittiğim yıllardaydı. Harvard'ın elektronik müzik departmanında asistan olan arkadaşım Alisa Clements'la birlikte çalışmalarımız oluyordu. Bu vesileyle Harvard müzik bölümü başkanı Ivan Tcherepnin'in derslerine misafir öğrenci olarak katılma fırsatı buldum. Cage de oraya gidip geldiğinden onunla tanıştık, sonra derslerdeki çalışmalar konserlere dönüştü.

Cage de katılıyor muydu konserlere?

Evet. Hem izleyici, hem katılımcı, hem de eleştirmen olarak. Harvard Group For New Music adı altında konserler verdik, kayıtlar yaptık. Radyolarda yayınlandı, ama albüm olarak basılmadı.

Elektronik müzik deneyimi caz müzisyeni olarak ufkuna ne kattı?

Aslında şu caz lafından vazgeçsek de, müzik desek, ne dersin?

Genel olarak bu deneyimin sana ne kattığını sorayım o zaman.

Benim davulculuğuma ne kattığını sorarsan, davul ve zilleri bir "groove" unsuru olmaktan çıkarıp teker teker küçücük vuruşları, tek tek sound'ları kullanmam oldu. Aslında sesin, seslerin farkına vardım, bir zili keman yayıyla çalmak gibi...

Senin keman deneyimin de var zaten, değil mi?

Hem evet, hem hayır. Yay kullanmaya kemanla başladım, ama davulla devam ediyorum. *(gülüyor)*

Burada zorlu bir konservatuar deneyimin olmuş galiba...

Evet. Davul çalmak istiyordum, abim kemancıydı, parmaklarıma bakıp "bu çocuk keman çalsın" dediler. İki-üç sene sonra atıldım.

Okul ve konserler dışında Amerika'da hayat nasıldı? Boston çok rafine bir kent gibi duruyor. Çok iyi işleyen bir düzen, yaşamlarına özen gösteren "mutlu" insanlar, metroda inenlere öncelik vermeyene ayıplayıcı bakışlar vs... Ama aynı metroda biraz uzak bir hatta gittiğinde iş değişiyor. Sanki bütün o düzenliliğin altında gizli, ikiyüzlü bir yaşam var. Sen Boston'da bunu hissettin mi?

Tabii ki Cambridge'le Somerville arasında çok fark var. Cambridge gibi yerlerde insanlar daha "medeni", daha "politically correct" oldukları –ya da olmaya çalıştıkları– için, yabancılara bakış, dünyaya bakış anlamında tavır bambaşka. Bir yabancı olarak Amerika'da beni en rahatsız eden şey, "vay sen Türksün, bize oraları anlatsana" yaklaşımıydı. Türkiye gibi onların gözünde üçüncü dünya ülkesi olan bir yerden, kendi dilleriyle konuşabilen bir adamın çıkmış olması ilginç geliyordu onlara. Daha entellektüel bir kesim, Türkiye'nin politik durumu hakkında biraz fikir sahibiydi.

Ama New York'un rafine olduğu kesinlikle söylenemez. Daha kozmopolit olmasından mı kaynaklanıyor?

New York dünya kenti. Berlin de bir zamanlar öyleydi. Her an her yerde kelimenin tam anlamıyla "uçuk" olayların döndüğü, her konuda en uç noktaların yaşandığı bir kent. New York'a ilk gittiğimde hiç tanımadığım bir adam bana "sen Boston'lı mısın" dedi. Demek ki öyle bir tavır farkı var ve bana da yerleşmiş. New Yorklulara göre Boston çok muhafazakâr bir yerdir.

24→

Amerikan dış politikasının değiştiğine pek tanık olmuyoruz ama, hükümetler gidip geldikçe içeride değişiklikler yaşanıyor mu? Sen baba Bush döneminde oradaydın, sonra Clinton geldi. Ne değişti?
Oraya ilk gittiğim günlerde, daha alternatif denebilecek kişilerle konuşuyordum bazen. Tabii yeni gitmişim, heyecanlıyım, Ginsberg'lerden, Kerouac'lardan falan bahsediyorum, eskiden Kara Panterler üyesi olan bir arkadaşım bana Amerika'ya en kötü günlerinde geldiğimi söyledi. Reagan öncesinde, 70'lerin uzantısı olan komünal gruplar varmış. Zamanla Reagan bunların kökünü kazımış. O insanlar şehrin belli yerlerinde o alternatif hayatı bir şekilde sürdürmeye çalışıyorlar, küçük birimler halinde yaşıyorlar, ama o eski beraberlik yok artık. Bush dönemi de buna tuz biber ekti. Clinton farklı bir sloganla geldi başa. Ülke içinde sosyalleşmeyi öne çıkardı. Bu, dış politikaya o ölçüde yansımadı, ama içerde önemli değişiklikler yapmaya çalıştı. Aklımda kalan en önemlisi, sağlık ve sosyal hizmetlerden yararlanma konusunda ciddi adımlar atmaya çalışmasıydı. Ama sağlık sigortası şirketleri öyle bir yaygara kopardılar ki, beklenen düzenlemeler olmadı. Eğitime gelince, bir kere, öğrencilere verilen borçların ödenme sürelerini çok genişletti, bu bütün orta sınıf öğrenci kesimini rahatlattı. Kendisi de saksofoncudur bilirsin *(gülüyor)*, bizim okula da, bir sürü üniversiteye de ciddi bütçe ayırdı. Oğul Bush zaten olaylı bir seçimle geldi başa. Yine vergiler, yine dış politikadaki anlayışsızlık ve katılık...

New York'taki hareketli hayatın ardından, şimdi İstanbul'da Tünel ile Kalamış arasında ince bir yol tutturdun. Burada hayat nasıl?
Sanıyorum, birçok kimsenin aksine, çok iyi. Bunu İstanbul'dan 15 yıl uzak kalmış herkes bilir herhalde. Benim için İstanbul yeniden keşfettiğim, içinde yeniden kaybolduğum bir New York gibi. New York kadar çok şeyin yaşandığı, günlerin en az o kadar uzun sürdüğü bir yer burası da. New York Queens'de 13 arkadaşımla bardan bozma bir loft tutmuş, orada yaşıyorduk. İçki şişeleri dışında, bir barda olması gereken her şey vardı: Bilardo masasından tut da, tilt aletine, pinpon masasına kadar... Hepimiz müzisyendik ve aletlerimiz barın ortasında dururdu: Dört davul, iki trompet, bir trombon, bilumum gitarlar, saksofonlar... Sabahtan akşama kadar egzersiz yapardık. İstanbul'da böyle bir imkânım olmasa da, Tünel'deki stüdyomda bunu küçük ölçekte yaşayabiliyorum. Üstelik benim için neredeyse en önemlisi, vapura binip çay eşliğinde bir sigara tüttürebilmek...

Elektronik müziğin katkısı, davul ve zilleri bir "groove" unsuru olmaktan çıkarıp teker teker küçücük vuruşları kullanmam oldu. Sesin farkına vardım, bir zili keman yayıyla çalmak gibi.

Amerika'ya dönmeyi düşünüyor musun?
Yeniden yerleşmeyi düşünmüyorum, çünkü artık burada belli sorumluluklarım var. Yıldız Üniversitesi'nin müzik bölümünde ders veriyorum, öğrencilerimi çok seviyorum, kedilerim ve kargalarım var...

Evde ciddi bir kedi nüfusu var. Kargayla ve seninle araları nasıl?
Aslında kedilerle ilişkim, kız arkadaşlarımla olan ilişkime paralel bir çizgi izliyor. *(gülüyor)* Onlar alıyorlar eve, sonra bir bakıyorum, kucağımda iki kedi. Amerika'daki kız arkadaşım iki kedi almıştı eve. İsimlerini de bana koydurmuştu: Birine Mustafa, birine Kız dedim. Muhteşemdiler. Çatıkatında davul çalardım, ben çaldıkça ayak bacak dört bir yana dağılmış bir halde uyuyarak beni dinlerler, bitirir bitirmez uyanır, gerinerek kalkarlardı. Akıl sır ermez bir manzaraydı.

Son günlerde ne dinliyorsun?
En son severek dinlediğim albüm Aydın'ın "Living"i. Kenny Wheeler'ın, Charles Lloyd'un bazı albümleri... Ornette Coleman her zaman dinlediklerim arasında zaten.

Duvarda bir Coltrane posteri görüyorum.
Her dönemini sevdiğim bir adamdır, özellikle Rashid Ali'yle olan duo'su, müziğin nereden gelip nerelere gidebileceğini gösteren bir albüm. Coltrane'in son dönem müziğine hayran olmamak imkânsız.

Türk müzisyenleri dinliyor musun?
Erkan Oğur kesinlikle izlediğim bir kişi, Kudsi Ergüner, Barbaros Erköse, İmer Demirer, İlhan Erşahin gibi müzisyenler... Bir de Sibel Köse hep severek dinlediğim bir şarkıcı...

En sevdiğin davulcu kim?
Çok var. Elvin Jones, Roy Haynes, Paul Motian, Ed Blackwell, Jon Christensen, Joe Hunt, John Bonham ve Jack DeJohnette'i ilk etapta sayabilirim.

Araya Led Zeppelin de karıştı.
İyi olan her şey karışır.

Söyleşi: **M. Taner**

Harikalar Diyarı (wonderland)
İLHAN ERŞAHİN

İlhan Erşahin: Saksofon
Thor Madsen: Gitar, Elektronik Sesler
Matt Pennman: Bas Gitar
Jochen Rueckert: Davul
Hüsnü Şenlendirici: Klarnet
Mehmet Akatay: Perküsyon
Nuri Lekesizgöz: Kanun
Konuk Sanatçılar:
Nil Karaibrahimgil, Bora Uzer, Dilara Sakpınar

Doublemoon etiketiyle yayınlanan Harikalar Diyarı, İlhan Erşahin'in İstanbul ile olan ilişkisini ve Türk müziğine olan merakının gözlemci ve içten ifadesi. Cazın vazgeçilmez öğeleri, saksofon, bas, davul ve gitar, Türk müziğinin kilometre taşları olan kanun, klarnet ve darbukayla Harikalar Diyarı'nın nispeten yumuşatılmış dijital ortamında bir araya geliyor. Sürprizlerin en güzeli, yeni kuşak vokalistlerin yani Nil, Bora ve 14 yaşındaki Dilara'nın bu sihirli bütünlüğü tamamlayan ve ustaca kullanılan enstrümanları herşeyin ötesine taşıyan özgün sesleri. Ortaya çıkan evrensel, düşünen ve düşündüren, fütüristik, eklektik ama en önemlisi zarif bir çalışma. İstanbul ve New York'da kaydedilen, Bodrum, Britanya ve Kopenhag'da mikslenen ve mastering'i gerçekleştirilen Harikalar Diyarı, derleme müziğin bir çok vasat örneğinin sunulduğu, dünya müziğinin bir sürü sözler verip de tutamadığı şu günlerde bir umut yumağı niteliğinde. Arabesk, dub, trip-hop, elektronik jazz, drum'n'bass, Balkan ve Roman müziklerini melodik bir dalgada bütünleştiren, değişik türleri birbirinden ayırt etme kaygısından dinleyiciyi kurtaran, kaymak gibi bir albüm bu. Tatlı rüyalar...

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr
Havyar Sok. No 54 80060 Cihangir/İstanbul
Tel: (+90 212) 292 97 71/72 Fax: (+90 212) 292 97 73
doublemoon@turk.net

EMI
Dağıtım:
EMI-KENT. İ.M.Ç. 6. Blok No:6302
34470 Unkapanı/İstanbul
Tel: (+90 212) 514 16 22

Joe Zawinul

Bir "tarih" üçüncü kez tekerrür etti İstanbul'da. Dinah Washington'dan Miles'a birçok devin mesai arkadaşı, "In A Silent Way"in bestekârı, Weather Report'un beyni, caz-rock öncüsü Joe Zawinul ve Sendikası, Akbank Caz Festivali kapsamında CRR'de bir konser verdi. Zawinul, kafasına rengarenk takkesini geçirip sahnede tuşlarla boğuşmaya başlamadan hemen önce kulisteki odasında Roll'un sorularını yanıtladı ve Tuna boylarından Amerika'ya, Afrika'dan Borges'in Arjantin'ine uzun mesafeli yolculuğundan birkaç güzel hatıra aktardı...

TUNA NEHRİ, MUHAMMED ALİ, COPPOLA KARELERİ

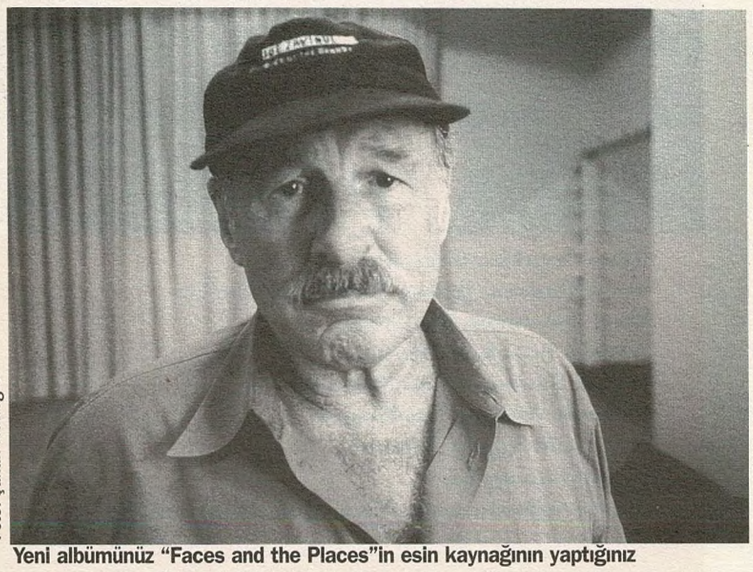

Foto: Şahan Nuhoğlu

Yeni albümünüz "Faces and the Places"in esin kaynağının yaptığınız yolculuklar olduğunu söylüyorsunuz... Yolculukların hikmeti ne?

Joe Zawinul: İnsan her gittiği yerde yeni şeylerle karşılaşıyor, yeni tecrübeler ediniyor. Kastettiğim müzik değil sadece. Hatta müzik çok geri planda. İnsanların konuştuğu dil, yedikleri yemekler, yaşadıkları hayat, o hayatın duygusu... Bugün İstanbul sokaklarındaydım, bir sürü deneyim yaşadım.

Ne gibi deneyimler?

Bir sürü enstrüman satın aldım. Grubumla beraber müzik dükkanlarını dolaştık. Torunuma keman aldım, kendime perküsyon aletleri... Şahane bir tombak edindim.

Yemekleri nasıl buldunuz?

Dünyanın en iyi pilavı bu ülkede yapılıyor. Tarifini alıp karıma götüreceğim. Muhteşem. Bu üçüncü gelişim, geçen sefer neredeyse sadece pilav yemiştim; sade pilav. Bugün öğlen de pilav yedim.

Arto Tunçboyacıyan'ın pilavla arası nasıl?

O hep yoğurt yer; yoğurt tutkunu. Ben de severim yoğurdu.

Birçok kez birlikte çalıştığınız Arto Tunçboyacıyan için şöyle diyorsunuz: "Anadolulu bir Ermeni, ama aslında dünyalı..."

Arto'yu çok severim. Büyük müzisyendir. Büyük müzisyenlerin özgün kişilikleri olur. Arto çok özgündür. Matraktır da... İnanılmaz bir perküsyonist ve solist. Tarz ötesi...

O cümledeki Anadolu vurgusu dikkatimizi çekti, buraları iyi bilen birisinin seçebileceği bir sözcük...

Anadolu çok önemli bir yer. Müziği de öyle. Birbirlerinden o kadar çok farklı şeyler bir arada ki... Mesela Burhan (Öçal); o Arto'dan çok farklı, bambaşka bir damardan geliyor, çok müthiş bir müzisyen.

Siz Çingene müziğiyle epey haşır neşirsiniz, öyle değil mi? Viyana doğumlusunuz, ama aileniz Macar asıllı galiba...

Ninem bir Sintiydi, Çigandı; Macar Çiganı. Babam Viyana doğumlu, annem Çek. Daha doğrusu Moravyalı, ben Viyana'da doğdum.

Bir söyleşide çok talihli olduğunuzu, başlıca talihinizin de "genetik hafızanız" olduğunu söylüyorsunuz...

Dünyaya gelmek büyük talih. İyi anne-babaya doğmak daha büyük talih. Fakat bu bir borç aynı zamanda. Geri ödemek durumundasın. Çok iyi bir aileye doğdum. Çiftçiydiler, işçiydiler; her şeyi kendi kendilerine öğrenmişlerdi. Okula topu topu üç-dört sene gitmişlerdi, ama zekiydiler. Ellerinden her iş gelirdi... Biz çocukluğumuzda okul tatili diye bir şey bilmezdik. Okul tatil olur olmaz dedemle ormanda çalışmaya giderdik, iki ay öyle öyle geçerdi. Bu sayede fiziken çok sağlıklı olmamızın yanısıra, beynimiz de sağlıklıydı... Hayatta hiçbir şey bedava değil. Her şey için ter dökmen lazım. Bunu kavradığın zaman zihnini düzene sokarsın, zihniyetini o yönde organize edersin. Ben hep öyle yaptım, hâlâ da öyle yapıyorum.

Müziğe yönelmeniz nasıl oldu, ne zaman başladı?

Kendiliğinden başladı. Ailem çok müzikaldi. Hep şarkı söylerler, mızıka çalarlardı. Wah-wah pedalını ilk bulan benim babamdı. Küçük bir fincanı vardı, metalden, o fincanı wah-wah pedalı gibi kullanırdı. Müzik yapmadan duramazdı, annem de öyle. Şarkısız, türküsüz günümüz olmazdı.

Hayatta bazı şeyler kendiliğinden olur. Öyle doğarsın. Çocuğuna ne yapacağını söylemenin bir faydası yoktur, çünkü o ne yapacaksa, onun duygusuyla, bilgisiyle doğmuştur. Daha dörtbuçuk yaşındaydım, babamın en iyi arkadaşının bir akordeonu vardı. Çocukların ona dokunması yasaktı. Bir gün aldım elime, çalmaya başladım.

Öylece, kendiliğinden...

Çok iyi bir aileye doğdum. Her şeyi kendi kendilerine öğrenmişlerdi. Okul tatil olur olmaz ormanda çalışmaya giderdik. Fiziken sağlıklı olmamızın yanısıra, beynimiz de sağlıklıydı... Hayatta hiçbir şey bedava değil. Her şey için ter dökmen lazım.

Evet, aynen öyle. O akerdeonun sahibinden, ki yıllardır çalıyordu, iki kat daha iyiydim. Ama bu gurur duyulacak bir şey değil, sadece şükredilecek bir şey. Şükretmekle de kalmamak gerekiyor, bunu geri ödemen lazım. Onu da ancak çalışarak, ter dökerek yapabilirsin. Bir yetenekle, bir duyguyla doğarsın, ama ancak çalışarak onu anlamlı bir şeye dönüştürebilirsin.

Bir yerde "insan hayatı bir senfoni gibidir, ama onu realize etmek için vizyon sahibi olmak gerekir" diyorsunuz ve Muhammed Ali'yi örnek veriyorsunuz, daha Cassius Clay olduğu günleri...

Matrak bir hikaye var o örneğin arkasında, onu anlatayım: Yıl 1962, o zamanlar Wilt Chamberlain diye bir basketçi vardı, süperstar. Bizim mahalleden çıkmaydı. Büyük oğlumu çok severdi, o da basketbola çok kabiliyetliydi. Akşam okul çıkışında, oğlumu almıştım. Cassius Clay, Wilt Chamberlain'in Mercedes'ine yaslanmış duruyordu. "N'aber, ne var ne yok?" dedim. Olimpiyatlardan yeni gelmişti, Roma'dan. "Gelmiş geçmiş en büyük boksör olacağım" dedi. Gülmüştüm. "Gülme" demişti, "doğru söylüyorum". Beni taklit ettiğini söyledim, çünkü ondan on yıl önce aynı şeyi ben demiştim: "En büyük olacağım." Viyana'dayken bir sürü caz orkestrası gelirdi, hepsine giderdim. Daha velettim, yaş 17-18... Ve arkadaşlarıma derdim ki, "eğer Amerika'ya gidersem ve eğer bu aleme girme fırsatı bulursam, hepsinden daha iyi olurum". Herkes dalga geçerdi, Zawinul yine sallıyor diye. Komik bir hikaye anlatayım: Basçı Jimmy Garrison'la Birdland diye bir kulüpteydik, Amerika'ya yeni geldiğim günlerdi, 1959 filan, barda demleni-

26→

yoruz. Çalan grubu sayayım: Miles Davis, John Coltrane, Paul Chambers, Wynton Kelly... İçiyoruz ve müziği dinliyoruz. Jimmy Garrison dedi ki, "Zawinul, günün birinde bu herifle beraber çalmak istiyorum". John Coltrane'i kastediyordu. "Ben ötekilerle çalmak istiyorum" dedim. Ve o gün bu kararımız şerefine içtik. Salakça bir fikir değildi bu, vizyondu.

Bu Birdland hikayesinde kaç yaşındaydınız?

26.

Berklee'de müzik öğrenimi gördünüz, öyle değil mi?

Toplam üç hafta. Daha fazla değil.

Ne oldu, niye bıraktınız?

Bırakmadım. Hikayesini anlatayım: George Wind'in Boston'da bir kulübü vardı, Ella Fitzgerald orada sahneye çıkardı. Assolistten önce bir caz triosu sahne alırdı. Soğuk bir ocak gecesiydi, yıl 1959. Piyanist hastalanmış. Okulu aradılar, "bir piyanist gönderin" dediler. Piyano hocam, "git çal" dedi. Okul meselesi şuydu: Dört aylık bir bursum vardı, dört ay sonra memlekete dönmek zorundaydım. O gece, ilk seti bitirdikten sonra Jake Hanna, çok ünlü bir davulcuydu, Maynard Ferguson'u aradı, "dinle" dedi, "burada çok kabiliyetli bir çocuk var, bir iş bulamazsa ülkesine dönmek zorunda, tanıdığın herkesi sollar, inan bana". Ve ekledi: "Ona kefilim, eğer beğenmezsen iki haftalık yövmiyesini ben öderim." Ertesi gün Harlem'deki Parlour Theatre'a gittim. Grupla provaya çıktım ve işi aldım. Bu sayede yeşil kart sahibi oldum ve Amerika'da kalma hakkını kazandım. Çok talihliydim.

Miles Davis'in ünlü "In A Silent Way"ini Viyana'da bir otel odasında beş dakikada yazmışsınız, doğru mu bu?

Doğru, beş dakikada çıktı o parça...

Kendinizi tanımlarken hep "ben doğaçlamacıyım" diyorsunuz....

Öyleyim. Baladla doğaçlama aynı şeydir. Bir baladı göz açıp kapayana kadar yazarım. Ama yüksek tempolu bir şeyi o kadar çabuk yazamam. Bütün müziğim doğaçlamadır, önce bestelerim –bestelerken bir enstrümana da ihtiyaç duymam–, sonra kağıda dökerim, sonra da çalarım. Ama bestelemeyle kağıda dökme arasına zaman girer hep. Bazı şeyler kaybolur tabii. Weather Report'ta hep öyle oldu. Ama şimdi hemen kağıda geçiriyorum. Mesela "Faces and Places"da en çok sevdiğim şey, orijinal fikrin birebir plağa aktarılmış olmasıdır. Tekrar tekrar çalmadım. Kağıda dökülmüş halini bizim çocuklara verdim, aynen çaldılar.

Jerry Garcia "doğaçlama diye bir şey yoktur, beste vardır, doğaçlama denilen şey anlık bestedir" diyor... Sizin "doğaçlamacı"lığınızın tanımı bu olabilir mi?

Olabilir. Beste yapmak benim için doğal bir şey. Böyle kendim hakkında konuşmaktan hoşlanmam, ama madem soruyorsunuz, anlatayım: Ben bir form doğaçlamacısıyım. Uzun, upuzun bir parça doğaçlayabilirim, bir senfoni mesela... Beste üzerine, nota üzerine hiç çalışmadım. Doğal bir organizasyonu var beynimin, öyle kodlanmış.

Bir yerde "müzik benim için öykü anlatmaktır" diyorsunuz... Doğaçlamacılıkla öykü anlatıcılığı nasıl bir araya geliyor?

Tıpkı şu anda yaptığımı yapıyorum. Bana bir şey söylüyorsunuz, o bir uyarıcı benim için, ve bir öykü anlatmaya başlıyorum. O benim hafızamda olan bir öykü, onu söze döküyorum, o anda aklıma gelen kelimelerle ve o andaki halet-i ruhiyemle.

"Stories of the Danube" (Tuna Öyküleri) adlı albümünüzün baştan sona doğaçlama olduğu doğru mu?

Evet, o albüm tamamen doğaçlama. Yüzde 80'ini hemen bilgisayara geçirdim, bu bana çok yardımcı oldu; albüm çabucak ortaya çıktı.

O öyküleri biraz anlatabilir misiniz?

Tuna nehri sekiz ülkeden geçiyor, bunların arasında eski Osmanlı toprakları da var. Albümün ilk parçası "Beginning"... Şimdi bu konuda kaybolmadan önce bir şey söyleyeyim: Doğaçlama yaparken hiçbir şey düşünmem. Düşüncenin zerresi yoktur. Aklımda bir öykü var da onu besteliyorum değil. Fakat "Beginning"de, Macaristan'ı, Çiganları, Tuna üzerindeki festivalleri düşünüyordum. "Stories of the Danube"da "Gypsy" diye de bir parça var. Ostrogot dağlarının ortasında bir boşluk ve o nehir, Tuna... Ve Çingeneler; onların festivalleri harikuladedir. Bu son albümde de "Tower of Silence" diye bir parça var, o da aklımdaki bir öyküydü. Ve doğaçladım.

"Doğaçlamaya davulla başlarım" diyorsunuz...

Davul şart değil, başka bir şey de olabilir. Hatta hiç enstrüman olmayabilir de... Ama davul beni çok eğlendirir. Küçük bir klavye de olabilir...

Cazdaki son büyük hareket Weather Report'tur. Bunu yüksek sesle ve çok net olarak söylüyorum. Wheather Report hâlâ çok taze; piyasadaki birçok gruptan yeni. O albümlerdeki beat'i hiphop'çular kullanıyor şimdi.

Bir söyleşide, esinlenmenin analitik düşünceden daha hızlı olduğunu söylüyorsunuz. Esinlenmeyle analitik düşünce arasındaki ilişki nasıl bir şey?

Aslına bakarsanız, esinlenme başlayınca düşünme kesilir, düşünmezsiniz, esinin peşinden gidersiniz... Sporda da böyledir, işin içine duygunun girdiği her şeyde böyledir. Ama o duyguyla beraber zihninizi geliştirmek zorundasınız. Bunun üzerine çalışmak gerekir. Esin başlayınca zaman durur. Saatin kaç olduğunu bilmezsiniz. Bazı parçalarım 20-25 dakikadır. Durduğumda sadece bir dakika geçmiş gibi gelir.

"Ritmik ve emprovize olan her şey cazdır" diye bir tanımınız var, onu biraz açabilir misiniz?

Çok köşeli bir tanım o. Kısmen öyle, kesinlikle. Caz hep ritmiktir, melodiktir, ama iyi cazda her zaman bireysellik vardır. Bireysellik de doğaçlama demektir.

Bir de "caz 20. yüzyılın en büyük sanat formudur" diye bir saptamanız var. Cazı 21. yüzyılda nasıl bir gelecek bekliyor sizce?

İyi caz öldü artık. Louis Armstrong, Charlie Parker, Dizzy Gillespie... Bu adamlar yarattı cazı. Şimdi öyle birileri yok. Caz Amerika'da öldü. En büyük kaynak kurudu.

Durum umutsuz mu yani?

Değil tabii. Ama, bir ağaç meyveleriyle yargılanır, kökleriyle değil. Kökler orada, fakat meyve yok. Umarım yeniden meyve vermeye başlar. Cazdaki son büyük hareket Weather Report'tur. Bunu yüksek sesle ve çok net olarak söylüyorum, herkesin de bana hak verdiğini düşünüyorum.

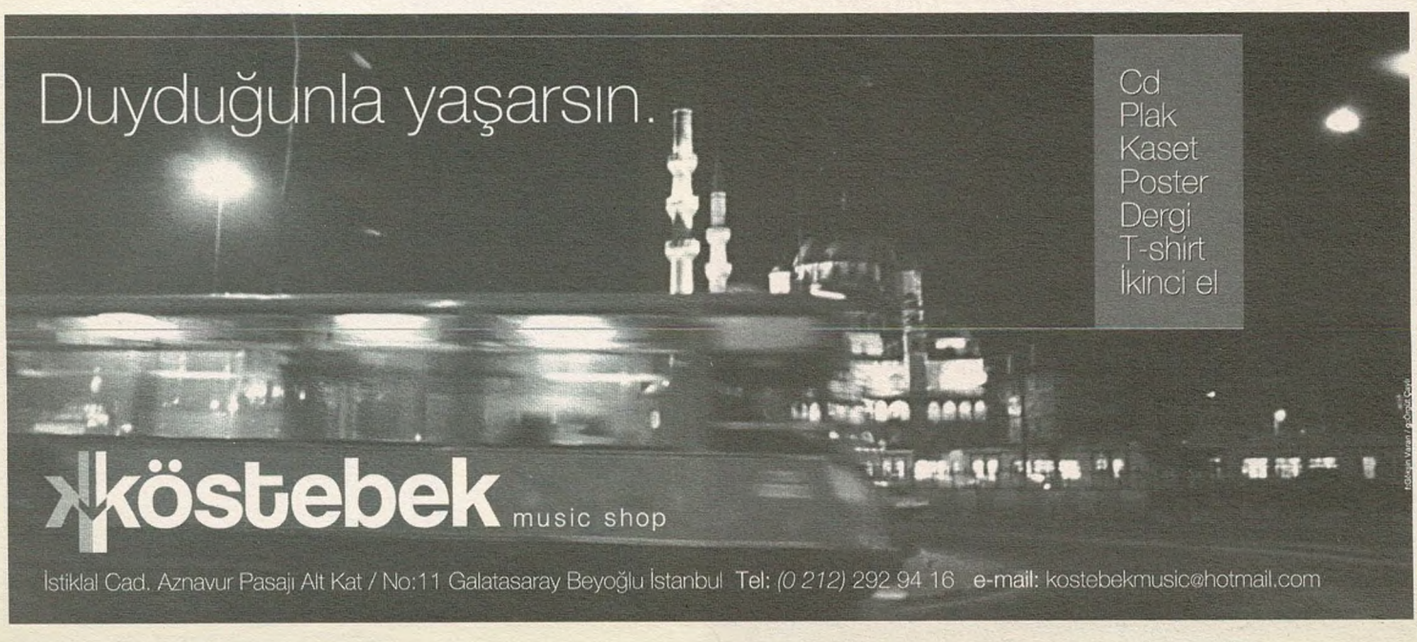

karga Kasım 02

01cm	MINIMALIST	dirsel g.
02cmts	MAINtimeSTREAM	bahadır
03pzr	haletiruhiye	berk
04pzt	book of saturday	hüseyin şuşut
05sl	karga	bahadır
06çrş	m-base/modern jazz	bahadır
07prş	sonderstab music	bahadır
08cm	make it funky	cem çınlar
09cmts	elektronik iyidir	(((emre)))...hikota...
10pzr	haletiruhiye	berk
11pzt	book of saturday	hüseyin şuşut
12sl	karga	bahadır
13çrş	easy teasy	tolga
14prş	electronica	cem çınlar-hilal avşar
15cm	on the BEATen tracks	bahadır
16cmts	akreplerpartisi	dj'a'as himself
17pzr	haletiruhiye	berk
18pzt	book of saturday	hüseyin şuşut
19sl	karga	bahadır
20çrş	altmış sekiz yetmiş günleri	sait
21prş	monotonom	taifu/alphax3
22cm	.....	temür köran
23cmts	neo-classic electronica	bahadır
24pzr	haletiruhiye	berk
25pzt	book of saturday	hüseyin şuşut
26sl	karga	bahadır
27çrş	cake for weekdays	burak/hüseyin şuşut
28prş	shaman w.m.c.	dj ömer/oğuz
29cm	communication breakdown	bahadır
30cmts	electronic noir	bahadır
31pzr	haletiruhiye	berk

kadifesok.no:16
kadıköy istanbul
t:(+90) 2164491725
f:(+90) 2163465546
w: www.kargabar.org

96.2 KSEN radyo 92 3 DARK

"Weather Report, Coppola filmleri gibiydi" diyorsunuz... Coppola'ya hayransınız galiba.

O da doğaçlamacıdır, oyuncularına doğaçlama yaptırırdı. Coppola filmlerindeki her kare bir şaheserdir. Weather Report da iyi günlerinde öyleydi. "Godfather" gibi...

Weather Report'un 1987'de son bulmasının sebebi neydi?

Sebep şuydu: Herkes Weather Report'un kim olduğunu biliyordu, ama Wayne Shorter'ın, Joe Zawinul'un kim olduğunu bilen yoktu. 15-16 harika yıl harika işler yaptık, 15 tane dört dörtlük plak çıkardık –en sonuncusunu saymıyorum, o sadece sözleşme şartlarını yerine getirmiş olmak için yaptığımız bir işti. Grupta kimse kalmamıştı, onu unutun.

Esinlenme başlayınca düşünme kesilir, zaman durur. Saatin kaç olduğunu bilmezsiniz. Bazı parçalarım 20-25 dakikadır. Durduğumda sadece bir dakika geçmiş gibi gelir.

"Mysterious Traveller", "Black Market", "Tale Spinnin" geçenlerde yeniden yayınlandı. Bu tercihin sebebi neydi?

Onları çaldığımızdan beri birkaç nesil geldi. Yeni nesiller bilmiyordu bizi. Weather Report hâlâ çok taze; piyasadaki birçok gruptan daha yeni. O albümlerdeki beat'i hiphop'çular kullanıyor şimdi. Yaklaşık elli albümde sample'ladılar o beat'i.

"Faces and Places"da "Borges, Buenos Aires" diye bir parça var...

Sevgili Arjantin'ime bir ağıt o. Şu sıralarda çok kötü durumdalar, ama öyle onurlu bir halktır ki, başı göktedir hep. Borges de o halkın en gözde çocuklarından biriydi.

En çok sevdiğiniz öyküsü hangisi?

"Labirentler".

Sizi hep takkeli görmüştük, bugün başınızda yok.

Sahnede değilim ki.

Sahnede hâlâ takıyorsunuz yani...

Tabii ki.

Kaç yıl oldu, otuz var mı?

Daha fazla. Dervişlerinkine benziyor, değil mi? Dervişler çok önemli.

Derviş kültürüne, tekke müziğine aşinasınız galiba...

Benim için müzik o kadar önemli değil. Hayatın kendisi daha önemli. Bakın, size bir hikaye anlatayım: 1965 ya da 66'ydı, Barry Harris'le karşılaştım; Amerika'nın en iyi bebop piyanistiydi. Ama Bud Powell'ın müridiydi; Bud Powell, malûm, bebop'u icat eden oydu. Bir gün Broadway'de Barry ile rastlaştık; karşı kaldırımdan seslendi: "Joe Zawinul, sana söylemek istediğim bir şey var... İnanmayacaksın, radyoda bir melodi duydum, bizim takımdan biri zannettim, senin adını anons ettiklerinde çok şaşırdım." Barry, büyük bir bebop piyanisti olduğu için bir saniyeliğine gurur duydum, büyük iltifat almıştım. Sonra düşündüm, bunun bir mânası yoktu. O da bir taklitçiydi. Ben de onun taklitçisi olmuştum. Eve gittim, bütün plaklarımı çöpe attım. O günden beri bir şey dinlemiyorum.

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

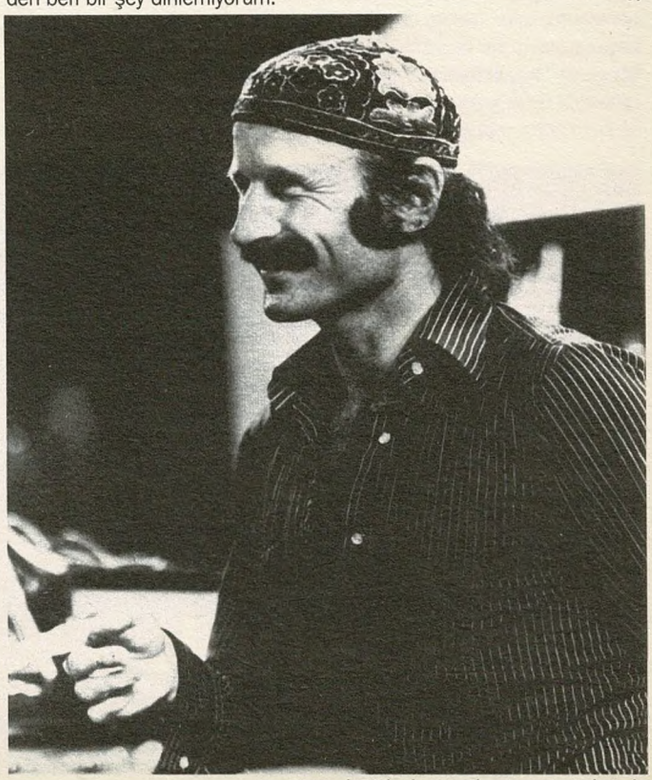

Joe Zawinul, 70'lerde, Weather Report günlerinde

Arto Lindsay

Arto Lindsay, Akbank Caz Festivali kapsamında bir Babylon gecesinde sahneye çıktı ve aynı anda hem avangard hem de zahmetsizce dinlenir (easy-listening denen şey) türden müziğine hayran bıraktı bizi... Yumuşak Latin melodilerini elektrogitar cazırtısıyla akord etti, kuzeyi güneye kattı, Brezilya-New York arası telgrafın tellerine kuşlar kondurdu, cazcıların sevdiği tabirle "kendini çaldı, kendini söyledi". Arto Lindsay'i konser öncesi aç açına bir meyhanede yakaladık, kibarlığını suiistimal ederek muhabbeti uzattık, New York'u, müziğini ve dostlarını kendi ağzından dinledik.

LULa

YUMRUK HAVAYa

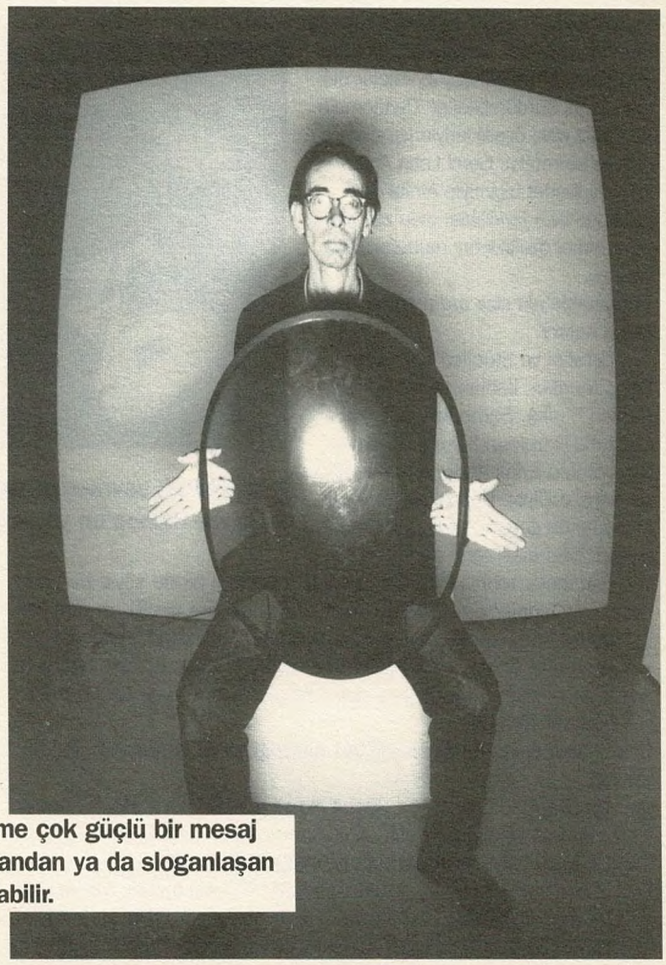

Yeni albümünüzün isminden başlayalım isterseniz, neden "Invoke"? Türkçe karşılığı (niyaz, duayla yalvarmak, himaye dilemek, sihir kuvvetiyle davet etmek) merak ettiriyor çünkü...

Arto Lindsay: "Invoke", ruhsallıkla cinselliği kaynaştıran bir rhythm and blues geleneği.

"Invoke" dinî bir kavram, ama bir sihir boyutu da söz konusu galiba...

Evet, bir sihir boyutu var, cinsel ögelerle ruhsal ögeleri bir tür sihirle buluşturmak söz konusu. Albümlerime koyduğum isimler genellikle seks metaforudur. Bu albüme "Invoke" adını vermemin iki sebebi var: O şarkıyı çok sevdiğim için ve dinî bir kavramın cinsel bir metafor olmasını ilginç buluduğum için. *(gülüyor)* Öyle çok orijinal bir şey değil aslında, rhthym and blues, gospel, soul da aynı şeyi yapıyor, dinî kavramları cinsel metaforlar olarak kullanıyor. "Invoke", İncil'de geçen kavram. Öte yandan, bir Afro-Brezilya dini olan Candomble'de "invoke" sihirle içiçe. Sözcüğün Portekizcede ("invocar") başka kullanımları da var. "Öfkeli" anlamına da geliyor, "cool"un karşılığı olarak da kullanılıyor. Bu çokanlamlılık hoşuma gittiği için albümün adını "Invoke" koydum.

"Invoke"daki "In The City That Reads" ve "Ultra Priviliged" adlı şarkıların siyasi çağrışımları var, ama doğrudan bir şey söylemekten kaçınıyormuşsunuz gibi...

Yürekten inandığım siyasi düşüncelerim var, ama bunları şarkılara yansıtmak bana pek doğru gelmiyor. Yıllar önce, Ambitious Lovers adlı grubumuzda, Peter Scherer'le "Too Many Mansions" diye bir şarkı yazmıştık, "Ultra Privileged" onunla akraba. Bana göre politik bir şarkı o, çünkü bence popüler bir şarkıda tek bir kelime çok güçlü bir mesaj verebilir. O tek kelime, bir slogandan ya da sloganlaşan şarkı sözlerinden daha etkili olabilir. O nedenle Clash'ten hiç hazzetmem ve Sex Pistols'a bayılırım.

Clash tarzı siyasi şarkı yazmak, inananlara vaaz vermek gibi bir şey.

"In The City That Reads" 11 Eylül'ü anlatıyor gibi...

Albümün büyük kısmını 11 Eylül'den sonra yazdım. Dolayısıyla albümün duygusu –melankolisi de denebilir– ister istemez 11 Eylül'le bağlantılı. Şarkılar doğrudan o saldırıları konu almıyor, ama duygusu, halet-i ruhiyesi oradan geliyor. "Invoke" hüzünlü bir albüm, çünkü o kadar insanın öldüğünü görmek üzücü. Amerikalıların savaş açması da üzücü.

Bush ve yönetimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Popüler bir şarkıda tek bir kelime çok güçlü bir mesaj verebilir. O tek kelime, bir slogandan ya da sloganlaşan şarkı sözlerinden daha etkili olabilir.

Cani. Tek kelimeyle cani olduklarını düşünüyorum.

Sex Pistols'ı sevdiğinizi söylediniz, Prince'le de aranız iyi gibi. 1996 albümünüz "Mundo Civilizado"da Prince'in "Erotic City"sini yorumluyorsunuz...

Prince'i çok beğeniyorum. İlk çıktığında büyüleyiciydi. Herkesin birkaç adım önündeydi. Stevie Wonder, Sly ya da Miles Davis gibiydi. "Erotic City" de en iyi işlerinden biriydi. En ilginç müzikler illa da resmî avangard tarafından yapılacak diye bir kural yok, her yerden çıkabilir. Hatta daha çok resmî avangard dışından çıkıyor. Prince'in müziğinin, bir dönemin en radikal müziği olduğunu düşünüyorum. Hâlâ bir Prince fanıyım.

En çok beğendiğiniz albümleri hangileri?

İlk işlerini çok seviyorum. "Sign 'o' The Times" favorim. "Raspberry Beret" harika şarkıdır. Soundtrack'i "Under The Cherry Moon"u da seviyorum.

"Mundo Civilizado"daki "Pleasure"ın sözlerinden bir bölüm dikkatimizi çekti: "Bütün masumiyetine rağmen kötü bir niyeti var sambanın..."

"Kötü niyet"in Portekizcesi "cinlik", "hinlik" gibi anlamlar da taşıyor. Örneğin şaşırtıcı hareketler yapan futbolcular için kullanılıyor, diyelim sağa doğru koşacağını sanıyorsunuz, o sola depar atıp rakipleri aldatıyor. Bu tür futbolculara "kötü niyetli" denir, bir övgü ifadesi olarak.

Türkiye'nin ünlü futbolcularından birinin lâkabı da "şeytan"dı; futbolla aranız iyi galba...

Az kalsın Brezilya'yı yeniyordunuz. Takımınız kupanın en iyilerindendi. Brezilya-Türkiye daha iyi bir final olurdu bence.

En beğendiğiniz oyuncu hangisiydi?

İsimleri hatırlamakta güçlük çekiyorum, ama tipleri gözümün önünde. Yaşlıca olanın adı neydi, takımın golcüsü, Şükür, evet. Ondan herkes çok çekiniyordu, ama golleri çekik gözlü genç attı.

Brezilya milli takımının bizim basındaki lakabı "sambacılar"... Brezilya denince ilk akla gelen samba; hakikaten Brezilya'nın milli müziği mi samba?

Bir bakıma öyle. Brezilya'daki bütün müziği samba başlığı altında düşünebilirsiniz. Tabii ki, birçok müzik türü ve birbirinden çok farklı tarzlar var. Brezilya'nın futbol ve sambadan ibaret olduğunu söylemek bir klişe ve dolayısıyla bir sorun, ama öte yandan futbol güzel bir şey, samba da öyle... *(gülüyor)*

60'lı yılları Brezilya'da geçirmişsiniz, o yıllarda en çok beğendiğiniz futbolcular kimlerdi?

Başta Pele tabii, Tostao da büyük futbolcuydu. Gerson da öyle...

Anne-babanız Brezilya'ya misyoner olarak gitmişler, öyle mi?

Evet. Presbiteryen mezhebindeler; bir protestan mezhebi. Ama vaiz değillerdi, okulda öğretmenlik yapıyorlardı.

Sizin dinle aranız nasıl?

Genç yaşlarımda dinle alâkalı her şeye çok sert tepki gösteriyordum. Şimdi de dindar sayılmam, ama insan yaşlandıkça anne-babasının üze-

rinde ne kadar etkili olmuş olduğunu farkediyor. 20'li yaşlarımda annemi, babamı tamamen reddediyordum. İnsan olarak seviyordum tabii, ama dinî inançlarını ve başka fikirlerini aşağılık buluyordum. Fakat şimdi farkediyorum ki, etik anlayışları beni bayağı etkilemiş.

Neydi o etik anlayışları?

Hıristiyan etiği aslında... Çok temel şeyler: Sana yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma gibi...

Biraz önce sözünü ettiğiniz Afro-Brezilya dinine, Candomble'ye yakınlık duyduğunuzu okuduk. O nasıl bir din?

Çok güzel bir din; Batı Afrika'dan kölelerle birlikte Brezilya'ya gelen bir inanç biçimi. Kuzey Amerika'da İngilizler, kölelerin dinî inaçlarını ve kültürlerini imha etti. Brezilya'da ve Karayib'in bazı bölgelerindeyse köleler dinî inançlarını sürdürebildiler. Candomble de Afrika'daki özellikleriyle kendisini devam ettirebildi. Gerçi Latin Amerika'daki ibadet biçimiyle Afrika'daki arasında bazı farklılıklar oldu zamanla, ama temel özelliklerini muhafaza etti yine de.

Candomble'nin size cazip gelen özellikleri neler?

İkonografisi ve ritüelleri çok güzel... İlginç tanrıları, ilahları var; müzikleri, ritmleri harika. Sambanın temelini oluşturan ritmlerin kökeni de orada. Candomble ayinlerinde, davul eşliğinde dans ediliyor, transa giriliyor ve inanışlarına göre o trans durumunda tanrılar bazı insanların bedenine giriyor, o insanlar tanrılaşıyor. Candomble inancının bir de şöyle bir pratik tarafı var: Tanrılar o ritüellerde insanların bedenine girdiği için tanrılarla yüzyüze konuşuyorsunuz, dertleşiyorsunuz, onlardan isteklerde bulunuyorsunuz, onlara armağanlar veriyorsunuz, onlar da size bir takım armağanlar veriyor, bir tür mal alışverişinde bulunuluyor. Bu tarafıyla çok dünyevî bir inanç.

Wu-Tang'ı sevmemin sebebi verdikleri mesajlar değil. Bence hiphop'un varoluşu mesajın ta kendisi zaten.

Etik açıdan asıl? Hıristiyan etiğiyle çeliştiği ya da benzeştiği yönleri var mı?

Çok genel açıdan benzeşiyor, dürüst olmak gibi, iyi olmak gibi... Ama Hıristiyanlıkta olduğu gibi bir etik sorgulama yok Candomble'de.

"Subtle Body" albümünüzün esin kaynağı Budizm mi?

Evet. Budizmde insanın üç ögeden oluşuyor: Fiziksel beden, ruh ve sinir sistemi diyebileceğimiz "ince beden". Şarkı sözlerinin Japonca çevirisinde, "subtle body" için "muğlak varoluş" demişler. Çok hoşuma gitti. Başlangıcı yok, sonu yok; muğlak bir varoluş. Onu şarkıma isim yapmamın sebebi güzel bir kavram, güzel bir terim olması. Din, baskıcı, berbat bir güç tarihsel olarak. O kadar çok savaşa, acıya sebep olmuş ki... Öte yandan insanoğlunun tahayyülünün, tefekkürünün, "yukarıda ne var, hayat ne, sonrasında ne oluyor?" gibi sorulara cevap arayışının sonucu. Dindar bir insan değilim, ama dinî imgelem şiirin stenosu gibi. İnsanoğlunun varoluşuna referans yapmanın kolay ya da kestirme yolu....

"Subtle Body" için bir söyleşinizde "güzel, hafif bir duygusu var, nirvana gibi değil" diyorsunuz. Hakikaten de nirvana'dan daha iyi geliyor kulağa, nirvana'nın bir "ağır"lığı var; bir mutlak, ayrıca mutlu da olsa bir son, nihai nokta..

Evet, güzel ve önemli bir ayrım bu: Nirvana'nın aksine, "muğlak varoluş" bir donma noktası değil; hafif, süzülen bir şey... Duygularımızı, gözlemlerimizi, etkileşimlerimizi, ilişkilerimizi, cinsel olsun, başka türlü olsun, ifade etmek için sıcak bir terim; bildiğiniz, ama adını koymadığınız bir şeyi tarif ediyor.

Nirvana'dan bahsedip Cobain'e değinmemek olmaz... Ünlü Brezilyalı müzisyen Caetano Veloso'nun enteresan bir lafı var: "Bazen yanılsamalar derin hakikatler hakkında daha fazla bilgi verebiliyor. Hatta yüzeysel müzikler, derin hakikatler hakkında iyi müziklerden daha aydınlatıcı olabiliyor. Bu açıdan Spice Girls, Cobain'den daha ilginç olabilir..."

Evet, bu alıntıyı biliyorum, bunu birçok defa farklı biçimlerde söyledi Veloso. Cobain kısmını bilmiyordum. Demin Prince'ten bahsediyorduk, yaratıcılık radikal bir değişim yapmayı amaçlayan insanlara mahsus değil. Mesela ben müzik yapmaya başladığımda, benim kuşağım, akranlarım, radikal bir değişim için çabalıyorduk. Biz New York'ta bununla uğraşırken, CBGB's'de soyut rock'n'roll yaparken, aynı tarihte Bronx'taki gençler hiphop'u icat ediyordu. Hiphop çok radikal bir şey ve onlar bunu sırf eğlence olsun diye yapıyorlardı. Herhangi bir büyük maksat ya da bir özenti olmadan. Dolayısıyla resmî avangard üzerine yoğunlaşmak tehlikeli bir şey. Çünkü çoğu zaman sıkıcı olabiliyor... *(gülüyor)* Son yıllarda, ABD'deki hiphop üretimi devasa boyutlarda, bir yandan en ticari müzik, öte yandan en radikal müzik, ayrıca elektronik müziğin birçoğundan ses niteliği açısından da üstün.

Johnny Rotten, Spice Girls'ü birçok rock grubuna tercih ettiğini söylüyordu...

Johnny Rotten onu büyük ihtimalle milleti provoke etmek için söylüyordu. Ama söylediğinde gerçek payı da var galiba.

Sex Pistols'ı sevdiğinizi, ama Clash'ten hoşlanmadığınızı söylemiştiniz...

Öyle. Johnny Rotten'la tanıştım da. Harika bir adam. Birlikte üç-dört saat televizyon seyrettik. Çok sevdim onu. Pistols'dan sonraki grubu PiL'i de çok beğenirim. Rotten provokatif olmayı, insanları şok edecek şeyler söylemeyi sever. Veloso da öyledir, fakat o genellikle öyle düşündüğü için söyler, Johnny'nin aksine...

Veloso'nun o sözüne paralel bir Hint deyişi var: "Bir şeyin taklidi, orijinalinden daha açıklayıcıdır" mealinde...

Güzel bir paradoks... *(gülüyor)*

Clash'ten niye hoşlanmıyorsunuz?

Müziklerini sevmiyorum, sözlerini de sloganı buluyorum.

İnanmışlara vaaz veriyorlar gibi demiştiniz...

Amerikan hükümetinin politikalarına karşı çıkan bir grup insan bir odada toplanmış, slogan atıyorlar gibi geliyor bana. Slogan atıp rahatlıyorlar, sonra evlerine gidiyorlar. Değişen bir şey olmuyor, bir değişimin önü açılmıyor. Clash gibi yapınca, insanları düşündürmüyorsunuz, slogan atıyorsunuz; düşünmenin bir şeyleri değiştireceğine inanmıyorsunuz...

Bir söyleşinizde şöyle diyorsunuz: "Ben 1960'ların Brezilyasında popüler müziğin aydınlatıcı olması, insanların bilincini değiştirmesine katkıda bulunması düşüncesiyle yetiştim."

Evet ama, Brezilya pop müziği çok boyutludur, ayrıca oradaki protest müzikle de pek aram yoktu... Farklı biçimlerde düşünmeye teşvik etmek, insanlara güzel vakit geçiren bir tecrübe sunmak ve böylece değişim öneren düşünceye direnci kırmak; popüler müziğin yapması gereken ya da yapabileceği bu... Ama bir şeyi doğrudan söylemenin güçlü olduğunu, etkili olduğunu düşünmüyorum.

Ama Clash birçok insanın düşünme biçimini değiştirdi, sizin dediğiniz gibi inananlara vaaz vermiyorlardı sadece, inanmayanları ikna ediyorlardı, yalnız müzikleriyle değil, hal ve tavırlarıyla da...

Beni bir şeye ikna etmediler. Müziklerinden de, sound'larından da hoşlanmıyorum.

Wu-Tang Clan'ı sevdiğinizi okuduk. Onlar da Clash gibi "vaaz veriyor".

Onları sevmemin sebebi verdikleri mesajlar değil. Bence hiphop'un varoluşu mesajın ta kendisi zaten. Ama hiphop'u sevmemin sebebi bu değil. Hiphop'u takdir edebilirim, ama... Galiba haklısınız, yakalandım. *(gülüyor)* Nedense hiphop'ta o tavrı hoş görüyorum, faydalı olduğunu düşünüyorum. Ama yine de sözleri beni harekete geçirmiyor, o sözlere ihtiyacım yok. Ama hiphop dinleyenlerin o sözlere de ihtiyacı var. İnsanların yaşadkları şartları, gördükleri baskıları topluma göstermeleri siyasi olarak çok heyecan verici.

1970'lerin sonlarında kurduğunuz DNA'in tarzıyla ilgili verdiğiniz bir mülâkatta sanki hiphop'tan söz ediyor gibisiniz. "Bir cümleyi ritmik ögelerine bölmek"ten bahsediyorsunuz.

Onu albümün bütünü için değil, belirli bir şarkı için söylemiştim. Şimdi adını hatırlayamıyorum, çılgınca bir işti: Bir cümlenin her kelimesi için müzik yapmıştık. Mesela "My name is Joe"yu alıp önce "My", sonra "name" ve diğerleri için müzik yapmıştık. DNA ilginç bir tecrübeydi, hem bazı şeyleri farklı bir biçimde yapmaya çalışıyorduk, hem de bunu yapmaya mecburduk, çünkü teknik bilgimiz yoktu, özellikle başlangıçta...

DNA'de hiphop'un tohumları vardı denebilir mi?

Belki bir paralellikten söz edilebilir, çünkü hiphop'un çıktığı dönemde başlamıştı DNA.

"Invoke"daki "Predigo" şarkısında, rap'i andıran bir Kuzeydoğu Brezilya folk geleneği olan repente'ye selam gönderiyorsunuz...

Evet. O şarkıyı Nacao Zumbi'yle birlikte yapmıştık, gezegenin en müthiş grubu onlar. Solistleri Chico Science'ın vefat etmesine rağmen hâlâ öyleler. Repente geleneği rap'e çok benziyor. Kafiyeli ve ritmik söz düellosu; bir tür yarışma gibi, iki kişi karşılıklı olarak kafiyeli ve ritmik müzikal cümleler söylüyor. *(mırıldanarak örnekliyor)* Bir kafiye yarışması... Bu illa bir sanat biçimi olarak sahnede yapılan bir şey değil. Sokakta da yapılıyor. Mesela biri geliyor, *(mırıldanarak şarkı formunda söylüyor)* "hey dostum, beyaz insan, söyle bakalım, ne yapyorsun burada" diye başlıyor, öteki karşılık veriyor. Çok eski bir gelenek, kökeni Afrika'ya uzanıyor.

Anadolu'da da aşık atışması diye bir gelenek var, iki aşık sazlarını alıp karşılıklı geçiyor, ağızlarında da toplu iğne, o toplu iğne dillerine batmayacak şekilde kafiyeler düzüp atışıyorlar...

İğne ha!.. O hariç, repente gibi. Bizim grubun elemanları Türkçe rap'e bayılmışlar. Birkaç albüm aldılar, ama isimlerini hatırlayamıyorum.

Biraz da New York günlerinizden bahsedelim mi? İlk sahneye çıktığınız yer efsanevi Max's Kansas City; nasıl bir yer orası?

Foto: Şahan Nuhoğlu

Biz Max's Kansas City'de çalmaya başladığımızda o efsanevi devir geride kalmıştı. Şaşaalı döneminde Andy Warhol ve rock camiası oranın müdavimiydi. Bizim zamanımızda kulübün sadece ismi kalmıştı. Yine de birçok önemli grubu izledim orada. Pere Ubu, Suicide, Devo... Devo'yu pek tutmazdım, ama Pere Ubu müthişti. Suicide da...

DNA'yi kurup Max's Kansas City'de sahneye çıkmanıza Television'ın menejeri Terry Ork önayak olmuş, öyle mi?

Maalesef geçenlerde vefat etti Terry. Bir gün Max's Kansas City'de –mekânın müdavimiydim– bana "bir grubun var mı?" dedi, ben de "var" dedim. "O zaman haftaya gel, çal burada" dedi. "Bir ay sonra başlayalım" dedim, grup murup yoktu ortada. Hemen kurdum. DNA öyle başladı.

O dönemde sizi en çok etkileyen grup kimdi?

Television. Onların sayesinde müzisyen olmaya karar verdim. O günlerde New York'un gitar kahramanı Tom Verlaine'di. Bemin esin kaynağım da oydu. Tom'u dinlerken gitarda free caz yapmanın mümkün olduğunu farkettim. Free caz vardı, ama benim bildiğim kadarıyla free caz yapan gitarist yoktu. Sonradan basın beni Fred Firth ve Sonny Sharrock'la kıyaslayınca başka free cazcı gitaristler olduğunu öğrendim.

Tom Verlaine'i dinlerken gitarda free caz yapmanın mümkün olduğunu farkettim. Free caz vardı, ama benim bildiğim kadarıyla free caz yapan gitarist yoktu.

Sizin gitar çalışınız için üretilmiş bir terim var: "Skonk". Nasıl bir şey o?

Onu bir müzik eleştirmeni yumurtladı. Bir mânası yok, sadece bir ses. O kelimeden hoşlanmıyorum, benim fikrim de değildi. Unutuldu diye umuyordum. *(gülüyor)*

80'lerde yaptığınız müziğin "No Wave" diye tanımlanmasına ne diyorsunuz?

No wave daha ilginç, hiç olmazsa Japonların "No Theatre"ını hatırlatıyor. Galiba Brian Eno yarattı o terimi. "No New York" diye bir derleme albüm hazırlamıştı. Ordan kaynaklandı sanırım. Bir gazetecilik terimi daha çok, "new wave"e gönderme.

Bir söyleşinizde "Beck'i sevenler Os Mutantes'i seveceklerdir" diyorsunuz... Os Mutantes, buralarda çok az tanınan bir grup.

60'ların Brezilyalı rock grubu, "Tropicalist"lerden. Çok popülerdiler. Son yıllarda yeniden keşfedildiler, Beck ve Sonic Youth'çular sayesinde alternatif rock camiasında çok seviliyorlar. Müthiş bir grup. Brezilya'da harika rock grupları var. O lafı Beck hayranlarının dikkatini Brezilya rock'una çekmek için söylemiştim...

Beck'i nasıl buluyorsunuz? "Yeni Dylan" deniyor.

Yok canım, ne yeni Dylan'ı! Kırk fırın ekmek yemesi lazım.

Dylan'ın yeni albümünü, "Love and Theft"i nasıl buldunuz?

Güzel. Ama on yıl önce yaptığı iş; geleneksel şarkıları çaldığı o iki albüm *(Good As I Been To You" ve "World Gone Wrong")* bence muhteşem. Onlardan sonra yaptığı "Time Out of Mind"da çok iyi şarkılar var, ama albümün bütünü söylediği kadar müthiş değil bence.

Eskilerden en çok sevdiğiniz Dylan şarkısı, albümü hangisi?

O kadar çok ki... Şu anda ilk aklıma gelen "New Morning"... Dylan'ı sevmemek imkânsız. Hele Amerikalı olup da Dylan'dan etkilenmemek mümkün değil. İnanılmaz bir doğaçlamacı. Her gece başka türlü çalıyor. Dylan'ın basçısı yakın arkadaşım, o anlattı: Grubun elinde bir şarkı listesi yok, öyle çıkıyorlar sahneye. Dylan'ın kaç şarkısı olduğunu bir düşünün. Hangi şarkıların çalınacağı bilinmiyor, hangi versiyonlarının çalınacağı bilinmiyor. Dylan sahneye çıkıyor ve kafasına göre çalmaya başlıyor. Grup da ona ayak uydurmaya çalışıyor. Çılgınlık. Ne kadar doğru bilmiyorum, ama herkes Dylan'ın tamamen kendi içine kapandığını söylüyor. Aylarca kimseyle konuşmuyormuş, grubuyla bile. Her gece beraber çalıyorlar ve o tek kelime etmiyor. Sadece sahneye çıkıp çalıyor. Uçmuş... Ama konserleri muhteşem.

"Çok güçlü siyasi fikirlerim var, ama onları müziğime yansıtmıyorum" demiştiniz. Brezilya seçimleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Lula! *(yumruğunu havaya kaldırıyor)* Umudum Lula: Luis Inacio Lula da Silva... Bazı bölgelerde işi zor, ama kazanırsa harika olacak. Çok büyük bir fark yaratacak Brezilya'da.

Seçimleri Brezilya İşçi Partisi lideri Lula kazandığı takdirde, Amerika Birleşik Devletleri yönetiminin tavrı ne olur sizce?

Onlar düşünsün. Brezilya'da bir deyiş vardır: "Onlar beyaz, çaresine onlar baksın." *(gülüyor)* Onlar beyaz, çaresine baksınlar. Tabii ki Bush yönetimiyle sorunlar olacak. Şimdi de sorunlar var.

Porto Alegre hakkında ne düşünüyorsunuz? Alternatif bir siyasal model olabilir mi?

Porto Alegre hakkında pek fazla bilgi sahibi değilim. Ama Güney Brezilya'da çok iyi bir politika geleneği olduğunu biliyorum. Çok yaratıcı çözümler üreten bir gelenek o. Kentsel altyapı sorunlarına, ulaşıma, sağlığa dair çok yaratıcı çözümler üretiyorlar.

Son soru: "Desperately Seeking Susan"da oynamışsınız. Rolünüz neydi?

Madonna'nın kayıp ilanı vermeye geldiği gazete bürosundaki eleman benim.

Söyleşi: **Y.G.**

arşiv: AÇIKŞEHİR

UYU, UYU!
YAT UYU.

AÇIKŞEHİR
www.aciksehir.com

SİNEMA • MÜZİK • RESİM • FOTOĞRAF
ve GRAFİK SANATLAR'dan görsel bir dünya

İstiklal Cad. Elhamra Pasajı
No: 258/14 Beyoğlu/İstanbul
Tel: (0212) 244 18 11
e-mail: arslan@aciksehir.com

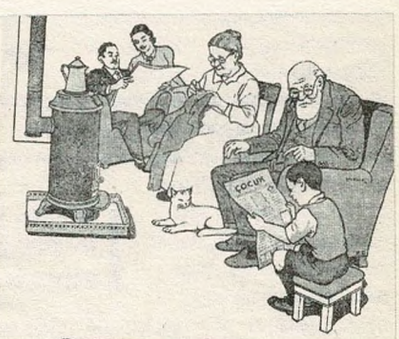

OKU DA ADAM OL

Dedem bana , oku yaz da
adam ol , dedi .
Ben de okudum , yazdım
adam oldum .
Sen de oku , yaz .
Sen de adam ol .

ROLL ve POSTEXPRESS'in eski sayıları AÇIKŞEHİR'de...

GELİYORLAR, GELECEKLER, GELDİLER

"Ada vapuru yandan çarklı / Bayraklar donanmış cafcaflı" dizeleri düşüyor aklımıza... Yıllardan beri Adalardan (kastımız İngiltere) gelen grupların hiçbiri adamakıllı bir heyecan yaratmamıştı. İyiydiler hoştular da, hepsi de "fazla İngilizlik"ten mustaripti. Hani nerde bir Beatles, bir Stones, bir Clash diye sızlanıp dururken, aradığımızı bulduk. Körün istediği bir göz, allah verdi iki göz: The Music ve The Coral. Biri Leeds'den, öbürü Liverpool'dan teşrif etti. Son bir senedir ısınıyorlardı, EP'ler, 45'likler yayınlıyorlar, bazen birlikte konsere çıkıyorlardı, adları kulağımıza ufak ufak çalınmaya başlamıştı. Şimdi artık mükemmel birer albüme sahipler. Yıllardır özlem duyduğumuz biçimde, albüm kapakları da, içerideki müziği gayet güzel tarif ediyor: The Music'inkinde bir girdaba dönüşen içiçe daireler, The Coral'inkinde ise rengarenk fotoğraflı bir kolaj var... Bir yandan The Strokes, White Stripes misali "rock'n'roll'a taze kan" hareketinin devamı gibiler, bir yandan bambaşka bir sihre sahipler. Dememiz o ki, gümbür gümbür geliyorlar.

THE MUSIC

Can çekişiyor denen gitar müziğinin son zamanlardaki taze nefeslerinden biri, Kuzey İngiltere'den, Leeds'den üflüyor! En büyüğü 20 yaşındaki elemanlardan kurulu The Music dörtlüsünün derdi, naif ve heyecanlı, bangır bangır bir müziği diriltebilmek, dahası ona yeni bir kıyafet biçmek. "Dans"la "trans"ın kafiyesinde sonsuza doğru yollanmak... Yerel bir grup olma günleri sona erdi ve ilk albümleri "The Music" piyasaya çıktı. Grubun şarkıcısı ve gitaristi Robert Harvey'le NME ve The Face'den derlenmiş bir söyleşiyle takdimimizdir: The Music.

LUNAPARKA İLK GİTTİĞİN GÜN

The Music'i ne zaman ve niye kurdunuz?

Robert Harvey: 1999'da... Sıkıntıdan... Leeds 24 saat yaşayan bir şehir derler, ama 24 saat boyunca yapacak hiçbir şeyin olmadığı bir şehirdir. Bütün kulüpler, konser salonları kapandı gitti. Varolan yerlere eğlenmeye gittiğinizde de çok dikkatli olmanız gerekir. Yanlış bir bakış attınız mı sağa sola, anında dayak yersiniz.

İlk yerel başarınız da Leeds'deki genç yetenekler tarzı bir yarışmada birinci olmanızdı...

Evet. Ama başarımızın arkasında bence başka bir neden var. O da, insanlar bizi seyrederken heyecanlanabiliyor. Sıkıcı değiliz. İngiltere'nin gitara dayalı müziğinin niye bu kadar boktan olduğunu anlamak için, bu müziği temsil ettiklerine inanan gruplara bakmak yeterli. Her şey o kadar uysal ki. Oysa dışarda sağlam bir müzik duymak için kıvranan bir sürü insan var. İşte bizim gönlümüz ve müziğimiz de orada yatıyor. Zeppelin sahneye çıktığında nasıl bir heyecan oluşuyorsa, biz de bunu yakalamaya çalışıyoruz. Canlı çalmak inanılmaz bir his. Uçak kullanmak gibi, tabii işler sarpa da sarabiliyor bazen.

Müziğiniz gitar ağırlıklı, oysa artık bu tür müziğin modası geçmiş kabul ediliyor!

Gitarla yapılabilecek her şeyin yapılmış ve bitmiş olduğu fikri çok saçma. Gitar müziğini öldüren de bu tür önyargılar zaten. İnsanlar oturup, iki akor tıngırdatıp "anne, bana bir fincan kahve getirsene" tarzı şarkılar yapıyorlar. Kimse artık gitar çalmıyor aslında, akor tıngırdatıyor. Birden gitar çalma şekli değişti ve herkes aynı şekilde gitar çalmaya başladı. Biz başka bir yönde ilerliyoruz ve içimizden geleni yapıyoruz. Etki yaratmayı, müziğimizin insanları değiştirmesini istiyoruz.

Müziğinizi hangi kategoriye koyuyorsun?

Sağlam ve heyecan dolu bir müzik duymak için kıvranan bir sürü insan var. Zeppelin sahneye çıktığında nasıl bir heyecan oluşuyorsa, biz de bunu yakalamaya çalışıyoruz.

Hiçbirine. Çok da dert etmiyorum bunu zaten. Herhangi bir kategoriye uyduğumuzu sanmıyorum. Popüler olmak gibi bir kaygımız yok. Eğer insanlar bir şeyin üstüne topluca atlıyorlarsa, orada boktan bir durum vardır.

Müzik konusunda bu kadar heyecanlı olmanızda yaşınızın bir etkisi var mı sence?

Benim yaşımdaki insanların yapacak hiçbir şeyi yok. Yirmi yaşındaki insanlara bakıyorum da, sanki çok yaşlılar ve hayatlarından çok sıkılmışlar. Nefret ettikleri bir işe girip hayatlarının sonuna kadar çalışacaklarının farkındalar ve bu onları umutsuz kılıyor. Sanat dediğimiz şey artık dünya üzerinde yok. Oysa sanat insanı özgürleştirir. Provadan eve yorgun argın gelip saatlerce kağıda anlamsız da olsa sözler karalamak beni özgürleştiriyor. Müziğimizle yapmak istediğimiz insanlara ilham kaynağı olabilmek. Müzik yapmak iyi güzel de, müzikle birlikte bir tavrın da olması gerekir. Söyleyecek bir lafın olmalı. Herkes dünyanın yanlarından geçip gitmesine göz yumuyor. Her şeyin çürümesine... Ama biz yumamıyoruz.

Seni etkileyen şeyler neler bu boktan dünyada?

En son beni derinden etkileyen şey, Paris'teki bir modern sanat müzesiydi. Dinlediğim tüm müziklerden daha kafa açıcıydı.

Hayattan çok bıkmış görünüyorsun, hiç mi iyi şey yok?

Gerçekten sıkılıyoruz. Hayat kavramı beni bunaltıyor. Genel olarak hayat boktan, bunu kabul etmek lazım. Niye sabah kalkıp, boktan bir işe gidip akşama kadar çalışmak zorundayız? Bunu sorgulamak lazım, ama kimse sorgulamıyor. Daha 13 yaşımdayken normal hayatın bir parçası olmak istemediğime karar vermiştim. Duvar dediğimiz şey bir çemberdir. İçerdeki hayat, dışardakiyse özgürlük. Müziğimizle insanlara inanabilecekleri bir şey, duvarın öteki yanına açılan bir

32→

Pink Floyd, Led Zeppelin: Babamın plakları

The Music elemanları buluşmuşlar, yanlarına da en sevdikleri şarkıları almışlar, hem dinleyip hem konuşuyorlar...

➟ **The Doors** The End
Robert: The Doors'u hiç tanımazken dinlemiştim bu şarkıyı ve hiç anlam verememiştim. Ama Morrison'ı biraz iyi tanıyınca bu şarkı çok daha iyi oturdu kafamda. Benim için çok özeldir.

➟ **Stevie Wonder** Superstition
Robert: Bir keresinde Leeds'de bir kulüpte bu şarkı çalmaya başladığında kendimi dans pistine atmıştım. Pistte bana bulaşmaya çalışan bir sürü hıyarto vardı. O anda düşünmüştüm: "O eski zamanlar çok daha güzelmiş."

➟ **Jane's Addiction** Jane Says
Adam Nutter: Vokallerini çok severim. Hayatımın önemli bir döneminde izi vardır. Hangi dönem mi? Kişisel, söyleyemem.

➟ **Bob Marley** Mellow Mood
Robert: Sokaktaki bir indirim tezgahından "Legend"ı almıştım. Bob Marley'le böyle tanıştım. Sonra ilk dört albümünü ve "Mellow Mood"u aldım. O sırada bir kızla garip bir ilişkim vardı, bana hep o dönemi hatırlatır.

➟ **Pink Floyd**
Wish You Were Here
Phil Jordan: Can kulağıyla dinlediğim ilk Floyd şarkısıydı. Çok kişisel bir şarkı. Sözlerini bir kenara atsan bile, şarkı olarak çok güzel. Beni Pink Floyd'la babam tanıştırmıştı.

➟ **Jimi Hendrix Experience**
May This Be Love
Phil: Şarkı boşlukta düşmeyle ilgili ve müzik sözlerle o kadar uyumlu ki. Kusursuz şarkıda olması gereken de bu zaten. Kulaklıklarını takıp uçup gidersin. Hepimiz Hendrix'i severiz. Hendrix'i kim sevmez ki?

➟ **Led Zeppelin** Moby Dick
Stuart Coleman: "The Song Remains The Same"in videosunu seyretmiştim. Bu şarkının içindeki görkemli davul solosu ve görselliği aklımı başımdan almıştı. Bana çocukluğumu, tatile gittiğimiz zamanları hatırlatır, çünkü babam Zeppelin hayranıydı.

➟ **Nirvana** Scentless Apprentice
Stuart: Kurt'ün ne kadar öfkeli olabileceğini gösteriyor bu şarkı. Sözleri çığlık atarak söylüyor. Bir arkadaşım Nirvana hayranıydı, bana da ondan bulaştı.

➟ **Tom Waits** Pony
Stuart: Bu şarkı Adam'ın favorilerindendir. Ama ben hiç dinlemedim. Adam nereye kayboldu? Dinleyen var mı arkadaşlar? Hayır, başka hiç kimse dinlememiş. Geçelim.

➟ **Shuggie Otis**
Strawberry Letter 23
Robert: Turne menejerimiz dinletmişti bunu. Müziğe ilk başladığımız dönemi hatırlatır bize, çünkü ilk dinlediğimizde ilk turnemizi yapıyorduk. Bu şarkının bir versiyonu da "Jackie Brown" soundtrack'inde vardır. Çok eski bir soul şarkısı, ama acayip güzel.

kapı vermek istiyoruz.

Söylediklerinizi masum kavramlara geri dönmek aslında. The Music gibi yalın bir isim seçerken aklınızda ne vardı?

Evet, insanlar The Music isminin çok alelade olduğunu düşünüyor, ama işin garibi, bu isim daha önce hiç kullanılmamış. Oysa bütün röportajlarda büyük harfli Müzik kelimesi sık sık geçer. Bu laf her geçtiğinde insanlar bizi düşünsün istedik.

İlk EP'niz "Take The Long Road and Walk It"ten sonra işler hızlanınca ne hissettiniz? Ürktünüz mü?

İşlerin bu kadar hızlı gelişmesinin nedeni, bence ortalıkta bizim gibi bir grubun olmaması.

Son zamanlarda New Order, Charlatans ve Oasis'in açılış grubu olarak iyice müzik endüstrisine alışmaya başladınız. Kendinizi bu yarışın içinde hissetmek nasıl?

Valla, kıyak bir durum olduğunu itiraf etmem lazım. Birçok grup bizim durumumuzda olmak için can atar, biliyorum. Şu anda kendimi dönmedolapta gibi hissediyorum. Hani babanla ilk defa lunaparka gidersin ya... Bu alete binmek istememene, korkmana rağmen baban seni bindirir. Ve bir de bakarsın ki çok hoşuna gitmiş, inmek istemiyorsun. "Tekrar! Tekrar!" diye tuttururusun. İşte çalmak da öyle bir şey.

Peki müzik endüstrisindeki rekabet de bu kadar heyecanlandırıyor mu seni?

Müzik rekabetle olmaz. Rekabet Top 40 listesinde işler. Kimse bizden Kylie Minogue'la yarışmamızı beklemesin, bizim kıçımız o kadar güzel değil. Destiny's Child'ı düşünün. Bence iyi şarkıcılar, ama müzisyen değiller, eğlence dünyasının mensubu onlar. Arada fark var... Mesela geçen gün Noel Gallagher bize ne dedi, biliyor musun? "Bizimle aynı sahneyi paylaştığınız için gurur duymalısınız." Siktirsin, bizle aynı sahneyi paylaştığı için onun gurur duyması lazım.

The Verve, Jane's Addiction, Stone Roses gibi gruplarla karşılaştırılmaktan sıkıldınız mı peki?

Hayır, bu büyük bir lütuf. İnsanlar müziğimizin içinde bu grupların müziğini duyabiliyorlarsa bu iyi bir şey, ama onları taklit ettiğimizi söylemesinler, yeter. Bazıları bana "Richard Aschcroft gibi olmaya çalışıyorsun" diyor. Yok öyle bir şey. Verve'le karşılaştırılmamız da aynı şey. Bunun tek nedeni ikimizin de Kuzey'den olması. Verve dinlemem bile ben. Bizim daha alacak çok yolumuz olduğunu düşünüyorum. Gitgide daha iyi olmak istiyoruz, ki bence bu istek bizim için bir şans.

Duvar dediğimiz şey bir çemberdir. İçerdeki hayat, dışardakiyse özgürlük. Müziğimizle insanlara duvarın öteki yanına açılan bir kapı vermek istiyoruz.

The Music'in moda akımlar içinde kaybolup gitme tehlikesi var mı?

Korktuğumuz şey bu zaten. Bu yüzden sürekli turnedeyiz ve terliyoruz, çalışıyoruz. Belki bu The Strokes'un suçu değil, ama ilk albümleri çıkmadan önce 100-150 fotoğraflarını görmüşümdür dergilerde. Bu bombardıman yüzünden daha albüm çıkmadan "bu adamları dinlemeyeceğim" diye karar aldım. Birkaç fotoğrafın insanın algılayışını bu kadar değiştirmesi garip. Bu yüzden ba-

sına değil müziğin kendisine yoğunlaşıyoruz.

Leeds'de yerel bir grupta çalarak başladığın günlerden bu yana ne değişti?

Aslına bakarsan, son bir yıldır yaşadıklarımız kişisel olarak da beni çok değiştirdi. Kendimi daha büyümüş hissediyorum. Daha önceleri "ne halt olursa olsun" diye düşünüyordum. Şimdiyse daha farklı hissediyorum. Birçok şeyi düşünmek zorundayım sanki, bir anda sorumluluklarım oldu. Grubun geri kalanını da düşünmek zorundayım. Ne dersen de, bu aralar bizim için işler yolunda gidiyor ve kazanma kulvarındayız, oysa bu işlerden hiç anlamıyoruz. Hepimiz 19-20 yaşındayız. Tecrübesiz adamlarız. Dikkatli olmamız lazım. Bu da insanın sırtına sorumluluk yüklüyor.

Müziğe ilk başladığınızda örnek aldığınız isimler var mıydı?

Jim Morrison'ın üzerimde büyük etkisi vardı. Gruba ilk dahil olduğumda "Jim Morrison gibi olacağım. Her çılgınlığı yapacak, içebildiğim kadar ot içeceğim" diye düşünüyordum. Hızlı yaşa, genç öl felsefesi yani.

Genç ölmek mi?

Ölmekten korkmuyordum. Hâlâ da korkmuyorum, ama artık erken ölmek gibi bir istek de duymuyorum. Hatta çocuklarım olsun falan istiyorum artık. Büyümek böyle bir şey belki de.

Albüm kayıtlarını yaparken grupla ilgili bir söylenti yayılmıştı. "Grubun ot masrafı albüm masrafından daha fazla" diye...

Sonra bıraktım. Bir gün stüdyodayken fenalaştım. Stüdyoda yüzüstü düştüm ve bayıldım. Depresyon, ot ve grip karışımı bir şey. Doktor düşük kan basıncı teşhisi koydu. Ondan sonra içmeyi bıraktım. Ama asıl depresyonum galiba 11 Eylül'le ilgiliydi. 11 Eylül'den önceki son altı ay kendimi çok aktif hissediyordum. "Hadi dışarı fırlayalım ve bir şeyler yapalım" hissiyle kalkıyordum. Sonra kendimi çok kötü hissetmeye başladım. Tek istediğim, perdeleri kapamak ve yataktan kalmaktı. Galiba ot beni paranoyak ve güçsüz kılıyordu. Noel döneminde daha da garipleştim. Ölümle ilgili okuduğum her haberden çok etkilenir olmuştum. Annemle babam beni karşılarına alıp "bak oğlum, dünyada ölen herkes için bu kadar kendini kahredemezsin, hayatın bir parçası bu" şeklinde vaaz vermek zorunda kaldılar.

Müziğin yararı oldu mu?

Evet, acıyı azaltıyor bir şekilde. Sanırım herkese aynı etkiyi yapıyor. Müzik bir tür histen ibaret zaten. Bizim "Turn Out The Light" şarkısını her çaldığımda kendimi farklı bir yerde hissediyorum.

Kendi müziğin dışında kimleri dinliyorsun?

Tüm CD koleksiyonum, toplasan, 12 albümü geçmez. Biraz Pink Floyd var içlerinde. Bence Syd Barrett da, Roger Waters da birer dahi.

Peki kendi grubunu nasıl tanımlarsın?

O kadar sıkı bir grup değiliz. Teknik olarak da mükemmel değiliz. Aletlerimizi iyi çaldığımızı söyleyemem. Sadece birbirimizi iyi tanıyoruz. Ve uzun vadede en büyük avantajımız da bu. İnsanlar bunun farkında değil. Diğer eksiklerimizi zaman içinde kaparız, sorun değil. İnsanlar bizdeki potansiyeli fark etmiyor. Şu anda olduğumuz halimizle yargılıyorlar bizi. U2'ya baksana, ilk albümleri hiç de iyi değildi ve iş yapmadı. Ama şu anda dünyanın en büyük grubu.

Çeviren: **Ogan Güner**

[THE CORAL]

Bugün yirmi yaş civarındaki altı Liverpool delikanlısı, 14 yaşlarından beri birlikte çalıyor ve artık ilk albümleri "The Coral" sayesinde dünyalı tüm seslere açık müziklerini tüm dünyaya dinletiyor. Sanki rock tarihini ortak bir "folklor" olarak değerlendirip derine dalmışlar ve kuyudan 12 güzel şarkıyla ve yüzlerinin akıyla çıkmışlar. NME, Mojo ve Guardian'dan derlediğimiz bir söyleşiyle Roll sayfalarında The Coral.

SİVİLCELİ GÖRÜNTÜLER

Bize göre punk'ın gerçek tarifi, Captain Beefheart ve Scott Walker'dır. Kimseye eyvallahı olmayan, oraya çıkıp kendi işini yapan adamlardır bunlar. Ya da Arthur Lee.

Söyleşilerde pek şakacı oluyorsunuz. İşi makaraya vuran bir grup olarak algılanmaktan çekinmiyor musunuz?

Nick Power: Galiba dergiler bizden uçuk kaçık, şen şakrak davranmamızı beklediler, söyleşilerde sadece o tip yerleri yayınladılar.

James Skelly: Gruptaki herkes şimdi burada olsaydı, bizden ciddi bir cevap alamazdın, ama söyleşiyi iki kişiyle sınırlı tuttuğunda iş değişir. Ayrıca gülüp eğlenmek ciddi olmaya mani değil herhalde.

Grubun The Doors'la akrabalığından söz ediliyor. Oysa Jim Morrison'ı saçma şakalarıyla bilmeyiz.

Nick: İyi de, biz Jim Morrison gibi değiliz ki. Belki bir gün oluruz, fakat dürüst olmak gerekirse, kendimi o kadar ciddiye almak istemem. Sen de her gün kıçını silen bir adamsın işte. Ağlıyorsun, uyuyorsun, işiyorsun... Gerisi hikaye, tiyatro oyunu.

James: Morrison muhtemelen alaycı biriydi ve bu birçoklarınca derin bir durummuş gibi algılandı.

Nick: Bir Kertenkele Kral hikayesi tutturmuş gidiyordu, ama herhalde içinden "buna inanan şu mankafalara bak" diyordu.

Bir kuşağı temsil ettiğinizi düşünüyor musunuz?

Nick: Belki ediyoruzdur, ama öyle olsa dahi, bunu bilmiyoruz. Böyle bir yükün altına girmek istemem doğrusu.

James: Kendini böyle görenler olabilir, ama böyle düşünüyorlarsa, bunlar tuhaf insanlar demektir. Omuzlarımda öyle bir yükle yaşayamam ben. İnsanların bana sahip olduklarını düşünmelerini, bu tür sınırlamaları sevmem, Bob Dylan'ın onlara ihanet ettiğini düşündükleri zamanki gibi. Siktirsinler, o da herkes gibi biriydi işte..

Nick: Ben birçok yaşıtımla ilişki kuramıyorum. Sorunun onlarla bir ilgisi olduğunu sanmıyorum. Sadece birçoğundan farklı olduğumu düşünüyorum. Ama eğlence dünyasının "eşsiz bir ruha sahibim" söylemindeki anlamıyla "farklı" değil. Arkadaşlarım var, onların evlerine gidiyorum, dışarı çıkmıyorum, şehre de çok sık inmiyorum.

Tüketim kültüründen uzak durmaya çalışmak gibi anlaşılabilir mi bu?

Nick: Öyle görünüyor, büyük ihtimalle de öyle. İnsanların beynini yıkayacak bir sürü şey var. İnsanları etkilemek daha bir kolay sanki. Reklam panosu oldu her yer, kafana her boku sokmaya çalışıyorlar. İş bitmiş, abicim. Buraya gelirken metroda aklımı kaybediyordum, insanoğlunun en hastalıklı eseri bu sanki.

James: Evet, metrodaki herkes ölü gibiydi.

Grubunuzun "dünyaya yardım etmek" gibi bir derdi var mı?

Nick: Marley gibi, Lennon gibi ya da, insanın manevi yanları... Tabii. Ama şarkılarda bunlar var zaten, bir de üstüne vaaz vermeye gerek yok.

James: Müzik, mahrumiyet şartlarını ortadan kaldırır. Bir başkasının bir şey hissettiğini görürsün, ya da bir plakta, bir parçada bir duygu bulursun ve öyle hissedenin bir tek sen olmadığını anlarsın.

Yani The Coral insanlar için bir tür duygusal terapi olabilir.

James: Bütün sivilcelerin, beneklerin üstünü kapıyorsunuz, bizse gerçek görüntüyü, gerçekte nasıl göründüğünü, kusurlarıyla, her şeyiyle vermek istiyoruz. Artık etrafında hiç tuhaf bir şeye rastlamıyorsun, değil mi? Herkes diyor ki, "evet, Doves gibi gitar gruplarına takılıyorum". Bense S Club 7 dinlemeyi tercih ederim. Hiçbir şeyi daha fazla garipleştiremezsin. Sex Pistols da zaten S Club 7'ın sivilcelisi gibiydi. Bugün en konformist şey, oğlan gruplarına gıcık olan bir gitar grubu. Bugünün normali o. İnsanın adını anmaya tenezzül etmeyeceği boktan gitar gruplarıyla sayfalarınızı ziyan ediyorsunuz.

Bir sürü iyi gitar grubu da var. The Hives ve The White Stripes'ın albümlerini çoktan almış biri, neden The Coral'a takılsın?

Nick: Çünkü iyi müzik dinlemek istiyorsundur, ya da bir grup kurmak için ilhama ihtiyacın vardır, ya da başka bir şey...

James: İnsanlara albümünü neden almaları gerektiğini anlatamazsın, bu onları hor görmek olur. İnsanların beynini böyle yıkamak istemiyorum. Bir sürü plak şirketi kafana çivi çakar gibi söylüyor "çıkın ve bu albümü alın" diye. Ne yana dönsen, televizyonda, dergide onlar var, insanlar da neredeyse hiç düşünmeden buna kapılıyorlar.

Nick: İki saat MTV seyretmek, sahte bir şekeri yalamaya benziyor, şekerli, hastalıklı bir tat geliyor ağzına. Pis bir şey. Hakiki değil. Ona inanamazsınız, güvenemezsiniz, "evet, doğruları söylüyor" diyemezsiniz.

James: Hepsi plastik, öyle değil mi? Hiçbirine inanmıyorum. Bahsettiğin gruplar iyi gruplar, ama bir Dr. Dre var ki, hayranlık verici. Eski üçlüsü de çok parlaktı. Outkast da harika. Dre, Phil Spector'un ya da Berry Gordy'nin modern versiyonu gibi.

Nick: Bugünlerde en yaratıcı müzik o, Missy Elliott da bu müziğin patronu. 60'ların kafasında değiliz. Başka dönemlere de ilgi duyuyoruz.

Peki bu sahte, "şekerli" dünyanın dışında durmak için The Coral'da neler yapacaksınız?

James: Sadece kendimiz olacağız ve kendi işi-

34→

Gibi gibi

The Coral birçok gruba benzediği oranda (ve benzediği için) kimselere benzemeyen bir ekip. İngiltere ve Türkiye basınının nadide organları Coral'in etki kaynaklarını bildiriyor...

➞ **The Guardian:** Stone Roses, Captain Beefheart, Pink Floyd / Syd Barrett, Monty Python, The Stairs, LSD ➞ **NME:** Country Joe & The Fish, Leadbelly, Motown, Doors, Rus kazaska havaları, The Specials, Shack, Captain Birds Eye, Madness, Frank Zappa, Grace Jones ➞ **The Sunday Times:** Echo & The Bunnymen, Teardrop Expolodes, Ennio Morricone, Madness, The Muppets ➞ **The Independent:** Titan, Calexico, The Seekers ➞ **The Scotsman:** The Clash, The Muppets, Syd Barrett, Doors, B-52's, Teardrop Expolodes, The Specials ➞ **Evening Standarts:** Captain Beefheart, Rus kazaska havaları, Captain Birds Eye ➞ **Daily Express:** Echo & The Bunnymen, The Teardrop Explodes, Doors, Love ➞ **Daily Mail:** Pink Floyd ➞ **Amazon.co.uk:** The La's, Captain Beefheart, Miles Davis, Rus kazaska havaları ➞ **Uncut:** LSD ➞ **Lull:** The Clash, Stone Roses ➞ **Roll:** Calexico, 16 Horsepower, Frank Zappa, Fairport Convention / Richard Thompson, CSN&Y, Beach Boys, Love, kazaskalar, Endülüs havaları, Black Sabbath, Doors, Emir Kusturica & The No Smoking Orchestra, Motown, The Specials, Mano Negra

mize bakacağız. İnsanların boğazlarına tıkmaya gerek yok bunları, onlar aptal değiller. Müziğimize öylesine "iyidir" deyip geçiştirenlerle ya da bu müziği bir moda unsuru olarak görenlerle uğraşamam.

Nick: "İyidir, idare eder" denen müzikleri imha etmek lazım. Bu albümün insanların kafasını uçurmasını isterim. Ya tam mânasıyla sevsinler, ya da albümle kıçlarını silsinler.

James: Etraftaki gruplarla karşılaştırılmak tuhaf geliyor. Müziğimiz İngiliz sayılmaz. Daha çok, tribal bir müzik. Bir çeşit world music ya da soul diyebiliriz. İngiliz şarkıyazarlarıyla bir akrabalığımız yok. Vatansever filan da değiliz.

"Goodbye" parçasının sözleri aşk ve kaçış etrafında dönüyor –tipik küçük kasaba temaları...

James: Ama Dylan Thomas'ın "Under Milk Wood"u da küçük bir kasabayı konu alır. İnsanların düşlerine, olup biten tuhaf şeylere girer, kurnazlıkları anlatır. Ayrıca, her allahın günü kaçıp gitmeyi düşünseydim, kaçardım.

Çok seyahat ettiniz mi?

Nick: Fazla değil. Daha çok yatak odalarında takıldık, ot üfleyerek ve müzik dinleyerek. Profesyonel futbolcu olmanın hayalini kurardık. Futbol için yaratılmadığımı anladığım gün, kıçımı yayıp, ot içip müzik dinlememe imkan verecek ne yapabilirim diye düşündüm. Tabii ki müzik...

"Skeleton Key" EP'nizdeki "Darkness" gibi parçalardaki karanlık duyguların kaynağı ne?

James: O türden melodiler odanda öyle otururken çıkagelir ve genellikle de albümlere konulmaz. Biz koyarız. Sadece o anı anlatırlar, inişleri çıkışları... Sadece dürüst olmanız gerekir, değil mi? Günün müziğinde eksik olan şey bu dürüstlük. Punk'ın muradı buydu, fakat birkaç iyi grupla sınırlı kaldı.

S Club 7 dinlemeyi tercih ederim. Sex Pistols da zaten S Club 7'ın sivilcelisi gibiydi. Bugün en konformist şey, oğlan gruplarına gıcık olan bir gitar grubu.

Nick: Bize göre punk'ın gerçek tarifi, Captain Beefheart ve Scott Walker'dır. Kimseye eyvallahı olmayan, oraya çıkıp kendi işini yapan adamlardır bunlar. Ya da Arthur Lee. Bu sene onu canlı izledim. Gerçek bir enerjisi var, gerçekten dürüst biri. Mitolojik bir sahne yaşandı orada adeta.

Eski büyük rock gruplarıyla karşılaştırılmanıza ne diyorsunuz?

James: The Who ya da Small Faces'ın ilk albümlerinden daha iyi bir ilk albüm yaptık. Sonradan ikisi de inanılmaz gruplar oldu. Hedefin de budur zaten, öyle değil mi? Bunu deneyeceğiz, eğer beceremezsek de "en azından denedik ve bunu para için yapmadık" deriz.

Size bir Liverpool grubu denebilir mi?

James: Bizi etiketleyemezsiniz. Garip, küçük bir balıkçı kasabasından geliyoruz. Liverpool'lu değiliz, Liverpool'un yakınlarındanız. Şuna benziyor: Cambridge, Londra'da mı? Değil. Ama bana sorarsanız öyle. İşte böyle bir yerden geliyoruz. Hepimiz arkadaşız. Müzikle uğraşıyoruz, hepsi bu kadar. Politikacı değiliz. Bugün savunduğumuz bir fikirle, yarın öbür gün çelişebiliriz. Şimdi seni seviyorum derim, sonra bir bakarsın, nefret ediyorum derim. Beatles da böyleydi. Dylan daima kendiyle çelişti. Şarkılarında anlattıklarını bizzat yaşadığını söylemiyor ki, sadece bu anlatılanlar gerçektir diyor.

Kasabanız Hoylake gizemli bir yermiş.

Nick: Evet, öyledir. Bir kerhane açıldı, bildiğin kerhane. Yadırganmadı da.

James: Tescilli bir kerhane. Biz gitmiyoruz ama kabul gördü. Hoylake küçük bir kasabadır, hani şu haftasonu turlarının düzenlendiği küçük kasabalardan. Gelip geçenlerin "burada nasıl insanlar yaşıyor acaba" dedikleri türden bir kasaba. Öyle yerlerde bulunmuşluğum vardı. Köylü bulurdum oradakileri. Sonra farkettim ki, benzer bir yerde yaşıyormuşum. Soruyorsun kendine: "Ben de böyle bir kasabadan çıktım. Neden?"

Çeviren: **Şahan Nuhoğlu**

İlah mısın, silah mısın?.. Mojo dergisi soruşturmasının dördüncü bölümündeyiz. Bu ayki misafirlerimiz Keith Richards, Leonard Cohen, Iggy Pop, The White Stripes ikilisi, The Smiths'in gitaristi Johnny Marr ve Prodigy'nin beyni Liam Howlett... İlah bildiklerimiz kendi ilah bildiklerini ve nedenini, niçinini anlatıyor...

DOKUZ KİŞİ GELSİN CENAZEME

KEITH RICHARDS

Muddy Waters

Benim ilahım herhalde Muddy Waters'dır. On parmağında on marifet, müziğiyse enfes... Muddy'nin ismini ilk olarak, Mick Jagger'la tanıştığım zamanlarda duymaya başladım. 16 yaşındaydık, trende yolculuk ediyorduk, Mick bana onun "The Best Of Muddy Waters" albümünü gösterdi. Bir-iki gün sonra da evime geldi, albümü de yanında getirmişti. Muddy'nin bizzat kendisiyle ilk defa Chicago'da 1964 yılında tanıştım. Rolling Stones'la Chess Stüdyoları'ndaydık, kayıt bitince Bay Chess bize "tanışmanızı istediğim biri var" dedi. Yanıbaşımızdaki merdivenin üzerinde bir adam tavanı boyuyordu. Sanki "boyacımla tanıştırayım" demişti. Adam bize doğru dönüp baktı ki ne görelim, Muddy Waters'mış! Ona "bunlar da Rolling Stones" dediler, o da "müziğimle yaptığınız işlere bayılıyorum" dedi. Orada, o müthiş siyah çehreden damlayan beyaz boyaya bakakaldım. Ve o gülümsüyordu. Plakları satmıyordu, ona stüdyoyu boyattırıyorlar, o da geçimini sağlıyordu. Sonraları belini doğrulttu, ama o karşılaşmamız da inanılmazdı. Eminim o bizi küçük görüyordur, ama kimse Muddy ya da John Lee Hooker gibi olamazdı zaten. Bir "bebeklerimiz oldu, derileri de beyaz renkte!" durumu söz konusuydu.

Bu kişiler birer beyefendiydi, ufukları müzik piyasasını aşıyordu. Onlar bize kucak açtılar, bunu yapmaları için de bir neden yoktu –bir-iki yıl içinde hayatlarında sattıkları plakların toplamından daha çok plak satmaya başlayacaklardı. Ben daha çok "defol buradan, pis beyaz" gibi bir tepki beklerdim.

Muddy'nin nasıl bir beyefendi olduğunu hiç unutamam. İnsanın yaşayıp gitmesi için dilinin pabuç kadar olmak zorunda olmadığını gösterdi o bana. Gitar çalmaya başladığımda, Muddy Waters'la çalma fikri cennete gitmek gibi bir şeydi benim için. Sonraları onunla, hatta John Lee, Howlin' Wolf ya da Scotty Moore'la da çaldım, küçük bir odada "yahu nasıl yaptın, göstersene" diyordum onlara. İnsan daha ne ister? Üstelik para da kazandım!

LEONARD COHEN

Muhammed Ali

Ne diyeyim, bilemiyorum. Birçok kadın ve erkeğe hayranlık duymuşumdur, ama "ilah" dendiğinde biraz güçlük çekiyorum, çünkü bu kavram benim doğama karşı olan bir tür tapıncı çağrıştırıyor. Roshi ve Ramesh Balsekar'a *(Budist keşişleri)*, Lorca ve Yeats'e karşı sevgim ve saygım sonsuz, ancak bu kişileri "ilah" diye tanımlayamam. *(Bu cevabın ertesi günü Cohen aşağıdaki e-posta'yı yolluyor)* Unutmuşum, benim ilahım Muhammed Ali. Jeton düştü, hat açıldı.

36→

IGGY POP

Keith Richards

Ben Keith Richards'da karar kıldım. 1981'de lakırdı tarzında bir kitap yazmıştım. O zaman da ilahım oydu, şimdi de o. İlahım, çünkü hep tutarlı oldu, gerçek bir müzisyen gibi para pul işlerine fazla bulaşmadı. Böyle pek insan bulamazsınız. Ayrıca solo albümleri, topluluğundaki diğer kişilerden çok daha iyi, kah kah! Rolling Stones çuvalla para kazanan bir topluluk olarak görülebilir, ama Keith Richards'ın o işlerin dışında olduğunu anlamak zor değildir.

Ben çocukken Rolling Stones'un müziğine bayılıyordum, özellikle de gitarlı bölümleri severdim, onun ve Brian'ın gitar stiline hayrandım. Amerikalı olmama rağmen hiç blues dinlememiştim, radyoyu açtığınızda Top 40'da Elvis'in çalması ihtimal dışıydı. Ben on yaşındayken, Elvis sonrası, sıkı müzik olmadı. Dinlenecek en kıyak müzik Beatles'tı, bütün gün bir Beatles şarkısı beklerdin, bu da o kadar ilham kaynağı olmuyordu. Müzik hakkında en yararlı bilgileri Rolling Stones albümü kapaklarında şarkı yazarlarını inceleyerek öğrendim. Stones benim için inanılmaz falan değildi, o müziğin inanılmayacak bir tarafı yoktur. Ancak makûldür, işlevseldir, dayanıklıdır. İşledikçe parlar. Geçen gün neden bilmem, onların müziğini düşündüm, çünkü şu günlerde Amerikalı ve İngilizlerin müzik üslûpları ve müzisyenleri o kadar farklı ki. Amerikalılar dibe vurdu, müziğin lokomotifi değiller artık. Ne melodi, ne zeka, ne cazibe, ne de güç var. Fakat bir şeyler de oluyor, biraz melodi, ciddiyet, biraz funk var. İngilizlerse dipte falan değiller, melodi onların elinde, insan hem mırıldanıyor, hem canlanıyor, hem de duygulanıyor. Stones geleneği bu iki kültür arasında bir köprüydü. Stones bence Keith'in çabalarıyla yörüngede kaldı.

Keith'in sarsılmazlığı onu gözümde bir ilah mertebesine yükseltiyor. Stones her yönüyle müthiş bir topluluk, iyi çalıyorlar, fakat içlerinden yalnızca biri kendi üslûbundan şaşmamıştır. Onunla tanıştığınızda, size sırtındaki gömleği çıkartıp verecek kadar iyi bir insanla tanışırsınız, üstelik çıkartıp vermişliği de vardır! Fakat sonra size "bak, sırtımdan çıkartıp verdim gömleğimi, bunu sakın aklından çıkartma!" deyiverir. O gömleğini vererek size hangi silahla savaşacağını gösterir, aynı zamanda hayat felsefesine de nüfuz etmeye başlarsınız! O ilginç bir İngiliz. Çok zeki, fazla konuşmaz ve yanlış söz sarf etmez. Eğer bir ilahınız olacaksa, o sağlam bir tercihtir.

THE WHITE STRIPES

Blind Willie McTell ve Loretta Lynn

Jack White: Blind Willie McTell'i nihayet birkaç yıl önce dinleyebildim ve yeni bir kahraman, ilah, arkadaş ve bir baba buldum. Güney'in en büyük ozanlarından, hikaye anlatıcılarından biri olmasının altında, yanındaki herkesi eğlendirmeden duramaması yatıyor. Şarkı sözleri içten, anlayışlı, gülümseme yaratır türden. Mesela "Dyin' Crapshooter's Blues", ölüm döşeğindeki kumarbaz arkadaşı Jesse'nin, arkadaşlarına kendisi için istediği cenazeyi anlatmasından bahsediyor... McTell, Jesse'nin hikayesini bize anlatırken halk hikayeciliği motiflerinden de yararlanıyor. Mesela "Sekiz barbutçu taşısın tabutumu/Siyah elbiseli tepeden tırnağa/Dokuz kişi bulunsun cenazemde/Ancak sekizi dönsün geriye" sözleri bence harika... McTell çok gezdi. Bazı şarkılarında New York'da, metroda, sokaklarda dolaştığını, insanların odaların nerelerinde olduğunu anlamak için ağzıyla bir tıkırtı sesi çıkartıp bir tür yankıyla konumlandırma yaptığını anlatıyor. 50'lerin sonuna doğru hâlâ sokaklarda, süpermarketlerin önlerinde çalıyordu. Babamın o zamanlar –blues'u sevseymiş eğer– Georgia'ya gidip onu sokakta çalarken dinleyebilme fırsatına sahip olduğunu düşünmek beni kıskançlık krizine sokuyor.

Onun müziğini dinlemeye Columbia'dan çıkan "The Definitive Blind Willie McTell"den başlanmasını öneririm. Fakat ben Kongre Kütüphanesi'nin kayıtlarını tercih ediyorum, çünkü şarkı aralarında McTell ve Alan Lomax'ın konuşmaları yer alıyor.

Meg White: Loretta Lynn ismiyle ilk defa "Coal Miner's Daughter" filmini gördüğümde karşılaştım. Loretta aklından geçeni söylüyordu, çok dürüsttü. Kadınlara hitap eden, onların erkeklerin hüküm sürdüğü bir dünyada tutunabilmelerine destek veren şarkılar yazmayı seçti. "Don't Come Home A-Drinkin" "With Lovin' On Your Mind" ve "Fist City" harika şarkılar, çünkü o ne sızlanıyor, ne de erkekleri kötülüyor, yalnızca düşüncelerini söylüyor ve diyor ki, "bu rezalete artık dayanamam, ya topla kendini ya da bir dayak daha geliyor."

JOHNNY MARR

Aldous Huxley

Ergenlik dönemimde ilahım Keith Richards'dı. Sonra Aldous Huxley'i keşfedene kadar ilahlarla bir alışverişim olmadı. "Cesur Yeni Dünya" dışında en çok tanınan eseri "Algı Kapıları"dır ama bence bu eser sonradan ürettikleriyle karşılaştırılırsa bir gençlik uyanışından ibaret kalıyor. Kırk yaşlarının ortalarında, "Perennial Philosophy" ismindeki, değişik teoloji, dinsel metin ve eski ideolojilerin bir antolojisi olan o inanılmaz eseri yazdı... İdol denince aklıma gelen ilk isim Muhammed Ali. Benim ilahlarım kendi prensiplerinden ve hayatlarından ödün vermeyen, genelgeçer fikirlere aykırı insanlar. Huxley gibi ilahlar bana, daha iyi bir yaşam yaratmak için somut bir çaba harcamak gerektiğini gösteriyorlar. Kültleştirilen bir topluluğun merkezinde olduğum zaman kendimi ilah gibi falan hissetmiyordum, belki bu yüzden bir müzisyenin aynı zamanda bir ilah olabileceğini düşünmüyorum. Müzik insanî duygularla üretiliyor, benliği fazla öne çıkartmamak gerekli.

LIAM HOWLETT

Bruce Lee

Bruce Lee, insanların zihinlerine imgesini kazıyıp dünyamıza müthiş bir miras bırakarak göçtü gitti. O bir idoldür. Müzisyen seçmek anlamsız. Müzisyenler insanı hep hayal kırıklığına uğratırlar. Ben Bruce Lee'yi 13 yaşında sevmeye başladım. Onu düşünerek giyindim, onun ahlâkını savundum. Müzisyenler mi? İyi bir müzik üreten birisinin, sonradan sizi hayal kırıklığına uğratacağından emin olabilirsiniz.

LAÇO TAYFA

Hicaz Dolap

Hüsnü Şenlendirici: Klarnet
Özkan Alıcı: Bağlama
Nuri Lekesizgöz: Kanun
Ergun Hepbildik: Keman
Mehmet Akatay: Perküsyon
Volkan Öktem: Davul
Nurhat Şensesli: Bas Gitar
Burç Şensesli: Tuşlu Çalgılar

Konuk Sanatçılar:
Kibariye: Vokal (Zülüf), Gökhan & Hakan Özoğuz (Athena): Vokal (Erkilet Güzeli), Mustafa Uysal: Kaşık (Püsküllü), Mercan Dede: Remiksler (Şurmat, Erkilet Güzeli)

Laço Tayfa, 2000 yılında Doublemoon etiketiyle yayınlanan Bergama Gaydası'nın ardından ikinci albümü Hicaz Dolap'la hakiki bir geri dönüş yaşıyor. Müzik severlerin ütopyası, doğuyla batının çoğu albümde hayal kırıklığına uğratan sentezi öylesine can alıcı bir düzeyde gerçekleşmiş ki bu albümde, dinleyeni zıt ezgilerin en uç noktalarında tatlı bir gezintiye çıkarıyor. Birbirine tezat diyebileceğimiz enstrümanlar dostça kaynaşmış, gerektiğinde birbirlerinden ustaca ayrılıp, her birine birer hayat sunulmuş bu albümde. Gel Yad'a Salma Dilber, Uşşak ve Erkilet Güzeli'nde 70'lerin benzersiz funk doğaçlamalarına ve caz tınılarına geriye dönüş yaşatırken, Püsküllü'nün atipik oyun havaları, Zülüf'ün içli ezgileriyle bu albüm roman-doğu, caz-funk-batı geleneklerinin coşkulu bir dersi sanki. Kibariye ve Athena'dan Gökhan ve Hakan'ın özgün vokalleri, Mercan Dede'nin ince/görünmez remiksleri Hicaz Dolap'da yakalanan müziksel bütünlüğü tamamlıyor. Marifetli müzisyenler tarafından yazılmış bir seyahatname niteliğindeki albüm müziğin dolu dizgin zirvesine tırmandırmaya hazırlanıyor.

Derleyen: Ogan Güner

İmana gel!

Zevkler, renkler ve inançlar tartışılmaz... Hele rock dünyası ünlülerininki hiç tartışılmaz. İşte size onlarca, yüzlercesi arasından üç-beş örnek. Bakalım nelere bel bağlamışlar... Kimi güzel, kimi çirkin, kimi masum, kimi tehlikeli itikatlar seçkisi...

Jimmy Page ve büyü ayinleri

60'lı yılların sonunda parlayan her rock yıldızının bir "guru"ya ihtiyacı vardı... Ki inancına gömülüp uyuşturucu sorunlarıyla mücadele edebilsin... Ama Jimmy Page akıntının tersine kürek çekti ve İngiltere'nin en kötü şöhretli kara büyücüsünün, Aleister Crowley'nin ayak izlerinden yürüdü. "Hepimiz gerçeği arıyoruz ve bu arayış sürüp gidiyor" demişti o zamanlar. Crowley'nin bulabildiği tüm eşyalarını topladı: El yazmaları, kitaplar, şapkalar, asalar, hatta ayinlerini yönetirken giydiği cüppelere kadar. En sonunda 1970 yılında, Crowley'nin 18. yüzyıldan kalma evini satın aldı. Bu evin uğursuz ve perili olduğuna inanılıyordu gerçi ama, Page evi çok sevmişti. Rivayetlere göre, Jimmy Page'in kendisi de ustasının çırağı olarak düzenli kara büyü ayinleri düzenler, yarasa kanında yıkanırdı.

Beach Boys ve Charles Manson

Dennis Wilson'ın Charles Manson'la takılmaya başlamasının asıl nedeni, Manson'ın çevresindeki kadınların bolluğuydu. Bir gün eve döndüğünde Manson ve arkadaşlarını kapıyı zorlarken bulmuş, "kızların hatırına" hepsini eve davet etmişti. Dennis ve Charles Manson arasındaki dostluk artarak sürdü, bu arada Manson ve arkadaşları Dennis'ten yaklaşık 100 bin dolar sağmayı da bilmişlerdi tabii. Dennis, Manson'dan o kadar etkilenmişti ki, onu ağabeyi Brian'la tanıştırdı. Bu etkilenmenin sonucu olarak, Beach Boys'un "20/20" albümüne Manson'ın bir şarkısını da ("Never Learn Not to Love") dahil ettiler. Birkaç ay sonra Manson ve arkadaşları tarihe geçen cinayetleri işlediler ve Dennis'le Manson'ın arkadaşlığı son buldu.

Heil Chris Farlowe!

Chris Farlowe'un ismi bugün unutuldu, ama kendisi 60'ların popüler blues şarkıcılarından biriydi. Rod Stewart gibi zenci sesiyle pop söyleyebiliyordu ve Rolling Stones cover'ları çok ünlüydü. Başarısının kaynağı zenci müziğiydi. Ama Farlowe 70'lerin başında müziği bırakmaya karar verdi ve Nazi dönemine ait eşyalar satan bir dükkan açtı. Sonradan dönem dönem caz rock grubu Colosseum'la takılsa da, eski hayranları onu bir daha dinlemedi.

George Harrison'ın oyu

1992 İngiltere seçimleri öncesi George Harrison, Beatles dağıldığından bu yana ilk İngiltere konserini verdi. Konser, eski gurusu Maharishi Maha Yogi'nin Natural Law Party'si yararına yapılıyordu. Parti İngiltere'de seçimlere girme kararı almış ve "Yeryüzünde Cennet" sloganıyla tüm kötülüklerin silinip tüm iyiliklerin geri geleceği vaadiyle yola çıkmıştı. "Bence sorunlarımıza tek çare ve güzel bir ulus yaratmak için tek yol bu parti" diyen George Harrison'ın partiye pek yararı dokunmadı. Parti seçimlere katılma hakkını bile alamadı ve John Major başbakan seçildi.

Madonna ve bir din olarak seks

Mahallenin fingirdek kızı imajıyla ünlenen Madonna, 1992 yılında birden kendini tepeden tırnağa değiştirme kararı aldı ve önce "Erotica" albümüyle, ardından da "Sex" kitabıyla, "kukum bir eğitim tapınağıdır" şiarıyla ortaya çıktı. Steven Meisel'in fotoğraflarından oluşan "Sex", Madonna ve arkadaşlarının (içlerinde Naomi Campbell ve Isabella Rosselini gibi isimler de vardı) sado-mazoşist görüntüleri eşliğinde, Madonna'nın seks ve kendi vücudu hakkındaki vahiylerini içeriyordu. Kitap beklenen sansasyonu yaptı yapmasına, ama üzerine yapışan yeni imajından, 1998 yılında Hinduizme sarılıp "Ray of Light"ı çıkarana kadar kurtulamadı Madonna. O dönem için şunları söylüyordu: "Babama karşı kişisel bir isyan içindeydim. İsyan, bildiğiniz gibi, hiç de eğlenceli değildir".

Grateful Dead usûlü barış anlaşması

14 Eylül 1978 tarihinde Grateful Dead üyelerini, turne ekibini ve 110 Deadhead'i taşıyan kervan, Mısır'a, Keops piramidine vardı. Amaç: Kozmik bir rock konseriyle Arap-İsrail savaşına son vermek. Heyhat, kızgın çöl güneşi her adımlarında onlara çelme taktı. Hoparlörler erime noktasına geldiğinde piramitlerin giriş odalarına taşınmak zorunda kaldılar. Dibine kadar asitle yüklü grup üyelerine Nübye davulcuları da eşlik ediyordu. Üç gün boyunca süren konser hiç de görkemli geçmedi. Seyircilerden biri olan Ken Kesey, konseri izleyenlerin devlet görevlilerinden ve limuzinleriyle uzun bir yol teperek gelen zengin Suudilerden ibaret olduğunu hatırlıyor. Zaten topu topu 700 bilet satılabilmişti. Sonuç: Kozmik konser sırasında ve sonrasında da Araplar ve İsrailliler, bugün de olduğu gibi, savaşmaya devam ettiler.

Eric Clapton'ın totemi

Eric Clapton 1969 yılında Blind Faith'in Amerika turnesi için Kaliforniya'ya geldiğinde kendine güzel bir hediye almak istedi ve sekiz metrelik bir kızılderili totemine karar kıldı. Totemi nasıl taşıyacakları allahtan fazla sorun olmadı. Turne otobüsünün koridoruna, koltukların arasına tam sığıyordu. Grup üyeleri bundan şikayetçi değildi, çünkü onlar uçakla seyahati tercih ediyordu. Otobüsü, uvertür grupları olan Free'ye önerdiler. Zavallı çocuklar, onca yolu, tüm turne boyunca kutsal bir totemin üstünden atlayarak katettiler. Totem turne sonunda İngiltere'ye getirildi ve Clapton'ın evinin bahçesine dikildi.

İsme bak hizaya gel!

David Bowie, 1995'te Max dergisine aşağıdaki fıkrayı anlatmıştı, biz de Express'te iktibas etmiştik. Şimdi bir kere daha...

Bir piyanist iş aramak için bir bara girer. Patron onu dinlemeye karar verir: "Haydi, ne biliyorsan göster bana."
Piyanist oturur ve çalmaya başlar. Harika bir parçadır. Karmakarışık notalarda gezinir. Asit atmış bir Rahmaninov'dur adeta. Sonunda patron bağırır: "Mükemmel! Yıllardır dinlemediğim kadar güzel bir parça. Adı ne bunun?"
"Kapa çeneni, yoksa boğazını keser, gırtlağından beceririm seni."
"Sahiden adı bu mu?"
"Evet."
"Peki, başka bir şeyler çalabilir misin?"
Piyanist yine oturur piyanosunun başına ve en az ilki kadar iyi bir parça daha çalar. Patron buna da bayılır.
"Hey, bu da harika! Bunun adı ne?"
"Eğil çabuk da arkadan becereyim seni."
"Vay be, ne biçim isim! Tamamdır. Bu akşam işe başlıyorsun. Ama söz ver. Müşterilerin önüde parçaların adını anons etmeyeceksin."
"Ama nasıl olur! Ben bunları bestelemek için ne kadar uğraşıyorsam, isim bulmak için de o kadar uğraşıyorum."
"Anlıyorum da, bu isimleri söyleyemezsin."
Piyanist, akşam işe başlar. Her parçanın ardından coşkulu alkışlar alır. Millet kendinden geçmiştir. Sandalyelerin üzerine çıkıp çılgınlar gibi dansetmektedir insanlar. Piyanist kendine hakim olmakta güçlük çekmeye başlar, "işimi kaybetmemek için ağzımı açmamalıyım" diye düşünür. Sonunda her şey dayanılmaz bir hal alır. Bir ara gider, tuvalete koşar, biraz rahatlayabilmek için otuzbir çekmeye başlar. Sahneye döndüğünde seyircilerden biri yanına yaklaşır ve kulağına eğilir: "Farkında mısınız, dalgametreniz hâlâ dimdik ve kravatınız spermle dolu."
Piyanist sevinçle adama döner:
"O parçayı biliyor musunuz? Benim bestemdir o."

Sinema eleştirmeni ve yazar Gilbert Adair'in, "Postmodernci Kapıyı İki Kere Çalar" kitabında "Pop Gruplarının İsimleri Üzerine" diye bir makale var. Giriş paragrafını fıkra niyetine sunuyoruz...

Bir keresinde açık saçık bir fıkra dinlemiştim, o kadar açık saçıktı ki, aktarılırken uygun bir şekilde kısaltılması gerekecek. İki genç erkek ve bir kadından oluşan bir pop grubu, önemli bir konser organizatörünün ofisinde sınav niteliğinde bir gösteri yapmaktadır. Başlangıçta vücut hareketleri, bu tip grupların genelde olduklarından daha yakası açılmadık değildir. Ama bir kez kendilerini kaptırdıktan sonra, üç şarkıcı kendilerini cinsel kayıtsızlığın kollarına terkederler. Erotomanyak uygunsuzlukların doruklarına yükselirler, Sade'nin (marki olan, pop şarkıcısı değil) sahip çıkmakta duraksamayacağı hayvanca bir ahlâksızlığın derinliğine inerler. Her şey sona erip de, grup, tükenmiş, karmakarışık bir yığın halinde, organizatörün önündeki halının üzerine çöktüğünde, etkilenen organizatör, grubun menajerine dönerek grubun isminin ne olduğunu sorar. Şu kayıtsız cevabı alır: "The Debonaires" (Kibarlar).

38→

Vaat edilen romanlar diyarına hoşgeldiniz!

Artemis

Artemis'te her kitap bir macera

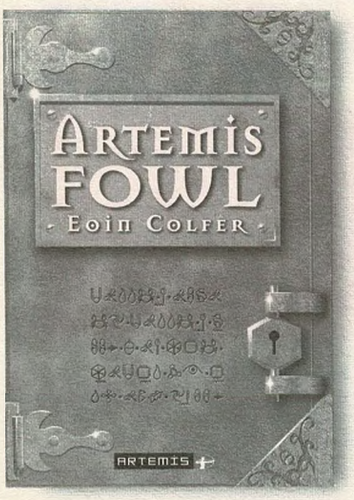

Artemis Fowl. Dünyanın gelmiş geçmiş en genç suç dehası. Henüz on iki yaşında. Yanında devasa Kâhya. Artemis'in koruması ve hizmetkârı. Artemis, ailesinin servetini ve itibarını geri kazanmak uğruna Peri Halkının hazinesine göz dikerse ne olur? Tabii ki Peri Halkını karşısına alır. Artemis'in karşısında kimler mi var? Sıkı durun! Peri Halkının tek kadın subayı, yetenekli bir elf, Yüzbaşı Holly. Asabi, otoriter ve pancar suratlı kumandan Yarbay Root. Periler Diyarı teknolojisinin beyni sentor Foaly. Ve efsanevi hırsız cüce Mulch.

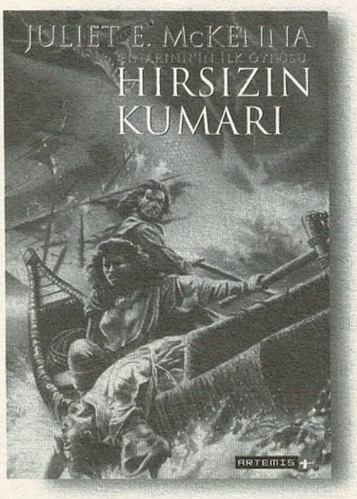

Einarinn'de büyü sadece birkaç seçkin kişi tarafından biliniyordu. Bunlar, Başbüyücünün yakın gözetimi altında herkesten uzakta özel bir hayat sürüyorlardı. Fakat hiçbir şey sonsuza kadar sürmeyecekti.
Livak geçimini hem kumar oynayarak, hem de bazen hırsızlık yaparak sağlıyordu. Uzun zamandır becerileriyle hayatta kalmaya alışmış ve büyük tehlikelerden kıl payı kurtularak yaşamıştı. Çaldığı bir antikayı köyden geçmekte olan bir tüccara satarken kendini politik entrikalarla dolu ve içinde bulunanların aklına gelemeyecek kadar büyük bir kumarın oynandığı tehlikeli bir dünyada buldu.

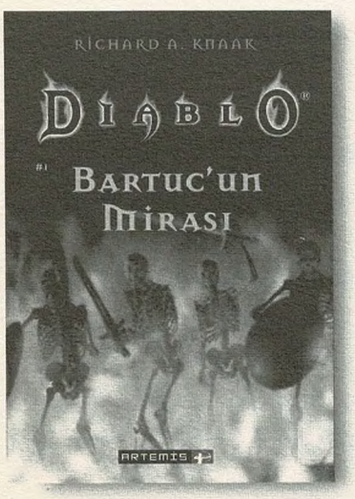

Hepinizin bildiği gibi zamanın başından beri, Göklerdeki Cennetin melekleri ve Alevli Cehennemin iblis sürüleri, bütün yaradılışın kaderini etkileyen bir savaşı sürdürüyorlar. Kavga, artık dünyada devam ediyor... Ne insanlar, ne melekler, ne de iblisler, bu kavgadan kaçabilecek...
Kılıçlar, büyü ve sonsuza dek sürecek olan bir kavgayla ilgili bu hikâye, Blizzard Entertainment'ın çok satan, ödüllü bilgisayar oyunu DIABLO'dan ilham alınarak yaratıldı.

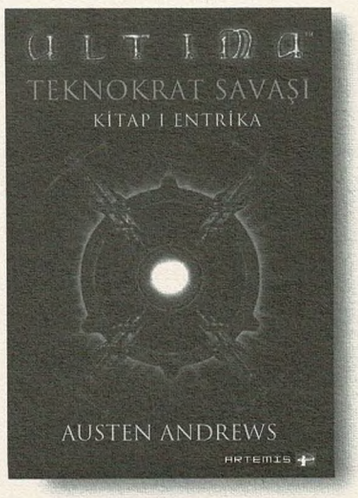

Büyülü bir tufan sonrası ülkeye son şeklini verme planı ters tepince Sosaria'nın eski dünyasının kaderi tamamen değişir. Artık geçmiş, şu an ve gelecek tektir... Üçünün birleşimi bu tuhaf dünyada şaşırtıcı keşif ve çelişkiler çağını başlatır. Bir zamanlar birbirlerinden ayrılan savaşçı Jukalar, matematikçi Teknokratlar, Meerler ve Yeni Britannia'nın Erdemli Şövalyeleri artık birbirlerine düştüler. Karşılıklı sabotajlar düzenlerken diğer yandan bunu açığa çıkaracak hassas ittifaklar kuruyorlar. Keskin düşmanlıklar geçici olarak bir kenara konmadıkça gerçek açığa çıkmayacak ve tüm Sosaria paramparça olacak.

Tüyap Kitap Fuarında buluşalım...

4. kısım 477 no'lu ada

Çatalçeşme Sk. No: 52/2 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com

ARTEMIS

Fenerbahçe ve Galatasaray

bilmek istediğiniz her şey...

Fenerbahçe Tarihi
Efsaneleriyle, Kahramanlarıyla, Rakamlarıyla
Hazırlayan: Altan Tanrıkulu
22x27.5 cm, 332 s.

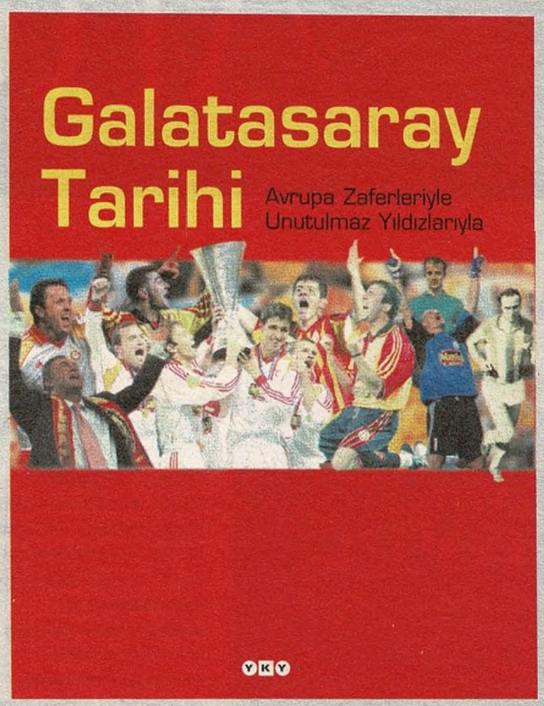

Galatasaray Tarihi
Avrupa Zaferleriyle, Unutulmaz Yıldızlarıyla
Hazırlayan: Bülent Tuncay
22x27.5 cm, 344 s.

ve çok yakında **Beşiktaş Tarihi**

Tuttuğumuz takımı ne kadar tanıyoruz? Geçmişleri, kuruluşları, tarihleri hakkında ne kadar bilgimiz var? Efsane futbolcularını, efsane maçlarını, müthiş golleri, inanılmaz öyküleri hatırlıyor muyuz?

Üç büyük kulübün yüz yıla varan tarihleri, konusunda uzman bir ekip tarafından, Türkiye'de bugüne kadar yapılmış en kapsamlı çalışmayla kitaplaştırıldı.

Amblemler, formalar, stadlar; liglerde, kupalarda ve Avrupa'daki maçlar; bütün maçların skorları, her yılın puan cetvelleri; başkanlar, teknik direktörler; hangi futbolcu kaç gol attı, kaç maçta görev yaptı? Ezeli rekabet ve istatistikleri...

Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray'a dair her şey, tarafsız bir anlatımla, artık elinizin altında...

YKY **YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ:** • İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **İnternet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky • www.teleweb.com.tr**
bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • ETS Shop: 0 212 444 0 387 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Yasemin Yıldız - İlker Aksoy

BEŞİKTAŞ İETT DURAKLARI

Aysun Balkı, 23, Hemşire

Ne dinliyorsun?
Kıraç'ın son albümünü, "Zaman."
Başka kimleri dinlersin?
Yavuz Bingöl, Onur Akın, Livaneli, Erdal Erzincan...
Peki kimleri dinlemezsin?
Şu "Okşa okşa"yı söyleyen, Petek Dinçöz! Onları asla dinlemem.
Konserlere gidiyor musunuz?
İmkân olmuyor genelde.
Para mı, vakit mi?
Her ikisi de diyelim.
Otobüs sırasındasınız. Otobüste müzik dinlemek nasıl?
Çevrenin, diğer insanların gürültülerini duymuyorsunuz. Onlarla muhatap olmuyorsunuz. Kendi iç dünyamla kalıyorum. Hoşuma gidiyor.

Oya Topçuoğlu, 20, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Kendi yaptığım karışık bir CD. İçinde r&b şarkıları var.
CD'yi nasıl yaptın?
İnternetten indirdiğim mp3'leri kullandım.
Müzik türleri arasında ayrım yapıyor musun?
Daha çok, r&b, caz, pop ve klasik müzik dinliyorum.
Sevdiğin bir şarkının üzerinde nasıl bir etkisi oluyor?
Bir klasik müzik şarkısıysa, rahatlama hissi veriyor. Radyoda çalan bir pop şarkısıysa eğlence...
En son hangi konsere gittin?
İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın konserine gittim.

Otobüste giderken müzik dinlemek nasıl?
Sokakta müzik dinlemediğim zaman yok gibi zaten. Otobüste de, hele trafik varsa, müzik can simidi gibi geliyor.

Handan Güler, 21, öğrenci

Ne dinlediğini öğrenebilir miyiz?
Power FM.
Ne tür müzik seviyorsun?
Yabancı pop ve Latin müziği.
Hangi Latin müzisyenler?
Shakira, Santana, Enrique Iglesias.
Albüm alıyor musunuz?
Daha çok mp3 indiriyorum.
Otobüs bekliyorsun...
Evet, walkman'le vakit daha çabuk geçiyor.
Sevdiğin bir şarkıyı dinlerken neler hissediyorsun?
Hızlı bir şarkıyla daha enerjik oluyorum... Slow parçalarsa aşk hayatımı hatırlatıyor.
Kötü şarkılar?
Kötü şarkıları dinlememeye çalışıyorum.

Melis Balcılar, 21, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Duman'ın yeni CD'sini. Biraz önce aldım.
Nasıl geldi?
Eğlenceli. Ancak çok iyi bir grup olduğunu düşünmüyorum.
İyi gruplar hangileri?
Radiohead, Placebo, Muse...
Duman'ın CD'si korsan galiba. Telif hakları için ne dersin?
Hiç umursamıyorum, bana ne! Kasetten kazanılan para müzisyenlere gitmiyor zaten.
İyi şarkılar sende nasıl bir his uyandırıyor?
Sarhoşluk... Çok derin şeyler hissediyorum. Uyuşturucu gibi... Müzik dinlemeyi hiçbir şeye değişmem.

İSTİKLAL CADDESİ

Amer Arab, 21, öğrenci

Nerelisin?
Suriye.
Turist olarak mı Türkiye'desin?
Hayır. Eylül sonunda, Bilgi Üniversitesi'nde bilgisayar üzerine eğitim görmeye geldim.
Walkman'de ne dinliyordun?
Metallica'nın "Black Album"ünü.
Ne tür müzikten hoşlanırsın?
Heavy metal ve hard rock.
Suriye'de iyi rock grupları var mı?
Aklıma gelenler, Pain ve Havek.
Burada da hiç konsere gitme imkânın oldu mu?
Şimdilik hayır, ama gelecek ay Cranberries konserine gideceğim
Türkiye'den şarkıcı veya grup tanıyor muydun?
Tarkan! Şarkının ismini bilmiyorum ama, "sıkıdım, sıkıdım" diye bir şeyler söylüyordu. O şarkıyı seviyordum.

Özgün Kutlu Türer, 17, öğrenci

Ne dinlediğini öğrenebilir miyiz?
Plastikman dinliyordum. Ama burası çok gürültülü olduğu için radyoya geçtim.
Hangi radyoları dinliyorsun?
Genelde Power FM, bazen de Mydonose.
Başka neler dinlersin?
Genel olarak Metallica ve elektronik müzik, bazen Amerikana dinliyorum.
Artık Metallica ile elektronik müzik birlikte dinlenebiliyor yani?
Ben gitar çaldığım için müziklere başka bir gözle bakıyorum. Metallica'nın ritmleri gayet iyi. Çok güzel soloları da var.
Bir grupta çalıyor musun?
Beş seneden beri Muğla'daydım. Orada bir rock grubumuz vardı. Burada kimseyi tanımadığımdan, evde bilgisayarla müzik yapıyorum.
En son aldığın albüm?
Red Hot Chilli Peppers'ın "One Hot Minute" ile "By The Way"albümleri.
İlk aldığın?
Haluk Levent'in "Mektup"u.

HARBİYE

Meral Mahtum, 22, garson

Ne dinliyorsun?
Süper FM. Bütün gün Metro ile Süper arasında gidip geliyorum.
Müzisyenler, gruplar?
Türk pop müziği dinlerim, ama Haluk Levent ve Şebnem Ferah dışında çok sevdiğim kimse yok.
Konserlere gidiyor musun?
En son Haluk Levent'in Harbiye'deki konserine gittim.
Nasıldı?
Kısa ve özdü. Biletlerin ucuzluğundan herhalde. 6 milyona, iki saat konser.
İki saat kısa mı?
Dört senedir gidiyorum, gece yarına kadar çalıyordu daha önce.

TEŞVİKİYE

Kaan Özker, 20, öğrenci

Ne dinliyorsun?
System Of A Down.
Türk düşmanı oldukları söyleniyor.
Kesinlikle öyledir. Konserlerinde "hayvanlar ve Türkler giremez" diye kapılara ilan asıyorlarmış. Yaptıkları müzikle ilgileniyorum ben, kişilikleriyle değil.
Sevdiğin diğer gruplar?
Yabancılardan Marilyn Manson, bizden Duman... Teoman'ı da seviyordum ama bozuldu. Kız arkadaşım çok hayran, o yüzden de sevmiyorum. Aslında heavy metal'in, rock'ın bütün türlerini severim. Hip hop olmasın yeter.
Neden hip hop olmasın?
Bence müzik değil. İçinde özen yok, melodi yok... Hiçbir emek harcanmamış. Rock çalarken durduğum yerde sallanmaya başlıyorum. Hip hop dinlediğimde sadece oturup anlamaya çalışıyorum.

→41

Nilüfer Akbal

"Uyum yasaları"nın kabulünden hemen sonra, Nilüfer Akbal'ın yeni albümü "Ray'é" çıkageldi. Akbal'ın müziği de, malûm, bir "uyum" müziği: Kürtçeyle pop şarkısı formunun, geleneksel ezgilerle rock orkestrasının uyumu... "Ray'é" de, evvelki iki albüm arasında, "Miro"yla "Revingi" arasında bir ton tutturmuş. Yolculuğunun ortasında, Nilüfer Akbal'la kısa bir mola verdik...

YOLCULUK YOLA KOYULDU

Bir önceki "Revingi" albümünden başlayalım. Çünkü müzikal değişiminiz o albümde ortaya çıkmıştı.

Nilüfer Akbal: "Miro" genel olarak insanların kolaylıkla dinleyip benimseyebileceği bir çalışmaydı. "Revingi"de daha elit bir kesime hitap etme amacıyla daha ağır bir çalışma yaptım.

Nasıl bir elit kesim bu?

Hem Kürtlerden hem de Türklerden oluşan bir kesim. Yaşar Kemal de dinliyor, Sezen Aksu da... Türk üniversite öğrencileri de dinliyor, Kürt öğrenciler de... Yüzbinlerce satsın gibi bir kaygım yoktu. Popüler olmayacağını biliyordum.

Neden elit kesime yönelik bir albüm yapma ihtiyacı duydunuz?

Kürt müziğine karşı müzik piyasasında ve Türk aydınlarında bir önyargı var. Kürt müziği tekdüze şarkılar, davul-zurna, "le le le, lo lo lo" olarak düşünülüyor, ciddiye alınmıyor. Bu beni rahatsız ediyordu. Her tür müzikte iyi şeyler de olur, kötü şeyler de. "Revingi"yi, "Kürt müziğinin illa basmakalıp olması gerekmiyor, bunu sizler de dinleyebilirsiniz" gibi bir düşünce içinde yaptım.

Albümden sonra nasıl tepkiler aldınız?

"Miro"yu çok sevenler bu albümü pek beğenmedi. Çok ağır parçalar vardı. Genelde uzunhavalar, ağıtlar söyledim. Sarmadı onları. Ama kafamda bilinçli olarak hitap ettiğim kesimden istediğim tepkileri aldım. Yine de "bu çalışma on numara büyük geldi, bunu on yıl sonra yapmalıydın" diyen çok oldu. Belki erkendi, ama bir eksiklik ya da hata değildi. "Ray'é" albümünü "Revingi" sayesinde yapabildim. "Ray'é"de ne yaptım peki? Orada da "Miro" ve "Revingi" albümlerindeki anlayışı birleştirdim. Ve bunu dünya müziği düzenlemeleriyle bütünleyince ortaya enteresan bir albüm çıktı.

Genelde yurtdışında konserlere çıkıyorsunuz. Orada kimler dinliyor sizi?

Muhalif bir kesim. "Yıllardır Türkiye'den gelen müzisyenler bize aynı şeyi söylüyor. Tek sazla türkü dinlemekten bıktık" diyen bir kesim. Oraların müziğiyle büyümüş, rock, caz, reggae dinlemiş bir kesim bu. Sevdikleri bir türde, kendi dillerinde müzik yapılmasını istiyor onlar.

Bu kesim, mesela Şivan Perwer yerine Ciwan Haco'yu tercih eden bir kesim mi?

Valla, öyle net bir ayrım yok. İkisinin konserine de gidiyorlar, benimkine de geliyorlar. Nereye gidecekler başka? Ciwan'ın müziğiyle benimki arasında şöyle bir ortaklık var: İkimiz de farklı şeyler yapıyoruz ve tepki alıyoruz. Şivan ya da Nizamettin Ariç halka daha yakın şeyler yapıyor. Ama Ciwan blues, rock yaptı. Kürt müziği için bir ilkti. Bu müziği ilk yaptığı günlerde sahnede yuhalandı. Serseri, sarhoş dendi. Her şeyde olduğu gibi müzikte de birileri öncülük yapıyor.

Türkiye'deki dinleyici kesiminiz kimler?

Bir kere, Kürt gençliği dinliyor. Türkiye'deki solcu kesim de dinliyor. Kürt halkı beni dinlerken şunun farkında: Türkçe söylesem şimdi çok farklı yerde olabilirdim, buna rağmen ısrarla Kürtçe söylüyorum. Birçok bedel ödeyerek kendi dilinde şarkı söyleme mücadelesi veren bir kadın var. Bu, Kürt halkının önemsediği bir kavga... Türk ve Kürt halkları olarak çok zorlu bir süreçten geçtik. Bu süreçte biz Kürt kimliğinin tanınması, dilinin, şarkılarının serbest bırakılması penceresinden mücadelemizi verdik. Gelinen süreçte diyorum ki, "üstüme düşeni yaptım, şimdi geçmişimi taşıyarak dünyaya bir pencere açmak istiyorum". Farklı bir dinleyici bulmak, kendi dilimi farklı kültürlere, kendi ritmimi, duygumu farklı yerlere taşımak gibi bir hedefim var.

Az önce bahsettiğiniz nasıl bir "bedel"?

Şöyle bir bedel bu: İlk olarak, benim bu çalışmalarım, çok önce yapılması gerekirken hep ertelendi. İkincisi, benim kendi dinleyicime ulaşmamın önünde bir set oluşturuldu. Albüm çıkıyordu piyasaya, ama Kürtçe müziğe uygulanan yasaklar nedeniyle dinleyicisine ulaşamıyor, ulaştırılmıyordu. Bu kaybın hesabını kimin vereceğini soruyorum. Ben şarkı söyledim yahu, benim ideallerimi geciktirmenin faturasını kim ödeyecek? Bu, asla benim yeteneksizliğim ya da imkânsızlıklarımla ilgili değildi. Yıllarca oturdum bekledim, "ne yapacağım" diye sordum kendi kendime. Ben varım, ama bu varlığımı niye gösteremiyorum?

Avrupa Birliği uyum yasalarının çıkmasını nasıl karşılıyorsunuz?

Yasakların kalkmış olmasına tamamen inanmış değiliz. Çünkü çok sözler verildi ve çok sözler tutulmadı. Bu kadar kan döküldükten, bu kadar zulümden sonra böyle gecikmiş bir karar kimi mutlu eder? Yasalar çıktı ama, şimdi ne olacağını kimse bilmiyor. Herkeste bir tedirginlik var. Kendi açımdan albümümün promosyon çalışmaları sırasında bunu göreceğim. Ne kadar aşıldığını ya da bu yasaları çıkaranların ne kadar samimi olduklarını o zaman anlayacağım.

Yasakların kalkmış olmasına tamamen inanmış değiliz. Bu kadar kan döküldükten, bu kadar zulümden sonra böyle gecikmiş bir karar kimi mutlu eder?

Peki bu süreçte Türk halkından nasıl bir beklentisi var Kürt halkının?

Kürt halkı artık Türk halkından çok şey bekliyor. Çok enteresan bir şey var: Ben İstanbul'a ilk geldiğim günlerde insanlar bana "sen Türk müsün?" diyordu. Ben de, "ben Türküm" diyordum. "Hadi git işine, sen Kürtsün yahu" diyorlardı. Aradan bir süreç geçti ve bana "Kürtsün" diyenler, "sen Türksün!" demeye başladı. Ben de onlara, "hayır, ben Kürdüm" diyordum. Burada Kürt ya da Türk olmak da önemli değil. Bizim gibi aydın insanların asıl hedefi, iyi insan olmak ve bunu davranışlarımızla göstermek. Fakat bu süreçte Türk halkı çok sessiz kaldı. Bu kadar haksızlığa bu kadar uzun süre ses çıkaramamış bir halk olamaz. Az çok tarih de okuyoruz, birçok katliamlara, savaşlara tanık olduk. İzliyoruz televizyonlardan. Ama böyle bir suskunluk görmedim. "Yahu biz bunca zamandır birlikte yaşıyoruz, neden bu zulüm?" demedi Türk halkı.

Sizce Kürtçe yayın serbestisinden sonra neler olacak? Kürtçede bir patlama olacak mı? Kürt olmayanların Kürtçeye ilgisi artacak mı?

Kürtçede bir patlama filan olmayacak, öyle bir beklentim yok. Gerisi siyasetçilerin işi. Biz müzik yapıyoruz. Müzikten konuşalım.

Ama kuştan, böcekten bahsetseniz bile Kürtçe söylemek kendi başına siyasi bir şey değil mi?

(gülüyor) Orası öyle.

Peki "Ray'é" nasıl ortaya çıktı?

"Revingi" sonrasında dinamik ve ritmik bir çalışma yapmak istedim. Çünkü "Revingi"de dinleyici-

bakınız

Nilüfer Akbal'la yirmidördüncü sayımızda buluşmuştuk.

"Anam diyordu ki, "kızım biz Tırkız, Tırk!" Türkçe konuşamıyordu. Babam da içtiği zaman bizi çağırır, "çocuklar, yarın okula gidince, tahtayı silip en büyük Atatürk yazacaksınız" derdi. Kendi ailen Kürtlüğünü kabul etmiyor, biz Türküz diyor. Ben de araya mesafe koydum, siz kendi yolunuza, ben kendi yoluma dedim." (sayı 24, ekim 98)

yi yormuş olabilirdim. Repertuarı çok ağırdı o albümün. Kapılarını dünya müziğine açan, enerjik bir albüm yapmak istiyordum.

Kürt geleneksel müziği enerjik bir albüm için hayli elverişli malzemeyle dolu, değil mi?

Bu albümdeki ana enstrümanlar bas gitar, perküsyon ve davul. Onların üstünde yaylılar ve rock gitarlar var. Bir de bunların yanında yer alan kabak kemane, ney, bağlama... Dolayısıyla Kürt müziğinin dinamiklerini koruyarak bir albüm yapmaya çalıştım. Mesela "Bir of çeksem" türküsünde kabak kemane çalıyor önce. Sonra rock gitar giriyor. Ama sen sanıyorsun ki, hâlâ kabak kemane çalıyor. Orada onların birbirleriyle bir atışması, bir sevişmesi var. Çünkü rock gitarı çalan, kabak kemaneyi çalandan etkilendi. Böyle bir dayanışma var albümde. Normalde müzisyenler kayıtlara gelir, çalar ve parasını alır, gider. Bu albümde öyle olmadı. Bunun içinde Almanlar, Türkler, Kürtler, Hintliler, Araplar var. Müzik türü dersen rock, reggae, pop-flamenko var. Bir de eski Amerikan filmlerindeki cazlara benzer bir tat var. Bu albüm, geçmişteki müzik renklerine sırtını dayayarak ortaya çıktı. Ezbere bir şey değil bu. Böyle topraklarda doğmak, böyle güzel şeylere sahip olmak, yaşamak, görmek çok önemli. Ama işi ciddiye almak lazım. Benim kıstasım "Türkiye'de beni şu dinlese..." gibi bir şey değildi. "Acaba" dedim, "Khaled beni dinlerse ne der? Sting ne der? Cheb Mami ne düşünür?" Çünkü ancak benden ileri olan beni ileri götürür.

Bu albümde sizin yazdığınız şarkı sözleri de var. Nasıl bir duygu Kürtçe yazmak?

Çok güzel bir duygu. Yıllarca Kürtlüğün yok sayılmış. Annene bakıyorsun, çelişki yaşıyorsun. Yaşam tarzında çelişki yaşıyorsun. Bir yere oturtamıyorsun... Kürtlerin varolduğuna, dillerinin, kültürlerinin varolduğuna dair bir süreç başladı 1987-88'lerde. Yavaş yavaş kendimize bir dönüş yaşadık. Böyle olunca, günlük konuşmada kullandığımız dilin edebî yeri, kültür hayatındaki yeri üstüne kafa yormaya başladım. Çünkü anadilimde şarkı söylemeye karar verdim ve bunun gereğini yapmam, çalışmam gerekiyordu. Mesela ben Zazaca biliyordum, ama Kurmançi bilmiyordum. Bu süreçte Kurmançimi de geliştirdim. Yeni bir zenginlik kattı bana.

Daha sonra yavaş yavaş yazmaya, sonra da "beste yapmak, söz yazmak nasıl bir şey acaba?" diye sormaya başladım. "Herhalde ben bunu yapamam" diyordum. Çalıştığın konuda kulağın doluyor, araştırıyorsun, üstüne düşüyorsun, olgunlaşıyorsun. Birileri buna yenetek de diyebilir, ama doğal bir akış gibi bu. Eğer müzik sizin için bir tutkuysa, sizi götüreceği yol budur zaten. Bu yol sizi sadece yorumlayan değil, üreten ve yaratan da kılar.

Az çok tarih okuyoruz, izliyoruz televizyonlardan. Bu kadar haksızlığa bu kadar uzun süre ses çıkaramamış bir halk görmedim. "Yahu biz bunca zamandır birlikte yaşıyoruz, neden bu zulüm?" demedi Türk halkı.

Kürtçe yazarken sizi besleyen kaynaklar neler?

Geçmişim... Yazdığım sözler tamamen benim duygumun ifadesi. Beslendiğim kaynaklar çok çeşitli. Her kültürden öğrendiğim şeyler var. Kürtçe olarak, dengbejlerden, şiir kitaplarından besleniyorum. Yeni çalışmaları da takip etmeye çalışıyorum, "Kürtçe müzik ne durumda" diye...

Kürtçe müzik ne durumda?

Tıkanmış bir durumda. Bir tekrar başladı. O zaten mücadelenin en dorukta olduğu yıllarda başlamıştı. Eline saz alan, sesi iyi olan herkes ozanım diye yola çıktı. Böyle bir kargaşa, gürültü, duman olmuş bir dönem yaşadık. Şimdi o dönem yavaş yavaş bitiyor. İnsanlar "şimdi ne dinlemek istiyorum?" diye soruyor. Seçim dönemi başladı artık. Kendimi bu süreçte şanslı buluyorum. Çünkü beni seçtiler. Çünkü o dumanlı dönemde de yine iyi şeyler yaptım.

Bir önceki albümünüz "Yolculuk"tu. Son albümünüzün ismiyse "Yol". Yolların sizin müziğinizde nasıl bir yeri var?

Celal Başlangıç albümlerimin isimlerinin Türkçelerini öğrenince, "yolculuk yola mı çıktı?" demişti. Evet "Revingi" yola çıktı. Ben bunu sahipleniyorum. Bunu sırtladım ve yola devam ediyorum. Ayrıca hiçbir çalışma bir öncekinden asla kopuk olmamalıdır. Yaşamımın yüzde yetmişini yollar kapsıyor. Projelerimi yollarda oluştururum. Sürekli elinde sazıyla konserlere giden, Avrupa'da, Türkiye'de dolaşan bir müzisyenim. Bir de, bu çalışmaya başladığımda, canciğer bir dostumu yolda kaybettim. Bu çalışmanın oluşum sürecinde aranjörüm Ayhan Evcim'le tanışmaya ve çalışmanın Türkiye ayağı olmaya gelmişti dostum Kadir Karakoç. Bir konsere gidiyorduk birlikte. Yolda kaza yaptık ve onu kaybettik. Bu çalışmada baştan sona Kadir var, yollar var. Sonuç olarak yaşamımdaki bütün kareleri bir araya getirince albümün adı "Ray'ê", yani "Yol" oldu ve albümü annemle Kadir'e adadım.

Söyleşi: **Ulaş Özdemir**

Çitlembik Yayınları

www.citlembik.com.tr

İyi ve Kötü Tanrıların Önyargılarıdır
Helmut Eisendle

"Adım adım tesadüf denilen dev ile savaşıyoruz ve bütün insanlığın üstünde hâlâ saçmalık ve manasızlık hüküm sürüyor. Aklınız ve erdemleriniz dünyanın iyiliğine hizmet etsin kardeşlerim: Her şeyin değeri sizin tarafınızdan yeniden belirlensin! Bu yüzden savaşçı olasınız! Bu yüzden yaratıcı olasınız."

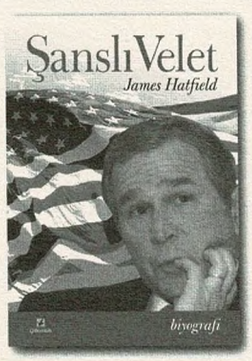

Şanslı Velet
James Hatfield

Yayınlanmasının ardından hakkında dava açılan ve yayıncısı tarafından toplatılıp "yakılan" kitap ve ardından baskılara dayanamayarak intihar eden bir yazar...

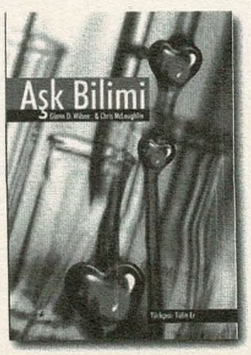

Aşk Bilimi
Glenn D. Wilson
Chris Mclaughlin

Aşkın bir mucize mi olduğunu düşünüyorsunuz? Ya her şey kimyanın bize bir oyunuysa?

Steve Earle

Steve Earle, şarkıları Amerikan country radyolarınca dışlanan muhalif bir country'ci. Johnny Cash, Springsteen, Mellencamp ekolünü takip ediyor, "rocker" yönü daha ağır basıyor, biraz da Pogues'cu Shane MacGowan'la dostluğu ve kader ortaklığı (belalı bir hayat, alkol, eroin, müthiş gerçekçi ve şiirsel şarkılar) nedeniyle Avrupa'da kıymeti daha çok biliniyor. Son albümü "Jerusalem"de, Afganistan işgali esnasında bir Taliban askeri olarak yakalanan Amerikalı genç John Walker'ın hikayesini şarkılaştırınca, yine bütün şimşekleri üstüne çekti. Bütünüyle çok başarılı bir albüm olan "Jerusalem"i şiddetle tavsiye ediyoruz ve bu solcu kovboyun Guardian ve Les Inrockuptibles'e söylediklerine kulak veriyoruz.

aynı şeyi oğlum da yaşayabilir

TANRI AMERİKA'YI KORUSUN

Son günlerde kendimi Amerika'nın en yalnız adamı gibi hissediyorum. Açıkçası kırmızı-beyaz ve maviyle aram hiç iyi olmadı. Vietnam savaşı günlerinde büyüdüm ve ne zaman Amerikan bayrağını görsem, bilinçaltımda hep o cümle belirir: Amerika – Ya sev ya terk et! Kriz zamanlarında buna biat etmemek, o günlerde de, şimdiki gibi, yekten vatana ihanet sayılmasa da, vatanseverliğe aykırı görülürdü. 55 bin delikanlımızı ülkemizden binlerce kilometre uzağa, ölmeye göndermiştik, çünkü "şer imparatorluğu" olarak algıladığımız devleti teslim almadığımız takdirde, yıkılan domino taşlarını kapımızın önünde bulacağımıza inanıyorduk. Kapımızın önünde düşman bulamadığımızda, gözlerimizi içeri çevirdik. Kendi yurttaşlarımızı kanun güçlerinin gizli takibine ve mahkemelerimizin yargılamasına maruz bıraktık. Yeniden keşfettiğimiz "birlik ve beraberliğimiz" giderek dışlayıcı ve bölücü bir hale geldi ve birbirimizle Washington, Chicago, Newark ve Watts sokaklarında kanlı bıçaklı olduk.

Onları geride bıraktık, umarım bunları da geride bırakacağız. Biz tarihimiz ve potansiyelimiz arasında gerili ince bir ip üzerinde dengede duran bir halkız. Yanlış bir adım, başdöndürücü bir yükseklikten tepe üstü yere çakılmamıza sebep olacak. Ama korkmayın, altımızda bir ağ var.

En kötü niyetlerimize ve tarihimize dair cehaletimize rağmen, anayasamız, şimdiye kadar, ona –kendimiz de dahil olmak üzere– fırlattığımız her şeye dayanıklı olduğunu kanıtladı. Kendi payıma, insanî (dolayısıyla mükemmel olmayan) toplumumuzun bu kurumuna inancım tam, ama kör değil. Bu kanıtlanmış ilkelerin erozyonuna ödün vermeden karşı çıkmak, Amerikan demokrasisinin kalbidir. Bu demokrasinin çerçevesi isimleri bize okullarda öğretilen insanlar tarafından çizilmişti: Thomas Jefferson, Benjamin Franklin, John Adams, Patrick Henry, Aaron Burr... Liste uzun ve sıradışı isimlerden oluşuyor. Bu insanları vatansever olarak niteliyoruz. Şimdiki gibi zamanlarda başka isimleri de hatırlamak önemli: John Reed, Emma Goldman, Abbie Hoffman, Bobby Seale, Malcolm X, Martin Luther King... Onlar, aynı ilkeleri savundular, en karanlık günlerde en zor soruları sormakta ısrar ederek.

Tanrı Amerika'yı korusun, hakikaten.

Steve Earle, Tennessee, 4 Temmuz 2002
("Jerusalem" albümünün kapağından)

Yeni albümünün belki de bugüne kadarki en Amerikan yanlısı albümün olduğunu söyledin. Nasıl oluyor?

Steve Earle: Çünkü kınadığım şey, kafamda Amerika'ya dair oluşturduğum fikirle bağdaşmıyor. Amerikalılar bütün dünyayı "özgür dünya" konseptiyle boğdular. Çocuklarımıza dünyanın hakikaten özgür tek ülkesinde yaşadıklarını öğretiyoruz. Pek çok Amerikalı, Amerika'daki hayatın, hayatın kendisinden çok daha iyi olduğunu öğrendi. Ama bugün, havaalanlarında, tipi Araba benzeyenler, şivesi bozuk siyahlar derhal durdurulup aranıyorlar. Bu, kesinlikle, ırka dayalı bir suçlu profili oluşturmak demek. Ülkemin, koşullar ne olursa olsun, böyle davranmaması gerektiğini düşünüyorum. Amerikalılar sapına kadar kötü insanlar değil, ama bu korkunç şey oldu, 11 Eylül ve yöneticiler de en kötü içgüdülerimizi körüklemek için bundan yararlandılar. Yönetim ırkçı ve baskıcı oldu.

Fikirlerin Amerikan medyalarında yer buluyor mu?

Tartışma var. Sağ basın bana saldırıyor, ama fikirlerimi destekleyen medyalar da var. Ama ben çok tanınmış biri değilim, albümlerim Avrupa'da ne kadar satıyorsa, Amerika'da da o kadar satıyor... Ülkemin dünyanın her yerinde dayatmacı bir politika izlemesi, küstah tavırları beni giderek daha çok dertlendiriyor. Amerikalıların büyük çoğunluğu yurtdışına seyahat etmez. Ülkelerinin ebediyen dünyanın birinci kuvveti olamayacağının bilincinde değiller. Bana öyle geliyor ki, Avrupa'daki demokrasilerin işleyişi, Amerika'daki iki partililikten çok daha geçerli. Ülkemden dışarı çıktığıma, ABD ile dünyanın geri kalanı arasında kültürel farklılıklar olduğunu keşfettim.

Ne gibi farklılıklar?

Yılın birkaç ayında İrlanda'da yaşıyorum. Orada, bizde de olan "Survivor" adlı televizyon yarışmasının bir uyarlaması var. İrlanda'da yarışmacılar birbirleri hakkında kötü şeyler söylemeye çekinirler. ABD'deyse, tersine, insanlar bundan gurur duyuyor; hakim olan "fuck you" zihniyeti, çocuklar da bu zihniyetin bombardımanı altında. Dokuz yaşında bir çocuğum var, hayattaki kahramanının Bill Gates olduğunu söylüyor, neden, çünkü dünyanın en zengin adamı. John Walker'ın başına gelenler, bu kültürel çevrede aradığını bulamamasından kaynaklanıyor. Taliban olarak, Amerika'dan kaçmanın bir yolunu bulmuş oldu. Amerika'da bir Amerikalının göç edip yabancı bir silahlı güce katılmasını yasaklayan bir yasa yok. Devlet sırlarını satmadı, yaptığı şey vatan hainliği değil. Ama şimdi yirmi yıl hapse mahkûm edilmesi kimseyi rahatsız etmiyor, çünkü bir suçluya ihtiyacımız vardı ve bunun Walker olduğuna karar verdik.

John Walker'ın hikayesi, bugüne kadar duyduğum en Amerikan tarzı hikayelerden biri. İslâm'a doğru giden yola hip hop aracılığıyla girmiş olması da bence muazzam.

"John Walker's Blues" şarkısını yazmaya nasıl karar verdin? Dahası, bu kadar tepki alacağını bile bile niye yazdın?

Bu şarkıyı Avrupa'da turnedeyken yazdım. Yazma sebebim temelde yirmi yaşındaki oğlum Justine'le ilgili diyebilirim. Benim John Walker Lyndh'le olan bağım, oğlumdan kay-

44→

naklanıyor. İkisi de aşağı yukarı aynı yaştalar ve fark ettim ki, John Walker'ın yaşadıklarını çok rahat oğlum da yaşayabilir. Herkesin çocuğu yaşayabilir. Ülkemde hiç kimse bu gerçeği kabul etmek istemiyor. John Walker'ın hikayesi, bugüne kadar duyduğum en Amerikan tarzı hikayelerden biri. İslâm'a doğru giden yola hip hop aracılığıyla girmiş olması da bence muazzam. Birçok Amerikalı çocuk gibi kendi kültürünün dışında bir arayışa girişmiş ve bu yol onu buralara kadar getirmiş.

Şarkının sözleri de açık bir şekilde bu yabancılaşmayı anlatıyor zaten.

Evet. "MTV ile büyüyen sıradan bir Amerikan çocuğuyum" diye başlıyor şarkı. Bu medya çılgınlığı içinde kafasını nereye çevirirse çevirsin kendine benzemeyen, bir türlü özdeşleşemediği imajların arasında boğulan bir çocuk, hayatına ışık katacak bir anlam aramaya çıkıyor ve İslâm'la karşılaşıyor. Amerikalılar, etrafta kötü bir adam olmazsa rahatsız olur. Mutlaka bir günah keçisine ihtiyaçları vardır. Küçükken Kruşçev'le karşılacak olursam, beni yiyeceğine inanırdım. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Amerikalıların hali yaman. Bunca yıldır kötü adam bildiklerinin yerine yeni kötü adamlar bulmaları gerekiyordu. Yeni kötü adama karşı savaşın yürütüldüğü bu dönemde John Walker, çizgi dışına çıkmaya

John Walker: Amerikalı Taliban

çalışan tüm Amerikalılara bir uyarı niteliğinde. Herkesin öcüleştirmeye çalıştığı bir adamı insanîleştirmeye çalıştım.

"John Walker's Blues" şarkısı sağcı basından hayli tepki aldı. Bu adamı neredeyse İsa gibi göstermeye çalıştığını bile söylediler. Ama "Jerusalem" albümünün tamamı neredeyse politik bir karşı tavır.

Albümün başlangıç noktası Nick Cassavates'in "John Q" filmi için yazdığım "Amerika V 6.0 (The Best We Can Do)" şarkısı. Şarkı filmin bitiş jeneriğinde çalıyordu. 11 Eylül sonrasının etkileri yavaş yavaş ortaya çıktıktan sonra, sessiz sedasız kaldırıldı. Nick sonradan, prodüktörlerin bu şarkıyı filme koymaya itiraz ettiklerini itiraf etti. Onlara göre Bush hükümetini fazlaca eleştiriyormuş. Bu politik ortamda filme dahil edemezlermiş. Hatta "savaşta olduğumuz şu günlerde" demişler, kendi ifadeleri aynen buymuş.

Albümün çarpıcı şarkılarından biri de Bowie bestesi "Ashes to Ashes". Şarkıda İncil'den bir alıntı tekrarlanıyor: "İnşa edilen her kule eninde sonunda çöker." Amerikan hegemonyasının çöküşüne dair çıplak bir metafor...

Hiç kimse sonsuza kadar en güçlü kalamaz. ABD bunun sonsuza kadar böyle süreceğini düşünerek büyük bir hata yapıyor. Batı Avrupa'daki her ülke en az otuz saniyeliğine en güçlü olmanın zevkini yaşadı. Bu gücü tecrübe edip sonrasında da bir hayat olduğunu görerek devam etmek güç ister. ABD'de olmayan bu işte. 11 Eylül'den beri Amerika politik olarak uykuda geziyor.

11 Eylül sonrasında, toplumun halet-i ruhiyesini yansıtan birkaç albüm yayınlandı. Bunlardan biri de seninle aynı şehirde yaşayan Toby Keith'in "Courtesy of Red, White and Blue (Angry American)" şarkısı. Nashville'deki bütün country istasyonları bangır bangır bu şarkıyı çalıyor. Şarkı şovenist, ırkçı ve hamasi sözleriyle listelerde hızla yükseliyor.

Arapların kıçına tekme atmaktan söz eden o country şarkıcısı beni çok rahatsız ediyor, ama gerçek bir politik mesaj taşıdığını zannetmiyorum. Albüm satışını artırmak için kitleleri gaza getirmek istiyor sadece. Güneyliler arasında zaten yerleşik olan bir takım duygularla oynayan, üstelik çok kötü yazılmış bir şarkı. Ama bu şarkı yüzünden Nashville sokağında bir siyahın başı derde girebilir. Bu beni korkutuyor.

Vietnam savaşını bitirmeye karar verdiğimizde 55 bin genç ölmüştü. 2 milyon Vietnamlıyla beraber. Bunları yeniden yaşamaya değer mi, onu sorguluyorum.

Bir diğer albüm de Bruce Springsteen'in. "The Rising" albümü kırık bir iyimserliğe davet ediyor toplumu.

Bence bu albüm Bruce'un her zaman en iyi yaptığı şeyi yansıtıyor. Amerikan halkının sessiz çoğunluğuyla duygusal bir bağ kuruyor. Bruce gerçek bir politik şarkıcı değildir. Bu albümü de çok içsel bir albüm. Onun yaklaşımına da ihtiyacımız var. Kendimizi sağaltmamız gerekiyor. Bense ateşe körükle gidiyorum. Vietnam savaşını bitirmeye karar verdiğimizde 55 bin genç ölmüştü. 2 milyon Vietnamlıyla beraber. Ancak bu noktadan sonra "yeter" diyebildik. Bütün bunları yeniden yaşamaya değer mi, ben onu sorguluyorum.

Çeviren: ***Ogan Güner - Siren İdemen***

www.babylon-ist.com
babylon@turk.net
T. 0 212 292 73 68
F. 0 212 245 43 27
Şehbender No:3
Asmalımescit-Tünel
Beyoğlu 80400
İstanbul

babylon

Adventures In British Music

JAH WOBBLE & DEEP SPACE

Londra

The British Council

Kasım 28 Perşembe / 21.30
29 Cuma / 23.00

John Joseph Wardle (aka Jah Wobble) - bas, Harry Beckett - trompet, Clive Stanley Bell - flüt, düdük , Jean-Pierre Roger Rasle - gayda, Christopher Cookson - gitar, Mark Stephen Sanders - davul

Punk'ın en cüretkar ve en uçuk açılımları Jah Wobble'ın bas gitarında ses buldu. Müzik otoriteleri "binlerce kilometre ilerden giden bu müziği temkinli takip etmelerini" salık verdi. Fakat, proje adamı Wobble zirveye tırmanmak üzere olan şöhretini boşlayıp, yeni sound'lar yakalama macerasına atıldı.
Deneysel rock grupları, ambient tarzı ve Peter Gabriel'la birlikte kucakladığı Doğu ve Dünya müziği derken Jah Wobble, Massive Attack, Bjork, The Orb, Primal Scream, Natascha Atlas ve Sinead O'Connor gibi isimlerle çalıştı. 1999 yılında oluşturduğu son projesi Deep Space'le rock ve dünya müziğini deneysel bir boyuta taşıdı, etnik müziği dans tarzıyla harmanladı ve türler üstü bir tarz yarattı.

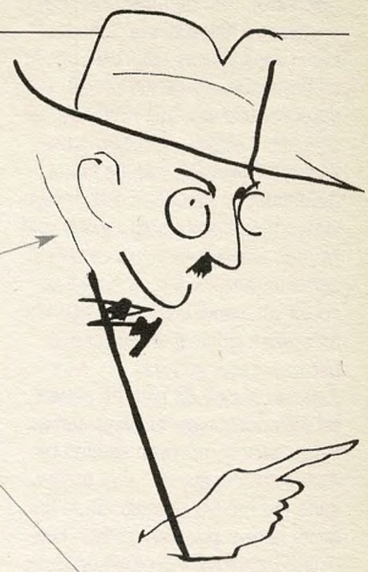

ROLL KİTAPLIĞI

Alberto Manguel Borges'in Evinde (YKY)
Antonio Tabucchi Fernando Pessoa'nın Son Üç Günü (Afa)
Bertolt Brecht Mahagonny – Bütün Oyunları, Cilt 3 (Mitos Boyut)
Cioran Varolma Eğilimi (Gendaş)
D. Hopper/P. Fonda/T. Southern Easy Rider (Roll)
Derya Sayın Derya Kuzularının Sessizliği (Parantez)
Gökhan Akçura Uzun Metin Sevenlerden misiniz? (Om)
İlhan Berk Galata (YKY)
Jacques Derrida Tutkular (Kabalcı)
Jorge Luis Borges Evaristo Carriego (İletişim)
Louis Althusser Marx İçin (İthaki)
Mustafa Sönmez 100 Göstergede Kriz ve Yoksullaşma (İletişim)
Necip Mahfuz Binbirinci Geceden Sonra (Oğlak)
Niyazi Berkes Türkiye'de Çağdaşlaşma (YKY)
Paul Auster Yanılsamalar Kitabı (Can)
Salâh Birsel Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu (Sel)
Susan Sontag Amerika'da (Everest)
Tezer Özlü Çocukluğumun Soğuk Geceleri (YKY)
Wayne Ellwood Küreselleşmeyi Anlama Kılavuzu (Metis)
William Faulkner Döşeğimde Ölürken (İletişim)

Gürültünün kreşendosu

... Gün ortasına gelindiğinde Nasır ayağa kalkınca, bu herkesin aynı şeyi yapması anlamına geldi. Layard da iç avludan artık insanların kaynadığı dış avluya yönelen ekibin peşinden gitti. Bazı gezgin satıcılar Avrupa pamuklusundan dokumalar, havlular satıyorlar, diğerleri kurutulmuş incir, üzüm veya Irak Kürdistanı'nın değişik bölgelerinden toplanmış ceviz kavanozlarının başında otunmuş, müşteri bekliyorlardı. Erkekler, kadınlar, oğlanlar ve kızlar ateşli konuşmalara dalmışlardı, Şeyh Nasır ve Hüseyin Bey görününce uğultu iyice yükseldi ve onları büyük bir saygıyla selamladılar. Grup dış avludan da geçerek uzun ağaçların huzur veren gölgeler yaydıkları küçük bir sokağa benzeyen yerde oturdu. Qewallar ve teflerin sesleri havaya yayılırken, Layard, bir kutsal çeşmenin etrafına oturmuş, şeyhler ve qewal papazlardan oluşan gruba katıldı. Onların bakışları altında çeşmeye kadınlar geliyor ve akan suların oluşturduğu küçük havuzdan su testilerini dolduruyorlardı.

(...) Öğleden sonra müzik, şarkılar ve dans devam etti, sonunda Layard yakınlardaki bir binanın damına çıktı dinlemek için. Burada kara sarık giyen fakir papazları ve Şeyh Nasır'ın karısı tarafından ağırlandı, yemek yedi. Aşağıda, iç avluda, çevre vadiye ve mezarın dış duvarının üzerindeki oyuklara yerleştirilen pamuk fitilleri ve kandil lambalarını taşıyan diğer fakir papazları görünüyordu. Layard, Yezidilerin sağ ellerini ateşten geçirip ona karşılık gelen kaşlarına sürdüklerini gördü. Bunu yapamayan küçük çocuklar ya da aleve yetişmekte kendileri kadar şanslı olmayanlar için bu işi kadınlar yapıyordu. Mecusi ve Zerdüşt inançlarında olduğu gibi ateş Yezidilerde de kutsaldır.

Gece çöktüğünde, vadi gecenin serinliğinde yanıp sönen küçük ışıklardan binlercesi oluşmuş minik yıldızlara benziyordu. Başka bir telaş daha vardı. Kelimenin tam anlamıyla binlerce insan –Layard beş bin kişi olduğunu tahmin etmişti– düzgünce hareket eden bir insan seli gibi yamaçlara doğru akmaya başladı. Birçoğu meşale ve lambalar taşıyorlardı, aydınlanan ağaçların gölgeleri tüm vadiye benek benek yayılmıştı.

Layard bembeyaz giysileri içinde şeyhler, siyah-beyaz giysileri içinde qewallar, kahverengi giysilere bürünmüş, siyah sarıklar takmış fakirlerle birlikte yine beyazlar giymiş kadın papazların Cem festivali olarak bilinen olayı gerçekleştirmek için iç avluda toplanmaya başladıklarını farketti. Qewallar tef ve flütlerle gittikçe tizleşen bir ezgi çalmaya başladılar. Bu tatlı nağmeye vadinin yamacında oturmuş olan erkeklerin koro halinde söyledikleri ilahi de eşlik ediyordu. Müzik hiç kesilmeden tizliği sık sık değişerek bir saat kadar devam etti. Arada bir iç avluda oturan papazlardan zıt armoniler geliyordu. Tüm bu ahenksiz nida havada hareketsiz gibi asılı kalmış armonik ses duvarına çarpıp onunla karışana kadar yükseldi. Flütler en vahşi melodilerle üflenirken, teflere gittikçe daha çok vurulmaya başlandı. Kadınlar sanki çıkardıkları sesle kayaları bile titretecek ince tuhaf bir çığlık atarlarken, sesler en son tizliğine ulaştı. Son derece yoğunlaşmış ortamın etkisiyle qewallar kendilerinden geçerek gürültünün kreşendosu ile iyice coşmuş bir durumda, çaldıkları çalgıları bir tarafa atıp, vahşi trans halinde eğilip bükülmeye başladılar. Dayanabilecekleri son noktaya kadar oynadıktan sonra her biri bir yere düştü.

Sonra ayinin en önemli bölümü o gün için ilk kez seçilmiş bazı insanlar için devam etti. İç avluda, yığınların gözünden uzakta, bir şeyh bu insanlar için çok büyük ruhsal öneme sahip olduğu görünen bir şeyi kırmızı bir örtüye büyük bir özenle sardı.

Papaz yavaşça kırmızı örtüyü kaldırınca, altında ne olduğu da birdenbire ortaya çıktı. Elinde, bronz veya bakırdan yapılmış bir kuş heykeli tutuyordu. Yine benzer bir metalden yapılmış, ağır bir şamdana benzeyen, uzun bir çubuğa tünemişti. Kuşun kendisi de soğan gibi şişkince bir gövdeye, uzun kancalı bir gagaya sahipti, tıpkı alıcı kuşlara benziyordu. İsmi Anzal'dı, Eski Olan anlamına geliyordu, huzuruna gidilmekte olan En Ulu Melek, Melek el Kut'un cisimleşmiş haliydi.

Bu çok eski olduğu kadar da garip kuş ikonu Yezidilerin en çok saygı gösterdikleri şeydi...

Andrew Collins, Meleklerin Küllerinden –Günahkâr Bir Irkın Yasaklanmış Mirası (Avesta)

46→

MARX İÇİN
LOUIS ALTHUSSER
150. KİTAP

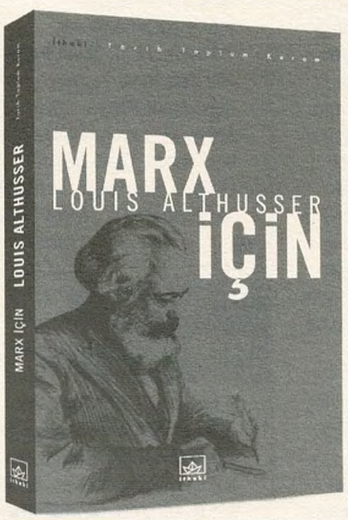

... Bir çağrı, hatta bir slogan niteliğindeki bu ad, bugün hâlâ yüksek sesle ve güçlü bir şekilde –belki de yeniden– çınlıyor. Bu kitapta girişilmiş olan iş, Marksizme teorik bir çehre ve bir vücut verme yönünde, çağımızın en akıcı ve anlamlı, aynı zamanda da en fazla kanıtlara dayalı çabalarından biri...

1965 yılında birinci baskısı çıktığında bu kitap, mantığı ve etiği ile belli bir yönteme göre uygulanmış Marx okuması için bir manifesto, aynı zamanda da Marksizm için, dahası, hakiki Marksizm için bir manifesto olarak önem taşıyordu.

ithaki

www.ithakiyayinlari.com

BAŞKA DÜNYALARIN ŞARKILARI

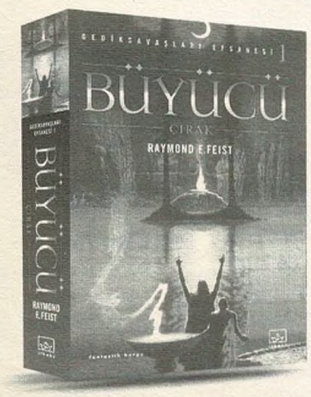

BÜYÜCÜ
–Çırak–
Raymond E. Feist

Adalar Krallığı'ndaki bir sınır karakolu olan Crydee'de, bir öksüz olan Pug, büyücü ustasının yanına çırak olarak verilir –ve iki dünyanın yazgısı sonsuza dek değişir. Esrarengiz yabancılar istilaya başlarken Krallık'taki huzur aniden bozulur. Pug da çatışmanın orta yerine sürüklenecektir, ancak o ve savaşçı arkadaşı Tomas için bilinmeyene yolculuk daha yeni başlamıştır. Pug'ın kaderi onu zaman ve uzamda açılan bir gedikten geçirerek yeni ve yabancı bir büyünün olağanüstü güçlerinde ustalaşma yoluna götürecektir.

GEDİKSAVAŞLARI EFSANESİ'NİN 1. CİLDİ

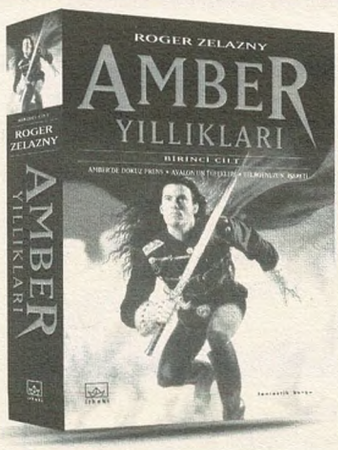

AMBER YILLIKLARI 1
Roger Zelazny

Gözlerini bir hastane odasında açan Carl Corey, geçmişine dair hiçbir şey hatırlamamaktadır.
Arayışı, onu hiç ummadığı gerçeklerle yüzleştirir: Yaşadığımız dünya, ölümsüz şehir Amber'in sayısız gölgelerinden yalnızca biri; kendisi de iradesiyle gerçekliğe yön verebilen Amber Prensi Corwin'dir. Corwin geçmişini araştırdıkça, iktidar uğruna hiçbir entrikadan, savaştan ve cinayetten sakınmayan ölümsüz kardeşlerinin, sayısız dünyayı, sihri, teknolojiyi ve yaratığı içine sürükleyen mücadelesinin tam ortasında bulur kendisini.

KARAKILIÇIN YAZGISI
Margaret Weis - Tracy Hickman

Büyü gücünden yoksun doğan ve ölü kabul edilen Joram, güçlü, büyü çeken Karakılıç'ı kullanarak, intikam almak ve doğum hakkını ele geçirmek için bir zamanlar evi olan büyülü krallığa geri dönüyor.
Alim katalist Saryon, genç büyücü Mosiah ve üçkâğıtçı Simkin eşliğinde, Joram geçmişi ile ilgili sırla yüzleşiyor ve dünyanın kaderini ellerine bırakan kadim kehaneti keşfediyor.

KARAKILIÇ ÜÇLEMESİ'nin ikinci cildi.

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Babylon'da bu ay

1 Kasım, 23:00 **DJ Alex Gopher:** 80'lerde Orange projesini gerçekleştirdiği arkadaşlarını, şimdilerin Air ikilisini belki ondan iyi tanıyoruz, ama Alex Gopher de Lovebeat adıyla deep house'un namlı isimlerinden biri. İlk albümü "You, My Baby & I"dan Demon'la beraber yaptığı son albümü "Wuz"a kadar istikrarlı bir popülarite yükselişine sahip. Funk'lı, soul'lu bir disko...

2 Kasım, 21:30 **Laço Tayfa:** Hüsnü Şenlendirici ve arkadaşları, yeni albümleri "Hicaz Dolap"ın nağmelerini Babylon'da sıralayacak ve sınayacak...

7-8 Kasım, 22:00 **Eddie Palmieri & La Perfecta II:** Latin caz ve salsa geleneğinin yaşayan en büyük isimlerinden biri Eddie Palmieri. Tito Puente'nin öğrencisi, bugüne kadar kazandığı altı Grammy'yi nasıl bileğinin hakkıyla kazandığını gösterecek.

9 Kasım, 23:00 **Athena**

14 Kasım, 22:00 **Ayhan Sicimoğlu & Las Estrellas:** Vurmalı çalgılarda Sicimoğlu, yanında öğrencileri, Afro-Küba ritmlerine dalıp çıkacak...

19 Kasım, 21:00 **Müzisyenler ve Müzikal Serüvenleri:** Akademi İstanbul tarafından düzenlenen dinleti-seminer projesinin bu ayki konuğu Kerem Görsev.

23 Kasım, 23:00 **Stoned Asia Music featuring Pathaan:** Stoned Asia'nın en önemli DJ'lerinden Pathaan, Pakistan asıllı bir İngiliz müzisyen. Güney Asya tınılarıyla metropol beat'i hakkıyla halvet olmuşsa, onun da emeği büyük. David Bowie'yle turnelere çıkan Pathaan, MTV Ibiza partilerinin de aranan ismi oldu.

Jah Wobble

27 Kasım, 22:00 **Bonnie 'Prince' Billy:** Nasıl isterseniz öyle çağırın: İster Will Oldham deyin, ister Bonnie 'Prince' Billy, ister Palace diye hatırlayın, ister Palace Brothers'ı, Palace Songs'u, Palace Music'i anın... Türkiye'ye kim gelsin diye sorsanız, aklımıza şak diye düşecek üç-beş isimden biri o. Yandaki fotoğrafına bakmayın, son zamanlarda saçı sakalı karışık. Sinemadan müziğe geçip folk-rock'un en büyük kahramanlarından biri olan Will Oldham / Bonnie 'Prince' Billy, elinde gitarı, arkasında grubu, Amerika'nın ortalarından içkiye, günaha, aşka, tutkuya, karanlıklara dair acı baladlar söyleyecek. Bizi Babylon'da sakin ama yoğun bir gece bekliyor. Unutamadığımız konserler arasına şimdiden yazsak yeri...

28-29 Kasım, 23:00 **Jah Wobble & Deep Space:** John Wardle –nam-ı diğer Jah Wobble– adeta bir punk bası çalıyor. Pistols'ın Johnny Rotten'ıyla kurduğu PİL'le yaptıkları ortada. Fakat Jah Wobble'ı sanki hiç tanımamışız gibi yeniden bize hatırlatan, world music kulvarında koşturan işleri oldu. The Orb, Brian Eno, Evan Parker, Natacha Atlas gibi isimlerle çalışan, bir dönem Blake şiirlerine el atan Jah Wobble'ın üç yıllık projesi Deep Space için geri sayıma başladık... Bas gitarına distorsiyon verip dakikalarca solo atabilir, gruptaki üflemeliciler ruhunuzu aydınlatabilir, funky davullar ve dub/reggae efektleri olayı çığrından çıkarabilir...

30 Kasım, 23:00 **DJ Yakuza & DJ Murat Uncuoğlu**

Wasp Club'da bu ay

6 Kasım, 22:30 **People Like Us (Audio-video set):** Sonar, Ars Electronica, Chicago Underground gibi festivallerde sahne alan People Like Us –nam-ı diğer Vicki Bennett) video sanatıyla canlı müzik performansını bir araya getirecek. 7 Kasım günü saat 13:00'teyse atölye çalışmaları var.

7 Kasım, 21:30 **Meat Katie –DJ set:** Mark Pember –nam-ı diğer Meat Katie– breakbeat sahnesinin işbilir isimlerinden biri, Home, The Scala, 333 gibi önde gelen İngiliz kulüplerinin resident DJ'i. Meat Katie, breakbeat'ten tribal house'a uzanacak.

9 Kasım, 23:00 **Idjut Boys –DJ set:** 90'ların ortalarından itibaren nu-house müziğinin kaldırım taşlarını döşeyen ikilinin ilk albümü, onca EP'den ve remix çalışmasından sonra 1998'de "Noid Long Player"ı çıkardı. Caz-funk/disko samp-le'larıyla yürüyen ikili, İngiltere'den gelen en önemli isimlerden. Dört saat boyunca Nuphonic, Glasgow Underground gibi şirketlerce yayınlanan plaklarını hülasa edecekler.

13 Kasım, 23:00 **Marco Carola:** Design Music, Zenit, Question gibi şirketlerden yayınladığı plaklarla en önemli tekno DJ'lerinden biri olan Marco Carola, wasp'ın kasım sürprizlerinden.

16 Kasım, 23:00 **Hakan Libdo:** Orb, Cari Lekebush, Adam Beyer gibi isimlerle çalıştı, Fatboy Slim, Luomo, Ashley Beedle gibi müzisyenlerin parçalarına remiksler yaptı. Elektro, caz, funk, disco gibi alanlarda dolaşan Hakan Libdo, tech-house sound'unun sıkı temsilcilerinden. 17 Kasım günü saat 13:00'te Hakan Libdo, müzik prodüksiyonu üzerine bir seminer de verecek.

wasp club, İmam Adnan Sok., no.25 Taksim
Tel: 0.212.292 23 64

Switch'de bu ay

1 Kasım **DJ Murat Uncuoğlu - Andy Garrod** *2 Kasım* **DJ Met - DJ U.F.U.K.** *8 Kasım* **DJ Uhr - DJ Met** *9 Kasım* **Rabu - DJ Murat Uncuoğlu** *15 Kasım* **Berk Doan - Cervus** *16 Kasım* **Paul Richards - DJ Met** *22 Kasım* **DJ Met - DJ U.F.U.K.** *23 Kasım* **DJ Uhr - DJ Murat Uncuoğlu** *29 Kasım* **Gazla (DJ U.F.U.K. & Ateş Bey)** *30 Kasım* **Cervus - Max Graham**

Yaşar Kurt

Yeni albümü "Refleks"i yayınlayan Yaşar Kurt, artık her salı Taksim Shaft'ta sahne alacak. Yaşar Kurt'a elektrik gitarda Berç Yeremyan ve Olcay Anar, klavyede Cengiz Özdemir, basta İsmail Soyberk ve davulda Bülent Ay eşlik edecek. 23:00'de başlayacak programın giriş ücreti 10 milyon lira... *Taksim Shaft, Meşrutiyet Cad., no:81, Galatasaray (İngiliz Konsolosluğu sırasında) Tel: 0.212.252 53 76*

Fairuz Derin Bulut

Üsküdar'ın rock'çu çocukları Fairuz Derin Bulut, 14 Kasım perşembe akşamı, saat 22:30'da Kemancı'da çalacak. Konserin ikinci bölümünün konukları, doğaçlamacı Murat Ertel ve diacı Ceren Oykut...

Erkin Koray gecesi

Köstebek Müzik'ten Tarık Başoğlu, bir Erkin Koray "retrospektif"i düzenliyor: 1962 tarihli "Bir Eylül Akşamı"ndan tutun, "Akrebin Gözleri"ne kadar bir sürü Erkin Koray şarkısı, dia gösterisi eşliğinde arz-ı endam edecek. Bazı sürprizler de olabilir, mesela bakarsınız, üstadın kendisi çıkagelir. (Bu arada bir haber de verelim: Erkin Koray yeni bir grup kurmuş, adı da Sırat Köprüsü.) Mekânımız, yeni tanışacağımız Seyyah: Tarlabaşı Bulvarı üzerinde, 83 numarada (telefonu 245 24 97)... Erkin Koray plakları, 6 Kasım akşamı saat 20:00'den itibaren çalmaya başlayacak...

[kulüp]

Alegria

Canımız Latin havaları veya tango çekince, adresimiz Alegria. Çarşamba-perşembe günleri Trio Alegria, cumartesileri Mundo Latino düzenli olarak keyfimize amade. 1 Kasım'da Etnofantasia ve Capoeira Milano, Alegria'nın konuğu. 2 Kasım'da Alpay, 8 Kasım'da Erhan Altunay var, 22-29 Kasım geceleriyse, orkestrasıyla Erdener Koyutürk. Muhtelif zamanlarda DJ Umut Akgül da çalacak. Alegria, Galatasaray Tomtom Kaptan mahallesinde, Akarsu Sokak, Mısır apartmanı, 1/2/4/5 numaralarda. Yani, eski Magma... Kulübe 245 13 06'dan ulaşabilir, www.alegria-club.com sitesinden bilgi alabilirsiniz.

[radyo]

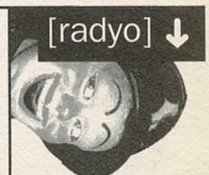

Elective

94.9 Açık Radyo'da her cumartesi 23:00'te Ahmet Güneş'le beraber "elektronik müzik diskografileri"ni karıştırıyoruz. Bu ayki program şöyle: 2 Kasım **Prodigy**, 9 Kasım **Chemical Brothers**, 16 Kasım **Leftfield**, 23 Kasım **Roni Size**, 30 Kasım **Photek**... Ayrıntılı bilgi www.netahmet.net adresinde...

48→

[festival]

İş Sanat'ta bu ay

2 Kasım, açılış konseri **Bilkent Senfoni Orkestrası, Yelda Kodallı** (soprano) (Mozart'tan "Figaro'nun Düğünü Uvertürü", "Saraydan Kız Kaçırma operasından arya" ve "Konser Aryası", Rossini'nin "Tancredi Operası"ndan iki arya, Beethoven'in "7. Senfoni"si)
4 Kasım, şiir matinesi **Attilâ İlhan** "Ben Sana Mecburum"
7 Kasım, virtuoso resitalleri **İdil Biret** (Schumann, Ravel ve Stravinsky)
9 Kasım **Consiglia Licciardi** "Napoli'de Bir Gece"
15 Kasım **Arif Sağ** (vokal-bağlama), **Gerardo Nuñez** (İspanyol gitar), **Carmen Cortez** (flamenko dansçısı)
16 Kasım **"Ramazan Geldi, İş Sanat'a Hoşgeldi"** (Gürsel Koçak'ın sanat yönetmenliğini üstlendiği, İstanbul Türk Müziği topluluğunun müzikleri icra edeceği gecede Karagöz gösterileriyle, kantolarla geleneksel ramazan eğlenceleri canlandırılacak.)
20 Kasım **"Blow Up" Michel Portal** (klarinet), **Richard Galliano** (bandoneon)
23 Kasım **"Shakespeare / Soneler ve Şarkılar" Mark Padmore** (tenor), **Kate Littlewood** (aktris), **Elisabeth Kenny** (lavta)
26 Kasım **Terence Blanchard Sextet** (Terence Blanchard: trompet, Brice Winston: tenor saksofon, Edward Simon: piyano, Sheddrick Mitchell: Hammond org, Brandon Owens: bas, Eric harland: davul)
29-30 Kasım **Mazhar Fuat Özkan** (Elli kişilik senfoni orkestrası eşliğinde 30. yıl özel konseri)
İş Sanat Kültür Merkezi, İş Kuleler, 4. Levent
Tel: 0.212.316 15 76 (Etkinliklerin başlama saati 19:30)

Akbank Kültür Sanat Merkezi'nden seçmeler

1 Kasım, 12:30, laser-disc'ten bale **"20. Yüzyıl Balesi"** (koreograf Maurice Bejart, solistler Jorge Donn ve Shonach Mirk)
6 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **"Brahms, Senfoni no.1&2"** (Herbert von Karajan yönetiminde Berlin Filarmoni Orkestrası)
7 Kasım, 12:30, DVD'den konser **Andrea Bocelli** "Sacred Arias"
8 Ekim, 12:30, laser-disc'ten opera **Mozart** "Sihirli Flüt" (solistler Kathleen Battle, Francisco Araiza, New York Metropolitan Operası Orkestrası'nı yöneten James Levine)
12 Kasım, 18:30 - 19:30, dia gösterisi **"John Lennon anısına"** (hazırlayanlar Selim Güneş ve Levent Karaoğlu)
13 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **"Beethoven, Senfoni no. 2&3"** (Berlin Filarmoni Orkestrası'nı yöneten Herbert von Karajan)
13 Kasım, 20:00, canlı konser **Yansımalar** (Şenol Filiz: ney, Birol Yayla: gitar ve tanbur)
14 Ekim, 12:30, DVD'den bale **"Giselle"** (Milano La Scala Bale Grubu, müzik: Adam, koreograf: Patrice Bart, solistler: Alessandra Ferri, Massimo Murru)
20 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **Ivo Pogorelich** (piyano) (Scriabin ve Chopin'den eserler)
20 Kasım, 20:00, canlı konser **Burak Beşir** (flüt), **Yağmur Dai** (piyano) (Bach, George Hüe, Antonio Bazzini, Robert Muczynski ve Mike Mower'dan eserler)
21 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **Glenn Gould** (solist), (Toronto Senfoni Orkestrası'nı yöneten Karel Ancerl)
22 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **Humperdinck "Hansel & Gretel"** (solistler: Brigitte Fassbaender, Edita Gruberova; Viyana Filarmoni Orkestrası'nı yöneten Sir Georg Solti)
27 Kasım, 12:30, laser-disc'ten konser **Çaykovski "Senfoni no.4&5"** (Berlin Filarmoni Orkestrası'nı yöneten Herbert von Karajan)
27 Kasım, 20:00, canlı konser **Kybele Quartet** (1. Keman: Nilay Karaduman, 2. Keman: Ceren Gürsoy, viyola: Beste Tıknaz, viyolonsel: Rahşan Güvençer; Shostakovich, İnce ve Ravel'den eserler)
28 Kasım, 12:30, laser-disc'ten bale **Çaykovski "Fındıkkıran"** (koreograf: Youri Vamos, solistler: Marc Wenke, Tero Julku, Bonn Filarmoni Orkestrası'nı yöneten H. Beissel)
29 Kasım, 12:30, DVD'den opera **Verdi "Atilla"** (solistler: Samuel Ramey, Cheryl Studer; Milano La Scala Orkestrası'nı yöneten Riccardo Muti)

[televizyon]

CNBC-E'de kasım konserleri

1-2 Kasım **Cranberries**
8-9 Kasım **Blondie**
15-16 Kasım **Elton John**
22-23 Kasım **Kylie Minogue**
29-30 Kasım **Manic Street Preachers**

[tiyatro]

Dumrul ile Azrail

Murathan Mungan'ın aynı adı taşıyan hikayesinden 5. Sokak Tiyatrosu tarafından oyunlaştırılan "Dumrul ile Azrail", 21 ve 24 Kasım tarihlerinde, saat 18:00'de Harbiye'de, Askerî Müze'nin konser salonunda sahneye konacak. Mustafa Avkıran'ın yönettiği oyunun sanat yönetmeni Naz Erayda, koreografi de Övül Avkıran'a ait. Müzikleriyle Sema ve Engin Yörükoğlu üstlenmiş. Oyunda yer alan oyuncular Övül Avkıran, Murat Daltaban, Sema, Alptekin Serdengeçti ve Engin Yörükoğlu...

[sergi]

Plajin Altında: Kaldırım Taşları

68'in ünlü sloganlarından "Kaldırım taşlarının altında plaj var"dan yola çıkan, ütopyayla distopya arasında gidip gelen, bugünün ve yarının dünyasını kendi bakışıyla tartışan bir karma sergi, 22 Kasım tarihinde Proje 4L'de açılıyor. Türkiye'nin çeşitli kentlerinden ya da yurtdışından gelen, bazen de grup kimliğiyle faaliyet gösteren yirmiyi aşkın genç sanatçının buluştuğu sergi, 17 Ocak'a kadar izlenebilir. İstanbul Güncel Sanat Müzesi Proje 4L, Levent'te, Harman Sokak, Harmancı Giz Plaza'da...

[mecmua]

Hayalet Gemi

Defter'den sonra, bir üzücü haber daha: Hayalet Gemi artık başka coğrafyalarda dolaşacak, bu topraklara kolay kolay uğramayacak. Her seferinde bir başka limana demir atan, seyir defterini ayrıntıyla tutan mürettebat belki çeşitli vesilelerle karşımıza çıkacak, ama böyle bir bütünlüğe ermek de zor olacak. Ardımızda bıraktığımız on senede Hayalet Gemi'nin 68 sayısı duruyor. "İllüzyon" temasıyla başlamışlardı, aynı temayla bitiriyorlar. İster istemez sorduruyorlar: Hepsi bir illüzyon muydu? İlgilerini çeken, meraklarını celbeden her konuda kaleme sarılan, düşüncelerinin sınırlarını genişletmeye, aşmaya çalışan, her tür zorluğa karşı bir sürekliliği korumaya çalışan Hayalet Gemiciler, derginin son sayısında, veda yazılarıyla bu sayının temasını bir arada tutmuşlar. İnsan üzülüyor, ama seviniyor da: Bu topraklarda bu kadar "gerçek" bir şeye çok rastlamamıştık çünkü. Hayalet Gemi'ye iyi yolculuklar.... (Hayalet Gemi'nin tüm sayıları bu aydan itibaren www.hayaletgemi.com'da...)

Mihaber

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden iki haber: Nişantaşı kampüsündeki bina tadilatı saçma bir şekilde hâlâ bitmedi, dersler barakalarda yapılmaya çalışılıyor, o koca arazinin Koç'a kaptırılacağından, okulun sermayeye yem edileceğinden hâlâ korkuluyor. İkinci haberse, güzel: Bir mesleğin son nefeslerini verdiği zamanlarda, tamamen öğrencilerin girişimiyle hazırlanan Mihaber'in dördüncü sayısı çıktı. Yıllık olduğuna hep yandığımız, iyi dergi özlemimizi bir nebze gideren Mihaber'de İran izlenimleri, travestilerle yapılan uzun röportaj, Mevleviler, Çeçen sığınmacılar, Hasankeyf dosyası öne çıkıyor. Büyük basını izleyince karamsarlaşıyoruz ama, iyi gazeteciliğin mümkün olduğunu bizzat öğrenciler gösteriyor...

→49

Açık denizde görüneyim ama sığ sığ gideyim. Geriye dönük kalayım ama öne bakıyormuşum gibi gelsin herkese. Durayım ama yürüdüğümü sansınlar –değişiklik sürecine kapılmış toplumlarda azıcık-eski-azıcık-yeni politikasıyla geçiştirmek isteyenler, *yanlış orta* yanılsamasına düşmüşlerdir. Orta yol doğruysa, yürünmeye değer. Yoksa, her orta yol doğru yol değildir. Toplum işlerinde *doğru orta* yiğitçe yaşamaktır. Yiğit ise ne ödlektir ne de çılgıncasına atılgan. Yanlış orta, ikiyüzlülerin sığındığı yoldur. **NERMİ UYGUR**

Anıtlarını arıyorum / savaşlarda ölen çocukların **SÜREYYA BERFE**

susmak bana nakarat **SİNA AKYOL**

İnsanlar ürüyor. (Yakında toprağın üzerinde yürüyenlerin sayısı, altında yatanların sayısını aşacak!) Tarih kalınlaşıyor. **SUSAN SONTAG**, Amerika'da

Queens Of The Stone Age

Songs For The Deaf

(Universal)

Josh Homme ve Nick Olivieri, Queens Of The Stone Age ismini var eden iki as eleman. Ön safta hep ikisinin resmi var. Daha doğrusu, vardı. Dave Grohl ve Mark Lanegan'ın da fotoğrafa dahil olmasıyla, QOTSA ekibi epeydir bir kare as gibi çıkmaya başladı meydanlara. Dave Grohl, Foo Fighters'dan artan mesaisini çoktandır onlara adamış durumdaydı. Mark Lanegan da Screeming Trees'den sonra burayı evi saymış, önceki albüme dev katkılarda bulunmuştu; şimdi o da esas kadronun elemanı. Geçenlerde yine Grohl'un gidişiyle yerine davulcu aramaya başladıklarını duymuştuk grubun, ama yeni albüm işte bu her yerde "rüya takımı" diye anılan dörtlünün eseri.

"Songs From The Deaf", onları dünya çapında rock'n'roll mesihi yapan "Rated R"nin takipçisi, yine zehir zemberek bir albüm. O zaman "Rated R"nin altına "her zaman, her yerde, herkese yasak" diye başlık atmışlardı, ama tersine bütün deliklere sızmıştı QOTSA ekibi. Şimdi ışıkları biraz daha karartmışlar, yeni yeni damarların da ilavesiyle kocaman bir kulaç daha öteye gidiyorlar. Narkotik kodlar "Rated R"nin çıplaklığına göre daha "endirekt"; aleni telaffuzlar çoğu kez yerini imalı sözlere bırakmış; öyle iki-üç katmanlı, derin mânalı sözler değil, ama toplam 15 şarkıda, pür "sdr" (sex n drugs n rock n roll) ruhunu yine aynen içlerinde muhafaza ediyorlar.

Albüme "beş para etmediğimi düşünürsün, ama ben kendimi milyoner gibi hissediyorum" dedikleri fırtına habercisiyle başlıyor QOTSA'cılar; aynı hızda "No One Knows"un diriltici ritmiyle "cennet tependen güler, ama aşağıda ne hediyeler var, kimse bilmez" diyorlar; albümün sonuna gizledikleri "herkes mutlu olacak" mottosuyla da kapanışı yapıyorlar. Bal tadındaki haşere baladı "Mosquito Song", bu gizli şarkılardan biri. Sanıyoruz ki hepsini böyle neşeli neşeli çalıp söyleyecekler, hayır; en kulak delici şarkılarında bile tarifi zor, buruk, acı seslerle etrafı çınlatıp duruyorlar. Feyk DJ intro'larının ve kurmaca radyo anonslarının arasında nefes aldırmadan bir ucundan öbürüne taşınıyorlar. Grubun kimlik kartı yerine geçen o sert, zıpkın gitarlarıyla Grohl'un gene kusur kabul etmez davulu müthiş uyum içinde. Duyanlara, "Foo Fighters'da gitar çalıp şarkı söylemesine ne gerek var" dedirtiyor.

QOTSA, Radiohead veya bütün Radiohead'imsi grupların antitezi, panzehiri gibi. En dibinde vadesi dolmuş metalik seslerin işitildiği, yine Iggy-Ozzy-Iommi-Plant ve daha kimlerin kimlerin kıyılarından geçen, tepesinde de kendilerinin bulunduğu bir karanlık-sert-rock külliyesi. Hoş, o zehiri almak için hiç de gönülsüz sayılmayız, ama onların ufku tam aksi istikamete uzanıyor. Kartları da açık; senelerdir itibar sorunu olmayan dört ağır adam ve her defasında volümü daha da yükseltme isteği uyandıran bir "kayalık" albüm; ya da "stoner" mı demeli... Her durumda, çarpınca dönüş imkânı yok. *Gökhan Pamuk*

Red Hot Chili Peppers

By The Way

(WEA)

Bu yazı biraz geç yazılmış bir yazı aslında, ama "By The Way" kadar kişilikli bir albümü atlamaktansa, geç bir yazı yazmayı yeğledik. 80'lerin sonunda kaykaycı ve sörfçü tayfanın rol modeli olarak parlayan Red Hot Chili Peppers, çılgın görünme arzusu, uyuşturucu ve kadınlar üçgeninin içinde fazla gezinince, 90'ların büyük bir kısmını yavaş yavaş yaşlanıp unutulmaya yüz tutan bunalımlı bireyler olarak geçirdi. Arkadaşlarla sörf yapmak ve güzel kızlarla takılmanın her şeyden üstün tutulduğu sığ liriklerle birçok eleştirmen tarafından aptalca olarak nitelenen bir müzik yapıyordu RHCP. Buna rağmen, kendilerine fazlasıyla sadık bir hayran kitlesi edindi grup. Hatta, bir dolu saçmalığın ortasında, 1991 tarihli "Under The Bridge" gibi çölde vaha tarzı şarkılara da imza atıp aslında göründüklerinden çok daha derin bir grup olduklarının işaretlerini verdiler. Ne olduysa, 1998 yılında eski basçıları John Frusciante'nin gruba tekrar dahil olmasıyla oldu. Özgün gitar stili ve şarkı yazarlığıyla gruba yeni bir hava katan Frusciante'yle tekrar kenetlenen grup, şaşkınlıkla karşılanan "Californication" ile yenilenerek geri döndü. Eski hayran kitlesini kendisinden uzaklaştırmayan, hatta onları da kendisiyle birlikte olgunlaştıran, önceki tüm albümlerine göre daha melodik ve derin olan bu albüm, grup elemanlarını saygıdeğer kurt müzisyenler statüsüne getirdi ve geçmişin pisliklerini temizledi. Grubun kararlılıkla bu yeni yönde attığı bir adım olan "By The Way" albümünün en güzel yanı, "Californication"ın henüz başlangıç olduğunu göstermesi ve 15 yılı devirmiş kariyerlerinin bence en olgun ve çeşitlilik gösteren albümü olması.

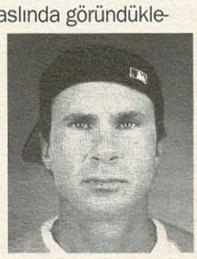

Flea'nin gitarından fışkıran "funk" unsuru tamamen kaybolmuyor albüm genelinde, ancak tam ihtiyaç duyulan yerlerde gerekli dozlarda ortaya çıkıyor. Anthony Kiedis'in vokalleriyse çok daha sade ve duygulu albüm boyunca. Ama huylu huyundan vazgeçmez misali, ender de olsa kendini tutamayıp sokak rap'çisi rolüne de soyunuyor. "Can't Stop" ve "Throw Away Your Television", eskiye yakın duran, ama olgun iki şarkı. Albüme ismini veren "By The Way" ise RHCP'nin bugüne kadar bulaştığı her şeyin ufak dozda katıldığı bir "özet" şarkı, sivri bir bas, melodi ustalığı, yaramazlık ve melankoli arasında gidip gelen vokal ve en önemlisi Kaliforniya. Albümün RHCP tarihinin en fazla sayıda müzikal akımla flört eden albümü olduğunun çok bariz örnekleri, dinleyenleri Latin Amerika'ya götüren akustik mutluluk hapı "Cabron" ve saf ska-punk "On Mercury". Bir de "Tear"dan bahsetmek gerekiyor: Beatles'ı anımsatan, John Lennon'ın yazmış olmakla gurur duyabileceği "Tear", sonlarda parçaya yapılan üflemeli katkısıyla ayrı bir boyutta.

John Frusciante'den de bir-iki cümlede bahsetmek gerekiyor. 2001 yılında yaptığı, indie dünyasında saygıyla karşılanan, ancak –doğal olarak– kitlelerle buluşması sınırlı kalan solo albümü "To Record Only Water For 10 Days" ile müzikal dahiliğini sergileyen Frusciante'nin parmakları, "By The Way"in tamamında örümcek gibi dolaşıyor gitarının tellerinin üstünde. "Dosed" parçasındaki vuruculuk ve bizim için albümün en iyisi olan "The Zephyr Song"da devamlı değişen hava, kaynaklarını Frusciante'nin dehasından alıyor. RHCP'nin favori temalarından ütopik aşk manifestosu niteliğinde "I Could Die For You" ve yaylılarla başlayıp sis gibi etrafınızı saran "Midnight", basit ve içten olmanın çok gürültü çıkarmaya her zaman üstün geldiğini gösteriyor. Bir uyuşturucu bağımlısının itirafları "This Is The Place", "Don't Forget Me" ve sonlardaki "Warm Tape", RHCP'nin daha önce yakınından bile geçmediği sonik tarlalara demir atttığı parçalar. Albüm altı dakikalık "Venice Queen" ile biterken, yıllardır yanıbaşınızda duran, her zaman olmasa da zaman zaman sizi etkilemeyi başarmış bir grubun şarkı yapıları, şarkı sözleri ve en önemlisi tavır açısından en bilinçli albümünü dinlemenin ve başka bir dünyada 70 dakika geçirmenin huzuru siniyor üstünüze...

"By The Way"in arka kapağında dörtlüyü omuz omuza vermiş bir şekilde, hafif buruk yüz ifadeleriyle, aşağıda bir yere bakarken görüyoruz. Umarız baktıkları yer eski RHCP'yi kendi elleriyle gömdükleri mezardır ve dua etmeyi bitirdikten sonra doğru stüdyoya giderler. *Yiğit Atılgan*

50→

Karacaoğlan der ki n'olup n'olayım
Akan sularınan ben de geleyim
Sakal seni cımbızınan yolayım
Bir kız bana emmi dedi n'eyleyim
KARACAOĞLAN

BİLMECE

Tıkır tıkır yürürsün
Samur kürkü sürürsün
Sen bir paşa oğlusun
Niçin yaya yürürsün

FARE

Çatılarda damlarda televizyon anteni düzeltiyorum bahanesiyle evden kaçıp ufka bakan adamlar dolaşıyordu.
İLHAMİ ALGÖR,
Albayım Beni Nezahet İle Evlendir

Kimi zaman
Kendime acırım
Rüzgar beni sürüklerken
Göklerde
(Chippewa Kızılderililerinin şarkısı)

Oturup bir güneş gibi batmayı bekleme. (Bu düsturu bir yerde okudum.) Yürekli insanlar bir şeyi, o şey onları bırakmadan bırakırlar. Bilge insanlar her sonucu zafere dönüştürürler.
SUSAN SONTAG, Amerika'da

Bazan kendi kendimin elinden kurtulurdum / Kalbimi bir çamurda çırpınırken bulurdum **SABAHATTİN ALİ**

PETER GABRIEL

Up

(EMI)

Peter Gabriel'i bir kere sevmişseniz, hep seversiniz. Başkalarının gözüne yaptıkları yanlış, kötü, mânasız gelebilir. Size de onların söyledikleri mânasız gelir.

Genesis dönemindeki abartılı sahne kıyafetlerini eleştirirler, biz deriz ki "Ne olmuş yani? Adam görselliğin öneminin farkında". Dünya müziğine girip üçüncü dünyanın müzisyenlerini sömürüyor derler; biz deriz ki, "Onun sayesinde Nusret Fateh Ali Han'ı tanımadın mı bre gafil! Daha mı geç tanımak isterdin?"

Bonobo maymunlarıyla iletişim kurmayı hedefleyen projelerde yer almasını bir rock'çıya yakıştırmazlar; biz deriz ki, "Keşke beni de yanına alsa. Ne heyecanlıdır kim bilir?"

Politik konulara girip parsa toplamaya çalıştığını iddia ederler. "Biko"yu bu yüzden yazmıştır; Amnesty International yararına turnelere bu yüzden katılmıştır, dırdır da dırdır. Biz de deriz ki: "Peki sen ne yaptın?"

Buna belki inanmayacaksınız ama, bir İngiliz dergisinin yazarı, karısından ayrılıp Rosanna Arquette'le birlikte olmasını bile Gabriel'in imajıyla çelişkili bulmuş. Valla buna artık diyecek lafımız kalmaz. Ne diyelim, biz onu hep insan olarak sevdik zaten. Adı Peter, Peder değil.

Peter'i hep sevdik, hep de seveceğiz, ama bazı dönemlerini daha bir severiz. Genesis'in "The Lamb Lies Down On Broadway"inin ve Peter Gabriel adını taşıyan ilk dört solo albümünün yeri başkadır, doldurulamaz. Gerçi "So"dur en çok satan ve de sevilen albümü, ama eski Gabriel'ci için durum genellikle farklıdır.

Gabriel'in on yıldır sesi sedası çıkmıyor demek yalan olur. Hep bir şeyler yaptı. İngilizlerin fiyasko binası millenium dome'un açılışı için "Ovo"yu besteledi. Film müzikleri yaptı. Ama on yıldır solo bir albüm yapmamıştı.

Ve işte "Up" sonunda karşımızda. İlk söylenebilecek şey şu: Bu, Peter Gabriel'in en zor albümü. Bir yandan "So" öncesi dönemin izlerini taşıyor, bir yandan da yeni bir yönelimi yansıtıyor. Zorluk şurda: Kafada kalıcı şarkılar yok bu albümde. Melodi var, var olmasına ama...

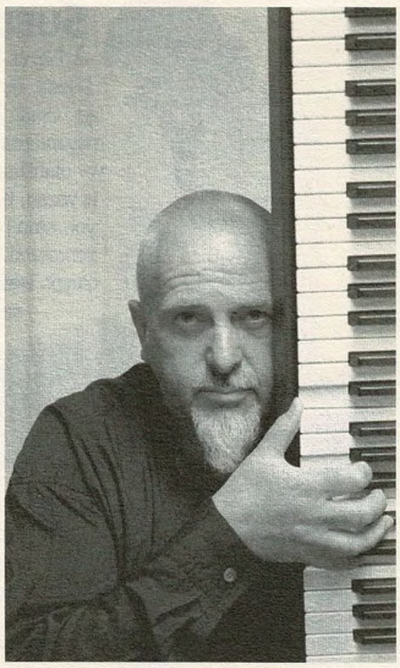

Şöyle sanki; Gabriel daha derine inmek için o kadar uğraşmış ki, yüzeyi ihmal etmiş. Parçalar oya gibi işlenmiş; en çok kulaklıkla dinlediğinizde keyfine varabileceğiniz bir zenginlik içeriyorlar. Şarkılar çok kişisel, ama bu kişisellik sanki bu kez dinleyiciyi biraz da dışarıda bırakıyor. Biraz daha basitlik, biraz daha sadelik bu şarkılara daha çok yakışırdı...

Desek de, bu bir gerçeği değiştirmez. "Up" bu yıl alabileceğiniz en iyi albümlerden biri. "No Way Out", televizyon şovlarını eleştirdiği single "The Barry Williams Show", Nusret Fatih'in döktürdüğü "Signal to Noise" ve sade piyano eşliğindeki "The Drop" bir Peter Gabriel "best of"una girebilecek kadar iyi şarkılar. *Cüneyt Cebenoyan*

RICHARD ASHCROFT

Human Conditions

(EMI)

"Oasis kardeşler"in en sevdiği topluluk olması dışında, The Verve ile kötü bir anısı olan yoktur herhalde. Topu topu üç albüm yayınlayan The Verve, her albüm sonrası girdiği dağılma triplerinin sonuncusuna dayanamayarak en son ve en gözde albümleri "Urban Hymns"in ardından hakkın rahmetine intikal etti. "Urban Hymns"in kazandığı ödüllerin yanısıra ulaştığı milyonluk tiraj, bir anlamda grubun solisti Richard Ashcroft'un önünü de açmış oldu. Artık işe yaramayan "drug" muhabbetini sona erdirdikten sonra evlenip barklanan ve hatta baba olan Ashcroft, hidayete erdiğini iki yıl önce ilk solo albümü "Alone With Everybody" ile tescil ettirmişti. "A Song For The Lovers" gibi 2000 yazının yağışlı geçmesine neden olmuş bir şarkının varlığına karşın, bu solo debut çoğu kişide hayal kırıklığı yarattı. Bu kişiler arasında biz de yer aldığımızdan, ikinci Richard Ashcroft albümünü merakla bekliyorduk.

İkinci solo albüm "Human Conditions", selefinden bir adım öne çıkmayı başarmış bir çalışma. İlkinde olduğu gibi, bu kez de Verve'ün davulcusu Pete Salisbury, Ashcroft'la birlikte. Ayrıca müzisyenler ve eleştirmenler nezdinde "kült" mertebesine erişmiş olan Beach Boys'un Brian Wilson'ı da, kapanış parçası "Nature Is The Law"da Richard Ashcroft'un yanında yer alıyor. Bir başka konuk sanatçı ise Talvin Singh... Albüm sekiz dakikalık "Check The Meaning" ile başlıyor. İlk single olarak da seçilen bu şarkıya albümün "A Song For The Lovers"ı da diyebilirsiniz, onunla aynı derinlikte, fakat tonu farklı kara bir dehliz de... Diğer sekiz şarkı zaman zaman nefes alma problemiyle boğuşsa da, sonunda her biri aydınlığa kavuşmayı başarıyor. Ama solo Ashcroft albümlerini The Verve albümleriyle kıyaslayacak olursak, bize kalırsa "Drugs" aslında oldukça işe yarıyormuş... *Atilla Aydoğdu*

RAM-SES
MÜZİK ATÖLYESİ

Merkez:
İstiklal Cad. Aznavur Pasajı 212/6
Yapı Kredi Kültür Merkezi Karşısı Galatasaray
Tel: 0. 212. 245 02 21

Dersane:
İstiklal Cad. Toma Apt. Şanzelize Girişi Kat. 5
Tel: 0. 212. 245 32 94

www.ramisekinci.com / www.muzikatolyesi.com
bilgi@ramisekinci.com / bilgi@muzikatolyesi.com

Türk Halk Müziği ve Batı Müziği Konservatuarlarına, Müzik Eğitim Fakültelerine hazırlık kursları

• Ses eğitimi (şan) • Keman (Türk-Batı) • Viyolonsel - Viyola • Piyano - Klavye (org) • Klasik Gitar • Flamenko - Latin Gitar • Akustik Gitar • Elektro Gitar • Bas Gitar • Jazz Gitar • Davul - Perküsyon • Bağlama • Tambur • Ud • Kanun • Kemençe - Kemane • Flüt - Ney • Saksofon - Trompet • Kaval -Mey

OLAY KAMPANYALAR

Enstrüman alanlara
Enstrüman ve aksesuarlarını alana
3 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Enstrümanını getirene
1 ay ücretsiz ders imkanı

Enstrümanını değiştirene
Değişen ve değiştirilen enstrümana göre
1 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Stüdyo çalışmaları
Stüdyoda çalışma süresine bağlı olarak;
% 10'dan % 40'a varan indirimler

Burslu sistem
4-6 ve 8 aylık dönemlerde;
% 40'dan % 60'a varan burs imkanı

6-8 ve 12 aylık dönem indirimi
% 10'dan % 30' varan indirim

Ramis Ekinci'nin "Kopuşkılar" albümü Ada Müzik'ten çıktı. 2000 yılının en ilginç albümü (Kanal 6, Number 1)

Ne zaman cesur olsam, rol yapıyorumdur. Eh, cesur olmak için bütün gereken de budur zaten, öyle değil mi?
SUSAN SONTAG, Amerika'da

BİLMECE

Fili fistan tepesinde
Riza Bey mahallesinde
Zınbırık Hanımı gördünüz mü?

FARE

Kurbağalar sağlıyor
sessizliğini suyun
SÜREYYA BERFE

Zaten beni çingenelerden almışlar, hep öyle diyor annem. Babam da, annen doğru söylüyor diyor. Ben çingenelerden nefret ediyorum, onlara çok kızıyorum. Beni verdikleri için çok kızıyorum onlara.
CEM MUMCU, Üçüncü Sayfa Güzeli

Neden aptallığının kötü bir şey olduğunu düşünüyorsun? Eğer insanın aptallığı zekâ gibi yüzyıllarca dikkatle beslenip geliştirilebilseydi, belki de çok değerli bir şeye dönüşürdü. **YEVGENİ ZAMYATİN**, Biz

DEATH IN VEGAS

Scorpio Rising

(BMG / DMC)

Richard Fearless ve Tim Holmes'un bilinçli olarak yarattığı puslu atmosfere Iggy Pop ve Bobby Gillespie gibi soğuk vokaller eklenince, Death In Vegas'ın ilk iki albümü "Dead Elvis" ve "Contino Sessions" karanlık albümler olarak şekil aldı. Bu sefer Fearless, üçüncü albüm "Scorpio Rising"den daha umutlu "psychedelic aşk şarkıları" beklememizi söylüyor. Albümlerinde farklı vokallerle çalışma geleneği olan ikili, mikrofonu emanet ettikleri isimler için yaptıkları seçimlerle de albümün içeriği hakkında ipuçları sunuyor.

Dot Allison, Susan Dillane ve Mazzy Star'dan Hope Sandoval, kırık fakat sürükleyici vokalleriyle bu albümün havasını belirleyen üç isim. Dot Allison'ın sesi ve atmosferik yaylılar "Diving Horses" şarkısında buluşuyor ve sonuç bir önceki albümdeki Dot Allison şarkısı "Dirge"deki kadar iyi olmasa da gayet etkileyici. Hope Sandoval ise albümün en güzel şarkısı olan kapanıştaki "Help Yourself"te döktürüyor, Hintli kemancı Dr. Subramaniam'ın yaylı katkıları ve sitarın orijinalliği de şarkının senfonik havasında pay sahibi. Oasis'in ünü cihanı aşmış vokalisti Liam Gallagher, "Scorpio Rising" parçasında, Oasis'in tek boyutlu havası içinde gittikçe yavanlaşan sesini, Death In Vegas'ın maharetli ellerine teslim etmiş, sonuç vasatın oldukça üstünde. Diğer erkek vokal konuğu nikotin-adam Paul Weller ise "So You Say You Lost Your Baby"de vaziyeti idare ediyor. Bir de akıllara ziyan bir videoyla görücüye çıkan "Hands Around My Throat" var. Adult grubundan Nicola Kuperus'un kulağa bilgisayardan çıkan robot sesi gibi gelen sesi sayesinde, albümün en rahatsız, ama dinleyiciyi en çabuk hipnotize eden parçası.

Her ne kadar tüm Death In Vegas öğeleri yerli yerinde olsa da, hatta vokaller şarkılara cuk otursa da, albümdeki tüm şarkıların hortuma yakalanmış arabalar gibi oradan oraya uçması, "Scorpio Rising"i kafanızda belli bir yere oturtmanızı engelliyor ve içinize sinmeyen bir şeyler kalıyor. Kes-yapıştır kültüründen gelip normal bir indie grubu taklidi yapan bir gruptan da daha fazlasını beklemek saçma olur zaten. *Yiğit Atılgan*

SUEDE

A New Morning

Suede, üç yıllık bir aradan sonra beşinci albümünü yayınladı. Onları Ömerli'deki konserlerinde izleme olanağı bulamayanlardansanız (benim gibi), yeni şarkılarını merak ediyor olabilirsiniz. Suede iyi bir grup, Bret iyi bir solist ve şarkı yazarı, her albümde can yakan birkaç şarkıları da çıkıyor, ama her nedense içimize yerleşen duygu, her albüm sonrasında "en iyi Suede albümü henüz yapılmayandır" oluyor. Hatırlarsınız, on yıl önce "yeni Smiths" olarak lanse edildiklerinde "yeni Morrissey" Bret Anderson'a karşılık olarak grubun "yeni Johnny Marr"ı da Bernard Butler'dı. İkinci ve "yapılmamış"dan sonraki en iyi albümleri "Dog Man Star"ın ardından Butler grupla yollarını ayırdı ve şarkıcı McAlmont'la bir ikili kurdu. Tesadüf müdür bilmeyiz ama, ilk McAlmont & Butler albümü 1999'da Suede'in "Head Music"iyle aynı günlerde yayınlanmıştı, ikincisi de geçen ay piyasaya çıktı. Belki onlar da durumun farkında başından beri: "Butler'sız bir Suede" nasıl tamamlanmamışlık duygusu yaratıyorsa kulaklarda, Bret'siz bir Butler şarkısı da açamayan bir çiçek gibi hep tomurcuk kalmakta...

"A New Morning"in insanda yarattığı ilk duygu da "açık kapı tedirginliği" zaten. Sanki o açık kapıdan beklenen gelecekmiş umuduyla karışık, ya dışardan kötülük gelirse korkusu... Ama albümün sonunda en kötü sonuçla karşılaşıyorsunuz; yani dışarıdan hiçbir şey gelmiyor. İyi ya da kötü hiçbir şey. Albümün açılışını yapan "Positivity", tipik bir "Suede albümüne giriş şarkısı". Sonraki şarkı "Lost In TV" şala-la vokalli sıradan bir Suede şarkısı. Üçüncü sıradaki "Obsessions"a da tipik bir "Suede albümünden çıkacak ilk single" diyebiliriz. "Obsessions" sonrası içinden kızların geçtiği iki şarkı var sırada. Bunlardan "Lonely Girls" aşığı usandıracak kadar fazla nazlı ve yorucu. "Astrogirl" ise albümün yüzümüzü güldürmeye başladığı ilk şarkı. Albümün ikinci yarısında yer alan "Beautiful Loser", "Streetlife", "Untitled... Morning" ve "When The Rain Falls" gibi şarkılarla beklenen Suede kapıda bir görünüp bir kayboluyor. Ama albümün en iyi şarkısı, "When The Rain Falls"un bitiminden 10 dakika sonra başlayan "hidden track".

"A New Morning", Suede diskografisinde yeni bir sayfa açmaktan ziyade, koparılmış sayfalardaki yazıların alt sayfada bıraktığı izlerin üzerinden geçen bir albüm. Sonuçta her sabah yeni bir güne başlayacağımızı umsak da ya da her gün yeni bir sabahın başladığını sansak da güneş her sabah aynı yönden doğuyor. En azından şimdilik! *Atilla Aydoğdu*

Saklıkent
Slow Food
Anne yemeği lezzetinde
Ev yemeği ederinde

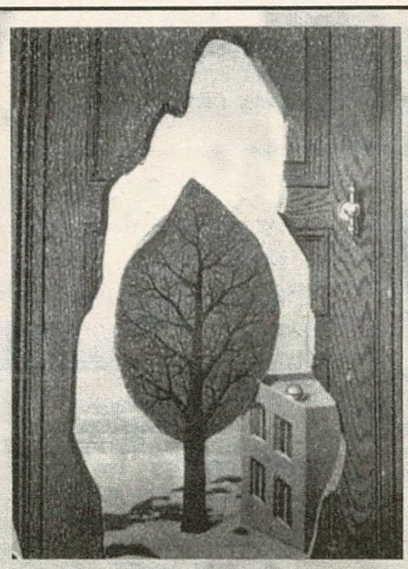

Aheste çek kürekleri
Mehtap uyanmasın

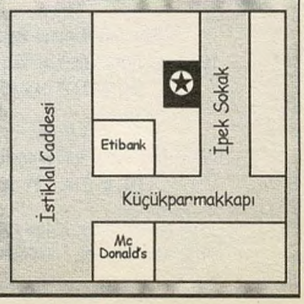

İstiklal Cad. Küçükparmakkapı İpek Sok. No:18 Kat: 2 Tel: 292 38 89

Ah bu küçük teferruat... İki, üç çizgi, birkaç konuşma parçası, işte size bütün bir hayat... Tevekkeli değil eskiler yalnız şiir söylemişler! **AHMET HAMDİ TANPINAR**, Saatleri Ayarlama Enstitüsü

Istırap çeken her Batılı, bankada hesabı olan bir Dostoyevski kahramanını düşündürür. **CIORAN**

BİLMECE

Çıldır çılsız
Daldır kılsız
Başı sarıksız
Bıyıklı hırsız

FARE

Bir şeyin gerçekten varolduğunu öğrenince afallamak, aslında onu gerçekdışı bulduğun anlamına gelir. Gerçek, varlığına şaşırdığın, karşısında utandığın bir şey değildir: o yalnızca, küçük bilinç havuzcuğunu çevreleyen, kuru topraktır. Onu gerçek yap, gerçek yap! **SUSAN SONTAG**, Amerika'da

yazgısını yaldızlı çokomel kağıtları gibi / tırnaklarıyla düzeltemiyor insan **DİDEM MADAK**

Yüzyılda bir kez açan çiçeklerin olduğu söylenir. Öyleyse neden bin yılda, on bin yılda bir açan çiçekler de olmasın? Belki de 'bin yılda bir'e henüz ulaştığımız için, bu çiçeklerin açtığını daha görmedik. **YEVGENİ ZAMYATİN**, Biz

NGUYEN LE

Purple (Celebrating Jimi Hendrix)

(Act / Equinox)

Rock ve cazın kesiştiği noktada herhalde ilk akla gelen ve en önemli addedilen müzisyen Jimi Hendrix. Jimi Hendrix müziği, otuz küsur yıldır binbir çeşit tekneyle üstünde dolaşılan bir umman... Nguyên Lê de Hendrix seyyahlarından biri. Lê, Vietnamlı bir ailenin oğlu, doğma büyüme Parisli. Kendisine caz ve "dünya müziği" dinleyicileri aşina olabilir. Davulla başladığı müzik macerasına gitarla devam etmeye karar vermiş, ama arada da görsel sanatlar okumuş. Felsefeyle devam ettiği öğreniminde, müziğinin de etkisiyle anlaşılan, "egzotizm" konulu bir tez dahi vermiş. Nguyên Lê, klasik ve kuzey cazının yanısıra, Kuzey Afrika, Orta Avrupa, Ortadoğu, Uzakdoğu müzik ve müzisyenlerini de sürekli kesesinde taşıyor. Kimilerince yaşayan en iyi gitaristlerden biri olarak anılan Lê, 1993'ten beri Hendrix parçalarını yorumluyor; 1995 tarihli "Million Waves" albümünde de Hendrix'in "Little Wing"i yer alıyor.

"Purple", tek elden çıktığı aşikâr bir Hendrix çeşitlemesi. Zaman zaman Lê'yle çalışan müzisyen dostları, elimizdeki albümün kadrosunun da büyük kısmını oluşturuyor. Albümdeki üçlü çekirdek kadroda, basta Michel Alibo ve kıdemli, nadir kadın caz davulcularından Terri Lyne Carrington yer alıyor. Birçok parçada vokaliyle de albümü taçlandıran bu siyahi müzisyen, yapımda da sağ kol vazifesi üstlenmiş. Malili Aida Khann'ın vokali aracılığıyla Afrika'yla buluşan "Manic Depression" ve arkasından gelen Corin Curschellas vokalli "Are You Experienced", bildiğimizden bambaşka bir çehrede. Lamb'den Rolling Stones'a, Marcus Miller'dan John Mellencamp'le düete kadar birçok alanda at koşturan bu albümün diğer bir siyahi ve kadın müzisyeniyse basçı Meshell Ndegeocello. Lê, yanındaki bu üç kadınla "Are You Experienced"ı Hindistan'dan alıp Afrika üzerinden New York'a taşıyor.

Orijinal "If 6 Was 9"daki gitar akorlarının yerini elimizdeki albümde yer yer Makedon Bojan Zulfikarpasic'in piyanosu almış ve ekip parçayı funk'a kadar sürüklemiş. "Voodoo Child" (slight return) gene Aida Khann vokali ve Cezayir asıllı Berberi davulcu, perküsyonist Karim Ziad'la (Cheb Mami'nin de davulcusu) kainata bambaşka bir "Voodoo Child" havası bırakmış. "Third Stone From The Sun"ın "space" havası, Lê'nin elinde ambient oluyor. Lafın kısası, Hendrix devrimi farklı topraklardan ve seslerden beslenerek sürüyor ve galiba büyüyor. *Cem Sorguç*

NILS LANDGREN

Sentimental Journey

(Act / Equinox)

İsveçli Nils Landgren, genelde kadın seslerinden aşina olduğumuz standartları yorumluyor. Baladlara özel bir düşkünlüğü olan Landgren, yayınladığı balad yorumlarının ikinci cildiyle aramızda bu kez. Kuzey cazının bu sıkı tromboncusu iyi de bir şarkıcı olduğunu bu albümüyle iyice ispatlıyor. 46 yaşındaki Landgren'in kalabalık diskografisi (500'e yakın kayıtta çalmış) çeşitli türlere dağılıyor, Abba'dan Esbjörn Svenssson'a kadar... Bunlara solo ve düet albümlerini, ayrıca Funk Unit ismindeki groove, funk temelli kendi grubunu da eklemek lazım. Aileden müzisyen Landgren, altı yaşında davul çalmaya başlamış, 13'ünde trombona geçmiş. Stockholm'de caz ve rock gruplarıyla çalmış. Kızıl trombonlu –ki lâkabı Red Horn ve bu ismimle bir de albümü var– Landgren, geçtiğimiz temmuz ayında Stockholm'de kaydettiği "Sentimental Journey" albümünü, Nash/Weil ikilisinin ortak çalışmalarından "Speak Low" ile açıyor. Prestwood'un "Ghost In This House"unu Leon Russell'ın "This Masquerade"i takip ediyor. "Büyük Amerikan şarkı kitabı"nın en ünlü sayfalarından olan, Nat King Cole'den Bowie'ye kadar yüzlerce yorumu yapılan "Nature Boy"a şık bir yorumcu imzası çakmış. Pop tarihinin en iyi ve her yola gelebilen Sting şarkısı "Fragile"da Landgren, memleketlisi Rigmor Gustafsson'la düet yapmış. Albümde şarkı olmayan tek parça, Duke Ellington'ın "In A Sentimental Mood"u. Gloria Gaynor'dan bildiğimiz "I Will Survive" yorumunda ise kadim dostu Esbjörn Svensson Fender Rhodes piyanosunun başında yer almış.

Landgren, en iyi kaydını henüz yapmadığını söylüyor. Bilemeyiz ama, Svensson ile birlikte İsveç geleneksel parçalarını yorumladıkları, enstümantal "Layers Of Light"ı da önermiş olalım. Nils Landgren, "Sentimental Journey"de klasik mertebedesinde yerlerini almış bu parçaları sizi ters köşeye yatırmadan, şaşırtmadan yorumluyor. Zaten kendisi de, parçaların çeşitli yorumlarının yıllardır kafasının içinde dönüp durduğunu ve hiçbir yorumunun aslında şarkının kendisinden iyi olmadığından bahsediyor. Geçmişin iyi parçaları üzerinde hâlâ bu kadar oynuyorsak, onları habire şekilden şekile sokuyorsak, belki de buna sebep, artık daha iyilerinin seyrek ve zor çıkmasıdır. *Cem Sorguç*

virgül, 5 yaşında

PUSULA YAYINCILIK ve İLETİŞİM LTD. ŞTİ.

MEBUSAN YOKUŞU AKYOL SOKAK EVEN APARTMANI NO: 55/3 80060 CİHANGİR-İSTANBUL

TEL: 0212. 252 42 80 • FAKS: 293 15 44 E-POSTA: pusula@pusula.com • WEB: www.pusula.com

Ufacık bir belâ seni kurtarmaya yeterdi belki de: Her şeyini kaybederdin, savunacak bir şeyin olurdu, ikna etmek için, duygulandırmak için söyleyecek sözlerin olurdu. Ama sen hasta bile değilsin. Ne gündüzlerin ne de gecelerin tehlikede, gözlerin görüyor, ellerin titremiyor, nabzın düzenli, kalbin çarpıyor. Eğer çirkin olsaydın, belki çirkinliğin göz alıcı olurdu,oysa çirkin bile değilsin, ne kamburşun, ne kekeme, ne çolak, ne de kötürüm, topal bile değilsin. **GEORGES PEREC**, Uyuyan Adam

Ay doğup da şafak atmada sandım Meğer yarin düğmeleri çözülmüş **KARACAOĞLAN**	huri kızlarının yârî olanlar insanlığın kıymetini bilmeli **NEŞET ERTAŞ**	İyi bakın gönüllerinize yara izi mi var, ayak izi mi? **SÜREYYA BERFE**	Gelecek zamanlarda / Ölüleri balkonlara gömecekler / İnsan rahat etmeyecek / Öldükten sonra da **SEZAİ KARAKOÇ**

PAUL WELLER

Illumination

(Sony Türkiye)

Eskilere dönmeyi, bir sürü sevenini yıllarca idare edecek Style Council, hele hele The Jam klasiklerine bel bağlamayı sevmiyor Paul Weller. Kendisine "milli servet" muamelesi çekenleri kalaylıyor, sonra düşünüyor: "Yoksa o mu oldum ben de?" "O"ndan kastı, hep aynı şarkıyı temcit pilavı gibi söyleyen Tom Jones gibi bir şey. Brit-rock'la çakışan solo zamanı, üçüncü bir hayat gibi bu yüzden. Ama ne The Jam'in öfkeli pub-punk'ıyla, ne de Style Council'in politik, Duran Duran kadar şık ağır r&b'siyle sürekliliğini kesintiye uğratıyor bu durum. Brit-rock darbe aldıkça ona da giydirenler oluyor, ama her devrinde tonla eleştiri alan Weller herhalde alıştı artık buna. Geçen seferki albümü "Heliocentric"in döngülü, ağdalı, çok zaman yeknesak, ama belli bir çekiciliği de olan rock'una o kadar yüklenmelerini fazla umursamamış, "Illumination"ın şarkılarına derhal girişmiş olsa gerek. Bizim içinse durum hep aynı: Mod çocuğu Weller'a hâlâ güveniyoruz. Bruce Springsteen nasıl çiftliğinde, mahallesinde sakin sakin toprakla uğraşıyor, eş-dostla laflıyor, Weller de küçük pub'larda iki tek atmayı, bazen ağzını bozmayı ihmal etmesin yeter.

Brit-rock'un aldığı darbeler, hatta janrın adının artık yavaş yavaş dad-rock'a dönmesi Weller eserlerine yüklenmek için bahane olmasa gerek. Fakat gören göz de kılavuz istemiyor; "Illumination"ın misafirhanesinde baş köşeyi yine onlar kapmış: Oasis'ten Noel Gallagher ve Gem Archer, Ocean Colour Scene'den Steve Cradock, Stereophonics'in Kelly Jones'u gitarlarıyla, davul ve baslarıyla, hatta şarkılarıyla albüme dahil olmuşlar. Weller'ın Kelly Jones şarkısı "Call Me No.5"ı Jones'la beraber seslendirmesinin dışında, öyle bariz bir etkileri yok albüme, ki bu düet de hayli güçlü anlarından biri "Illumination"ın. Bir önemli konuk da, Noonday Underground, ya da Simon Dine: İlk single "It's Written In The Stars" başta olmak üzere, Weller'dan sonra albüme damgasını vuran ikinci kişi o. Ama en fazla yerinde müdahalelerinden söz edilebilir onun da.

"Illumination" şarkıları için ham, işlenmemiş, cilasız deniyor, hatta bunlara "yarı-melodi" muamelesi çekenler de var. Bir de karşı kutup var, onlar da Weller'ın solo zamanlarının en iyisi diyorlar "Illumination" için. "Stanley Road"u düşünürsek, ikinci şık biraz ağır kaçar. Birinci iddiaysa bizce asılsız: Şarkılar ham ve işlenmemiş, doğru, ama bu soul-rock'a, bu siyahî pub havalarına da böylesi yakışıyor. Şarkıları sanki sahneden indirmişler, alkışları atıp önümüze koymuşlar. O meşhur İngiliz işçi sınıfının derinlerinden hakiki maden suyu hepsi...

Az da olsa diğer şarkılardan ayrışanlar yok mu –var. Bu zamanda "All Good Books" gibi bir şarkıda gospel vokalleri eşliğinde İsa'yla Muhammed arasına bir kardeşlik hattı çekmek belki kolay ama, "nasıl duracağını bilmeyen bir bomba var her şehir için" demek sanki biraz daha zor. Albümü açan "Going Places"ın ardından hakikaten bomba gibi patlayan "A Bullet For Everyone"da hep özlediğimiz, özleyeceğimiz Weller dinamizmi, keskin gitarlar, fişek gibi sözler var. Sonrası, az yükselip az alçalan, melodikliğini hep canlı tutan, yer yer nefis akustiklere bürünen sıkı parçalar. Arada sitarlı, flütlü bir enstrümantal, "Spring (At Last)" var, ama onun da hiçbir anlamı yok. Albüme adını veren son şarkıysa akustiklerin doruğu; hızla havalanan "Illumination" yavaşça yere konuyor böylece...

Belki bu albüm için geçerli değil ama, bu gidişle "Stanley Road"u da lezzetine varır Weller. Şarkıda kızı için söylediğini pekâlâ söyleyebiliriz kendisi için: "Neşe getirdin bize!" *Merve Erol*

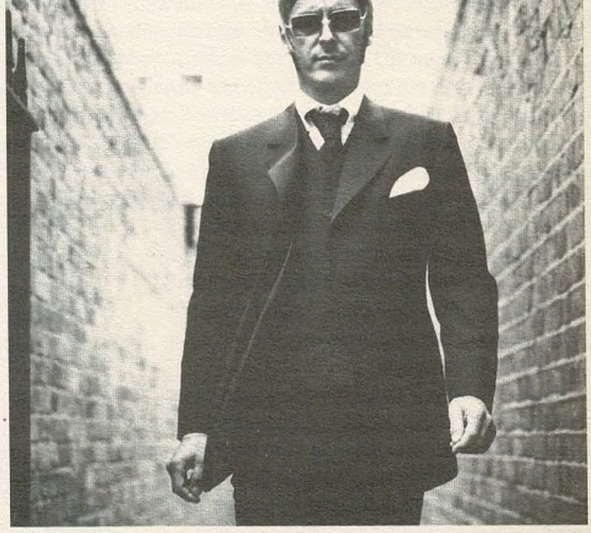

THE CORAL

The Coral

(Sony Türkiye)

Herhangi bir konuda, belirli bir yaklaşımda/tavırda/estetikte sabırla ısrar etmek bir süre sonra sizi ayrıksı kılabiliyor ve artık onunla birlikte anılır olabiliyorsunuz. Bu yaklaşımın, ne elde edilmek isteniyorsa onu elde etmede, ve tabii başarıda payı olduğunu söylemek de mümkün. Bunun birçok örneğini müzik dünyasında da görebiliyoruz. Kraftwerk deyince gözümüzün önüne düzgün görünümlü, robot gibi adamlar ve hep teknolojiye göndermeler yapan plak kapakları geliyor. Demirbaş heavy metal topluluğu Iron Maiden mesela, bir logo yaptı 1980'de, bir de yanına Eddie adında bir çizgi kahraman/yaratık ekledi ve bin yıldır aynı resmi gösteriyor müzik dünyasına. Kanadalı mahşeri kalabalık Godspeed You Black Emperor! kendini gizlemekte ısrar ettikçe ünlendi, karanlığıyla büyüdü. Müzikten bahsetmiyorum, sadece müziğin sunum detayları bunlar.

Liverpoollu topluluk The Coral da, daha ortada albüm filan yokken, belki de özellikle yokken, müziğini belirli bir estetik ve tasarım içinde paketleyerek sunuyor müzik dünyasına. Logoları aynı; çok renkli, psychedelic görünümlü kapaklar yapıyorlar. Bu albüme kadar beş tane EP'leri var. Daha çok yeniler, ama onların bir CD'sini ya da plağını bir kere gördüyseniz, bir başkasını hemen tanıyabiliyorsunuz.

The Coral'ı ilk kez duyan ve dinleyen birisi onların sevileceğini tahmin etmekte zorlanmaz. Gerçekten de The Coral, The Beatles ve Echo and the Bunnymen'den sonra Liverpool'dan çıkan en iyi grup olarak gösterildi bu yıl içinde. Geçen yıl bugünlerde NME'nin saldırısına uğramışlardı. Mercury ödüllerine aday oldular, listelerde boy gösterdiler. Retro akımına bağlılar, ama kulağa yine de farklı geliyorlar. Müzikleri size birbirinden alâkasız birçok grubu çağrıştırabiliyor, ama "en çok şuna benziyor" da diyemiyorsunuz. Altı arkadaştan oluşan grubun albümü kırk dakika sürüyor ve genelde kısa şarkılardan oluşmuş; açılıştaki "Spanish Main" ise sadece iki dakika. "I Remember When" blues ile ska (yeni dönem ska) arasında gidip gelen, garip güzellikte bir şarkı. "Shadows Fall" country tarzı vokalleri, Endülüs havası, reggae ritmleri ve biraz da melankoliyle, albüm daha on dakikayı doldurmamışken, elini kolunu bağlıyor insanın. İngiltere'de Top 30'a girmişti bu şarkı. "Dreaming of You" bir nevi Depeche Mode yorumu değil, hiç değil, ama pop. Bir yandan 60'lardan kime benziyor bu, diye düşünürken, şarkıcının sesi de ne güzelmiş diye geçebilir aklınızdan. Biraz Syd Barrett, biraz da Julian Cope, şarkıcı James Skelly grubun en yaşlısı: tam 21 yaşında. Diğerlerinin ortalaması ise 19.

Tam psychedelia derken, o sırada eski progressive rock kokusunu da alıyorsunuz. "Goodbye" adlı bir parçayı albümün ortasına koymuşlar. Her şeyin bir yeri ve zamanı var diyorsanız, plaktan dinleyenler, önce B yüzünden başlayabilirler. Her parça melodik, her parça akılda kalıcı, ama yapış yapış da değil. "Goodbye"ın ortasında Black Sabbath'ı hatırlayabilirsiniz, gitarlarda Kafkas havaları alabilirsiniz, ama alıcınızın ayarıyla oynamayınız. "Waiting for the heartaches"in ismi çok güzel tabii; şarkı da oldukça İngiliz. "Neden elimi tuttuğunu anlamıyorum ama bundan kaçma olasılığım yok" diyor Skelly bu dakikalarda. "Wildfire"da mariachi ve yine ska, "Badmen"de rockabilly esintileri var. En sondaki "hidden track"i de sakın atlamayın.

The Doors'dan Frank Zappa'ya, Love'dan Beach Boys'a, acid-rock'tan Motown'a, 60'ların beat'inden denizci şarkılarına kadar türlü baharatı içinde barındıran The Coral rahat içilen lezzetli bir çorba. Peki yeni mi?.. Yeni bir şeyler dinlemek isteyenler için yepyeni, eskide kalmak isteyenler için yeterince eski. Zamansızlık "her zaman" heyecan verici. *Hilmi Tezgör*

54→

ÖZÜR KÖŞESİ

Eylül-ekim sayısındaki mahçubiyetlerimiz: **1.** Albümler sayfasında Jay-Jay Johanson'un albümünün doğru adı "Antenna" olacaktı. Yazıda doğru, başlıkta yanlış. **2.** Kıraathane sayfasında Valerie Solanas'ın kitabının doğru adı "Erkek Doğrama Cemiyeti Manifestosu". **3.** İrili ufaklı harf tashihlerinden de özür dilememiz gerekiyor: Örneğin Bruce Springsteen'in ilk albümünün adı "Greetings From Asbury Park, N.J." olacak... Gayd sayfasında Mark Kozelek'in soyadını Kozalek şeklinde yazmışız...

Sen yolunu kaybeden yolcuların üstüne / Bir ömür boyu yağan bir ömür boyu karsın **SEZAİ KARAKOÇ**

Duman "Belki Alışman Lazım" isimli müthiş güzellikteki albümünü çıkardığı hafta, kara bir haberle sarsıldı. Arkadaşı Ahu'yu yitiren Kaan'ın acısını paylaşıyoruz.

THE MUSIC
The Music
(EMI)

NME ajansının bildirdiğine göre, The Music de aşağı yukarı İlhan Mansız gibi: Onların kapısında da bir sürü Japon hayran bekleşiyor, konser saati için dakika sayıyorlar. Çekik gözlerinin içi sanki hep gülen bu kızların The Music'e ilgisinin sebebi de İlhan Mansız'ınkiyle benzeşiyor galiba: Bir ağızdan "dansettiriyorlar da ondan" diyorlar. Elektronika cenahından rock'a meyleden, "yaptığımız iş rock'un ta kendisidir" diyen çok. Rock'çulardan da elektronik altyapıyı gitarlarının altına severek seren az çıkmadı. Ama işin sırrını en çok kapan, Stone Roses'ların, Primal Scream'lerin döşediği kaldırımda en hızlı koşan galiba The Music olmuş. The Strokes'tan Black Rebel Motorcycle Club'a, şimdilerde The Coral'a, rock sahnesinde spotların yeniden yandığının, altın kâsenin üzerindeki tozun alınıp içine alkol dozu yüksek şaraplar doldurulduğunun farkındayız.

The Music'i, bu Leeds'li çocukları da bu kafileye katmakta sakınca yok. Belki The Strokes izbe kulüp rock'unun cool'unu yakalıyor, belki The Coral türden türe, halden hale eklektisizme düşmeden atlayıp bir Crosby, Stills, Nash & Young korosu demi tutturuyor, ama işte The Music de dansettiriyor. Albümlerinin son şarkısının "Too High" olması herhalde tesadüf değil: Ağacın en yüksek dallarına çıkmaktan, bilincin en coşkun katmanlarına dalmaktan hiç mi hiç çekinmiyorlar. Yeri geliyor, vuruyorlar davullarına, yeri geliyor, ritmik gitarlarının, anaforik riff'lerinin peşine dijital sesleri katıyorlar. Vokalist Robert Harvey'in ses rengini, üslûbunu Robert Plant'e benzeten muhtemelen bir tek biz değilizdir. Üst perdelere yükselip hecelerde, tonlarda gezinirken, son çığlığının titreşimlerini hava dalgalarına yayarken zorlanmıyor. Kimi Brit-rock'çuların üstümüze yığdığı rehaveti atacak şarkıların arasına "The People", "Take The Long Road and Walk It" katılabilir hemen.

Gelin görün ki, bu yüksek ritm, bu cayır cayır gitarlar, bu çığlıklı vokal, sırf böyle oluşlarından dolayı, bir süre sonra tekdüze de oluveriyor. Galiba ne Led Zeppelin'in, ne de Primal Scream'in derinliğini yakalayabilmiş değiller. Ama daha gençler, adımların en büyüğünü atmış vaziyetteler. Daha da olgunlaşacaklar, bunun sinyalleri var. Fakat bu sinyalleri görebilmek, oluşanın da tadına varabilmek için sesi biraz köklemek lazım, yoksa partiyi kaçırmak işten bile değil.
Merve Erol

ROBERT PLANT
Dreamland
(Universal)

Led Zeppelin ağır bir yük. Dağılmasının üstünden neredeyse çeyrek asır geçse bile, rock efsaneleri insanları gölge gibi izlemekten vazgeçmiyor. Bir efsanenin gölgesinde yaşamak da hiç kolay değil. Robert Plant sadece bu çabasıyla bile takdire şayan. Hiçbir zaman Led Zeppelin dönemindeki görkemine erişemeyeceğini bilse de, mütevazı ama haysiyetli bir solo kariyeri yirmi küsur yıldır sürdürüyor. Son on yıldır Jimmy Page'le yaptıkları fasılalı işbirlikleri bile Led Zeppelin mirasyedileri olmadıklarının kanıtı. Diğer yandan, Plant'in de, Page'in de karışık müzikal eğilimleri Led Zeppelin dönemiyle hemen hemen aynı ve müziğin iyice melezleştiği 90'larda sanki daha baharatlı, daha lezzetli işler çıkarır oldular. "No Quarter" konseri ve albümü nasıl unutulabilir!

Robert Plant, son solo albümü "Fate of Nations"ı 93 yılında çıkarmıştı. O zamandan bu zamana Page'le "No Quarter" ve "Walk Into Clarksdale" albümlerini yaptı ve deyim yerindeyse sağda solda takıldı. Yeni solo albümü "Dreamland" ise geçen zamanın Robert Plant'e yaradığını kanıtlıyor. Plant ve yeni grubu Strange Sensations imzasını taşıyan üç parça dışında cover'lardan oluşan bir albüm "Dreamland". Folk, blues ve 60'ların pyschedelic müziğinde bir gezintiye çıkmış Plant. Çoğu parça Led Zeppelin'e katılmadan önceki grubunda söylediği parçalarmış. Anlayacağınız "bir öze dönüş" albümü bu! "Walk Into Clarksdale"de Page'le birlikte 60'lara has retro bir blues albümü yapan Plant, bu sefer 60'ların blues, folk-rock örneklerini zamane sound'uyla çalıp söylüyor.

70'lerin rock müziğine damgasını vuran sesi ve alamet-i farikası sayılan yırtıcı inlemeleri bu albümde pek duyamayacaksınız. Sesini çok daha ekonomik kullanan, küçük dokunuşlarla şarkıyı canlandıran Plant bir sonbahar albümü yapmış, desek yeridir. Cover ağırlıklı olmasına rağmen "Dreamland" diyar diyar dolaşan, her müzik çiçeğinden bal alan, ama kendi içinde bütünlüklü bir albüm olmuş. Bunda Plant'in yeni yoldaşlarından Justin Adams'ın rolü büyük. The Wayward Sheikhs adlı kendi grubunda Afrika ve blues kökenli müzik yapan Adams, gitarı, darbukası ve gimbrisiyle albümün atmosferini değiştiriyor. Plant, has müziği diye nitelendirdiği Ortadoğu ve Kuzey Afrika müziğini ilk defa kendi müziği içinde böylesine iyi eritebilmiş. Tencere nihayet kapağını bulmuş yani. Albümü ağırbaşlı bir şenlik havasında açan Bukka White bestesi "I'm Fixing To Die", Bonni Dobson'dan çöl havalı "Morning Dew", Tim Buckley'den "Song to the Siren", kendi bestesi 'oryantal delta blues' "Win My Train Fare Home", Youngbloods'dan mahzun mu mahzun bir "Darkness, Darkness", Jimi Hendrix'ten tanıdığımız, "Dreamland"in en sert, cayır cayır gitarlı, pyschedelic şarkısı "Hey Joe", yüzünüzü asla kara çıkarmayacak parçalar... Albümün uyandırdığı meraka oranla sönük kalan "One More Cup of Coffee" bile, Dylan'ın Latin Amerika atmosferini, Atlantik'i boydan boya kateden düz bir hat çizerek Endülüs'e taşıyıp ilginç olmayı başarıyor... Otuz yıldan fazladır müzik yapan bir adamdan daha ne beklenir! Robert Plant bütün solo kariyeri içinde belki de bir solist değil, bir müzisyen olarak da anılmayı en çok "Dreamland"le hak ediyor. Bunca yılın ve Led Zeppelin külfetinin altında antenlerini ve ufkunu açık tuttuğu için bizden bir "eyvallah" çalışır Robert'a. Geçen sayıda dediğinin hakkını veriyor: "Yaşın kaç olursa olsun, rüzgar esti mi, saçların dalgalanmalı!" *Ogan Güner*

NELLY
Nellyville
(Universal)

Hiphop albümleri son yıllarda Amerika'da bütün türlerden daha fazla satıyor. Vanilla Ice'dan sonraki en sarışın rapçi Eminem ise en çok albüm satan hiphop sanatçısı. Ama bugünlerde Nelly, Eminem'den daha çok satıyor. Siyah ırkın kendi rengine sahip çıkmasından mı besleniyor bu ivme, o kadarını Amerikalı sosyologlar nasıl olsa tahlil ediyordur, biz bildiklerimizle yetinelim. Mesela, Nelly'nin geçmişinde bazı garip ortaklıklar söz konusu. Genç kızların son üç yıldaki en büyük gözdesi 'NSync ile geçtiğimiz yıl yaptığı single gibi (zaten ömrü beş yılı aşan boyband mi var ki?)... Hiphop'un Dr. Dre güruhuna karşı direnen en büyük kalesinin komutanı Justin Timberland de bu albümde Nelly'ye arka çıkmış. Timberland'in, Eminem'e rakip olarak arenaya salıverdiği Bubba Sparxxx'ın satmamasının intikamını da böylece Nelly almış oluyor. "Pazar payı kazı çalışmaları" sonrasında inşa edilen "Nellyville" de, önceki Nelly albümü "Country Grammer" gibi, içinde bolca küfür barındırmakta. İlk single "Hot In Herre" albümün de mihmandarı gibi. Ondokuz parselli "Nellydiyarı"nın geri kalan kısımlarına da ışık tutuyor. En ışıklı kısımlar "Nellyville", "Oh Nelly", "Number One" (egosu şişkin olmayana hiphop aleminde albüm yapmıyorlar galiba) ve "The Gank"... Sample vaziyetleriyse nerdeyse yok olmaya yüz tutmuş "Nellyville"de: az sample, çok laf! Aslında son sözü de son parçada söylemiş Nelly: "Fuck it then" ya da bizim tabirimizle "siktiret gitsin"... Pazar payı kazı çalışmalarının neticesini son iki albümüyle alıyor Nelly.
Atilla Aydoğdu

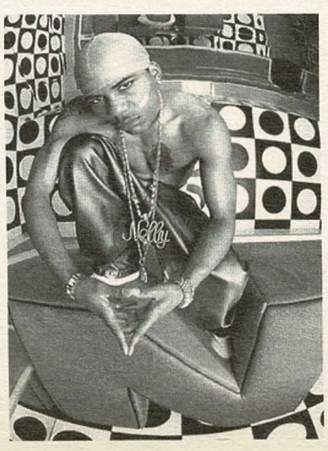

ONŞARKI

Arcadia Election Day
Black Grape Get Higher
Chic At Last I Am Free
Diamanda Galas Wild Women With Steak Knives
Fleetwood Mac Man Of The World
Leona Naess I Tried To Rock You But You Only Roll
Lou Reed - John Cale Small Town
Marianne Faithfull Broken English
Queen I Want To Break Free
Small Faces Whatch'a Gonna Do About It

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Arto Lindsay Noon Chill
Bulutsuzluk Özlemi Uçtu Uçtu
DJ Cheb i Sabbah Krishna Lila
DJ Shadow Private Press
Duman Belki Alışman Lazım
Elvis Costello When I Was Cruel
The Ex Dizzy Spells
Flaming Lips Yoshimi Battles The Pink Robots
Grateful Dead Workingman's Dead
Hassan Erraji & Arabesque With Sabra La Dounia
Jah Wobble Heaven & Earth
John Zorn The Gift
Kerem Nidal Umudumuzdur Anadolu
Manu Chao Radio Bemba Sound System
Mekons OOOH!
Motörhead On Parole
Renaud Boucan d'enfer
Richard Thompson Mock Tudor
Steve Howe Portraits Of Bob Dylan
Zebda Utopie d'occase

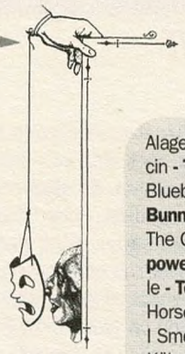

HAYVANLI ŞARKILAR

Alageyik - **Moğollar** • Animal - **Francis Cabrel** • Atım Arap - **Bayram Aracı** • Beyaz Güvercin - **Timur Selçuk** • The Birds and The Bees - **Dean Martin** • Black Crow - **Jamiroquai** • Bluebirds Over The Mountain - **Beach Boys** • Bring On The Dancing Horses - **Echo & The Bunnymen** • Butterfly - **Scott Walker** • Cat - **Sugarcubes** • Cat's Squirrel - **The Cream** • The Caterpillar - **The Cure** • Chat - **Brigitte Fontaine** • Coal Black Horses - **Sixteen Horsepower** • Eye Of The Tiger - **Survivor** • Fox On The Run - **The Sweet** • Get Behind The Mule - **Tom Waits** • Hamsi - **Celal İnce** • Hamsiye - **Fuat Saka** • Heavy Horses - **Jethro Tull** • Horse Latitudes - **The Doors** • Horozum - **Ciguli** • I Am The Walrus - **The Beatles** • I Think I Smell A Rat - **The White Stripes** • Kaç Kuzulu Ceylan - **Muharrem Ertaş** • Kalk Gidelim Küheylan - **Barış Manço** • Kaplumbağaların Uykusuna Dek - **Murat Kemaloğlu** • Kara Dağın Boz Yılanı - **Aşık Ali Nurşani** • Karakoyun Koyunların Beyidir - **Hisarlı Ahmet** • Kediler - **Bülent Ortaçgil** • Kılıç Balığının Öyküsü - **Ahmet Kaya** • Kırat Semahı - **Feyzullah Çınar** • Kırlangıç - **Zülfü Livaneli** • Koca Öküz - **Ayla Algan** • Kuçu Kuçu - **Özdemir Erdoğan** • Le petit oiseau de toutes les couleurs - **Gilbert Bécaud** • Man Gave Names To All The Animals - **Bob Dylan** • Ördeğin Sürüsü - **Fahri Kayahan** • Pépé - **Léo Ferré** • Pigs - **Pink Floyd** • Pis Sinek - **Arda Kardeş** • Red Mosquito - **Pearl Jam** • Seagull - **Bad Company** • Sheep - **Bonnie 'Prince' Billy** • Swimming Horses - **Siouxsie and The Banshees** • Tavus Havası - **Baba Zula** • Tay - **Nükhet Duru** • The Birds In Your Garden - **Pulp** • Topik - **Erkin Koray** • Uyandı - **Hardal** • White Rabbit - **Jefferson Airplane** • Wild Horses - **Rolling Stones** • Year Of The Cat - **Al Stewart**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Foo Fighters** One By One
2. **Nelly** Nellyville
3. **Richard Ashcroft** Human Conditions
4. **Will Young** From Now On
5. **S Club Juniors** Together
6. **Feeder** Comfort In Sound
7. **Rolling Stones** Forty Licks
8. **Coldplay** A Rush Of Blood To The Head
9. **Pink** Missundaztood
10. **Elvis Presley** ELV1S - 30 Number 1 Hits

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Nelly ft. Kelly Rowland** Dilemma
2. **Justin Timberlake** Like I Love You
3. **Blue** One Love
4. **Las Ketchup** The Ketchup Song (Asereje)
5. **U2** Electrical Storm
6. **Big Brovaz** Nu Flow
7. **Avril Lavigne** Complicated
8. **Pink** Just Like A Pill
9. **S Club Juniors** New Direction
10. **Samantha Mumba** I'M Right Here

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Faith Hill** Cry
2. **LL Cool J** 10
3. **Elvis Presley** ELV1S - 30 Number 1 Hits
4. **Rolling Stones** Forty Licks
5. **Avril Lavigne** Let Go
6. **Dixie Chicks** Home
7. **Eminem** The Eminem Show
8. **Nelly** Nellyville
9. **Gerald Levert** The G Spot
10. **Dave Hollister** Things In The Game Done...

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

KÖSTEBEK / Aznavur
1. **Almora** Gates Of Time
2. **Cranberries** Stars: Best Of...
3. **Starsailor** Love Is Here
4. **Primal Scream** Evil Heat

ZİHNİ / Akmar
1. **Nguyên Lê** Purple
2. **Schneider TM** Zooner
3. **Almora** Gates Of Time
4. **Hooverphonic** Presents Jackie Cane

SHAFT / Beyoğlu
1. **Coldplay** In My Place
2. **John Mayall** Ain't no Breakman
3. **Propellerheads** History Repeating
4. **Tower Of Power** Diggin' On James Brown

KARGA / Kadıköy
1. **Barry Adamson** Whispering Streets
2. **Peter Gabriel** Growing Up
3. **David Sylvian** Mother and Child
4. **Mark Hollis** Inside Looking Out

KOD MÜZİK / Atlas
1. **Flaming Lips** Yoshimi Battles The Pink Robots
2. **Mouse On Mars** Idiology
3. **Komputer** Market Led
4. **CAM** Soulshine

KARGA / Atlas
1. **DJ Shadow** The Private Press
2. **Beth Orton** Daybreaker
3. **Medeski Martin & Wood** Uninvisible
4. **Suede** A New Morning

MELEK / Beyoğlu
1. **Noir Désir** One Trip One Noise
2. **Mo'horizons** Hit The Road Jack
3. **Münir Nurettin Selçuk** Aheste Çek Kürekleri (karıştıran: Barış)
4. **Johnny Wakelin** In Zaire

HAYAL KAHVESİ / Beyoğlu
1. **Buckshot Lefonque** Another Day
2. **Sting** La belle dame sans regrets
3. **Tower Of Power** Diggin' On James Brown
4. **Jamiroquai** Little L

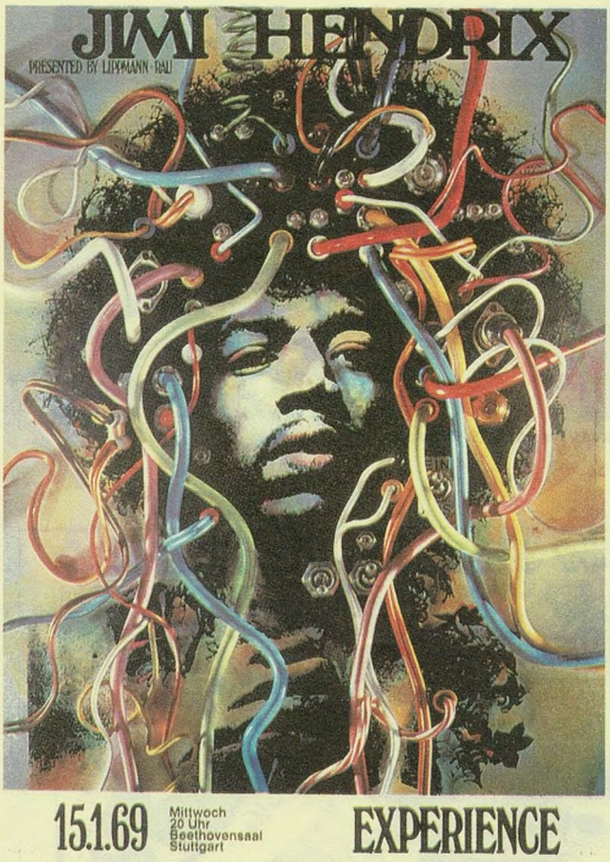

Jimi Hendrix, Stuttgard, 1969 (Gunther Kieser)

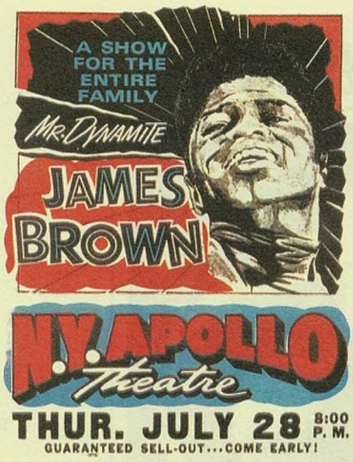

James Brown, New York,1966 (Globe Poster)

Grateful Dead, Münih,1974 (Gunther Keiser)

The Doors, New York, 1969

Rock around sanat

Rock art modern sanatların arş-ı âlâsıdır desek, mübalağa olur mu?
Peki sanat nedir?
Ağır soru; basitleştirelim. Rock art nedir? Ya da biraz sonra zevkle seyre dalacağımız posterler, afişler sanat değilse ne?.. Onlara baktığımızda neden büyüleniyoruz? Zamane ikonografisi diye mi? Bir konseri, bir plağı, hayatımızın bir dönemini hatırlattığı için mi? Mekândan azade, bir cemaate aidiyet duygusu verdiğinden mi? Yoksa zamanın bir zamanki ruhuna ayna tuttuğu için mi?
John Berger'ın "Görme Biçimleri" kitabı ile Walter Benjamin'in "Tekniğin olanaklarıyla yeniden üretilebildiği çağda sanat yapıtı" makalesinin sayfalarında bir gezinti, bu sorulara akla yakın cevaplar sunabilir. Ama bize en yakını, Al Bundy'nin cevabı: "Sanattan anlamıyor olabilirim, ama neden zevk aldığımı adım gibi biliyorum."
Roll Sanat Galerisi'nde bu ay rock tarihinden konser afişleri var. Seçmeyi Paul D. Grushkin'in "The Art Of Rock - Posters from Presley to Punk" isimli, tartıda beş-altı kilo çeken kitabından yaptık. Müzisyen, grup veya etkinliği, yeri ve tarihini resimaltında belirtip grafik sanatçısı veya ajansı parantez içinde not düştük...
İyi seyirler...

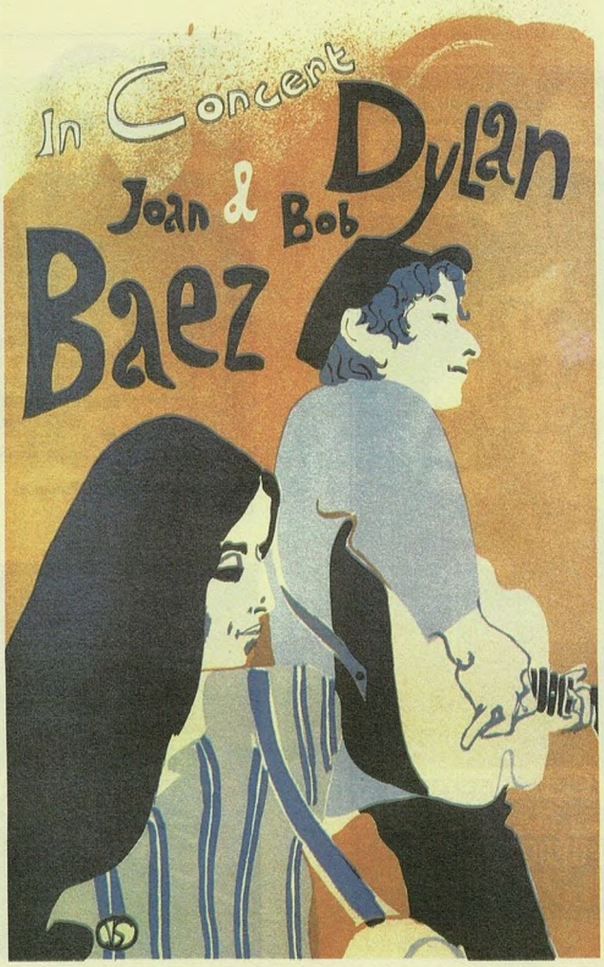

John Baez ve Bob Dylan, Doğu Sahili Turnesi, 1965 (Eric Von Schmidt)

Pink Floyd, Oakland, 1977 (Randy Tuten ve William Bostedt)

Electric Flag ve Cream, Santa Barbara,1968 (Chuck Miller)

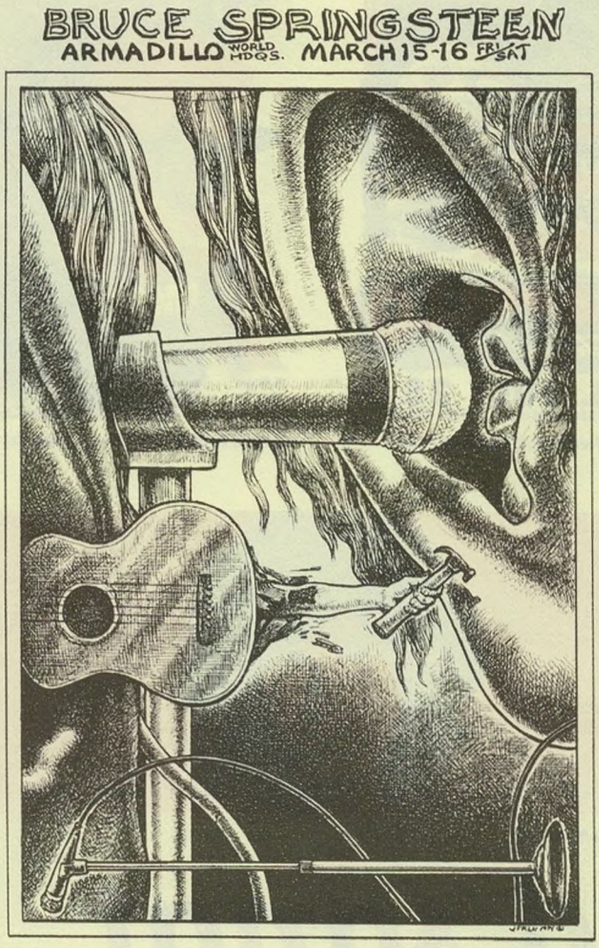

Bruce Springsteen, Austin, 1974 (Jim Franklin)

Talking Heads, Paris, 1980 (S. Chaprion)

Chambers Brothers ve Velvet Underground, Los Angeles, 1968 (John Van Hamersveld)

58→ Canned Heat ve Harvey Mandel, Torrance-California,1968

Fugs ve Mt. Rushmorek, Torrance-California, 1968

John Mayall ve Chicago Transit Authority, Torrance-California,1968

Janis Joplin, Baltimore,1969

Sex Pistols ve Clash, Londra, 1976 (Jamie Reid)

The Clash, San Francisco,1979 (Hugh Brown)

Joe Cocker and the Grease Band ve Little Richard, Fillmore West (Randy Tuten)

Charles Lloyd, Bola Sete ve Grateful Dead, Berkeley,1967

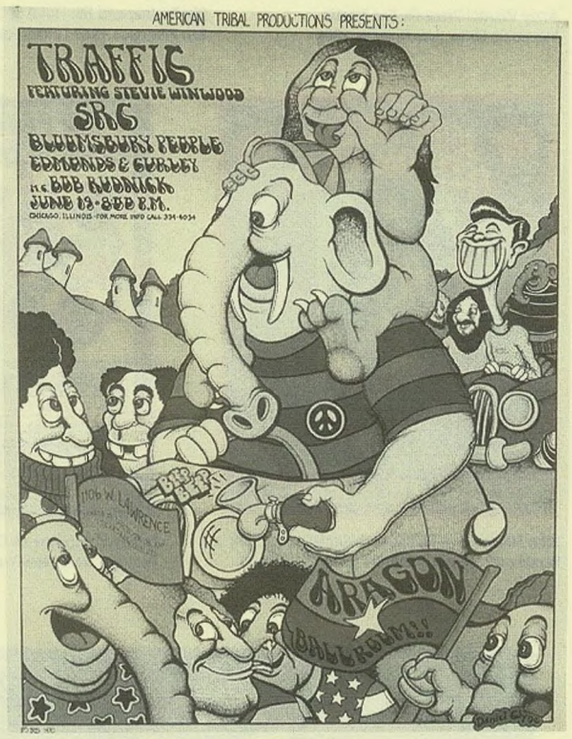

Traffic ve SRC, Doğu Chicago, 1970 (Daniel Clyne)

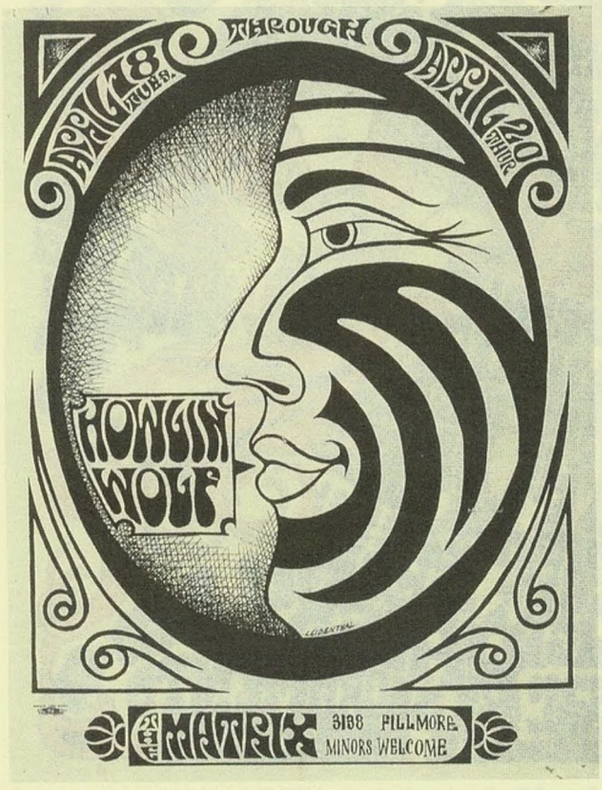

Howlin' Wolf, San Francisco,1967 (Leidenthal)

Dead Kennedys, San Francisco,1980

Lenny Bruce (Wes Wilson)

The Who, Boston,1969 (Engstrom)

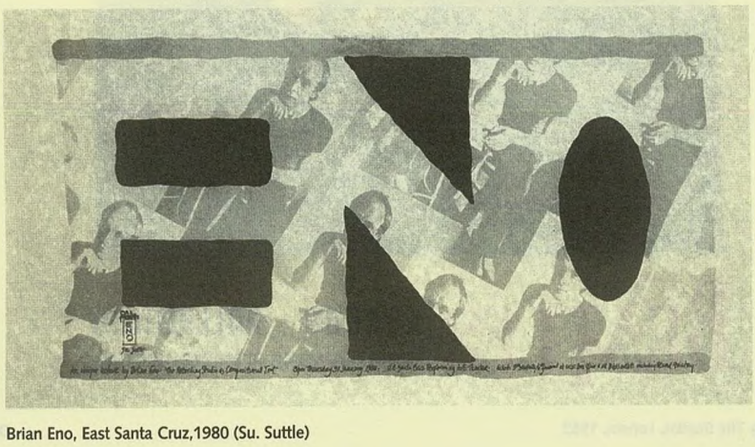

Brian Eno, East Santa Cruz,1980 (Su. Suttle)

Andy Warhol Presents The Plastic Inevitable Show, Los Angeles,1966

Big Brother and the Holding Company, San Francisco,1967 (Victor Moscoso)

Iggy & The Stooges ve Flamin' Groovies, San Francisco,1970 (Mark T. Behrens, Burke)

John Sinclair'e ve Politik Mahkumlara Özgürlük Randevusu, Ann Arbor,1971 (Gary Grimshaw)

Jefferson Airplane ve Crazy World of Arthur Brown, New York,1965

Doors ve Peanut Butter Conspiracy, San Francisco,1967 (Fantasy Unlimited)

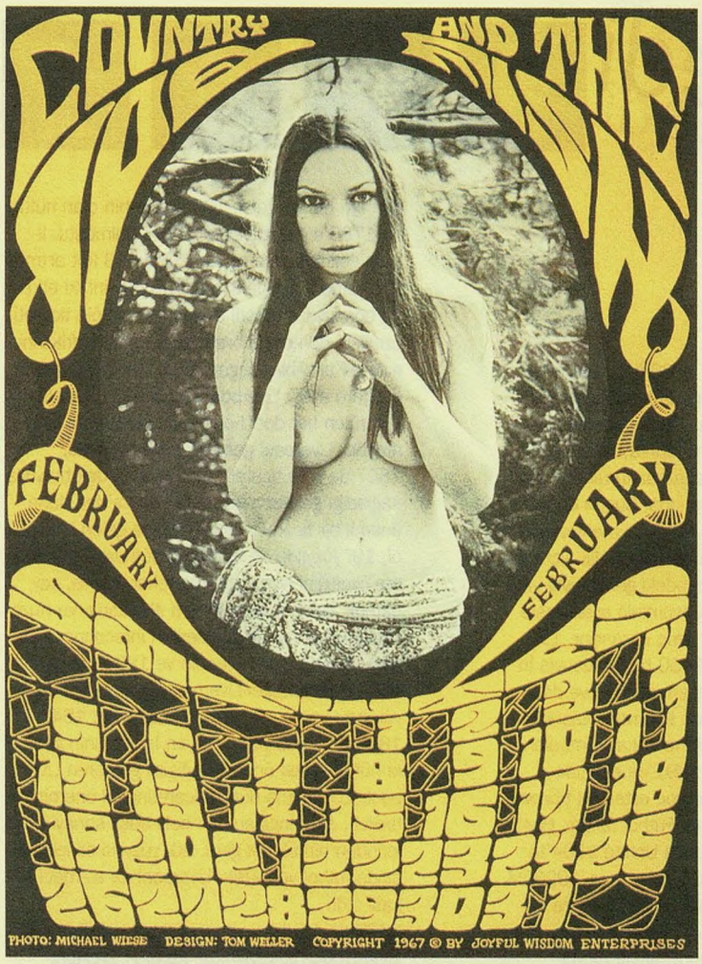

Country Joe and the Fish, Berkeley, 1967 (Tom Weller ve Michael Wiese)

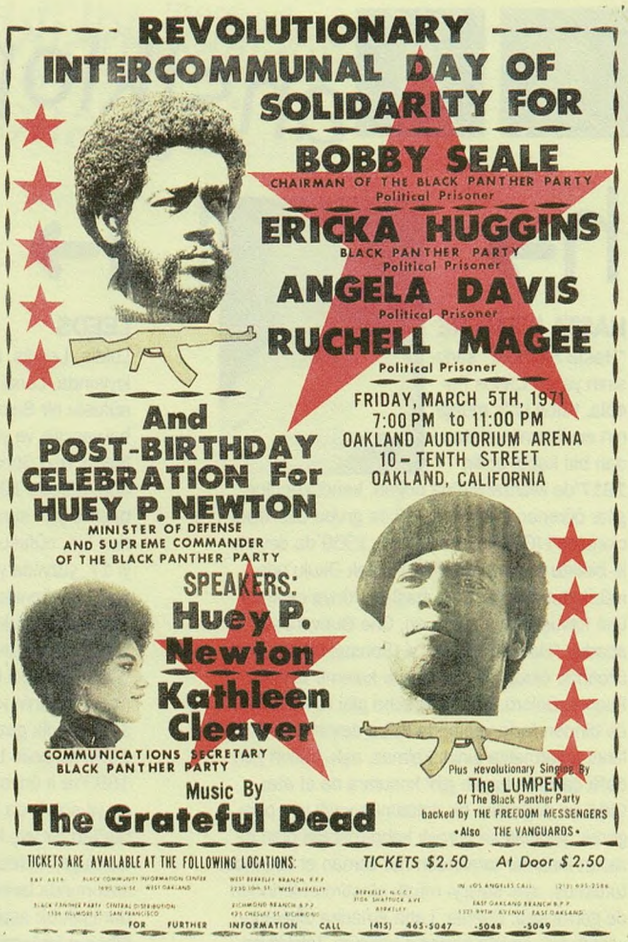

Kara Panterler Partisi Buluşması, Oakland, 1971

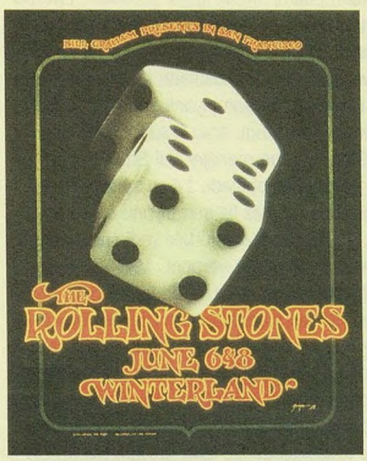

Rolling Stones, San Francisco, 1972 (David Singer)

Santana ve Jefferson Airplane, 1969 (Bonnie MacLean Graham)

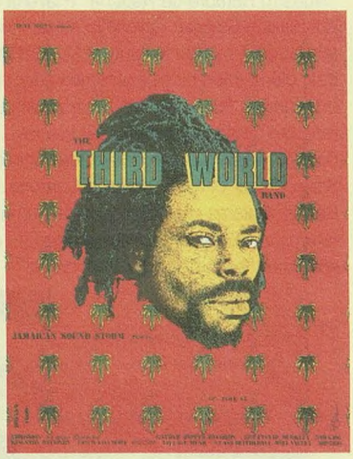

Third World, San Francisco, 1969
(JB / Rastagrafix)

B.B. King, Gelveston-Texas, 1955
(American Printing and Lithographic)

Wavy Gravy 50. Yaşgünü Buluşması,
1986 (Ruby Lee ve Alton Kelley)

Gang of Four ve B People, San Francisco,
1980

Frank Zappa ve Tim Buckley, San Rafael,
1970 (Mark T. Behrens)

→61

h→

Carlos Puebla

HASTA SIEMPRE

"Hasta Siempre" şarkısının yazarı Carlos Puebla, Küba halk müziğinin en önemli ustalarından biri kabul edilir. 1917'de Manzanillo'da doğan, kendi kendine gitar öğrenen Puebla, 1953'de grubu Los Tradicionales'i (Gelenekçiler) kurar. 1959'da devrimle birlikte Havana Meslek Yüksek Okulu'nda müzik dersleri vermeye başlar. Dünya çapında üne kavuşmasını sağlayan, Che Guevara'ya adadığı "Hasta Siempre"yi (Sonsuza dek), istim üzerinde olduğu bu dönemde kaleme almıştır Puebla. Bolero, son, guaracha gibi farklı türlerde binden fazla yapıtında Küba devriminin ilk yıllarını anlatmakla sınırlı kalmaz, aşk, halkın gündelik çalışma hayatı gibi konulara da el atar. Ciddi ve doğrudan bir anlatımı seçtiği için olsa gerek, yapıtlarının gerçek kahramanları olan sıradan insanlar tarafından her zaman el üzerinde tutulmuş, aynı saygıyı müzik eleştirmenlerinden de görmüştür. Puebla, Latin Amerika ülkelerine yaptığı çok sayıda turnenin yanısıra, televizyon programları yapmış; müzikleri, "Alba de Cuba" (Küba Şafağı), "Estado de Sitio" (Savaş Hali), "Nuestro Hombre de Habana" (Havana'daki Adamımız –Graham Greene'in romanından uyarlama) adlı filmlerde kullanılmıştır. 1989 tarihindeki ölümünden bir yıl öncesine kadar durmaksızın üreten Puebla, halen farklı yorumcular tarafından sıklıkla başvurulan bir kaynak... "Hasta Simpre"yi kendisinden başka Afro Cuban All Stars, Oscar Chavez, Nathalie Cardone, Zebda, George Dalaras gibi müzisyenlerin yorumuyla tanıyoruz... Evet, şimdi hep bir ağızdan, canı gönülden "sonsuza dek komandante":

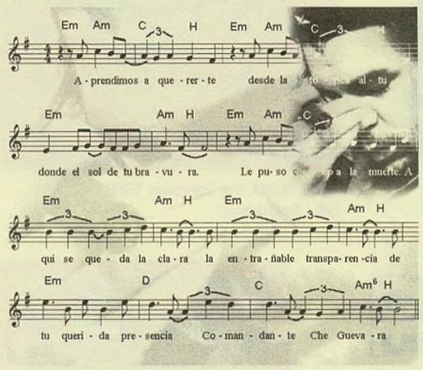

Cesaretinin güneşi / Tarihin zirvesine taşıdı seni / Belki de ölüme. / Ama biz seni böyle sevdik // Varlığının yürek ısıtan samimiyeti / Parlar durur burada / Comandante Che Guevara // O muzaffer ve güçlü elin / Çektiğinde tarihin tetiğini / Ayaklandı bütün Santa Clara / Görmek için seni // Yakarak gelirdin / İlkbahar ışıklarıyla meltemi / Aydınlık tebessümünle / Dikerdin bayrağı // Güçlü kuvvetli kolların / Devrimci aşkının sürüklediği / Badireleri kucaklardı / Özgür kuşların kanatları gibi // İlerlemek bize düşer artık / Sanki berabermişiz gibi / Fidel ile sesleniyoruz sana / Sonsuza dek Comandante

l→

LEEDS

Loidis, Leodis, Leeds... 1086'da, Aries nehri kıyısında, Londra'yla Edinburgh arasında 200 nüfuslu bir Sakson köyü. Temel geçim kaynağı hayvancılık ve yün. 800 yıl sonra, 1884'te ilk Marks and Spencers mağazası kuruluyor. O tarihte nüfusu 120 bin civarında. Bugün dünyanın başlıca yün sanayii ve hazır giyim merkezlerinden biri, nüfusu yaklaşık bir milyon. İlk sıçramayı 17. yüzyılda yün ticaretindeki gelişmeyle yapıyor, 18. yüzyılda sanayi devriminin ayak sesleriyle birlikte dokumacılık ivme kazanıyor, 19. yüzyılın başında, 1801'de 30 bin nüfusuyla İngiltere'nin belli başlı kentlerinden biri ve dokuma sanayiinin kalbi oluyor. Kilometre taşları: 1718'de ilk gazete, 1755'te sokak lambaları, 1836'da polis teşkilatı, 1891'de elektrik; 1893'te il ünvanını kazanıyor, ertesi yıl tramvay, on yıl sonra da ilk sinema. Futbol takımı, Beşiktaş'tan bir yaş küçük. Leeds United 1904'te kuruluyor, ertesi yıl ikinci lige katılıyor. 1923-24 sezonunda birinci lige terfi ediyor; 60'lara kadar tipik bir asansör takım, 60'ların ortasından itibaren istikrarlı bir üst sıra takımı oluyor. 1965-66 sezonunda UEFA Kupası'nda (o zamanki adı Fuar Şehirleri Kupası) yarı finale yükseliyor, 1969'da sarı-lacivert formasını bırakıp Real Madrid'e öykünerek düz beyaz formayla sahaya çıkmaya başlıyor, 70'lerin ilk yarısında altın yıllarını yaşıyor. İskoç milli takımının da kaptanlığını yapan Bremner'li kadrosuyla 1969-70, 70-71, 71-72 sezonlarında lig şampiyonluğunu kazanıyor. 90'larda yeniden çıkışa geçiyor, 1991-92 ve 1992-93 sezonlarda lig şampiyonu oluyor. 1999-2000 sezonunda da yarı finale kadar çıkıyor, Galatasaray'a eleniyor. Burada bir parantez açmak gerekiyor: İstanbul'daki ilk maç öncesinde iki Leeds'li Galatasaray taraftarları tarafından bıçaklanarak öldürülüyor, basın kabahati Leeds'lilerde buluyor, Galatasaray'ın 2-0 kazandığı maçın ertesinde Star gazetesi "Two size" başlığını atıyor...

Leeds, giyim sanayii ve futbol takımının yanısıra müzik gruplarıyla da temayüz ediyor. Uzun yıllar önce Amerika'ya yerleşen The Mekons, punk döneminin en önemli politik gruplarından ve Leeds Üniversitesi'nde kuruluyorlar. Gang Of Four da öyle. The Mission UK, Pele Saints, Scritti Politti, Sisters of Mercy, Soft Cell, The Wedding Present, Leeds şehrinin rock dünyasına diğer armağanları. Leeds adını rock tarihi içinde en çok duyuran isim Londralı The Who oluyor. The Who'nun 1970 tarihli "Live At Leeds" albümü, dünyanın gelmiş geçmiş en iyi konser albümü olarak kabul ediliyor.

LİVERPOOL

Ken Loach'un ifadesiyle, bir İngiliz kentinden çok, bir İrlanda kenti. Mersey halicinin sağ kıyısında kurulan Liverpool, 13. yüzyıldan itibaren İngiltere-İrlanda arasındaki mal sevkiyatını sağlayan limanı sayesinde adanın önemli merkezlerindendi, ama 18. yüzyılda geçirdiği olağanüstü dönüşümle dünya ticaretinin candamarlarından biri haline geldi. 1700'de 6 bin olan nüfusu 1780'e gelindiğinde 77 bini bulmuştu, liman gelirleriyse aynı süre içinde 13 kat artmıştı. Liverpool, bu denli hızlı büyümesini iki etkene borçluydu: Tekstil endüstrisi ve köle ticareti, özellikle de köle ticareti. 18. yüzyılda Afrika-İngiltere-Karayibler üçgenindeki köle sevkiyatının İngiltere ayağı Liverpool'du. Örneğin Jamaika'ya götürülen her dört kölenin üçü Liverpool limanından, Liverpool gemileriyle taşınıyordu. 1807'de köle ticareti yasaklanana dek bu yolla sağladığı gelirler sayesinde Londra'dan daha önemli bir ticaret merkezi haline gelen Liverpool, 19. yüzyılda da büyük bir sömürge limanı olma özelliğini korudu; rom, şeker, kahve, çay, pamuk, tahıl, maden filizleri ithalatının ve Kuzey İngiltere'nin sanayi ürünlerinin ihracatının kalbi oldu. Bunda tersanelerinin ve 1830'da inşa edilen Manchester-Liverpool demiryolunun büyük payı vardı. 19. yüzyılın ortasında, 1847-1855 arasında yarım milyon İrlandalının göçüyle nüfus yapısı önemli değişim gösteren Liverpool, 20. yüzyıla dünya ticaretindeki önemini yitirerek, ama İngiltere'nin belli başlı sanayi kentlerinden biri olarak girdi. 20. yüzyılın ikinci yarısında futbol ve müzik, Liverpool'un alamet-i farikası oldu.

1878'de, işadamı ve müstakbel belediye reisi John Houlding tarafından kurulan Everton, 1892'de ikiye bölündü ve dünya futbolunun ünlü ismi Liverpool doğdu. Everton daha çok üst sınıfların takımı olarak kabul görürken, Liverpool alt sınıfların ve göçmenlerin temsilcisi kimliğindeydi. Başlangıçta Everton'un gölgesinde kalan ve İskoçlarla İrlandalıların takımı diye horlanan Liverpool, ilk şampiyonluğunu 1900-1901 sezonunda kazandı. Ama kulübün altın çağı 1959'da, efsane menejer Bill Shankly'nin işbaşına gelmesiyle başladı. 14 yıl süren Shankly döneminde altı kez lig şampiyonu olan Liverpool oldu. 1978-1985 arasındaki yedi sezonda altı kez şampiyon olan Liverpool, 1984-85 sezonunda Şampiyon Kulüpler'de finale çıktı, Belçika'nın Heysel stadında oynanan maç büyük bir faciaya sahne oldu, çıkan arbedede yüzlerce Juventus ve Liverpool taraftarı hayatını kaybetti. Afrika'yla Amerika arasında ara istasyon olan limanı sayesinde siyah müzikle haşır neşir olagelen Liverpool'da 50'lerin ortalarında sökün eden "Mersey Beat", gelmiş geçmiş en büyük rock'n'roll grubuna giden yolu açacak, kent merkezindeki Cavern Club'da adlarını duyuran Beatles, dünyanın çehresini değiştiren kültürel hareketin öncülüğünü yapacaktı. Beatles'la aynı dönemde Liverpool'luların bir diğer medarı iftiharı şarkıcı Cilla Black oldu. Swinging Blue Jeans, The Searchers, The Merseybeats yine 60'larda şehrin yaratıcı havasını soluyanlar arasındaydı... Elvis Costello da İrlanda asıllı Liverpool'lu bir ailenin çocuğuydu. 80'lerde Liverpool çıkışlı en büyük grup Echo and the Bunnymen oldu... Liverpool'dan o günden bugünlere A Floack of Seagulls, Frankie Goes To Hollywood, Icicle Works, Orchestral Manouvres in the Dark, The Teardrop Explodes, Lightning Seeds, Boo Radleys, Cast, The La's gibi önemli gruplar çıktı... The Coral'in başını çektiği Liverpool rönesansı içinde, şu sıralar The Bandits, Hokum Clones gibi grupların da adı sıkça anılıyor.

"Çocuk Büstü", Paul Klee, 1933

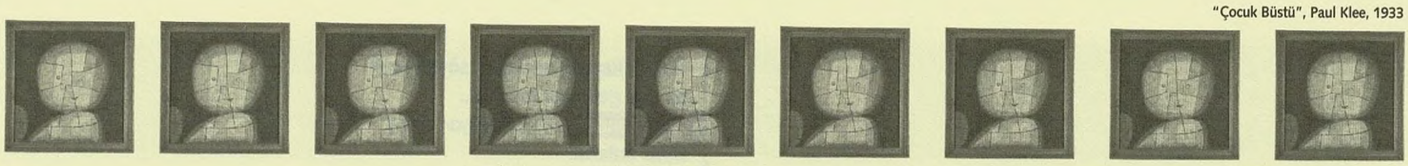

LULA

Luiz Inacio Lula da Silva... Kısaca Lula. Brezilya İşçi Partisi lideri ve yeni devlet başkanı. 27 Ekim 2002 seçimlerinde oyların yüzde 61'ini aldı, yılbaşında göreve başlıyor. Arto Lindsay'in dediği gibi, şimdi Amerikalılar düşünsün. "Bela" ne zamandır "geliyorum" diyordu. 1989'da ABD'nin desteklediği sağcı aday karşısında ikinci turu kıl payı kaçırmıştı. Bu yıl ekim başında yapılan seçimlerin ilk turunda oyların yüzde 47'sini alarak en yakın rakibine –sosyal demokrat Jose Serra, yüzde 24– fark attı. İkinci turda oylarını yüzde 14 oranında artırarak iktidara geldi. Lula, "bela", çünkü yeni Allende. Üstelik sendika lideri bir Allende. Ve ABD'nin 70'lerde Şili'de yaptığını 2000'lerin Brezilya'sında yapması çok zor... Adı Portekizcede mürekkep balığı anlamına gelen Lula, 56 yıl önce Brezilya'nın en yoksul eyaletlerinden birinde, Pernambuco'da dünyaya geldi. Eyaletteki yoksulluğun en açık göstergesi, turizm bürosunun sloganıydı: "Pernambuco'yu ziyaret edin, hepimiz açlıktan ölmeden." Babası Aristides, eşini ve yedi çocuğunu Garanhuns'daki kulübede bırakarak Sao Paolo'ya çalışmaya gitmiş, ailesini ancak yedi yıl sonra yanına alabilmişti. İlkokulu bitirdikten sonra sokakta gazete satarak hayata atılan Lula, Volkswagen fabrikasında tornacı olarak çalışmaya başladığında sendikal örgütlenmenin öncülerinden olmuştu. O sıralarda Brezilya'da askerî diktatörlük vardı, bu tür girişimler vatana hıyanet muamelesi görüyordu. 1964'te Brezilya'nın ilk solcu devlet başkanı Joao Goluart'ı ABD destekli bir darbeyle devirip iktidara gelen ve 1985'e kadar ülkeyi yöneten askerî cuntanın teröründen Lula da payına düşeni aldı, cezaevine gire çıka mücadelesini sürdürdü, 1988'de başkanlık seçimlerinde aday olduğunda kendini kanıtlamış bir işçi lideriydi. Fidel Castro'ya hayran olduğunu gizlemeyen Lula'nın devlet başkanlığı ABD'nin kâbusu, Latin Amerika'nın umudu.

Lula eylemci, 1970'ler

Lula başkan, 2002

MACIUNAS, GEORGE

1931'de doğdu, 1978'de öldü. Litvanya asıllı. 1960'ların en radikal ve deneysel sanat hareketi Fluxus'un kurucusu ve lideri. Akımın üyeleri geleneksel yüksek sanat sistemini reddetti, şiir, tiyatro, fotoğraf gibi birçok alanı bir araya getiren sıradışı bir anti-sanat hareketi ortaya çıktı. Maciunas, Fluxus'un mutlak yöneticisi durumundaydı, hem palyaçosu, hem de ciddi devrimcisi. Kendinin bu haliyle de dalgasını geçti.
Greenwich Village'daki döküntü binasını yavaş yavaş dairelere bölüp satarak geçimini sağladı. Beyaz en sevdiği, vazgeçemediği, doyamadığı renk. Evi boydan boya beyaz. Banyo kapısı, bir denizaltının su geçirmez kapısı. Yeme alışkanlıkları her zaman önemli. İlle de donmuş çilek eriyikleri, bilmemne peynirleri gibi şeyler yenilecek. Asla marka değiştirilmeyecek. Boşalan kutular birbirine yapıştırılıp separatörler filan yapılacak. Kelepir bir şey görüldü mü, kesinlikle kaçırılmayacak. (Bu yüzden bir keresinde aylarca –sabah öğlen akşam– kaz ciğeri ezmesi yiyor, çok iyi fiyata bir kasa dolusu düşürdüğü için.) Esasında insanların ilgi odağı olmak hedef değil, ama insanlar her zaman, Fluxus (ya da Litvanyaca sposai) dediği sanat/mizah duygusunun hedefi.

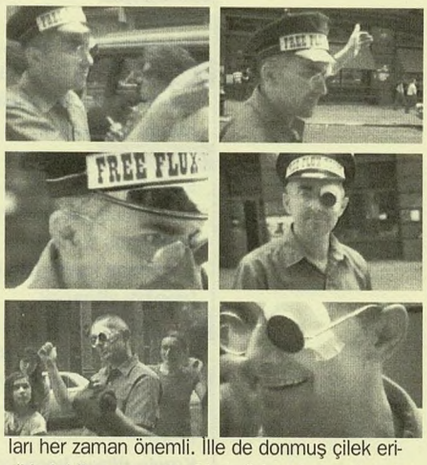

Ne mi yapıyor Fluxus'çular? Mesela bir gün arkadaşlarla dışçi kıyafetine bürünülüp New York Plaza Oteli'ne gidildi. Hep birlikte otelin önüne diz çöküldü, çantadan diş fırçaları çıkarılıp kaldırım fırçalandı. "SANATTA DEVRİMCİ SELLERİ DEVRİMCİ GELGİTLERİ TEŞVİK EDİN, yaşayan sanatı, anti-sanatı teşvik edin, SANAT OLMAYAN GERÇEKLİĞİ teşvik edin, ki sadece eleştirmenler, özentiler, profesyoneller değil, tüm insanlar tarafından kavranılsın..." Bir keresinde bir intihar seti hazırladı. İçinde, bölümler halinde ayrılmış plastik kutular, bunların içinde de kendini öldürmek için gerekli araçlar. Ancak tarif yok, yani bu araçları kullanırken yaratıcı olmak zorundasınız ki ölebilin. Bir tanesi olta iğnesi mesela, iğneyi yutacaksınız, sonra da misinayı çekerek bulacaksınız mevlânızı.
Maciunas ayrıca müziğe, özellikle de John Cage'e olan ilgisinden ötürü bir galeri açıyor, müzikal unsurlar içeren happening'lerde uzmanlaşıyor... O sırada, genç Japon sanatçı Yoko Ono da Fluxus hareketinden etkilenenlerden. Ono'nun çağdaş müziği, adeta sese bürünmüş Fluxus. Yoko ve George yakın arkadaş oluyor ve birlikte çalışmaya başlıyorlar. George Maciunas, John Lennon'la da arkadaş... Hikayenin gerisi herkesçe malûm. ("Imagine" kapağındaki bembeyaz mekân da Maciunas'ın işi.)
Yeni apartman projesi için olmadık insanlara borçlandı. Mafyöz tiplerle gereğinden fazla içli dışlı oldu, ödemeleri geciktirince ölesiye dövüldü. Sonuç, görmeyen bir göz ve iç organlarda ağır hasardı. Bir poster hazırladı. Posterde sözler ve grafiklerle birlikte iki goril, ellerinde beyzbol sopalarıyla birisini dövüyordu. Arkadaşları yüzlercesini sağa sola yapıştırdı. Çevre sakinleri kısa sürede, geciken borç için şiddet uygulamanın parayla seks yapmak gibi olduğunu anlamıştı: Değecek bir şey değil!
Son günlerini yarı sersemlemiş, ordan oraya sürüklenerek, söyleşilerle ve gorillerin verdiği hasarın son demlerini yaşayarak geçirdi. Giden gözünü yeşil bir lens kapatıyordu...

TRISTANO, LENNIE

Bağımsız piyanist, alışılmışın dışında bir doğaçlama yaklaşımı, bebop normlarından ilk sapmalar, entellektüel, aynı zamanda deneysel piyano stili... 1919'da Chicago'da doğdu –neredeyse kördü. Beş yaşına geldiğinde tamamen görmez olmuştu. Küçük yaşta piyano ve klarnet öğrendi. Annesi amatör bir müzisyen, opera şarkıcısıydı. Dokuz yaşında körler okuluna kaydoldu, sonra Chicago konservatuarına gitti. 1946'da New York'ta aldı soluğu. Charlie Parker da dahil, bebop döneminin bütün efsaneleriyle çaldı. 1949'da Lennie Tristano Altılısını kurdu. Grubun sakin fakat karmaşık sound'u, cool hareketi için büyük ilham kaynağı oldu. Tristano zaman içinde öğretmeye ağırlık verdi: "Gerçekten çalışırsanız, parmaklarınızın hissettiğinizi tam olarak yeniden üretmesini sağlayabilirsiniz. Bunu başardım, ama sadece piyano başında uzun süreler geçirmekle değil, parmaklarımın en derin duygularımı yansıtmasını sağlayacak yollar bularak. Parmağınızla bir notaya bastığınızda piyanonun ta dibine kadar o notaya batarsınız, ta ki yok olana kadar..."
1951 yılında caz okulu açan ilk müzisyenlerden biriydi. Ondan ders alanlardan Joe Satriani, "sadece iki ay çalışmıştık, ama dersleri ömür boyu sürüyor" diyor. Meselesi anında beste yapmak ya da bir formülü uygulamak değil, kafasının içindeki müziği ortaya çıkarmaktı. Okulu 1956'da kapanınca kendi içine çekildi. Kısa süre sonra artık hiç kimseyle çalmaz olmuştu. Niye bıraktığını kimse tam olarak bilemedi. Mesele körlük olamazdı: Tristano yıllarca New York sokaklarını arşınlayıp durmuştu. Ancak, kulüp olayı bitmişti. Barlarda çalmaktan yorulmuş, insanlarla da kravat takmak istememesi ya da terliklerle konsere çıkmaya kalkması yüzünden takışmıştı. Kimse grubunda ona yer vermek istemiyordu. Solo piyano da yeterince çekici bir performans kabul edilmiyordu henüz. Çalışırken de seçiciydi, arkadaşlık kurduğu insanlar olsun istiyordu kayıtta. Sendika üyesiydi, o sırada bu da zorluk demekti. Kendi caz kulübünü açmaya karar verdi. Fakat o sıralar New York Dünya Fuarı vardı, kiralar çok yüksekti. Cesareti kırıldı. 1960'ların sonunda hastalandı. Artık sadece prodüktörlük yapıyordu. Charlie Parker anma gecesinde, bestesi "Requiem" bittiğinde, büyük bir sessizlik, çok hayata dair ve önemli bir şeyin geri gelmemek üzere yitirildiği hissi sardı salonu. Tristano, 18 Kasım 1978'de New York'ta öldü, 59 yaşındaydı.

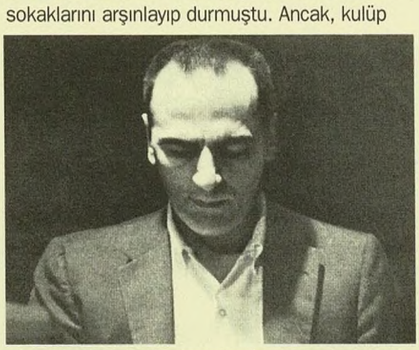

Kafam karıştı; soracak, söyleyecek bir şey gelmiyor aklıma...

John Lennon: Benim geliyor: Barış.

Biraz anlatın.

Yoko Ono: Savaş karşıtlığı giderek büyüyor.

Yeterince değil ama...

John Lennon: Zamana ihtiyaç var.

Üzerinde çok konuşuluyor, ama harekete geçilmiyor.

Yoko Ono: Zamanla o kadar çok insan böyle düşünmeye başlayacak ki, aksini düşünenlerin elleri kolları bağlanmış olacak...

O zamana kadar kim bilir kaç kişi hayatını yitirecek...

John Lennon: Ama bu elimiz böğrümüzde oturmak için bir sebep değil.

Yoko Ono: Dikkatli olmamız, sabırsızlıktan ve şiddetten kaçınmamız lazım.

Kurulu düzen bana katır gibi geliyor. Kafasına vurmadıkça kıpırdamıyor...

John Lennon: Ne olup bittiğini pekâlâ biliyor ama...

Bilmiyor. Görmek istemiyor çünkü.

John Lennon: Olur mu? Savaşın ekonomik bir mecburiyet olduğu yolundaki propagandayı niye yapıyorlar dersiniz? Ne yaptıklarının bilincinde olmadıklarını mı sanıyorsunuz? Oynadıkları oyunun ne olduğunu çok iyi biliyorlar. İnsanların düzenin her şeyin müsebbibi olduğunu kavramadıkça ve bunun çaresine bakmak için sorumluluk üstlenip harekete geçmedikçe, bulunduğumuz yerden bir adım ilerleyemeyiz. Düzenin bir katır olduğunu düşünürseniz, hiçbir şey yapamazsınız. Katır, her şeyin farkında.

Yoko Ono: Çoğalırsak, düzenin teslim olmaktan başka çaresi kalmaz.

John Lennon: Hâlâ birçok insan savaşın kaçınılmaz bir şey olduğunu düşünüyor. Bu zihniyet değişmedikçe hiçbir şey değişmez. Halk istemedikçe, hükümetler kılını kıpırdatmaz.

Düzen derken neyi, kimi kastediyorsunuz?

John Lennon: Herkesi. Düzen hepimizin içine nüfuz etmiş durumda.

Peki bu zihniyet nasıl değişecek? Sokaktaki adam sizden ürküyor. Çünkü kabul edemeyeceği şeyler söylüyorsunuz...

Yoko Ono: Karamsar olmanın kimseye faydası yok.

İyimser olmak mı gerekiyor?

Yoko Ono: Kesinlikle.

John Lennon: İyimser olmak ödevimiz. İyimser olmamız lazım. Aksi takdirde kendimizi gömmemiz gerekir. Karamsar olduğumuzda öyle yapıyoruz. İyimser olduğumuzda mezardan çıkıyoruz.

İyimser olabiliyorsanız ne mutlu size...

John Lennon: Herkes olabilir. Hepimizin aklı var.

U.S.A. SURPASSES ALL THE GENOCIDE RECORDS!
KUBLAI KHAN MASSACRES 10% IN NEAR EAST
SPAIN MASSACRES 10% OF AMERICAN INDIANS
JOSEPH STALIN MASSACRES 5% OF RUSSIANS
NAZIS MASSACRE 5% OF OCCUPIED EUROPEANS AND 75% OF EUROPEAN JEWS
U.S.A. MASSACRES 6.5% OF SOUTH VIETNAMESE & 75% OF AMERICAN INDIANS
FOR CALCULATIONS & REFERENCES WRITE TO: P.O.BOX 180, NEW YORK, N.Y. 10013

George Maciunas (Fluxus)